

B&W Adviesnota

Onderwerp	Programmabegroting 2025-2028.
Zaaknummer	
B&W datum	17 september 2024
Naam steller	Medewerker team Financiën Planning & Control
Teammanager	Teammanager team Financiën Planning & Control
Portefeuillehouder	Wim de Schryver

Besproken met portefeuillehouder?

Ja, met Wim de Schryver op 9 en 10 september.

Openbaarheid

Ja, per direct.

Bevoegd orgaan

Raad

Ter bespreking aanbieden aan de auditcommissie en de Raad.

Advies

1. Akkoord gaan met het raadsvoorstel.
2. De raad voor te stellen om:
  1. De programmabegroting 2025 inclusief de meerjarenbegroting 2026-2028 vast te stellen.
  2. In te stemmen met het Meerjarig Uitvoerings- en InvesteringsProgramma 2025-2028 (MUIP 2025-2028).
  3. In te stemmen met de in programmabegroting 2025-2028 verwerkte (investerings-) budgetten zoals opgenomen in paragraaf H investeringen.
  4. Per subsidieregeling voor het jaar 2025 een subsidieplafond vast te stellen zoals opgenomen in bijlage 5.

Inleiding

De Programmabegroting is de beleidsmatige en financiële vertaling van de lijnen die zijn uitgezet vanaf de Kadernota 2025. Deze geactualiseerde kaders dienen vervolgens als uitgangspunt bij het opstellen van de Programmabegroting 2025 inclusief de meerjarenbegroting 2026-2028.

Beoogd resultaat

1. Door het vaststellen van de programmabegroting 2025-2028 door de raad geeft de raad aan welke beleidseffecten de komende jaren worden nagestreefd en welke activiteiten/speerpunten hiervoor worden uitgevoerd. Daarnaast stelt de raad de financiële kaders vast waarbinnen het college deze activiteiten moet realiseren.
2. Daarnaast wordt het financieel meerjarenperspectief van de gemeente Venray in beeld gebracht.
3. Met het vaststellen van de programmabegroting 2025-2028 door de raad voldoet de gemeente Venray aan de eisen die de wetgever aan de begroting stelt.

Argumenten

1.1 De programmabegroting 2025 inclusief meerjarenbegroting 2026-2028.

De programmabegroting is het begin van de P&C-cyclus 2025. Wettelijk is vastgelegd dat de raad de programmabegroting moet vaststellen.

Onderstaand het meerjarenperspectief 2025-2028:

Begrotingsresultaat (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Totaal begrotingsresultaat	96	-4.086	-4.870	-5.315

Alleen 2025 laat een sluitende begroting zien. Volgens de richtlijnen van de provincie dient ten minste het eerste begrotingsjaar sluitend te zijn.

Deze begroting hebben we sluitend gekregen door de verwerking van de meicirculaire en door een correctie van de eerder opgehoogde inflatiebudgetten.

Vanaf 2026 laat de meerjarenbegroting structurele tekorten zien. Dit heeft voornamelijk te maken met de fikse kortingen voor gemeenten vanuit het Rijk vanaf 2026. Als de landelijke overheid geen extra structurele middelen ter beschikking stelt vanaf 2026, zullen we de komende jaren aanpassingen en scherpe keuzes in het beleid moeten maken.

Via een motie is het college opgeroepen om een actieplan sluitende begroting op te stellen. Dit Actieplan Ravijnjaar is er op gericht om bij de kadernota 2026 minimaal het jaar 2026 en één of meer jaren van de meerjarenraming structureel sluitend te hebben. Daarbij zijn we mede afhankelijk van de toekomstige financiering van gemeenten door het Rijk. De uitwerking van het actieplan vormt de basis voor de begroting 2026.

1.2 In te stemmen met het Meerjarig Uitvoerings- en InvesteringsProgramma 2025-2028 (MUIP 2025-2028).

Voorgesteld wordt om akkoord te gaan met het Meerjarig Uitvoerings- en InvesteringsProgramma 2025-2028.

1.3 In te stemmen met de in programmabegroting 2025-2028 verwerkte (investerings-) budgetten zoals opgenomen in paragraaf H investeringen.

De raad heeft beslissingsbevoegdheid over de (investerings-) budgetten en de investeringen. Om recht te doen aan de wet en regelgeving vindt daarom expliciete besluitvorming plaats door dit beslispunt.

1.4 Akkoord met de subsidieplafonds 2025.

Het is juridisch noodzakelijk om het subsidieplafond op te nemen voor alle subsidies. Het is juridisch en financieel noodzakelijk om een financiële weigeringsgrond te hebben.

Met ingang van de begroting 2025 is het overzicht subsidieplafond aangepast. Hierdoor wordt een onderverdeling gemaakt tussen de subsidies vanuit de Algemene Wet Bestuursrecht, de Algemene Subsidie Verordening en de periodieke en eenmalige subsidies.

Kanttekeningen of risico's

De gevolgen van de septembercirculaire 2024 van het gemeentefonds zijn nog niet bekend. Het uitkomen van de septembercirculaire kan het financieel meerjarenperspectief weer beïnvloeden.

Via een Raadsinformatiebrief (RIB) wordt de raad zo snel mogelijk op de hoogte gebracht van de resultaten van de septembercirculaire 2024.

De gevolgen van de meicirculaire 2024 zijn verwerkt in de programmabegroting 2025-2028. Dit is tevens een eis van de Provincie Limburg.

Het kabinet Schoof is sinds 2 juli 2024 gevormd. Op 17 september is de eerste Prinsjesdag voor dit nieuwe kabinet. Bij het opstellen van deze begroting is nog niet bekend welke plannen het Rijk gaat presenteren en wat de gevolgen zijn. De eerste signalen in de landelijke berichtgeving zijn dat diverse wijzigingen van rijksbeleid plaats gaan vinden.

Communicatie

Via de griffie wordt de programmabegroting 2025-2028 aangeboden aan de raad.

Een persbericht wordt aan de pers beschikbaar gesteld.

Het subsidieplafond per subsidieregeling bekend maken op de daarvoor voorgeschreven wijze.

Financiële gevolgen

De jaren 2026, 2027 en 2028 laten duidelijke tekorten zien. Via een motie is het college opgeroepen om een actieplan sluitende begroting op te stellen. Dit actieplan is er op gericht om bij de kadernota 2026 minimaal het jaar 2026 en één of meer jaren van de meerjarenraming structureel sluitend te hebben. Daarbij zijn we mede afhankelijk van de toekomstige financiering van gemeenten door het Rijk. De uitwerking van het actieplan vormt de basis voor de begroting 2026.

Vervolgtraject besluitvorming

De programmabegroting 2025-2028 wordt in de raadsvergadering van 5 november 2024 behandeld in de raad.

Evaluatie

Via de reguliere P&C-cyclus wordt gemonitord of de geformuleerde kaders en uitgangspunten realistisch en haalbaar zijn.

Bijlagen

Bijlage 1: Programmabegroting 2025-2028.

Bijlage 2: Raadsvoorstel Programmabegroting 2025-2028.

Bijlage 3: Persbericht Venray presenteert begroting 2025-2028.

Naslagwerk

Kadernota 2025 en Collegeprogramma 2022-2026.

Programmabegroting 2025

Inclusief meerjarenbegroting 2026-2028

Gemeente Venray

17-09-2024

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad,

Hierbij bieden we u de begroting 2025 van de gemeente Venray aan. Wij geven u hierin op programmaniveau inzicht in de begroting voor de jaren 2025 tot en met 2028.

Tekorten vanaf 2026

Naast de begroting voor 2025, geven we ook inzicht in de meerjarenbegroting 2026-2028. Alleen 2025 laat een sluitende begroting zien. Deze begroting hebben we sluitend gekregen door de verwerking van de meicirculaire en door een correctie van de eerder opgehoogde inflatiebudgetten.

Vanaf 2026 laat de meerjarenbegroting structurele tekorten zien. Dit heeft voornamelijk te maken met de fikse kortingen voor gemeenten vanuit het Rijk vanaf 2026. Als de landelijke overheid geen extra structurele middelen ter beschikking stelt vanaf 2026, zullen we de komende jaren aanpassingen en scherpe keuzes in het beleid moeten maken.

Via een motie is het college opgeroepen om een actieplan sluitende begroting op te stellen. Dit Actieplan Ravijnjaar is er op gericht om bij de kadernota 2026 minimaal het jaar 2026 en één of meer jaren van de meerjarenraming structureel sluitend te hebben. Daarbij zijn we mede afhankelijk van de toekomstige financiering van gemeenten door het Rijk. De uitwerking van het actieplan vormt de basis voor de begroting 2026.

Onderstaand het meerjarenperspectief 2025-2028 in cijfers:

Begrotingsresultaat (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Totaal begrotingsresultaat	96	-4.086	-4.870	-5.315

Actuele ontwikkelingen

Naast bovenstaande financiële ontwikkelingen, zijn ook diverse maatschappelijke ontwikkelingen van invloed op onze begroting. Zo staat ons zorgstelsel onder flinke druk. Het voorkomen van gezondheidsproblemen en het versterken van de omgeving zijn belangrijk om de kwaliteit, toegankelijkheid en houdbaarheid van het zorgstelsel in de toekomst te kunnen waarborgen. Ook de diverse oorlogen in de wereld hebben hun effect op de economie en werken door in ons beleid.

Gevolgen Prinsjesdag

Het kabinet Schoof is sinds 2 juli 2024 gevormd. Op 17 september is de eerste Prinsjesdag voor dit nieuwe kabinet. Bij het opstellen van deze begroting is nog niet bekend welke plannen het Rijk gaat presenteren en wat de gevolgen zijn. De eerste signalen in de landelijke berichtgeving zijn dat diverse wijzigingen van rijksbeleid plaats gaan vinden.

Doorkijk

Als gemeente staan wij de komende jaren voor flinke opgaven. Zo hebben we een onverminderde bouwopgave met aandacht voor kwetsbare groepen, betaalbaarheid, verduurzaming, leefbaarheid en veiligheid.

Ook de huisvesting van internationale werknemers, vluchtelingen uit oorlogsgebieden en asielmigratie blijven actuele thema's die onze aandacht vragen. Onze gemeentelijke organisatie blijft in beweging en staan voor uitdagingen door maatschappelijke, personele en technische ontwikkelingen.

Leeswijzer

Een beknopt overzicht van de grootste begrotingsaanpassingen vindt u in de inleiding. Voor een overzicht op hoofdlijnen hebben we de begroting grafisch weergegeven in een afbeelding. Hierop staan de inkomsten en uitgaven van het komend jaar van de programma's Leven, Wonen, Werken en Besturen. Verder ziet u in een oogopslag hoeveel onze inwoners het komend jaar gemiddeld betalen aan lokale belastingen: de onroerendezaakbelasting (OZB), rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Deze afbeelding staat in hoofdstuk 1.

Als college bieden wij u hiermee met realisme deze meerjarenbegroting aan.

Het college van burgemeester en wethouders van gemeente Venray.

Vaststellingsbesluit

De raad van de gemeente Venray,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 17 september 2024;

Besluit:

1. De programmabegroting 2025 inclusief de meerjarenbegroting 2026-2028 vast te stellen.
2. In te stemmen met het Meerjarig Uitvoerings- en InvesteringsProgramma 2025-2028 (MUIP 2025-2028).
3. In te stemmen met de in programmabegroting 2025-2028 verwerkte (investerings-) budgetten zoals opgenomen in paragraaf H investeringen.
4. Per subsidieregeling voor het jaar 2025 een subsidieplafond vast te stellen zoals opgenomen in bijlage 5.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 5 november 2024.

, raadsgriffier

Inhoud

Aanbiedingsbrief	3
Vaststellingsbesluit	5
Inhoud	6
Inleiding	7
Begroting in één oogopslag	9
1. Beleidsbegroting	10
1.1 Programma's	10
Leeswijzer programma's	10
Programma 1 LEVEN	11
Programma 2 WONEN	26
Programma 3 WERKEN	39
Programma 4 BESTUREN	47
1.2 Paragrafen	57
Inleiding Paragrafen	57
Paragraaf A. Lokale heffingen	57
Paragraaf B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	69
Paragraaf C. Onderhoud kapitaalgoederen	77
Paragraaf D. Financiering	84
Paragraaf E. Bedrijfsvoering	90
Paragraaf F. Verbonden partijen	97
Paragraaf G. Grondbeleid	118
Paragraaf H. Investerings	120
Paragraaf I. Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid	121
2 Financiële begroting	122
2.1 Inleiding	122
2.2 Baten en lasten 2025 - 2028	124
Recapitulatie baten en lasten	124
Analyse afwijkingen	127
2.3 Overzicht incidentele baten en lasten	139
2.4 Geprognosticeerde Balans en toelichting	144
2.5 Financiële uitgangspunten	149
2.6 Bijlage bij de begroting	151
Bijlage 1. BBV Indicatoren	151
Bijlage 2. Totaaloverzicht MUIP	156
Bijlage 3. Taakvelden per programma	162
Bijlage 4. Overzicht EMU-saldo	166
Bijlage 5. Subsidieplafond	167
Bijlage 6. Opbouw tabel gemeentefonds	168
Bijlage 7. Lijst met afkortingen	170

Inleiding

In de programmabegroting 2025 worden de kaders op programmaniveau vastgelegd. Met de vaststelling van deze kaders kan het college uitvoering geven aan het beleid in 2025 en de speerpunten en overige ontwikkelingen gaan uitvoeren.

Opbouw

Voor u ligt het boekwerk programmabegroting 2025 inclusief meerjarenbegroting 2026-2028. Een samenvatting van de belangrijkste onderdelen is opgenomen in de afbeelding "Begroting in één oogopslag".

De programmabegroting is verdeeld in een beleidsbegroting en in een financiële begroting.

In de beleidsbegroting zijn de volgende onderdelen opgenomen:

1. De programma's, leven, wonen, werken en besturen. Hierin is per programma opgenomen wat de gemeente wil bereiken, de zogenoemde opdrachten. Tevens staan opgenomen welke activiteiten de gemeente in de komende periode hiervoor wil gaan uitvoeren en in welk jaar. Tot slot is aangegeven wat de te verwachten kosten zullen zijn.
2. De paragrafen, met daarin gebundelde informatie over thema's. Het gaat vooral om de beleidslijnen van het beheersproces waarbij sprake kan zijn van een grote financiële of politieke betekenis. Daarnaast kan sprake zijn van een aanzienlijk belang voor de realisatie van programma's.

In de financiële begroting zijn baten en lasten voor 2025 tot en met 2028 opgenomen, evenals een geprognosticeerde balans.

De programmabegroting sluit af met 7 bijlagen:

1. BBV indicatoren.
2. Totaaloverzicht MUIP.
3. Taakvelden per programma.
4. Overzicht EMU-saldo.
5. Subsidieplafonds.
6. Opbouwtabel gemeentefonds.
7. Lijst met afkortingen.

Analyse begrotingsresultaat op hoofdlijnen.

In onderstaand overzicht worden de grootste aanpassingen in hoofdlijnen uiteengezet. Na de kadernota 2025 zijn de door de raad goedgekeurde raadsvoorstellen weergegeven onder de wijzigingen voor begroting. De meicirculaire 2024 zorgt voor de grootste meerjarige positieve afwijking.

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Kadernota 2025 Meerjarenperspectief incl MUIP	-1.386	-4.444	-4.360	-3.748
Wijzigingen voor begroting 2025	-240	-277	-730	-612
Stand voor begroting	-1.626	-4.720	-5.091	-4.361
Gemeentefonds meicirculaire	1.402	1.341	1.334	619
Autonome ontwikkelingen begroting 2025	72	-118	-611	-1.237
Indexering begroting 2025	73	210	275	384
Wettelijke taak begroting 2025	176	-799	-778	-695
Meerjarenbegroting 2025 - 2028	96	-4.086	-4.870	-5.290

Een nadere toelichting op de analyse van de afwijkingen tussen het begrotingsresultaat jaarschijf 2025 (begroting 2024) en de begroting 2025 zijn opgenomen bij 2.2. Baten en Lasten 2025-2028, analyse afwijkingen. Op programmaniveau zijn de wijzigingen toegelicht.

Aansluiting kadernota 2025 met begin stand begroting 2025.

De eindstand van de kadernota 2025 sluit niet aan met de beginstand van de begroting 2025. Hieronder zijn de wijzigingen weergegeven.

Specificatie besluiten kadernota 2025	2025	2026	2027	2028
Gemeentefondsuitkering: voorjaarsnota 2024 Rijk	-2.314	532	307	375
Wijzigingen kadernota 2025 na aanpassingen	-2.314	532	307	375

Wijzigingen na kadernota 2025 stand Wijzigingen voor begroting				
Aanpassingen openbare ruimte rondom realisatie JKC TT	0	0	-23	-23
Bijstelling instandhoudingsvergoeding	-35	-35	-35	-35
Bouw JKC Talententuin	0	0	-400	-372
Inrichting beweegvoorziening JKC TT	0	0	-10	-10
Ontwerp begroting 2025 Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN)	-153	-188	-207	-114
Opvang zwerfdieren	-73	-74	-75	-76
Aanpassingen naar Stand wijziging voor begroting	-261	-297	-750	-630

Aanvullingen stand wijzigingen voor begroting				
Begroting 2025 werkvoorzieningschap Noord-Limburg West (NLW)	21	21	21	21
Indexering Opvang zwerfdieren	0	-1	-1	-2
Subtotaal besluiten begroting 2025	21	20	20	19

Stand Wijzigingen voor begroting Begroting 2025	-240	-277	-730	-612

Begroting in één oogopslag

De begroting is een financiële vertaling van de plannen uit de Kadernota 2025. In deze afbeelding ziet u wat we in 2025 uit gaan geven aan de thema's Leven, Wonen, Werken en Besturen. En waar dat geld vandaan komt.

WAAR KOMT HET VANDAAN?

INKOMSTEN
169,7
MILJOEN
TOTAAL

WAAR GAAT HET NAARTOE?

UITGAVEN
169,6
MILJOEN
TOTAAL

BEGROTING 2025

INWONERAANTAL 44.675
MEI 2024 - BRON: VENRAY IN CIJFERS

RIJK 124.274.000

Algemene uitkering	108.276.000
Overige rijksinkomsten	15.998.000

HEFFINGEN 31.464.000

Onroerende zaakbelastingen	17.517.000
Afvalstoffenheffing	5.303.000
Rioolheffing	4.970.000
Leges	2.051.000
Overige heffingen	1.623.000

OVERIGE INKOMSTEN 13.967.000

O.a. grondbedrijf (voorzieningen/grondaankoop), bijdragen van regiogemeenten, waterschappen, provincie, bijdragen voor sociaal domein (hulp bij huishouding, hulpmiddelen, enz.), opbrengst afvalstromen, mutatie reserves.

HOEVEEL GA IK IN 2025 GEMIDDELD BETALEN...

OZB	375,-
RIOOLHEFFING	261,-
AFVALSTOFFENHEFFING	265,-

Op basis van de voorlopige gemiddelde bestendruk (voor een huishouden van twee of meer personen, die eigenaar en gebruiker zijn van een woning). Zie paragraaf A onderdeel 4.

RESULTAAT 96.000

€ per inwoner

LEVEN	93.682.000	2.097
Omgeving	26.498.000	593,13
Vangnet	67.184.000	1.503,84
WONEN	26.612.000	596
Woningbouw	4.999.000	111,90
Woonomgeving	12.662.000	283,42
Veiligheid en handhaving	6.237.000	139,61
Natuur, landschap en plattelandsontwikkeling	916.000	20,50
Duurzaamheid	1.799.000	40,27
WERKEN	16.948.000	379
Economische ontwikkeling	2.176.000	48,71
Mobiliteit en infrastructuur	14.772.000	330,65
BESTUREN	32.366.000	725
Bestuur	4.382.000	98,09
Dienstverlening en bedrijfsvoering	26.765.000	599,10
Financiën	1.220.000	27,31

Gemeente Venray

1. Beleidsbegroting

1.1 Programma's

Leeswijzer programma's

De beleidsbegroting is opgebouwd conform de drie W-vragen:

- 1.1 Wat willen we bereiken?
- 1.2 Wat gaan we daarvoor doen?
- 1.3 Wat mag het kosten?

In de programmabegroting wordt opgenomen wat de plannen zijn voor 2025. In de programmabegroting 2025 is per (deel) programma een tactische opgave (4 tot 6 jaar vooruit) geformuleerd onder "wat gaan we daarvoor doen?". Deze tactische opgave komt uit het collegeprogramma 2022-2026.

De speerpunten/ontwikkelingen onder "wat gaan we daarvoor doen?" zijn in tabelvorm opgenomen. De header van de tabel ziet er als volgt uit:

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting

Onder het eerste kopje staan activiteiten die opgenomen zijn in het collegeprogramma 2022-2026. Onder het kopje "Gereed in" staat vermeld in welk jaar de activiteit naar verwachting gereed is. Indien activiteiten na verwachting gereed zijn in de periode oktober tot en met december 2024 zijn deze niet zichtbaar gemaakt. In de toelichting staat vermeld wat er opgepakt gaat worden inzake de activiteit.

Tot slot staat bij de vraag: "Wat mag het kosten?" een tabel met de realisatie van 2023, de raming van 2024 en de raming van de voorliggende begroting 2025 en de daarbij horende 3 jaren van de meerjarenraming (2026 tot en met 2028). De analyse betreffende de afwijking tussen de voorliggende begroting en jaarschijf 2025 van de begroting 2024 is opgenomen in de financiële begroting onder paragraaf 2.2 Baten en lasten 2025-2028 toegelicht.

In navolging van de BBV is het verplicht om een aantal indicatoren op te nemen. Deze BBV-indicatoren zijn in aparte tabellen opgenomen in bijlage 1. De gegevens zijn op 12 juli 2024 overgenomen van de website 'waarstaatjegemeente.nl'.

De header van de tabel BBV indicatoren ziet er als volgt uit:

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving

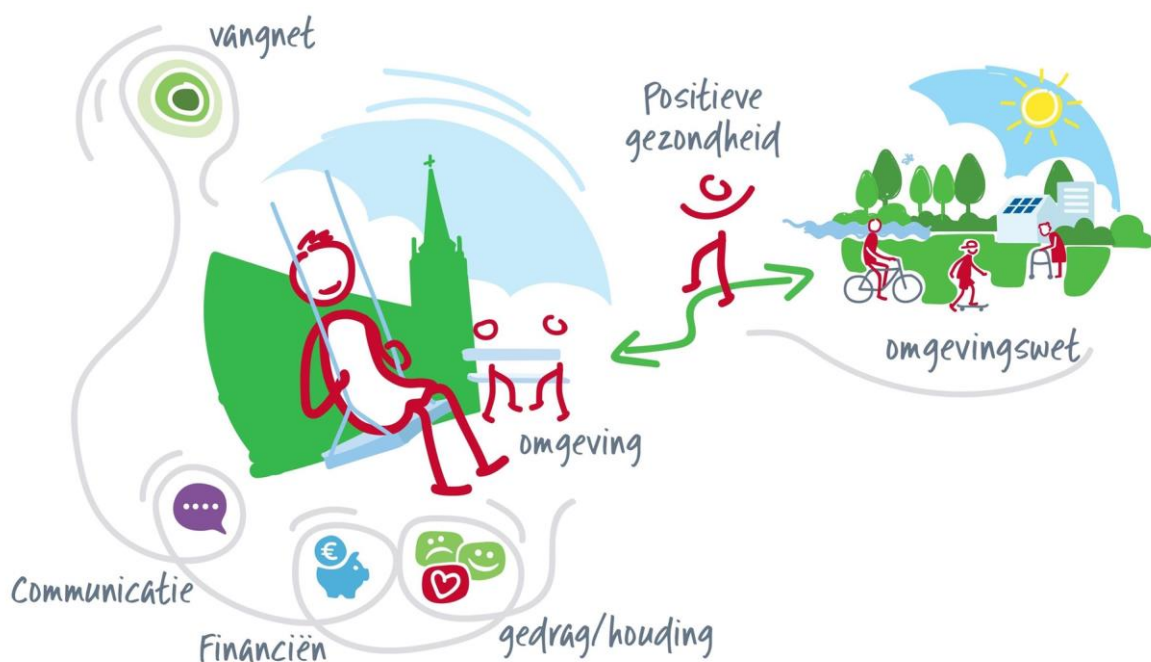
Programma 1 LEVEN

Onze ambitie voor programma Leven

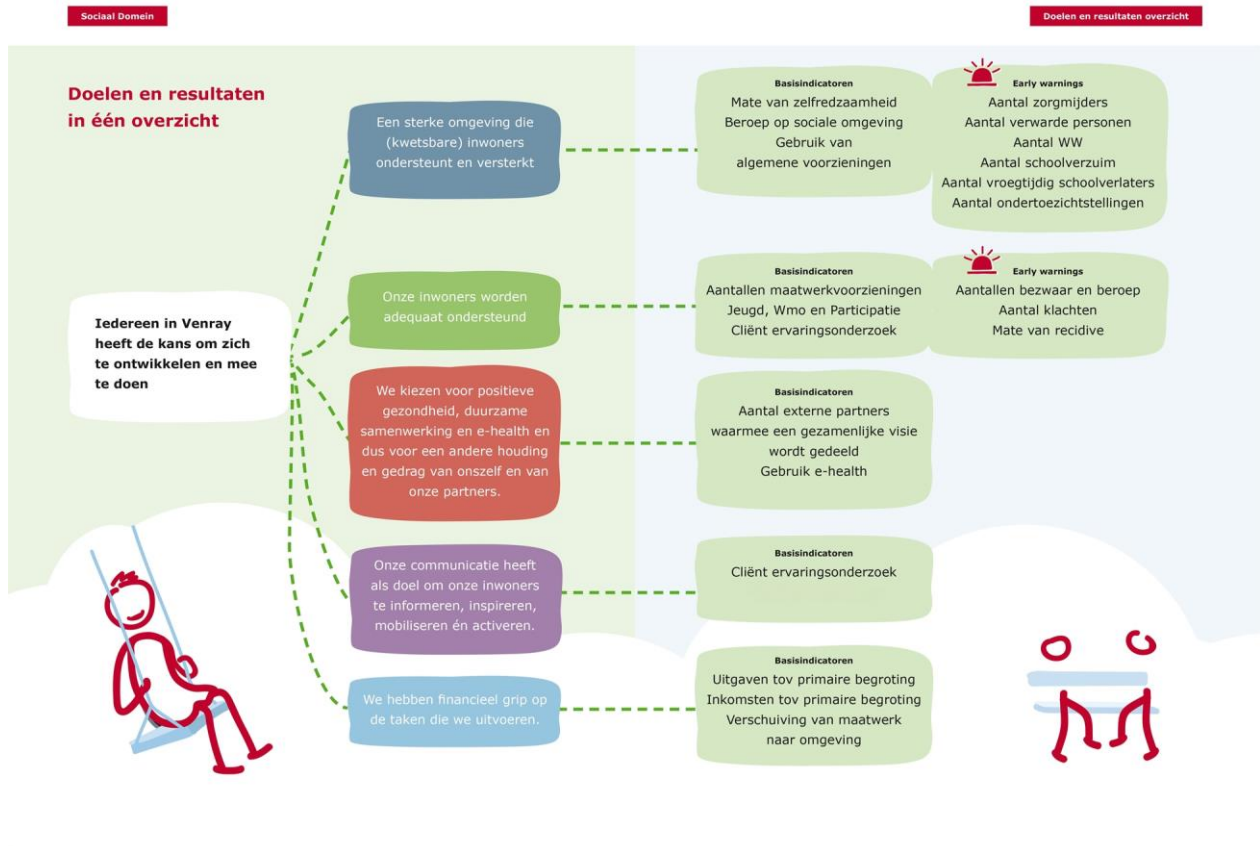
Wij geloven in het uitgangspunt dat voorkomen beter is dan genezen, dus zetten wij vol in op preventie. Wij werken aan een inclusieve Venrayse samenleving waarin iedereen naar vermogen mee kan doen. Wij doen een beroep op onze inwoners, hun omgeving én onze partners zoals (zorg)aanbieders om eigen verantwoordelijkheden te nemen en de eigen krachten in te zetten. Belemmeringen die het meedoen in de weg staan nemen wij zoveel mogelijk weg. Wij bieden ondersteuning aan onze inwoners die dat echt nodig hebben.

Algemeen

Een duurzame en gezonde Venrayse samenleving betekent voor ons dat iedereen, inwoners en partners, naar vermogen meedoet en participeert. De kracht van de Venrayse samenleving geldt hierbij als uitgangspunt. Steeds hebben we daarbij een inclusieve samenleving voor ogen. Iedereen moet mee kunnen doen. Deze transformatiegedachte is verwoord in de kadernota Sociaal Domein: de volgende stap.

In de kadernota zijn per bouwsteen een aantal basisindicatoren benoemd. In de uitwerking per bouwsteen is door middel van pictogrammen bij de verschillende basisindicatoren aangegeven welke beweging wij verwachten. Dus stijging, daling of gelijk. De kleuren zijn gebaseerd op de huisstijl en geven geen waarde aan de beweging die we nastreven. Die waarde wordt in de begeleidende tekst toegelicht. Gedetailleerde verantwoording over de indicatoren vindt plaats via de rapportage sociaal domein. De rapportage sociaal domein verschijnt ieder half jaar.

In 2021 is de Kadernota Sociaal Domein verder uitgewerkt in een Uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma geeft concrete invulling aan de beweging die wordt beschreven in de Kadernota Sociaal Domein. Hiermee worden de randvoorwaarden geschapen en wordt de organisatie zodanig ondersteund in haar doorontwikkeling, dat de doelstellingen en effecten uit de Kadernota gerealiseerd worden. Voor het uitvoeringsplan is in 2024 een nieuw procesplan vastgesteld waarbij de focus ligt op de onderdelen omgeving, gedrag en houding en toegang. Deze zullen in samenhang de komende jaren worden opgepakt.

Trends, ontwikkelingen en uitgangspunten

Toenemende druk op het vangnet

In de monitor sociaal domein over het jaar 2023 hebben we al gesignaleerd dat er sprake is van een toename op het beroep van voorzieningen binnen de Wmo en Jeugd. Enerzijds het gevolg van demografische ontwikkelingen en ook landelijke beleidskeuzes. Anderzijds ook een gevolg van de na-ijleffecten van corona die nog steeds doorwerken. We zien ook een steeds grotere druk op de continuïteit van zorg. Mede door de financiële posities van aanbieders en ook door oplopende wachtlijsten als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt. De acties hierna genoemd moeten bijdragen aan het grip krijgen op bovengenoemde ontwikkelingen.

Versterken omgeving

In 2024 zijn we gestart met een nieuwe opdracht voor het versterken van de omgeving. Er zijn veel plannen en ontwikkelingen die gericht zijn op gezondheid, preventie en het versterken van het netwerk en de omgeving van onze inwoners. De urgentie is groot om hierop in te zetten, want ons zorgstelsel staat onder druk. Het voorkomen van gezondheidsproblemen en het versterken van de omgeving zijn belangrijk om de kwaliteit, toegankelijkheid en houdbaarheid van het zorgstelsel in de toekomst te kunnen waarborgen. In deze nieuwe opdracht pakken we deze plannen en ontwikkelingen in samenhang op vanuit de overkoepelende paraplu en de beweging van het versterken van de omgeving én in samenwerking met inwoners en onze partners uit het sociaal domein. De ervaringen uit IJsland leren ons dat deze beweging een lange termijnproces van circa 30 jaren is en dat betekent dat we een lange termijn commitment van onze partners vragen. Tegelijkertijd zien we dat de financiën en budgetten die beschikbaar zijn voor preventie, gezondheid en het versterken van de omgeving vaak bestaan uit tijdelijke middelen (zoals de

specifieke uitkering voor het preventieakkoord, de brede specifieke uitkering (brede SPUK-regeling) en Nationaal Programma Onderwijs gelden (NPO-gelden)).

We (onze inwoners, partners en wij als gemeente) committeren ons aan een lange termijn beweging, wetende dat de (financiële) investeringen die we met elkaar op de korte termijn doen ook op de lange termijn (financieel) geborgd moeten worden. Dit vraagt mogelijk om extra financiële middelen vanuit de gemeente, als blijkt dat de tijdelijke rijksmiddelen niet langer beschikbaar zijn.

Nieuwe toegang

In 2025 werken we verder aan de toegang voor het sociaal domein, samen met partners. Het is onderdeel van het uitvoeringsprogramma sociaal domein waarin ook de trajecten Houding & Gedrag en Versterken omgeving zijn opgenomen. De nieuwe toegang is naast een 'fysieke plek' van onze partners vanuit de 'omgeving' ook een manier van werken. Dat dit in de toekomst leidt tot een gedeelde (fysieke) toegang is een mogelijke uitkomst van het proces maar geen definitief einddoel. Doel is om samen met onze partners te komen tot een laagdrempelige toegang waar onze inwoners met hun hulpvraag terecht kunnen. Daarbij doen we bij het zoeken naar een oplossing in eerste instantie en zoveel mogelijk een beroep op de eigen kracht van de inwoner en zijn omgeving. We wijzen de weg in de omgeving en helpen zo de hulpvraag op te lossen. Lukt dat niet zelfstandig dan zijn maatwerkvoorzieningen nodig. Soms enkelvoudig en soms meervoudig en complex. Wij wijzen samen met onze partners onze inwoners daarin de weg en begeleiden hen.

Omgekeerde verordening

Vanaf 2025 gaan we starten met de omgekeerde verordening. Dit is één verordening voor het hele sociale domein. Deze nieuwe verordening is weliswaar opgebouwd volgens de wetten en regels maar gaat qua opzet uit van de hulpvraag van de inwoner. Deze verordening is in begrijpelijke taal geschreven en is voor onze organisatie een hulpmiddel om nog integraler te kunnen werken. In het eerste half jaar van 2026 wordt de omgekeerde verordening geëvalueerd.

Hervormingsagenda Jeugd

Het doel van de hervormingsagenda is tweërlei:

1. Betere en tijdige zorg en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is;
2. Een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel.

Over de hervormingsagenda jeugd hebben gemeenten en rijk in 2023 overeenstemming bereikt en is een implementatieplan vastgesteld. Dit betekent dat we de komende jaren aan de slag kunnen, lokaal alsook regionaal, om de eerdergenoemde doelen te halen. Een commissie van deskundigen volgt de uitvoering van de maatregelen en de gepleegde inspanningen en zal voor het eerst in 2025 een advies formuleren waarbij onder andere ook aandacht voor de ontwikkeling van het uitgavenpatroon in relatie tot het afgesproken meerjarenperspectief en het risico dat partijen dragen. In regionaal verband wordt er al gewerkt aan de implementatie van de hervormingsagenda jeugd, door middel van het regionale implementatieplan. Verder houden wij in het inkooptraject voor de jeugdhulp ook rekening met de ontwikkelingen uit de hervormingsagenda jeugd.

Huisvesting van asielzoekers en andere doelgroepen.

Tijdens de behandeling van de RIB en de memo inzake de huisvesting van asielzoekers en andere doelgroepen op 27 juni 2024 heeft de gemeenteraad een nieuwe motie aangenomen waarin zij het college van B&W opdraagt: Vóór de raadsvergadering van 24 september een startnotitie voor te bereiden met mogelijke scenario's om uitvoering te geven aan de bestaande opdracht zoals verwoord in het raadsbesluit van 12 december 2023. Deze startnotitie is besproken in de commissie Leven van 5 september en staat op de agenda van de Gemeenteraad op 24 september 2024.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Integraal Zorgakkoord (IZA)

In 2022 is het Gezond en Actief Leven Akkoord en het Integraal Zorgakkoord vastgesteld. In het GALA hebben de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), GGD GHOR Nederland, Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en het ministerie van VWS gezamenlijk afspraken gemaakt op het gebied van gezondheid en welbevinden. Met het GALA wordt ook een substantiële financiële impuls gegeven aan gemeenten om de doelen die in het akkoord gesteld zijn te kunnen behalen. Het financieel arrangement onder het GALA, en ook onder het Hoofdlijnen Sportakkoord II is één nieuwe brede specifieke uitkering (SPUK). In de SPUK komt er voor gemeenten in deze kabinetsperiode circa € 300 miljoen per jaar beschikbaar en € 195 miljoen per jaar structureel (exclusief IZA middelen). Het Integraal Zorgakkoord (IZA) heeft als doel de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Om dit te bereiken zijn afspraken gemaakt tussen het ministerie van VWS en een groot aantal partijen in de zorg. Ondertekenaars van het IZA zijn onder meer overkoepelende organisaties van ziekenhuizen, de geestelijke gezondheidszorg en de

ouderenzorg. In het IZA is afgesproken dat er voor gemeenten jaarlijks maximaal € 150 miljoen structureel beschikbaar wordt gesteld voor concrete plannen om de IZA-doelen – die mede gericht zijn op gezondheidsbevordering – te verwezenlijken.

GGD

De Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN) heeft geconstateerd dat de GGD onvoldoende in staat is om haar wettelijke taken in de volle breedte uit te voeren. De GGD zit zowel kwantitatief als kwalitatief aan de ondergrens voor de uitvoering van de wettelijke taken. Na jarenlang krap begroten, de toenemende taakomvang, taakcomplexiteit en externe factoren (zoals verschillende crisissen en landelijke ontwikkelingen) is een situatie ontstaan die niet langer kan worden verantwoord. In het BC GGD overleg van maart 2024 is daarom de opdracht verstrekt om dit te onderbouwen en om oplossingsrichtingen uit te werken voor het versterken van de GGD. Naar verwachting wordt er voor deze oplossingsrichtingen ook een extra financiële gemeentelijke bijdrage gevraagd.

Bibliotheekwerk

Via een aanpassing van de Bibliotheekwet wordt de huidige bevorderingstaak van gemeenten en provincies omgezet in een zorgplicht. In 2023 is gestart met de herijking van de bibliotheekvisie. In de loop van 2023 werd echter duidelijk dat de invoeringsdatum van de nieuwe wetgeving niet eerder dan 2026 is voorzien. Daarnaast geven de contouren van de nieuwe wetgeving aan dat gemeenten een 4-jaarlijks beleidsplan moeten opstellen. Dit beleidsplan stellen wij in 2025 op.

Inkomensafhankelijke bijdrage Wmo

Om de houdbaarheid van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) te verbeteren, heeft het kabinet besloten om voor alle Wmo-voorzieningen waar nu het abonnementstarief voor geldt, een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren. Met de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage wordt de hoogte van de eigen bijdrage bij alle maatwerkvoorzieningen afhankelijk van het inkomen. Deze wijziging (eerder gepland voor 2025) gaat naar verwachting per 1 januari 2026 in.

Dorpsondersteuner

De pilot inzet dorpsondersteuner in Ysselsteyn is succesvol gebleken en heeft aantoonbaar geleid tot minder inzet van Wmo-voorzieningen. De pilot is geëvalueerd. Het afwegingskader is onderdeel van de subsidieregeling Ondersteuning en Zorg. Dit kan gebruikt worden om ook andere dorpen op een gelijksoortige manier de kans te geven in hun dorp een dorpsondersteuner uit te rollen. Inmiddels is in Castenray ook een dorpsondersteuner gestart. De verwachting is dat de uitrol naar andere kernen tot in 2026 zal doorzetten.

NLW

De in 2020 vastgestelde strategische koers is niet uitvoerbaar gebleken. De Gemeenteraad heeft in juni 2024 de strategische koers ingetrokken. De drie colleges van de schapsgemeenten zijn aan de slag met de uitvoering van de participatieopdracht 'iedereen doet mee'. Deze opdracht bestaat uit 3 deelopdrachten:

1. Strategische samenwerkingsverkenning Participatie
2. Onderzoek wat er voor nodig is om de verouderde GR te herzien of te ontbinden.
3. Nieuwe infrastructuur voor beschermd en beschut werken.

De uitvoering vindt gefaseerd plaats van 2024 tot medio 2025. Daarnaast blijft de korte termijn opdracht nog doorlopen waarbij de focus ligt op continuering van de bedrijfsvoering van de NLW in afwachting van de uitkomst van de participatieopdracht. De oude financiële afspraken met de NLW zijn in afwachting van de uitwerking van de participatieopdracht hersteld. Voor de NLW is het uitgangspunt om binnen dit financieel kader te opereren.

Inkoop sociaal domein

In 2022 is de nieuwe inkoop sociaal domein (sturing en inkoop) geïmplementeerd. De inkoop is geëvalueerd en voor een aantal segmenten bij jeugd (segment 3 en 4 en integrale crisis hulp) wordt een nieuwe aanbesteding gestart die moeten leiden tot nieuwe contracten per 1 januari 2026. Voor wat betreft de overige inkoop worden de contracten verlengd waarbij de aanbevelingen uit de evaluaties worden uitgewerkt en meegenomen bij de contractverleningen. Een aantal van de bovenstaande ontwikkelingen hebben dus nog geen directe financiële doorvertaling gekregen in deze begroting.

Deelprogramma 1.1 OMGEVING

Wat willen we bereiken?

Algemeen

De door de gemeenteraad vastgestelde 'Kadernota Sociaal Domein: De volgende stap' blijft voor ons de basis waarop we verder bouwen. De Kadernota richt zich op het gehele sociaal domein: Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet, maar ook sport, onderwijs, maatschappelijke dienstverlening, gezondheid, schulddienstverlening, sociaal cultureel werk, leefbaarheid en kunst en cultuur. Ook de thema's preventie en inclusieve samenleving, waarvoor we vanuit het Samenwerkingsakkoord extra aandacht vragen, vinden een stevige basis in de Kadernota.

Gezondheid (incl. sport) en Zorg

Gezondheid is een belangrijk thema binnen het sociale en ruimtelijke domein. We zetten in op een gezonde en veilige leefomgeving en stimuleren beweging en een gezonde leefstijl. In onze gemeente willen we een aanbod van zorg dicht bij huis dat aansluit bij de zorgbehoeftes van onze inwoners. De gemeente gaat niet altijd zelf over deze voorzieningen, maar we kunnen wel een belangrijke rol spelen in het behoud en het versterken van het voorzieningenniveau. Dat doen we door in gesprek te blijven en samen te werken met relevante partners steeds met het oog op het belang van onze inwoners. Als het gaat om de zorgvoorzieningen in Venray, zetten we waar mogelijk in op het behouden en verbeteren van wat we nu hebben.

Onderwijsbeleid

Iedereen is welkom met zijn eigen talenten en behoeften. Dit vraagt om een breed onderwijslandschap met een totaalaanbod waarin voor iedereen een plek is. We creëren voor het onderwijs een goede maatschappelijke inbedding en aansluiting met de lokale arbeidsmarkt.

Kunst & Cultuur

Wij bouwen verder op de Kunst- en cultuurnota die in 2021 is vastgesteld. We willen het huidige niveau van onze kunst & cultuursector minimaal behouden en waar het kan versterken. Wij zetten in op samenwerking tussen de relevante actoren, waarbij we ook kijken naar samenwerking over de gemeentegrens en domeinen heen. Specifiek willen we meer verbinding tussen de beleidsterreinen sport en cultuur. Voorzieningen en activiteiten moeten voor alle inwoners toegankelijk en bereikbaar zijn, waarmee we ook een link leggen naar ons Armoedebeleid.

Inclusieve samenleving

Wij willen een volledig inclusief Venray waar alle inwoners een plek hebben in de samenleving en gelijke kansen krijgen. Wij doen daarbij ook een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en onze partners. Ook binnen onze eigen organisatie vragen we aandacht voor inclusie. Inclusie is iets wat ons allemaal aan gaat. Samen zorgen we voor een daadwerkelijk 'Inclusief Venray'. Soms is het nodig dat we exclusief aandacht besteden aan specifieke doelgroepen om inclusief te worden.

Accommodaties, subsidies en onderwijshuisvesting

Accommodaties zijn belangrijke voorzieningen voor onze inwoners om laagdrempelig te kunnen ontmoeten. Accommodaties dragen bij aan het versterken van de omgeving. We willen in 2025 onderzoeken wat er minimaal aanwezig moet zijn aan beschikbare accommodaties, met welke functie en tegen welke voorwaarden. Hierin nemen we het huidige accommodatiebeleid mee. In 2025 worden een aantal nieuwe subsidieregelingen ingevoerd met bijbehorend subsidieplafond en wordt het werken met deelplafonds voor periodieke en eenmalige subsidies geëvalueerd.

Schoolgebouwen moeten voldoende flexibiliteit bieden om opvang en onderwijs op verschillende manieren in te richten, waarbij je de inclusieve gedachte terug ziet in vanzelfsprekende aanpassingen voor toegankelijkheid. Verder is het belangrijk om rekening te houden met een goede spreiding over de gemeente.

Preventie

We zetten vol in op preventie. Hierdoor ondersteunen we onze inwoners op een laagdrempelige wijze en versterken we de omgeving. Het houdt inwoners en hun netwerk in hun eigen kracht. 'Voorkomen is beter dan genezen'. Preventie speelt daarom bij veel thema's een belangrijk rol, zeker binnen het sociaal domein. Net als bij inclusie, is een preventieve aanpak alleen succesvol door aandacht te hebben voor alle inwoners in onze samenleving. We brengen in beeld welke preventiemaatregelen we al kennen en ontwikkelen nieuwe interventies waar nodig.

Via onze nieuwe toegang sociaal domein weten inwoners ons te vinden en daar kunnen zij terecht met iedere hulpvraag. Met het oog op preventie willen we vroegtijdig met hen in gesprek vanuit een breed perspectief. Hierbij hebben de partners in het voorliggend veld ook een rol en is er aandacht voor goede verbindingen.

Veiligheid en Zorg

Er zijn inwoners die te maken hebben met een opeenstapeling van persoonlijke problemen. Deze inwoners lopen meer risico slachtoffer te worden van misbruik en/of criminaliteit en veroorzaken anderzijds zelf relatief vaker overlast en problemen. Daderschap en slachtofferschap kunnen door elkaar heen lopen. Door de domeinen zorg en veiligheid beter met elkaar te verbinden, zetten we onze inwoners centraal. We willen de woon- en leefsituatie van inwoners verbeteren, overlast voor de omgeving voorkomen c.q. terugdringen, recidive verminderen en toekomstperspectief bieden.

Wonen en Zorg (bijzondere doelgroepen)

Er ligt een enorme druk op de woningmarkt. Door de toename van de vraag om goede huisvesting voor internationale werknemers en huisvesting voor statushouders en asielzoekers wordt deze druk alleen maar groter. Dit maakt het des te urgenter dat er bijzondere aandacht komt voor kwetsbare doelgroepen op die woningmarkt. Daarnaast staan we aan de vooravond van een flinke vergrijzing. In samenhang met de extramuralisering en de toenemende personeelstekorten in de zorg# leidt dit tot veranderingen in de wereld van wonen en zorg. Ouderen met een zorgvraag, cliënten in de gehandicaptenzorg, mensen die geestelijke gezondheidszorg (GGZ) ontvangen en uitstromen uit Beschermd Wonen, de mensen die een beroep doen op de maatschappelijke opvang (MO) en kwetsbare jongeren die uitstromen uit de jeugdzorg, blijven langer zelfstandig wonen of kunnen eerder terug naar huis. Het aantal zorgbehoevenden op de woningmarkt neemt toe. Niet alleen verandert de omvang van deze groepen, ook hun woonwensen veranderen. Bijvoorbeeld ten aanzien van de mogelijkheid om zorg te ontvangen, betaalbaarheid, levensloopbestendigheid en samenleven met leeftijd- of leefstijlgenoten. Dit vraagt ook iets van de aanwezigheid van voorzieningen in de wijk of kern om elkaar te ontmoeten. In 2023 is een actieplan opgesteld. De visie en doelstellingen zullen richting geven in de komende jaren aan alle initiatieven op het gebied van wonen en zorg.

1 Extramuralisering: steeds meer inwoners worden thuis behandeld i.p.v. opgenomen in een instelling en/of worden eerder dan voorheen terug naar huis begeleid na een opname.

Indicatoren

Voor de bouwsteen Omgeving zijn de volgende indicatoren geformuleerd waarbij per indicator de verwachte trend is aangegeven:

Basisindicatoren	Begroting 2024	Begroting 2025
Mate van zelfredzaamheid	—	—
Beroep op sociale omgeving	↑	↑
Gebruik van algemene voorzieningen	↑	↑

↑ = Stijging   ↓ = Daling   — = Gelijk

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan de vastgestelde doelstellingen van dit deelprogramma.

- Veiligheidsregio Limburg-Noord
- Zorg en Veiligheidshuis Noord-Limburg
- Veilig Thuis

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Kadernota Sociaal domein		
Uitvoeringsprogramma Kadernota Sociaal Domein	Continu	Voor het uitvoeringsprogramma is begin 2024 een nieuw procesplan door het college vastgesteld. Op basis van dit nieuwe procesplan zijn we aan de slag met de deelopdrachten Versterken omgeving, Houding & gedrag en Toegang. Voor de eerst- en laatstgenoemde deelopdracht worden in 2024 nieuwe opdracht A4's opgesteld. Waarbij nadrukkelijk de samenhang wordt gezocht tussen de drie deelopdrachten maar ook met andere externe ontwikkelingen. Op basis van deze nieuwe opdracht A4's wordt in 2025 doorgewerkt aan de deelopdrachten. Hetzelfde geldt m.b.t. Houding & gedrag. In 2024 wordt gestart met de eerste training en dit zal naar verwachting in 2025 vervolgd worden.
Onderwijsbeleid		
Stimuleren van de verbinding tussen onderwijs en ondernemers	Continu	Deze opdracht wordt momenteel opgepakt binnen het Omgevingsprogramma Economie. Een van de vertrekpunten in het Omgevingsprogramma is namelijk "Een arbeidsmarkt voor iedereen". Zowel intern als extern worden gesprekken gevoerd om dit vertrekpunt vorm en inhoud te geven. Het Omgevingsprogramma is in het vierde kwartaal van 2024 gereed. Het programma vormt de basis voor concrete acties, onder andere in samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven. Deze worden vanaf 2025 opgepakt. We zien hierbij een belangrijke rol weggelegd voor een Triple Helix organisatie als Crossroads. Tot nu toe hebben Provincie en Rijk via de regiodeal mee bijgedragen aan de instandhouding van Crossroads. Die financiering valt weg. Als regio zien we het belang van een Triple Helix Organisatie. Een voorstel voor Structurele financiering van Crossroads ligt in de regio voor.
Kunst & Cultuur		
Nieuw bibliotheekbeleid	2025	De nieuwe visie op bibliotheekwerk is uitgesteld omdat de nieuwe wet met zorgplicht naar verwachting in werking treedt op 1.1.2026. In de wet moet het meerjarenplan opgesteld worden en moeten provincies toezicht hierop houden. Gelet op deze ontwikkelingen wordt het opstellen van een visie uitgesteld en wordt opgestart zodra meer duidelijk is over de (inwerkingtreding van) de nieuwe wet.
Inclusieve samenleving		
Verbreden van inclusie naar groepen inwoners die niet of onvoldoende georganiseerd zijn (de zwijgende meerderheid)	2025	De opdracht wordt in 2025 uitgewerkt en opgesteld. Vervolgens wordt hier uitvoering aan gegeven.
Preventie		
Uitvoering geven aan actieprogramma Kansrijke Start	Continu	De uitvoering van het actieprogramma loopt. Inhoudelijk lopen er diverse interventies (Voorzorg, 1000 kansen, Nu Niet Zwanger, Gelukkig ouderschap, Ouders Inc, Digitale zorgpadentool) waarmee de doelgroep wordt bereikt. Daarnaast hebben de colleges van Noord- en Midden-Limburg in Q1 van 2024 besloten tot een borging van de ketenaanpak Kansrijke Start, door deze opdracht bij de GGD te beleggen. Deze ketenaanpak past binnen het ingezette landelijke, regionale en lokale beleid, zoals het Gezond en Actief Leven Akkoord, Integraal Zorgakkoord, Regionaal uitvoeringsplan Kansrijke Start en de Kadernota Sociaal Domein. In 2024 is een regionaal uitvoeringsprogramma opgesteld met daarin diverse activiteiten die ook in 2025 zullen doorlopen. Daar waar nodig en mogelijk en waar zich kansen voordoen, zal er ook op andere thema's binnen Kansrijke Start worden ingezet

Veiligheid en Zorg		
Uitvoering geven aan het actieprogramma Grip op Onbegrip	Continu	Het regionale programma Grip op Onbegrip Noord- en Midden-Limburg ligt vanaf de tweede helft van 2024 weer op koers. Venray trekt bestuurlijk dit programma en is tevens penvoerder voor diverse toegekende subsidies vanuit de rijksoverheid via ZonMw. Een gedeelte van de incidenteel toegekende subsidiegelden wordt na verstrijken van de looptijd van de betreffende subsidieregelingen structureel, zo heeft de rijksoverheid in 2024 aangekondigd. Om welke bedragen dit gaat, is vooralsnog niet bekend. Op inhoud wordt de 24/7 incidentenaanpak geoperationaliseerd. Er wordt een incidententeam met outreachende werkers ingezet met als doel om zo snel mogelijk te de-escaleren om vervolgens de betrokkene duurzaam te stabiliseren. Dit om te voorkomen dat betrokkene opnieuw ontregelt. Onder de pijler 'Zorg en Veiligheid' versterken de gemeenten samen met zorg- en veiligheidspartners de regionale samenwerking op dossiers op het snijvlak zorg en veiligheid. Hierbij wordt ook naar de governance gekeken. De langverwachte inwerkingtreding van de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) gaat helpen in het streven om te komen tot een sluitende aanpak.
Uitvoering geven aan het regionaal plan van aanpak mensenhandel	Continu	Binnen het in 2022 vastgesteld plan van aanpak mensenhandel is aandacht voor de vormen van mensenhandel, namelijk seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting. Ook in 2025 zetten we in op het verder opwerpen van barrières in de aanpak. Als het om seksuele uitbuiting gaat, is het wachten op de vaststelling en inwerkingtreding van de Wet regulering sekswerk. Het wetsvoorstel, waarmee thuisprostitutie op basis van een vergunning mogelijk wordt, is helpend in de strijd tegen seksuele uitbuiting. Anderszins kan een vergunningstelsel er ook juist voor zorgen dat sekswerkers zonder vergunning nog kwetsbaarder worden voor dwang c.q. uitbuiting. Binnen het uit te werken lokale prostitutiebeleid dient hier in het bijzonder aandacht voor te komen. De implementatie van het lokaal en integraal beleid voor internationale werknemers alsook de inwerkingtreding van de Wet goed verhuurderschap geven meer zicht op de aard en omvang van arbeidsuitbuiting. Vanaf eind 2024 is het team van outreachende straatwerkers, onder aansturing van een coördinator binnen het Zorg- en Veiligheidshuis actief in de regio. De straatwerkers zoeken actief contact met arbeidsmigranten, die uitgevallen zijn en een zwerfend bestaan leiden. Deze aanpak draagt niet alleen bij aan het verbeteren van de leefomstandigheden van de doelgroep zelf en het terugdringen van overlast en onveiligheid, echter verbetert ook de informatiepositie als het om uitbuiting gaat. Verder gaat een integraal ondermijningsbeleid misstanden arbeidsmigranten, dat binnen het regionale programma Veiligheid (regiodeal) in 2025 wordt opgemaakt, inzicht geven in waar we staan en wat er in de aanpak verder nodig is. Voor criminele uitbuiting ligt de focus op het voorkomen van (het verder afglijden van) jeugdige ondermijners. Hiertoe zetten we de aanpak in samenwerking met STRDR door en zorgen voor kennisoverdracht en het bieden van handelingsperspectief aan professionals in het zorg- en onderwijsdomein als het gaat om gedrag van jongeren die crimineel actief zijn alsook de regels vanuit de straatcultuur. In het voorkomen van jeugdcriminaliteit zetten we in op Preventie met Gezag (zie verder bij 'ondermijning'). Voor alle vormen geldt overigens dat lopende het jaar signalen en meldingen in samenwerking met partners binnen het zorg- en veiligheidsdomein worden opgepakt door de aandachtsfunctionarissen mensenhandel.

Deelprogramma 1.2 VANGNET

Wat willen we bereiken?

Als gemeente blijven we altijd een (zorg)taak hebben voor onze inwoners die het (al dan niet tijdelijk) zelf niet redden. Als het nodig is, bieden wij ondersteuning door het inzetten van maatwerkvoorzieningen. Denk aan begeleiding, het verstrekken van een uitkering, ondersteuning in het huishouden of kinderopvang op sociaal-medische gronden. Dit noemen we het vangnet. Dit vangnet moet zo effectief en efficiënt mogelijk functioneren, zodat de ondersteuning waar mogelijk tijdelijk kan zijn.

Ook als het gaat om Vangnet zijn preventie en inclusie belangrijk. Daarbij wordt aangesloten bij de ambitie zoals geformuleerd onder het kopje 'Omgeving'. Ondersteuning van mantelzorgers blijft daarbij belangrijk om overbelasting te voorkomen en er mede voor te zorgen dat ze door kunnen gaan met ondersteuning bieden.

Van onze inwoners verwachten we dat iedereen op basis van de eigen mogelijkheden meedoet. Dit is goed voor onze inwoners en goed voor de Venrayse samenleving. Door mee te doen, ook als vrijwilliger, doe je immers meer voor elkaar en help je ook Venrayse organisaties en verenigingen die (deels) afhankelijk zijn van die inzet. Voor inwoners die niet op eigen kracht of met hulp van de omgeving kunnen meedoen, blijft ondersteuning via maatwerkvoorzieningen mogelijk.

Inwoners in armoede en schulden moeten naar vermogen mee kunnen doen in de samenleving. Als (financiële) belemmeringen dit meedoen in weg staan, nemen we deze zoveel mogelijk weg. Zo onderzoeken we momenteel het oprichten van een noodhulpbureau in Venray. We begrijpen dat (problematische) schulden stress oplevert. In de aanpak van (problematische) schulden houden we rekening met deze stressfactoren. We werken samen met de inwoner aan het oplossen en voorkomen van schulden, waarbij we uitgaan van de wil en motivatie van inwoners om hun situatie te veranderen. In 2023 hebben we een nieuw beleidsplan aanpak armoede en schulden 2024-2027 vastgesteld.

We zorgen ervoor dat inwoners in armoede en schulden weten waar zij terecht kunnen en helpen hen om gebruik te maken van de mogelijkheden die er voor hen zijn. Daar waar we weten dat inwoners betaalachterstanden hebben, bijvoorbeeld via vroegsignalering, benaderen we deze proactief.

Tot slot is onze communicatie er op gericht (alle of zoveel mogelijk) inwoners te bereiken en te informeren zodat we laagdrempelig en toegankelijk zijn.

Indicatoren

Voor de bouwsteen Vangnet zijn de volgende indicatoren geformuleerd waarbij per indicator de verwachte trend is aangegeven:

Basisindicatoren	Begroting 2024	Begroting 2025
Aantallen maatwerkvoorzieningen	—	—
Jeugd, Wmo en Participatie	—	—
Clïënt ervaringsonderzoek	—	—

↑ = Stijging   ↓ = Daling   — = Gelijk

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan de vastgestelde doelstellingen van dit deelprogramma.

- Werkvoorzieningsschap Noord-Limburg West
- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg-Noord
- Omnibuzz

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Kadernota Sociaal domein		
Uitvoeren deelopdracht 'Toegang'	Continu	Op basis van het begin 2024 vastgestelde nieuwe procesplan Uitvoeringsprogramma Kadernota Sociaal domein, wordt in het vierde kwartaal 2024 een nieuwe bestuursopdracht Toegang opgeleverd. Op basis van deze nieuwe bestuursopdracht wordt in 2025 de uitvoering van deze opdracht opgepakt. Dit gebeurt nadrukkelijk in samenhang met de andere deelopdrachten Versterken Omgeving en Houding & Gedrag. Ook worden externe ontwikkelingen, zoals het Venrays Informatiepunt dat door partners is opgezet, hierbij meegenomen.
Vangnet		
Toekomstig beleid 'Iedereen doet mee' NLW	2025	Op 24 juni 2024 heeft de gemeenteraad ingestemd met het intrekken van de koers-visie NLW 2021 – 2030. Het college heeft op 30 april 2024 ingestemd met de Participatieopdracht 'Iedereen doet mee', bestaande uit: • Deelopdracht 1. Het verkennen van een strategische samenwerking op het gebied van participatie. • Deelopdracht 2. Onderzoeken hoe de verouderde Gemeenschappelijke Regeling Noord-Limburg Wet (GR NLW) aangepast of vervangen kan worden. • Deelopdracht 3. Een voorstel uit te werken voor een passende infrastructuur voor beschermd en beschermd. Op dit moment wordt gewerkt aan de uitwerking van deze deelopdracht. De beleidsmedewerkers leveren een beleidsanalyse op over: • Onze ambities (lokaal, regionaal en landelijk); • Wijze van uitvoering & initiatieven; • Of en op welke wijze de gemeenten kunnen samenwerken; • Eerst doorkijk naar voor de benodigde transformatie van de uitvoeringsorganisatie NLW. De uitwerking van deze deelopdracht is richtinggevend voor de uitwerking van deelopdracht 2. Adviesbureau Berenschot is bezig met de uitwerking van deelopdracht 2. Zij gaan diverse scenario's/varianten vergelijken. In december 2024 volgt het principe besluit. Dit houdt in dat er dan richting wordt gegeven aan: • Wat te doen met de verouderde GR van de NLW? • Wat wordt de toekomst van de NLW? Belangrijke input hiervoor zijn: • Een kader vanuit de uitwerking deelopdracht 1. Strategische samenwerking Participatie; • Uitwerking varianten voor toekomstige samenwerking. Dit houdt in dat medio oktober 2024 het college- en raadsvoorstel in routing gaat.

Hervormingsagenda Jeugd	2025	Een commissie van deskundigen volgt de uitvoering van de maatregelen en de gepleegde inspanningen en zal voor het eerst in 2025 een advies formuleren waarbij onder andere ook aandacht voor de ontwikkeling van het uitgavenpatroon in relatie tot het afgesproken meerjarenperspectief en het risico dat partijen dragen. In regionaal verband wordt er al gewerkt aan de implementatie van de hervormingsagenda jeugd, door middel van het regionale implementatieplan. Verder houden wij in het inkooptraject voor de jeugdhulp ook rekening met de ontwikkelingen uit de hervormingsagenda jeugd.
Opvang Oekraïense vluchtelingen in gemeente Venray	2025	Per 1 juli 2025 loopt het contract voor de huidige opvanglocatie af. Hiervoor wordt vervangende woonruimte gezocht. Daarnaast zijn wij op zoek naar aanvullende woonruimte voor 170 vluchtelingen om te voldoen aan de gemeentelijke taakstelling.
Werken aan het terugdringen van wachtlijsten Jeugd en Wmo	2025	Zowel voor de wachtlijst jeugd als voor WMO loopt een traject met o.a. de kwaliteitsmedewerker om deze te onderzoeken en te achterhalen wat de mogelijkheden zijn om een inhaalslag te maken en hoe deze structureel onder controle gehouden kan worden.

Deelprogramma 1.3 GEDRAG EN HOUDING

Wat willen we bereiken?

In de Kadernota Sociaal Domein is gesteld dat we voortaan anders gaan kijken en anders gaan doen. We kiezen voor positieve gezondheid, duurzame samenwerking en e-health en dus voor een andere houding en gedrag van onszelf en van onze partners.

De vernieuwde aanpak in het Sociaal Domein vraagt iets van ons als gemeente, onze partners en zeker ook van onze inwoners. Vindingrijkheid, durf en lef willen we belonen en stimuleren.

Onze leidraad daarbij is positieve gezondheid. Dit doen we met onze partners in duurzame samenwerking. E-health biedt prachtige kansen om de nieuwe aanpak in het sociaal domein te ondersteunen. Het gebruik van digitale toepassingen door inwoners voor de verbetering of ondersteuning van hun zorg, verzorging en kwaliteit van leven (e-health dus) kan hen helpen om zelf regie te houden. Bovendien is het efficiënt en klantgericht.

Indicatoren

Voor de bouwsteen Houding en gedrag zijn de volgende indicatoren geformuleerd waarbij per indicator de verwachte trend is aangegeven:

Basisindicatoren	Begroting 2024	Begroting 2025
Aantal externe partners waarmee een gezamenlijke visie wordt gedeeld	↑	↑
Gebruik e-health	↑	↑

↑ = Stijging   ↓ = Daling   — = Gelijk

Verbonden partijen

Voor dit deelprogramma zijn er geen verbonden partijen die een bijdrage leveren aan dit deelprogramma.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor dit deelprogramma zijn voor 2025 en verdere jaren geen specifieke opdrachten geformuleerd.

Deelprogramma 1.4 COMMUNICATIE

Wat willen we bereiken?

Onze communicatie heeft als doel om onze inwoners te informeren, inspireren, mobiliseren én activeren. Om goed te kunnen investeren in de omgeving van inwoners moeten wij en onze partners nog nadrukkelijker de boer op. Niet alleen om de boodschap te verkondigen, maar juist ook om in gesprek te blijven met onze inwoners. Hierbij moeten we duidelijker communiceren waarvoor we als gemeente staan, maar ook waar we niet van zijn.

We willen het gesprek met onze inwoners meer benutten om hen in beweging te krijgen. Het vertrekpunt is daarbij telkens de inwoner zelf, zijn of haar behoefte aan informatie en de wijze waarop hij of zij informatie zoekt. We kiezen daarom bewust voor een zorgvuldige mix van persoonlijke, papieren en digitale communicatie.

Onze nieuwe strategie is dat we iedereen bewust willen maken van wat zij zelf of samen met hun omgeving kunnen betekenen en hoe wij als gemeente daaraan kunnen bijdragen.

Indicatoren

Voor de bouwsteen Communicatie zijn de volgende indicatoren geformuleerd waarbij per indicator de verwachte trend is aangegeven:

Verbonden partijen

Voor dit deelprogramma zijn er geen verbonden partijen die een bijdrage leveren aan dit deelprogramma.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor dit deelprogramma zijn voor 2025 en verdere jaren geen specifieke opdrachten geformuleerd.

Deelprogramma 1.5 CONTROL (FINANCIËN)

Wat willen we bereiken?

Om financieel grip te houden op de uitgaven binnen het sociaal domein en omdat inmiddels de budgetten voor het sociaal domein via de verdeelsystematiek van het gemeentefonds niet meer geormerkt zijn gaan wij uit van reëel begroten. Daarbij is voor ons de lopende begroting het vertrekpunt/de basis voor de daaropvolgende begrotingsjaren. Ook gaan wij er vanuit dat de in de begroting opgenomen middelen structureel, meerjarig gezien toereikend zijn bij ongewijzigde wet- en regelgeving en ongewijzigd beleid. Juist in het sociaal domein kunnen maatschappelijke ontwikkelingen extra taken en kosten veroorzaken. Daar kunnen we in onze begroting moeilijk op anticiperen. Daarnaast willen we structureel evalueren op onze beleidsdoelen en de effecten van ons beleid.

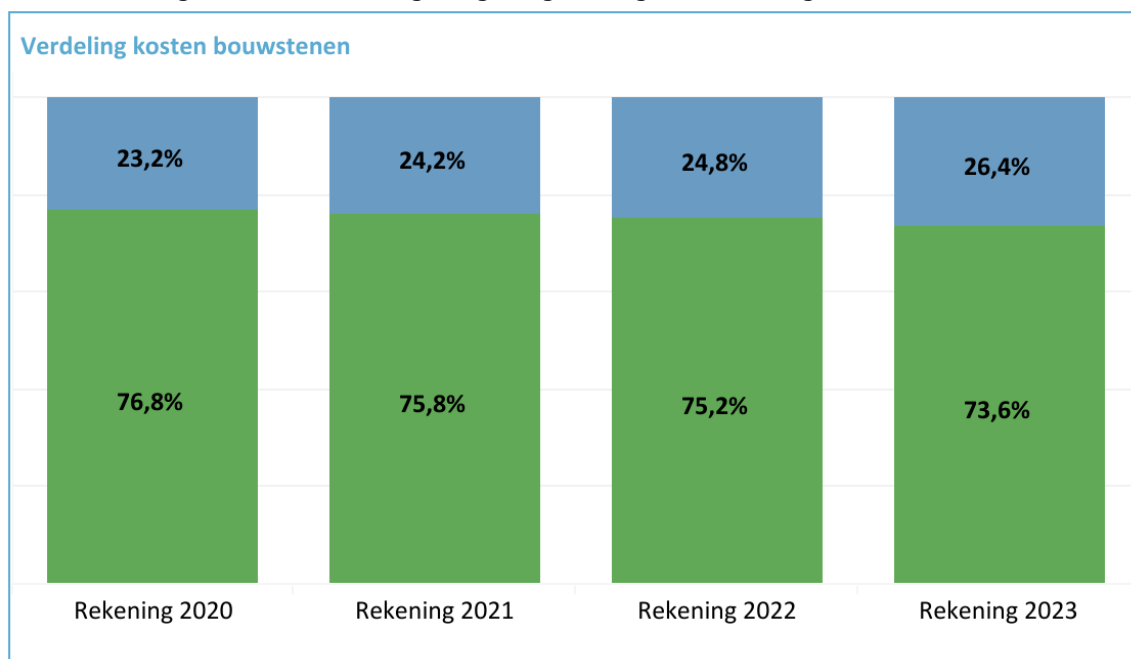
Indicatoren

Voor de bouwsteen Financiën/control zijn de volgende indicatoren geformuleerd waarbij per indicator de verwachte trend is aangegeven:

Basisindicatoren	Begroting 2024	Begroting 2025
	Uitgaven tov primaire begroting	—
Inkomsten tov primaire begroting	—	—
Verschuiving van maatwerk naar omgeving	↑	↑

↑ = Stijging   ↓ = Daling   — = Gelijk

De ontwikkeling van de verhouding Omgeving – Vangnet is als volgt:

Bouwsteen
■ Omgeving
■ Vangnet

Eén van de doelen binnen de kadernota sociaal domein is het financieel grip houden op de taken die we uitvoeren. Een indicator vormt onder andere de verschuiving van maatwerk naar omgeving. Bovenstaande tabel laat de ontwikkeling van de uitgaven verhoudingsgewijs zien tussen de bouwsteen omgeving en maatwerk over de afgelopen vier jaren.

Voor een meer gedetailleerde duiding wordt verwezen naar de raadsmonitor sociaal domein.

Verbonden partijen

Voor dit deelprogramma zijn er geen verbonden partijen die een bijdrage leveren aan dit deelprogramma.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor dit deelprogramma zijn voor 2025 en verdere jaren geen specifieke opdrachten geformuleerd.

Programma 1 Wat mag het kosten?**Opgenomen bedragen vanuit het Meerjaren Uitgaven- en Investeringsplan:**

In onderstaande tabel is een totaaloverzicht opgenomen van alle aanvragen via het MUIP. De voorstellen zijn inhoudelijk en financieel verwerkt in de voorliggende begroting, zie ook bijlage 2 totaaloverzicht MUIP.

Het bijbehorende deelprogramma is weergegeven met DP in de tabel. Als sprake is van een investering dan staat deze vermeld als PD (project deelprogramma) gevolgd door het betreffende deelprogramma nummer. Dit komt door de automatische koppeling tussen het boekwerk van de begroting en het financieel systeem waarbij een verschil is gemaakt tussen de exploitatielasten en de investeringen.

Leven	Omschrijving	Investering				Exploitielasten			
		2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
DP11	De Wijnberg								185.940
DP11	Netcongestie Nieuwbouw Focus Spectrum						10.260	10.172	10.085
DP11	Noodlokalen De Kruudwis					86.104			
DP11	Noodlokalen Focus-Spectrum					30.462			
DP11	Subsidie accommodaties (accommodatiefonds)					850.000	350.000		
DP11	Vaststelling van visie Bibliotheekwerk: tijdelijke projecten handhaven					86.821			
PD11	Bruikleenvoorziening Wmo ip2028				450.000				
PD12	Coninxhof				11.230.692				
PD12	De Wijnberg			4.893.158					
PD12	Kruudwis				6.927.456				
PD12	Netcongestie Nieuwbouw Focus Spectrum	270.000							
Totalen		270.000		4.893.158	18.608.148	1.053.387	360.260	10.172	196.025

Totaaloverzicht van baten en lasten

In de volgende tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en als positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x € 1.000	Rekening 2023	Begroting vorig jaar 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Programma 1 Leven						
DP11 Omgeving	21.806	27.686	26.498	26.301	26.528	27.217
DP12 Vangnet	68.939	69.378	67.159	67.108	68.461	69.695
Totaal Lasten excl. reserves	90.744	97.064	93.657	93.409	94.989	96.912
DP11 Omgeving	592	50	0	0	0	0
DP12 Vangnet	19	0	25	25	25	25
Totaal Lasten reserves	611	50	25	25	25	25
Totaal Lasten	91.356	97.114	93.682	93.433	95.014	96.937
DP11 Omgeving	8.159	6.512	6.057	5.783	5.507	5.558
DP12 Vangnet	34.808	26.862	27.046	26.868	26.621	26.190
Totaal Baten excl. reserves	42.968	33.374	33.103	32.651	32.128	31.748
DP11 Omgeving	1.067	3.093	161	162	62	63
DP12 Vangnet	3.254	4.156	32	32	0	0
Totaal Baten reserves	4.321	7.249	193	193	62	63
Totaal Baten	47.289	40.623	33.295	32.844	32.191	31.811
Totaal Programma 1 Leven	-44.067	-56.491	-60.387	-60.589	-62.823	-65.126

Bedragen x € 1.000	Rekening 2023	Begroting vorig jaar 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Programma						
DP11 Omgeving	13.646	21.174	20.442	20.518	21.020	21.660
DP12 Vangnet	34.131	42.516	40.113	40.240	41.840	43.505
Totaal Saldo excl. reserves	47.777	63.690	60.555	60.758	62.861	65.164
DP11 Omgeving	-476	-3.043	-161	-162	-62	-63
DP12 Vangnet	-3.234	-4.156	-7	-7	25	25
Totaal Saldo reserves	-3.710	-7.199	-168	-169	-38	-38
Totaal Programma	44.067	56.491	60.387	60.589	62.823	65.126

De analyse betreffende de afwijking begroting na wijziging ten opzichte van de realisatie is opgenomen in de jaarrekening onder paragraaf 2.3 Recapitulatie baten en lasten.

Programma 2 WONEN

Onze algemene ambitie Wonen

De behoefte aan woningen groeit en daarom zetten wij in op het bouwen van goede en voldoende woningen voor al onze inwoners. Daarnaast werken we de komende jaren aan het minimaal behouden en waar nodig en mogelijk verbeteren van de kwaliteit van onze leefomgeving. Wij zetten stappen vooruit om onze woon- en leefomgeving duurzamer, veiliger en gezonder te maken. Wij bouwen verder op de uitgangspunten die door de gemeenteraad zijn vastgesteld binnen de omgevingsprogramma's Wonen, Landelijk Gebied en Venray Vergroent.

Deelprogramma 2.1 WONINGBOUW

Wat willen we bereiken?

We willen meer regie op de woningbouwontwikkelingen en realisatie van woningbouwprojecten waarbij we zowel kwantitatief als kwalitatief woningen toevoegen, in verschillende typen en prijsklassen in alle dorpen. Met de focus op betaalbare woningen, voor lage en midden- inkomens. Hierbij houden we rekening met een toenemende vraag naar betaalbare huisvesting voor bijzondere groepen. Ook is er aandacht voor passend aanbod voor senioren, waardoor er woningen vrijkomen voor woningzoekenden en meer doorstroming ontstaat in de bestaande woningvoorraad. Dit is in lijn met de Woondeal Limburg die in maart 2023 is ondertekend door Rijk, Provincie en de Limburgse gemeenten en de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting. De Woondeal en Wet Versterking Regie Volkshuisvesting geven mogelijk aanleiding om het Omgevingsprogramma te actualiseren naar aanleiding van de wet en mogelijk te herijken.

Omgevingswet

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht geworden. Deze wet raakt nagenoeg alle (beleids)onderdelen in het fysieke domein, maar legt ook relaties met het maatschappelijk domein (o.a. gezondheid). In de praktijk betekent het verandering van regelgeving en instrumenten, een verdergaande digitalisering van informatie en processen, en verandering in rollen, taken en verantwoordelijkheden van initiatiefnemers, omwonenden en overheden. De implementatie van de Omgevingswet is een complex en langdurig proces dat doorloopt tot eind 2031. We vernieuwen waar nodig, en behouden wat goed is. Veranderingen voeren we bij voorkeur 'stap voor stap' door met aandacht voor continuïteit voor inwoners en bedrijven.

Huisvesting internationale werknemers

In het integraal beleidskader "gewoon zoals het hoort" 2024-2030 is opgenomen in spoor 3: goede en voldoende huisvesting. Om de woon-werkbalans voor arbeidsmigranten op orde te brengen, wil de gemeente Venray tot 2027 de realisatie van 1500 huisvestingsplekken t.b.v. logies mogelijk maken. Als de prognoses daar in 2025 nog aanleiding toe geven, worden voor de periode 2027-2030 aanvullende doelen gesteld. Het integraal beleid bestaat uit 6 sporen: begrip en draagvlak, dekkende registratie, goede en voldoende huisvesting, sociaal en maatschappelijk verbonden, veilig en ordentelijk, uitvoerbaar.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan de vastgestelde doelstellingen van dit deelprogramma.

- Brabander - Aan den Heuvel

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 – 2026	Gereed in	Toelichting
Omgevingswet		
Implementeren Omgevingswet	2031	Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Via het in 2023 vastgestelde procesplan 2.0 wordt voorgesorteerd op het borgen van de verdere implementatie naar de lijnorganisatie. Dit loopt ook door in 2025 volgens een drietal sporen: 1. Inhoud en instrumentarium, 2. Processen, monitoring en digitalisering, 3. Cultuur en veranderopgave (anders werken) De voortgang van de implementatie wordt steeds besproken met de stuurgroep en raads werkgroep en er wordt tevens aan de raad gerapporteerd over de voortgang via de beraps (onderdeel majeure projecten).
Omgevingsprogramma "Wonen"		
Stimuleren verduurzamen bestaande woningvoorraad	Continu	Een duurzame woningvoorraad is een van de vijf thema's van het Omgevingsprogramma Wonen. In de meerjarige samenwerkingsafspraken 2023-2027 hebben we afspraken gemaakt met Wonen Limburg over een gezamenlijke aanpak op het gebied van labelverbetering EFG, aardgasvrij, duurzame opwekking en Standaard Warmtevraag. We blijven daarnaast inwoners informeren over de regelingen om energielasten deels te compenseren en mogelijkheden om te verduurzamen.
Sturen op de bouw van meer betaalbare woningen zowel in Venray als in de kernen	Continu	Bij ieder initiatief of project voor woningbouw (12 of meer woningen) wordt de verdeelsleutel toegepast. In de Wet versterking regie op de volkshuisvesting – die in voorbereiding is- wordt vastgelegd dat 2/3 van alle nieuwbouw betaalbaar moet zijn. Aansluiten bij de lokale woonbehoefte, goede afstemming met de dorpsraden en het leveren van maatwerk zijn daarbij eveneens belangrijke aandachtspunten. Dit is een doorlopend proces en wordt ook vooraf bestuurlijk inhoudelijk afgestemd.
Stimuleren van inbreiding en herbestemming van leegstaande panden, met aandacht voor voldoende ruimte en groen	Continu	Dit heeft doorlopend de aandacht bij de bespreking van initiatieven voor woningbouw en het overleg met Wonen Limburg of andere externe partners die betrokken zijn bij de woningbouw in de gemeente.
Verbetering doorstroming op de woningmarkt	Continu	De doorstroming wordt gestimuleerd door het inzetten van de doelgroepenverordening, de huisvestingsverordening (die wordt opgeleverd in Q1 2025) en het Actieplan Wonen en Zorg. We hebben hier ook afspraken over gemaakt met Wonen Limburg en vastgelegd in de meerjarige samenwerkingsafspraken 2023-2027. Als voorbeeld stimuleren we bijzondere woonvormen voor senioren (het bouwen van woonhofjes, het mogelijk maken van groepswonen) waardoor ouderen kunnen gaan wonen naar hun woonwensen en behoeften en er woningen vrijkomen. Daarnaast leggen we in anterieure overeenkomst het woonprogramma vast, om te borgen dat er voor alle doelgroepen wordt gebouwd en er doorstroming plaatsvindt.
Uitvoering van het Omgevingsprogramma Wonen	Continu	In 2023 is gestart met het opstellen van een regionale huisvestingsverordening. Deze wordt naar verwachting Q1 2025 vastgesteld. Daarnaast zijn er beleidsregels in voorbereiding voor anti-speculatiebeding en zelfbewoningsplicht. De Wet Regie op Volkshuisvesting geeft ook aanleiding om het Omgevingsprogramma te herijken/actualiseren. In 2025 wordt hiermee een start gemaakt. We zullen hiervoor eerst de woonbehoeften opnieuw onderzoeken (Q4 2024).

Deelprogramma 2.2 WOONOMGEVING

Wat willen we bereiken?

Woonomgeving

De woonomgeving moet veilig en schoon zijn. Ook moet er voldoende groen zijn om elkaar te ontmoeten en voldoende ruimte voor sport en spel. Het ontwikkelen en in stand houden van een mooie woonomgeving doen we bij voorkeur samen met de inwoners.

Vliegbasis De Peel

De heropening van vliegbasis De Peel is geen gewenste ontwikkeling voor gemeente Venray en de regio. Vanuit de regierol die wij in dit dossier binnen de regio innemen, behartigen wij de belangen van inwoners en ondernemers. In het kader van de leefomgeving en ruimtelijke ontwikkelingen willen wij voorkomen dat de vliegbasis wordt heropend. Wij sturen aan op de uitvoering van relevante onderzoeken en monitoren de uitkomsten kritisch.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan de vastgestelde doelstellingen van dit deelprogramma.

- Bodemzorg Limburg BV
- Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)
- Natuurnetwerk Gemeenten

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 – 2026	Gereed in	Toelichting
Woonomgeving		
Toekomst Inzameling oud papier en karton (OPK)	2025	In het voorjaar 2024 is overeenstemming bereikt met de PIV over de vergoeding van de papierinzameling. Het huidige contract met Van Munster loopt na de 1e verlenging tot en met 2026. We hebben de mogelijkheid om een 2e verlenging aan te gaan tot en met 2028. Professionele inzamelaars geven echter aan niet meer met vrijwilligers te willen inzamelen in de toekomst. Dit betekent dat er mogelijk een einde komt aan de huidige wijze van inzameling. Vóór 1 januari 2026 moet duidelijk zijn bij de gemeente en Van Munster of we samen de tweede verlenging ingaan (2027 en 2028). We moeten daarom eind 2025 samen met de verenigingen evalueren hoe de inzameling verloopt en of de inzameling met verenigingen voor nog twee jaar verlengd kan worden.
Henseniuskwartier	2030	De gemeenteraad heeft op 14 mei 2024 de routekaart voor het Henseniuskwartier vastgesteld, met daarin drie sporen: Coffeeshopbeleid, (flankerende) Fysieke maatregelen en Visievorming. Het besluit over een al dan niet gedwongen verplaatsing van één of beide coffeeshops is uitgesteld tot uiterlijk 2029. Wel is in de zomer van 2024 het vestigingsbeleid voor de coffeeshops aangepast. Hierdoor wordt het op vrijwillige basis verplaatsen van coffeeshops naar locaties buiten de binnenring van Venray mogelijk. Op basis van rapportages uit 2023, gesprekken met de begeleidingsgroep Verkeer & Parkeren en met belanghebbenden is een collegebesluit voorgelegd. Hierop volgend is een verkeersbesluit gepubliceerd, met parkeermaatregelen. In het vierde kwartaal van 2024 wordt het voorstel gerealiseerd. Daarnaast worden de komende jaren de effecten van het landelijk experiment gesloten coffeeshopketen, legalisering van cannabis in Duitsland en van Flankerende maatregelen gemonitord. Met ingang van het eerste kwartaal van 2025 wordt jaarlijks de stand van dat moment opgemaakt en gerapporteerd naar het college en de raad, alsook naar de Algemene begeleidingsgroep Henseniuskwartier.

Meer ruimte maken voor groen, beweging en ontmoeting in de woonomgeving	2025	Dit wordt opgepakt in 2025.
Voortzetting en stimuleren van burgerinitiatieven met betrekking tot zwerfafval	Continu	Inmiddels is er een structurele subsidie vanuit het rijk beschikbaar waarmee we het programma rondom zwerfafval kunnen blijven uitvoeren.
Inzetten op (preventieve) communicatie over het afvalbeleid	Continu	In aanloop naar het nieuwe Grondstoffenplan hebben we gewerkt met een afvalcoach. In het nieuwe Grondstoffenplan dat in juni 2024 door de raad is vastgesteld, is het thema 'Afvalpreventie' opgenomen. Hierin benadrukken we het belang van een afvalcoach als middel.
Vliegbasis de Peel		
Invulling geven aan de gevraagde regierol bij reactivering van vliegbasis "De Peel"	2030	Defensie heeft het lopende proces om vliegbasis De Peel te heropenen eind 2023 gestopt. De vliegruimte die zij nodig hebben wordt nu onderdeel van een nationale afweging waarbij ook de locatiekeuze om te vliegen met de F35 wordt meegenomen. Op 18 december 2023 heeft Defensie al haar ruimtebehoefte voor alle krijgsmachtonderdelen gepubliceerd in de NRD Ruimte voor Defensie. De regio gemeenten(13) hebben besloten ook in dit nieuwe proces gezamenlijk op te trekken en de stappen die Defensie hierin zet kritisch te volgen. Voor 12 februari 2024 wordt gezamenlijk gewerkt aan een zienswijze op de NRD. Hierna gaat Defensie een plan m.e.r. uitvoeren. Zij hopen eind 2024 een besluit te krijgen van het kabinet over de definitieve locatietoewijzingen voor al haar ruimtebehoefte. Het kan dan zijn dat vliegbasis De Peel wordt aangewezen als locatie om heropent te worden. In dat geval starten de lokale onderzoeken naar de heropening. In het lopende proces blijven wij optrekken met 13 gemeenten, beide provincies en krijgen wij ondersteuning van de GGD'n Limburg en Brabant.

Deelprogramma 2.3 VEILIGHEID EN HANDHAVING

Wat willen we bereiken?

Veiligheid

Veiligheid is een breed begrip. Onze ambitie is dat eenieder, die in de gemeente Venray verblijft zo veilig mogelijk moet kunnen wonen, werken, leren en recreëren. We weten ook dat veilig zijn niet automatisch betekent dat mensen zich ook veilig voelen. We vinden het gevoel van veiligheid dan ook minstens zo belangrijk. Weerbare inwoners en met respect naar elkaar omzien spelen hierin mee. Binnen het brede en dynamische veiligheidsdomein leggen we in de lijn van 2024 ook in 2025 het accent op twee pijlers. De eerste is 'een veilige woon- en leefomgeving' met thema's als woonoverlast, personen met verward gedrag, drugs- en alcoholpreventie, monitoren van ontwikkelingen in relatie tot de coffeeshops, straatintimidatie en het gevoel van veiligheid. De tweede pijler is 'integriteit en veiligheid' met thema's als maatschappelijk ongenoegen/polarisatie, ondermijnende criminaliteit met de focus op drugscriminaliteit, mensenhandel en jeugdige criminelen, een weerbare overheid en digitale veiligheid. We zetten in beginsel in op een preventieve aanpak. Wanneer handhaving nodig is, moet dit stevig en consequent gebeuren, waarbij grenzen stellen hand in hand gaat met perspectief bieden.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Vanuit ons principe 'afpraak is afspraak' wordt er wanneer het nodig is stevig en consequent gehandhaafd. Daarbij zien we toezicht en handhaving zeker niet als een doel op zich maar als een middel om daar waar inwoners of partijen zich niet aan gemaakte afspraken houden in te grijpen. Waarbij wij hopen dat het scheppen van duidelijkheid er uiteindelijk toe leidt dat er minder toezicht en handhaving nodig is. Wanneer we keuzes moeten maken waar we onze beschikbare capaciteit op inzetten, dan wegen we dat zorgvuldig af. Daarbij kijken we naar thema's die voor ons en onze samenleving belangrijk zijn, maar ook naar zaken als noodzaak en effectiviteit van handhaving. Samenwerking met andere regio's kan hierbij ook een optie zijn. Bij het vaststellen van nieuw beleid en nieuwe regels brengen we expliciet in beeld wat dit betekent voor (de uitvoering op) toezicht en handhaving. Dit geldt zowel voor ruimtelijke als sociale vraagstukken.

Momenteel worden op landelijk niveau criteria uitgewerkt voor robuustheid van de omgevingsdiensten. Ook onze netwerk omgevingsdienst voldoet op dit moment nog niet aan deze criteria. Door het uitvoeren van het plan van aanpak van de RUD LN koersen wij op het voldoen aan de robuustheidscriteria.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan de vastgestelde doelstellingen van dit deelprogramma.

- Veiligheidsregio Limburg-Noord
- Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord
- Toezicht- / handhavingsorganisatie Horst a/d Maas en Venray

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 – 2026	Gereed in	Toelichting
Veiligheid		
Aanpakken van vormen van criminaliteit/ondermijning	Continu	In het kader van 'verstoren' geldt in zijn algemeenheid dat met de verwachte inwerkingtreding van de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden de mogelijkheden van gegevensdeling binnen samenwerkingsverbanden, die zich bezighouden met de aanpak van ondermijning, worden verbeterd. Gelet op de aard, omvang en impact blijft de aanpak van drugscriminaliteit in 2025 geprioriteerd. Nieuw te verwachten wetgeving als gevolg waarvan nieuwe psychoactieve stoffen strafbaar worden gesteld, gaat helpen in de aanpak van de toenemende productie van en handel in synthetische drugs. Vanuit 'beschermen' blijft aandacht voor een weerbare overheid tegen ondermijning noodzakelijk. De Limburgse norm alsook de weerbaarheidsscan zijn belangrijke instrumenten in dit kader. Het weerbaar maken van onze inwoners en ondernemers, o.a. door bewustwording te creëren en handelingsperspectief te bieden, is belangrijk in het kader van het voorkomen van slachtofferschap van uiteenlopende vormen van (online) criminaliteit. Vanuit het perspectief 'voorkomen' neemt Venray per juli 2024 deel aan het landelijke programma Preventie met Gezag. Dit programma is erop gericht om te voorkomen dat jongeren en jongvolwassenen in de leeftijd van 8 tot en met 27 jaar terecht komen in de (georganiseerde en ondermijnende) criminaliteit of daarin doorgroeien. De uitkomst van de in 2024 opgestarte (wetenschappelijk onderbouwde) probleemanalyse komt in 2025 beschikbaar. Op basis hiervan worden kansrijke en/of inmiddels bewezen effectieve interventies ingezet in samenspraak met partners binnen het veiligheids-, zorg en onderwijsdomein. Vanuit preventie wordt tevens ingezet op het tegengaan van druggebruik c.q. minderen van druggebruik c.q. stellen van een andere sociale norm als het om druggebruik gaat (NIX18, SKIP die trip, OKO). De regionale samenwerking in Noord-Limburg op het gebied van ondermijning, zoals gestart onder de Regiodeal, wordt in 2025 geïntensiveerd. Lopende projecten onder de regiodeal krijgen (verder) vorm en inhoud c.q. worden doorontwikkeld. Daarnaast wordt in 2025 en volgende jaren verkend hoe de (lands)grensoverschrijdende aanpak van ondermijning te versterken.
Uitwerken van een nieuw integraal veiligheidsbeleid, met daaraan gekoppeld een dynamische veiligheidsagenda.	2025	De nieuwe kaders voor integraal veiligheidsbeleid worden ter besluitvorming in de raad verwacht eind 2024. De nadere invulling van het beleid volgt in 2025. We blijven monitoren of de ingezette interventies bijdragen aan minder slachtoffers, minder overlast, minder (ondermijnende) criminaliteit en daarmee een verhoogd gevoel van veiligheid. Dit doen we door deelname aan de tweejaarlijkse (landelijke) Veiligheidsmonitor in 2025.

Standpunt innemen voor wat betreft de (vestigingslocaties van) coffeeshops in Venray en het coffeeshopbeleid hierop aanpassen	Continu	De gemeenteraad heeft op 14 mei 2024 de routekaart voor het Henseniuskwartier vastgesteld, waar het vraagstuk wel/niet verplaatsen één van de drie sporen is. Het besluit over een al dan niet gedwongen verplaatsing van één of beide coffeeshops is uitgesteld tot 2029. Wel is in 2024 het vestigingsbeleid voor de coffeeshops aangepast als gevolg waarvan het op vrijwillige basis verplaatsen van coffeeshops naar locaties buiten de binnenring van Venray mogelijk wordt. De komende jaren worden de effecten van het landelijk experiment gesloten coffeeshopketen, legalisering van cannabis in Duitsland en van flankerende maatregelen uit de twee andere sporen van de routekaart gemonitord binnen het majeure project Henseniuskwartier. Met ingang van het eerste kwartaal van 2025 wordt jaarlijks de stand van dat moment opgemaakt en gerapporteerd naar het college en de raad alsook naar de Algemene begeleidingsgroep Henseniuskwartier.
Vergunningverlening, toezicht en handhaving		
Transitie huidige netwerk RUD naar nieuw op te richten Omgevingsdienst Limburg Noord	2026	De netwerk RUD LN heeft een plan van aanpak (PvA) opgesteld om te komen tot een robuuste regionale omgevingsdienst die voldoet aan de gestelde robuustheidseisen van het ministerie. 1 april 2024 is het plan van aanpak naar de staatssecretaris gestuurd. Het antwoord wordt verwacht ultimo 2024. In het PvA is gekozen voor een organisatievorm waarbij de VTH-medewerker met basis taken milieu in dienst bij de Omgevingsdienst Limburg-Noord (ODLN) komen. Middels een aparte regionale projectorganisatie wordt de nieuwe organisatie in 2025 verder ingericht. Volgens planning moet de nieuwe omgevingsdienst per 1 april 2026 van start gaan. In het nalevingsbeleid (eind 2024) zal de nieuwe organisatie meegenomen worden.

Deelprogramma 2.4 NATUUR LANDSCHAP PLATTELANDSONTWIKKELING

Wat willen we bereiken?

De transitie van het landelijk gebied wordt door velen gezien als een van de grootste opgave van de komende decennia. Verschillende maatschappelijke opgaven leggen beslag op het landelijk gebied en hebben effect op onze inwoners, bedrijven en omgeving (klimaatakkoord, energietransitie, biodiversiteit, transitie van de landbouw, eiwittransitie, verdroging van de bodem, Nitraatrichtlijn water, etc.).

Er landen veel opgaven in het landelijk gebied. De ruimte is beperkt, waardoor op een slimme manier functies bij elkaar gebracht moeten worden, maar ook functies gescheiden moeten worden (om hinder en overlast te voorkomen). In de omgevingsvisie staan de ambities van Venray beschreven. Het omgevingsprogramma Landelijk gebied geeft uitvoering aan de omgevingsvisie.

De opgaven in het landelijk gebied zijn groot en vraagt veel van onze inwoners en ondernemers en van ons als organisatie. Verbinding en draagvlak is nodig om de opgaven uit te kunnen voeren. Daarbij vormen een inloopcafé en een raads werkgroep een belangrijke schakel in dit programma. Omdat de opgaven in het landelijk gebied niet stoppen bij de gemeentegrens zoeken wij als Venray ook aansluiting bij de gemeente in (Noord) Limburg en in de regio.

Omgevingsprogramma landelijk gebied

We willen ons mooie buitengebied koesteren, er goed voor zorgen en het goed achterlaten voor volgende generaties. Dit doen wij samen met onze inwoners en ondernemers in het landelijk gebied en de regio. Alleen samen komen we tot gedragen oplossingen voor de grote vraagstukken van deze tijd.

Belangrijk gezamenlijk uitgangspunt is dat ontwikkelingen in het landelijk gebied moeten leiden tot een verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving en de ruimtelijke kwaliteit. De doelen uit de Omgevingsvisie Venray zijn daarbij leidend. Een heldere koers geeft houvast. Wij staan daarbij voor een gezonde en veilige leefomgeving, een gezonde natuur, voldoende aandacht voor flora en fauna (biodiversiteit), een gezonde bodem en waterkwaliteiten gezonde en toekomstbestendige (agrarische) ondernemingen.

De druk op ruimte in Nederland is groot door de woningbouwopgave, klimaatopgave, klimaatbestendige landschappen, meer biodiversiteit, natuurherstel, omslag naar kringlooplandbouw, overstappen op schone energievoorzieningen, behoud van cultureel erfgoed en identiteit, waterkwaliteit, etc. Het lijstje met claims is enorm groot en de ruimte beperkt. Dit vraagt

om het maken van keuzes. Daarom wil het Rijk in samen met de provincie in het programma Novex en mooi Nederland meer regie gaan nemen. Vanuit het Rijk worden een 26 programma's opgesteld die vertaald moeten worden in een ruimtelijk voorstel en -arrangement tussen provincie en Rijk. Deze afspraken zullen ook gevolgen hebben voor het landelijk gebied in Venray. Ook wordt er met de diverse overheden (rijk, provincie, waterschap en 18 gemeenten) samengewerkt in Novex-gebied "de Peel". Via de regionale uitvoerings- en investeringsagenda (RUIA) wordt (via sleutel- en impulsprojecten) samen met het gebied stappen gezet in de uitvoering richting het zich ontwikkelend ontwikkelperspectief 2050.

De landelijke opgaven met betrekking tot natuurherstel- en ontwikkeling, klimaatopgave, stikstofreductie, het principe bodem en water sturend, circulaire economie zijn groot en hebben invloed op ons landelijke gebied. De Omgevingsvisie Venray is hierbij leidend. Daar waar nodig stemmen we de uitvoering van de Omgevingsvisie af op basis van de uitwerking van het Rijk en de provincie. Daarnaast gaan we aan de slag met gebiedsgerichte aanpak, de basis op orde te brengen, de landelijke beëindigingsregelingen (LBV en LBV+), de actualisatie van beleid, pro-actief werken en de samenhang tussen de opgaven en de uitwerking van de nadere duiding en definiëring van gezond en veilig Venray.

Verbonden partijen

Voor dit deelprogramma zijn er geen verbonden partijen die een bijdrage leveren aan dit deelprogramma.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Omgevingsprogramma "Landelijk gebied"		
Meten luchtkwaliteit en geluid	Continu	Een gezond Venray is een van de vijf ambities uit de gemeentelijke omgevingsvisie. Gezondheid wordt door veel factoren beïnvloed en ook door luchtkwaliteit. Daarom is het belangrijk om te weten wat de lokale luchtkwaliteit is. Echter een officieel meetnetwerk zoals het RIVM en de provincie opzet is erg duur. Daarom wordt er onderzocht of het lokaal meten van de luchtkwaliteit met behulp van sensortechnologie mogelijk is en een meerwaarde heeft. Door lokaal luchtkwaliteit te meten ontstaat inzicht in de lokale luchtkwaliteit, mogelijke bronnen in de omgeving en draagt bij aan de bewustwording. Om iets over de lokale luchtkwaliteit te zeggen, moet je ook weten wat je meet. In het project grenzeloos meten wordt ervaring opgedaan met goedkope sensortechnologie voor het meten van fijnstof (PM10 en PM2,5) en geurstoffen. Op dit moment leert dat de PM10 sensoren toegepast in dit project gevoelig zijn voor luchtvochtigheid, waardoor de meetwaarden bij een bepaald luchtvochtigheidspercentage onbetrouwbaar zijn. Dit betekent dat deze sensoren op dit moment niet geschikt zijn om doelvoorschriften te stellen en dus in te zetten voor monitoring en handhaving van de normering. De gebruikte geurstoffensensor uit dit project wordt ook onder laboratorium omstandigheden en in de praktijk onderzocht. Deze geurstoffensensor meet niet de lucht in de eenheden die bij vergunningverlening wordt gebruikt. Het project grenzeloos meten zal waarschijnlijk in 2025 via de regionale investeringsagenda een vervolg krijgen. Voor de 6de tranche wordt het project grenzeloos meten 2.0 voorbereid. Dit project is in voorbereiding samen met de gemeenten Venlo, Horst a/d Maas, Peel en Maas en Venray. Afhankelijk van dit vervolgonderzoek zal in 2025 bekeken worden of er nog extra stappen gezet moeten worden. Ook loopt er in het schooljaar 2024/2025 een meetproject waarin scholieren van het Raaylandcollege de luchtkwaliteit gaan meten (fijnstof en NOx).
Onderzoek naar versterking van de grondpositie van de gemeente in het buitengebied	2025	Start staat gepland voor 2025.
Opstellen van een handelingskader met betrekking tot mestverwerking in Venray	2025	In 2025 wordt het Venray's handelingskader voor mestverwerking opgesteld. We inventariseren of we gezamenlijk kunnen optrekken met de buurgemeenten Horst a/d Maas en Peel en Maas.
Uitvoering Omgevingsprogramma Landelijk Gebied fase 2	Continu	De uitvoering van het omgevingsprogramma Landelijk Gebied 2023-2026 betreffen diverse separate projecten die per project wordt verantwoord. De projecten uit het omgevingsprogramma landelijk Gebied 2022 worden opgenomen in dit nieuwe programma. De projecten worden separaat verantwoord in de rapportage majeure projecten en in de raads werkgroep. De uitvoering van het omgevingsprogramma bestaat uit: - De gebiedsgerichte aanpak afronding 4e kwartaal 2025. - Monitoring afronding 2e kwartaal 2025. - Actualiseren geurbeleid afronding 2e kwartaal 2025. - Uitvoeren LBV/LBV+ doorlopende opdracht voor de komende jaren.

Deelprogramma 2.5 DUURZAAMHEID

Wat willen we bereiken?

Algemeen

Wij bouwen verder op het omgevingsprogramma 'Venray Vergroent'. Hiermee geven we invulling aan de opgaven op het gebied van energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie. Zoals opgenomen in de vastgestelde visies. Wij committeren ons aan de landelijke doelstelling om de

uitstoot van broeikasgassen in 2030 gehalveerd te hebben. Verder streven wij naar een betere bescherming van onze natuur.

Vele doelen van 'Venray Vergroent' kunnen we alleen behalen met de inzet van onze inwoners, ondernemers en organisaties door in goede verbinding te staan met de samenleving en het voeren van 'het goede gesprek'. Wij zetten daarom stevig in op communicatie met en tussen onze inwoners en partners. Venray Vergroent is van ons allemaal.

'Venray Vergroent' raakt veel terreinen en daarom komen onderdelen ook terug bij andere deelprogramma's, zoals woningbouw en woonomgeving, landelijk gebied, mobiliteit en economie.

Energietransitie

Vanaf 2025 wordt het uitvoeringsprogramma energie uitgevoerd. In dit uitvoeringsprogramma wordt toegewerkt naar de nieuwe duurzame energie infrastructuur. Hierbij spelen onder andere hernieuwbare opwek, opslag en conversie (binnen lokale netwerken) een rol. De verwachte stijging van de elektriciteitsvraag en de effecten van netcongestie zien we nu al, en deze ontwikkelingen zetten alleen maar harder door in 2025 en de jaren daarna. Dat betekent dat we aan de slag gaan om ruimte te creëren op het net door samen te werken met netbeheerders rondom de aan te leggen infrastructuur en samenwerken met bedrijven en inwoners om slim om te gaan met energie. Bijvoorbeeld in een energy hub. Ook wordt er integraal samengewerkt bijvoorbeeld met economie en woningbouw. We willen hernieuwbare opwek, opslag en conversie (blijven) realiseren. Dit doen we ook samen met inwoners en bedrijven. Daarnaast werken we regionaal samen, in projecten en coalitions of the willing van de RES NML. Dit levert ons in 2025 kennis en inzicht op over ontwikkelingen en innovaties die we toe kunnen passen in onze uitvoering. Waar mogelijk, zoals bijvoorbeeld bij het Nationaal Isolatie Programma (NIP), werken we regionaal samen in aanbestedingen en uitvoeringsprojecten. In 2025 wordt een start gemaakt met het opstellen van een warmteprogramma onder de omgevingswet. Hierin komt te staan welke duurzame warmtevoorziening in welke wijk gepland is en wanneer.

Circulaire economie

Doelstelling: In 2035 is de circulaire werkwijze normaal geworden. Daarbij richten wij ons op de gemeentelijke organisatie, ondernemers en onze inwoners. Deze werkwijze bestaat uit het slim ontwerpen van producten, hergebruiken, repareren en vervolgens recyclen, zodat de grondstoffen waarvan het product ooit gemaakt is opnieuw beschikbaar zijn. Om dit te bereiken is in 2021 de Visie Circulaire Economie Venray opgesteld en wordt er uitvoering gegeven aan het bijbehorende uitvoeringsprogramma.

We hebben inmiddels de eerste ervaringen opgedaan met de implementatie en uitvoering van circulaire economie binnen de gemeentelijke organisatie en onze processen. We hebben inzichtelijk welke materiaalstromen binnen de gemeente te meten zijn, en hoe we deze daadwerkelijk meetbaar kunnen maken. Zo ontdekken wij hoe wij de circulaire economie verder vorm kunnen geven. Kortom, wij hebben inzicht en creëren vanuit daar nieuwe handelingsperspectieven. Op 11 juni 2024 is het nieuwe plan van aanpak circulaire economie vastgesteld.

In 2024/2025 wordt beleid ontwikkeld over circulair bouwen bij infrastructuur maar ook woningbouw. Er zal gekeken worden hoe dit beleid kan worden geïmplementeerd en welke middelen er nodig zijn om circulariteit te borgen. In 2025 worden ook de eerste stappen gezet met betrekking tot het circulaire bedrijfsvoering bij bedrijven. Ook zal een onderzoek plaatsvinden naar een circulair ambachtscentrum. Er worden ook stappen gezet met de onderzoeken en ontwikkelingen van biobased-bouw materialen. Van productie, verwerking tot toepassing van deze bouwmaterialen zal breed de samenwerking tussen verschillende partijen worden gezocht in wat mogelijk is in Venray.

Klimaatadaptatie

Doelstelling: In 2035 is de gemeente Venray klimaatadaptief. Hiertoe is in 2020 een Visie Klimaatadaptatie opgesteld en vastgesteld en in 2021 een bijbehorend uitvoeringsprogramma waarin projecten staan die bijdragen aan het voorkomen dan wel beperken van negatieve effecten als gevolg van overstromingen, wateroverlast, droogte en hitte en het versterken en verbeteren van de biodiversiteit.

Veel zaken zijn vanuit het uitvoeringsprogramma in gang gezet en hierop wordt in 2025 verder gebouwd. Zo worden in 2025 weer een aantal schoolpleinen vergroent, maken we keuzes als het gaat om de realisatie van de ambitie m.b.t. de aanplant van 45.000 bomen en ca 150 ha bos en breiden we het areaal ecologisch beheerde bermen verder uit. We gaan verder met het opzetten van een natuurwaardenanalyse waar we in 2024 mee zijn gestart. Daarmee kunnen we als organisatie voldoen aan de natuurwetgeving bij openbare werken en bos- en natuurbeheer en een

handreiking bieden aan initiatiefnemers om ook te kunnen voldoen aan natuurwetgeving. Tevens vormt de natuurwaardenanalyse een biodiversiteitsmonitor. Verder gaan we net als in 2024 ook in 2025 inwoners/straten actief benaderen en stimuleren om geveltuinen aan te leggen en samen met de straat overtollige verharding te vervangen door planten. Daardoor dragen ze bij aan de ontstening en vergroening van straten en particuliere tuinen, het versterken van de biodiversiteit en het beperken van de hittestress (bewustwording).

Verbonden partijen

Voor dit deelprogramma zijn er geen verbonden partijen die een bijdrage leveren aan dit deelprogramma.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Omgevingsprogramma "Venray vergroent"/comm.		
Uitvoering communicatieplan Venray Vergroent	Continu	In 2025 wordt gecommuniceerd over de uitvoeringsprojecten. Bijvoorbeeld over isolatieprojecten bij eigen woningbezitters.
Energietransitie		
Uitvoering Energietransitie	Continu	Om de energietransitiedoelen te bereiken wordt niet alleen ingezet op een systeemverandering en duurzame energieopwekking maar ook op energiebesparing. Vanaf 2025 zullen de projecten duurzame energiesystemen uit het uitvoeringsprogramma energie uitgevoerd worden waarbij de gemeente volgens de gekozen strategie een faciliterende en stimulerende rol heeft. Met deze projecten wordt toegewerkt naar de nieuwe duurzame energie infrastructuur. Hierbij spelen onder andere hernieuwbare opwek, opslag en conversie (binnen lokale netwerken) een rol. Er wordt uitvoering gegeven aan de duurzame warmtevoorziening onder de taak 'Uitvoering projecten warmte en energiebesparing'.
Uitvoering projecten Warmte- en Energiebesparing	Continu	Het Uitvoeringsprogramma Warmte en Besparen omvat projecten om in de periode tot en met 2025 het energieverbruik te verminderen. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de Transitievisie Warmte. De acties voor het onderdeel energiebesparing uit het Uitvoeringsprogramma Warmte en Besparen worden beoordeeld en hierin opgenomen. In 2025 wordt er uitvoering aan gegeven. Met ingang van de Wet Gemeentelijk Instrumentarium Warmte (Wgiw) gaat de transitievisie warmte gelden als een verplicht programma onder de Omgevingswet (uiterlijk 31-12-2026). In het warmteprogramma geven de gemeenten aan welke wijken de komende 10 jaar zullen worden verduurzaamd en waar de aanwijsbevoegdheid wordt ingezet. In 2025 wordt het voorbereidende werk hiervoor gedaan. Er wordt aanvullend inzicht gegenereerd in de mogelijke duurzame warmtebronnen en stakeholders worden betrokken bij de plannen. Net als bij de transitievisie warmte kan daarna het warmteprogramma verder worden uitgewerkt in uitvoeringsplannen per gebied.
Uitvoering projecten Duurzame Energiesystemen	2030	Vanaf 2025 zullen de projecten duurzame energiesystemen uit het uitvoeringsprogramma energie uitgevoerd worden waarbij de gemeente volgens de gekozen strategie een faciliterende en stimulerende rol heeft. Met deze projecten wordt toegewerkt naar de nieuwe duurzame energie infrastructuur. Hierbij spelen onder andere hernieuwbare opwek, opslag en conversie (binnen lokale netwerken) een rol.
Circulaire economie		
Uitvoering Circulaire economie	Continu	In 2025 wordt uitvoering gegeven aan de Visie en Plan van Aanpak Circulaire Economie.

Uitvoering projecten Circulaire economie	Continu	Door uitvoering te geven aan verschillende projecten wordt er verdere ervaring opgedaan met hoe de circulaire economie geïmplementeerd zal worden binnen de gemeentelijke organisatie, en hoe de uitvoering hiervan er in de praktijk uit ziet: -Wij optimaliseren de monitoring van circulaire inkoop binnen de gemeentelijke organisatie in samenwerking met andere afdelingen en beleidsvelden. -We zetten projecten op en doen mee met ontwikkelingen bij biobased bouwmaterialen. - Het dashboard Duurzame GWW wordt verder geïmplementeerd en gefinetuned om inzicht te vergaren in het grondstof gebruik van de GWW. - Het systeem Madaster wordt uitgebreid en daarmee worden nieuwbouwprojecten aan het bestand van de gemeente toegevoegd. - Bedrijven worden geïnspireerd om circulaire bedrijfsvoering in te voeren - Met bedrijven bekijken we hoe we grondstofstromen inzichtelijk kunnen krijgen. In 2025 begint de structurele implementatie van circulariteit bij gebiedsontwikkeling en infraprojecten. Dit zal in het begin meer tijd vragen, maar door ervaring op te doen zal het proces versoepelen.
Klimaatadaptatie		
Uitvoering Klimaatadaptatie	Continu	In 2025 wordt uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie met projecten gericht op wateroverlast, overstromingen, hittestress, droogte en biodiversiteit.
Uitvoering projecten Klimaatadaptatie	Continu	Aan de volgende projecten wordt in 2025 gewerkt: - Vergroenen van schoolpleinen - vervolg; - Project Steenbreek / NK tegelwippen– geveltuinen, vergroening tuinen, en openbare ruimte; - Natuur-inclusief bouwen; - Aanplant 45.000 extra bomen en ca 150 ha bos – maken keuzes op basis van het uitgevoerde onderzoek naar mogelijkheden voor de aanplant van de bomen in Venray, inclusief consequenties; - Subsidieregeling klimaatadaptatie loopt door in 2025; - Soortenmanagementplannen (SMP) ten behoeve van isolatie woningen stedelijke omgeving afhankelijk van ontwikkeling voorwaarden vanuit de wetgeving; - Soortenbeschermingsplannen opstellen en uitvoeren.

Programma 2 Wat mag het kosten?

Opgenomen bedragen vanuit het Meerjaren Uitgaven- en Investeringsplan:

In onderstaande tabel is een totaaloverzicht opgenomen van alle aanvragen via het MUIP. De voorstellen zijn inhoudelijk en financieel verwerkt in de voorliggende begroting, zie ook bijlage 2 totaaloverzicht MUIP.

Het bijbehorende deelprogramma is weergegeven met DP in de tabel. Als sprake is van een investering dan staat deze vermeld als PD (project deelprogramma) gevolgd door het betreffende deelprogramma nummer. Dit komt door de automatische koppeling tussen het boekwerk van de begroting en het financieel systeem waarbij een verschil is gemaakt tussen de exploitatielasten en de investeringen.

Wonen	Omschrijving	Investering				Exploitatielasten			
		2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
DP21	Integraal beleid Internationale werknemers 2024-2030					52.000	27.000	27.000	
DP22	Uitvoering nieuw beleid niet benutte vergunningen (zowel bouwen als milieu)					100.000			
PD22	Speelvoorzieningen 2027 en 2028			319.000	325.000				
Totalen				319.000	325.000	152.000	27.000	27.000	

Totaaloverzicht van baten en lasten

In de volgende tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en als positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x € 1.000	Rekening 2023	Begroting vorig jaar 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Programma 2 Wonen						
DP21 Woningbouw	4.395	5.662	4.999	5.052	5.160	5.310
DP22 Woonomgeving	11.122	12.211	12.662	12.144	12.495	12.812
DP23 Veiligheid en handhaving	5.613	5.502	6.237	6.356	6.223	6.071
DP24 Natuur landschap plattel.ontw.	875	2.174	915	950	964	1.045
DP25 Duurzaamheid	1.082	3.536	1.799	817	758	788
Totaal Lasten excl. reserves	23.087	29.084	26.611	25.319	25.600	26.027
DP21 Woningbouw	1.572	0	0	0	0	0
DP22 Woonomgeving	217	217	0	0	0	0
DP24 Natuur landschap plattel.ontw.	207	2	1	-1	-3	-2
Totaal Lasten reserves	1.995	219	1	-1	-3	-2
Totaal Lasten	25.082	29.303	26.612	25.318	25.597	26.025
DP21 Woningbouw	4.486	1.592	1.531	1.540	1.546	1.549
DP22 Woonomgeving	6.837	6.964	6.870	6.839	6.990	7.124
DP23 Veiligheid en handhaving	639	533	960	967	741	517
DP24 Natuur landschap plattel.ontw.	431	840	207	210	213	216
DP25 Duurzaamheid	701	2.142	788	0	0	0
Totaal Baten excl. reserves	13.094	12.072	10.356	9.555	9.490	9.405
DP21 Woningbouw	407	1.386	5	5	5	5
DP22 Woonomgeving	25	425	0	0	0	0
DP24 Natuur landschap plattel.ontw.	89	539	0	0	0	2
DP25 Duurzaamheid	40	370	0	0	0	0
Totaal Baten reserves	561	2.720	5	5	5	7
Totaal Baten	13.655	14.792	10.361	9.560	9.495	9.413
Totaal Programma 2 Wonen	-11.427	-14.511	-16.251	-15.758	-16.103	-16.612

Bedragen x € 1.000	Rekening 2023	Begroting vorig jaar 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Programma						
DP21 Woningbouw	-92	4.070	3.468	3.512	3.614	3.762
DP22 Woonomgeving	4.285	5.247	5.792	5.305	5.505	5.688
DP23 Veiligheid en handhaving	4.975	4.969	5.277	5.389	5.481	5.555
DP24 Natuur landschap plattel.ontw.	444	1.334	708	740	751	829
DP25 Duurzaamheid	381	1.393	1.011	817	758	788
Totaal Saldo excl. reserves	9.993	17.013	16.255	15.764	16.110	16.621
DP21 Woningbouw	1.165	-1.386	-5	-5	-5	-5
DP22 Woonomgeving	192	-208	0	0	0	0
DP24 Natuur landschap plattel.ontw.	118	-537	1	-1	-3	-4
DP25 Duurzaamheid	-40	-370	0	0	0	0
Totaal Saldo reserves	1.434	-2.501	-4	-6	-7	-9
Totaal Programma	11.427	14.511	16.251	15.758	16.103	16.612

De analyse betreffende de afwijking begroting na wijziging ten opzichte van de realisatie is opgenomen in de jaarrekening onder paragraaf 2.3 Recapitulatie baten en lasten.

Programma 3 WERKEN

Onze algemene ambitie Werken

Wij blijven ons onverminderd inzetten voor een welvarend Venray. Aantrekkelijk om te wonen, werken, leren en recreëren. Hier hoort een gezonde en toekomstbestendige economie en een goede bereikbaarheid van Venray via weg, spoor, water en de digitale snelweg bij. Wij vinden het belangrijk dat sectoren en bedrijven in Venray duurzaam kunnen blijven innoveren en ontwikkelen. Steeds meer ontwikkelingen op het gebied van economie, arbeidsmarkt, kennisinfrastructuur en mobiliteit zijn niet langer lokaal. Daarom is en blijft onze ambitie om ook in regionaal verband actief te zijn. We profileren Venray, juist via die sectoren die bijdragen aan de richting die we voor de toekomst van Venray willen bereiken. Verder is het onze ambitie om als Venray voor bedrijven herkenbaar en aantrekkelijk te blijven als vestigingsplaats, zeker voor de bestaande Venrayse bedrijven.

Deelprogramma 3.1 ECONOMISCHE ONTWIKKELING

Wat willen we bereiken?

Bedrijven en arbeidsmarkt

Venray moet bestaande bedrijven ruimte blijven bieden, voor ontwikkeling en groei. Hiervoor zetten we in op de revitalisering van bedrijventerreinen en (leegstaande) bedrijfsgebouwen. Om dat goed te doen moeten we weten wat de behoeften zijn van bedrijven. Voor nieuw te vestigen bedrijven vergt de diversiteit in de aard van de bedrijvigheid aandacht. Nieuwe bedrijven moeten iets toevoegen aan Venray. Zo draagt nieuwe economische bedrijvigheid bij aan een aantrekkelijk, toekomstbestendig en gezond Venray. Wij verwachten van onze bestaande en nieuwe bedrijven dat we samen investeren in een gezond en prettig leef- en werkgebied en een economisch sterke gemeente.

Onze ambities voor economische ontwikkeling bereiken we alleen door goed samen te werken met onze ondernemers, onderwijsinstellingen, andere overheden en onze omgeving (de vier O's of de quatro helix). Dit geldt ook waar het gaat om de krapte op de arbeidsmarkt en een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Samenwerken gaat dus over de gemeente- of regiogrenzen heen. Wij zien kansen in de Oost-West as: samenwerking met Brainport en Helmond aan de ene kant en met onze Duitse bureaus aan de andere kant. Ook de samenwerking in Noord-Limburg ('Gezondste regio') blijft onverminderd van belang.

De ambities en concrete plannen op het gebied van bedrijven en arbeidsmarkt krijgen een plek in het Omgevingsprogramma Economie. De uitgangspunten van de Omgevingsvisie vormen hiervoor de basis. Looptijd van het Omgevingsprogramma Economie is 2025-2028.

Kennis en innovatie

Onze kennisinfrastructuur moet aansluiten bij ons lokale en regionale economische profiel. Op regionaal niveau werken we, via bijvoorbeeld 'De Gezondste Regio', samen met partners zoals de Brightlands Campus Greenport Venlo. Venray investeert! In het belang van onze inwoners, onze bedrijven en in het belang van onze regio. Ook kennis en innovatie wordt een prominent onderdeel van het Omgevingsprogramma Economie.

Centrumontwikkeling

Een aantrekkelijk Venrays centrum, daar gaan we voor. De vastgestelde centrumvisie, die uitgaat van een compact, compleet en comfortabel centrum, is hierin leidend. Leegstand pakken we aan door op zoek te gaan naar creatieve oplossingen. In het centrum moeten meerdere functies samenkomen.

Bij de centrumontwikkeling nemen we de regie en vernieuwen we de samenwerking met onze partners. Waarbij wij onze partners vragen om krachten te bundelen om zodoende te komen tot meer slagkracht, daadkracht en efficiency. Als gemeente wegen we weliswaar alle belangen mee, maar we sturen ook nadrukkelijk op het te bereiken effect en het te bereiken resultaat.

Vrijtijdseconomie

De sector is van groot belang voor de regio en daarmee ook voor Venray. Vanuit de gedachte om regionaal goed samen te werken zetten we de uitvoering van het regionale Actieprogramma Vrijtijdseconomie voort. Het doel is dat Noord Limburg eind 2025 het belangrijkste en meest aantrekkelijke verblijfsrecreatiegebied van Limburg is voor de "short break" vakantiemarkt met een sterk en vitaal fijnmazig netwerk van kleine- en grootschalige recreatieve voorzieningen. De sector draagt door bestedingen en werkgelegenheid ook bij aan de lokale economie en aan het behoud en/of versterking van ons voorzieningenaanbod. Voor Venray draagt recreatie en toerisme door het

aangaan van cross-overs ook bij aan onze andere economische pijlers en dat biedt recreatieve mogelijkheden, niet enkel voor bezoekers en gasten, maar vooral ook voor onze inwoners.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan de vastgestelde doelstellingen van dit deelprogramma.

- Toeristisch en Recreatief Platform Venray
- BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo
- Venray Bloeit
- Limburg Marketing

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Bedrijven en arbeidsmarkt		
Integrale aanpak arbeidsmarktbeleid	Continu	Landelijk wordt gekoerst op een herstructurering van de arbeidsmarktregio's (AMR), in ons geval de AMR Noord-Limburg. Waarbij gekoerst wordt op nieuwe wet- en regelgeving die met ingang van 1 januari 2026 ingaat. De ingeslagen landelijke weg past goed bij de regionale wens om te komen tot 1. een regionale visie/ambitie/koers voor de AMR met heldere doelstellingen en een strategische arbeidsmarktagenda, 2. een effectieve en efficiënte bestuurlijke én ambtelijke governance. Het jaar 2025 zal vooral in het teken staan van het verder voorbereiden van de herstructurering op basis van de Kamerbrief die we eind april 2024 hebben ontvangen. Met name het vormgeven van het regionaal beraad (bestuurlijk overleg AMR, samen met partners), het komen tot een meerjarenbeleidsagenda arbeidsmarkt en het vormgeven van een Regionaal Werkcentrum zijn onderwerpen die in de loop van 2025 gereed moeten zijn.
Het samen met de partners realiseren van de Coalitie Brede Welvaart Venray (samenwerking binnen de vier O's)	N.n.b.	Vooralsnog staat dit on hold. Mogelijk wordt e.e.a., voortvloeiend uit het Omgevingsprogramma Economie, alsnog in een later stadium opgepakt.
Kennis en innovatie		
Stimuleren kennisontwikkeling	Continu	Net zoals in voorgaande jaren zullen ook de komende periode diverse kennis- en themabijeenkomsten op de campus worden georganiseerd voor en door het regionale bedrijfsleven. De gerealiseerde en nog te realiseren shared facilities zullen door bedrijven worden gebruikt voor onderzoek en kennisontwikkeling. Het netwerk rond insecten, Insect Valley Europa, organiseert diverse activiteiten voor ondernemers. Vanuit het project circulaire varkenshouderij worden met ondernemers stappen gezet richting een circulair bedrijf. Ook worden bijeenkomsten gericht op informatie en kennisuitwisseling georganiseerd. Ook blijven we, net zoals in de voorgaande periode, diverse initiatieven opwerken naar projecten en begeleiden we projecten in de uitvoering die een impuls geven aan de ontwikkeling van kennis en innovatie in Venray en de regio.
Blijvend investeren in de ontwikkeling van Brightlands Campus Greenport Venlo – kennislandschap	Continu	Vanuit de samenwerking met de Brightlands Campus blijven we inzetten op het stimuleren van kennis en innovatie in agrofood om zo een bijdrage te leveren aan de transitie naar circulaire of kringlooplandbouw en nieuwe, duurzame verdienmodellen mogelijk te maken. Vanuit "Voeding en gezondheid" worden door de campus projecten en initiatieven ondersteund. Er is sprake van een afname van internationale studenten in de regio. Dit heeft gevolgen voor Venray en de regio. Kennisinstituten zijn gebaat bij internationale studenten die hier een opleiding willen volgen. Daarnaast zijn internationale

		studenten die hier blijven om te werken een welkome aanvulling. Daarom zet de regio in op doorontwikkeling van de samenwerking met onderwijsinstellingen en bedrijven. Om talent te kunnen aantrekken, ontwikkelen en behouden. Het is daarbij belangrijk dat beleidsmakers op nationaal niveau zich bewust zijn van de gevolgen van afname van internationale studenten voor onze regio.
Initiëren/faciliteren Agrofood in de regio incl. Eiwitrijk, Agropole	Continu	Samen met bedrijven zetten we stappen richting een zo duurzaam mogelijke productie en verwerking. De transitie naar kringlooplandbouw en nieuwe eiwitten en vezelgewassen hebben blijvend de aandacht door de uitvoering van verschillende projecten en activiteiten (bijv. platform nieuwe teelten, verbonden peelproeftuinen, Building Balance). Vanuit de investeringsagenda, regiodeal tweede tranche en het innovatiefonds zijn en worden diverse projecten en initiatieven ondersteund. In de samenwerking FoodNL zijn we inmiddels zichtbaar en herkenbaar in Brussel en Den Haag. We willen op de thema's "voeding en gezondheid" en "eiwittransitie" concreet stappen zetten naar Europese samenwerkingsprojecten die bijdragen aan oplossingen voor de uitdagingen waar we met de sector voor staan.
Centrumontwikkeling		
Zorgen voor een aantrekkelijk en gezond centrum met meer groen	Continu	Het project bevat het herplanten en eventueel herverdelen van de tanende bomen op de Grote markt zodat deze tot volle wasdom kunnen komen. Op die manier dragen ze bij aan het bestrijden van hittestress en aan een prettig verblijfsplein. Dit vraagt een nauw overleg met alle belangvertegenwoordigers en gebruikers van de Grote Markt. De uitvoeringsperiode voor de nieuwe aanplant is voorzien in de winter van 2025.
Inzetten op transformatie van leegstaande panden	2025	De stimuleringsverordening Centrumvisie is geëindigd per 31-12-2023. Inmiddels heeft een evaluatie plaatsgevonden van de subsidieregeling en worden voorstellen gedaan voor het vervolg. Dit gebeurt in samenhang met de evaluatie van Venray Bloeit! en het op te stellen Omgevingsprogramma Economie. Besluitvorming hierover is voorzien in het najaar van 2024.
Vrijtijdseconomie		
Uitvoeren actieprogramma Vrijtijdseconomie (VTE)	2025	In het regionale actieprogramma vrijetijdseconomie wordt het belang van een goede regionale en lokale promotiestructuur benadrukt en in 2024 zijn daarin stappen gezet. Vanaf 1 januari 2025 wordt Noord-Limburg met een éénduidige en gezamenlijke regionale promotiestructuur 4 jaar lang op de kaart gezet en de lokale promotie sluit daarop aan. De focus voor 2025 ligt op de algehele Venray promotie en het beter informeren van ondernemers en inwoners over de toeristisch recreatieve mogelijkheden in Venray. Vanuit het regionale actieprogramma loopt het project rode en groene spoor vakantieparken Noord-Limburg. Het projectplan bestaat uit 2 fases binnen de Regiodeal en Investeringsagenda en loopt tot eind 2025. Vanaf 2025 wordt ingezet op het saneren van een drietal parken waar veiligheidsissues spelen en kennisdeling. Voor actielijn 5, een goede regionale promotie, wordt vanaf 2025 gestart met een nieuwe en éénduidige gezamenlijke promotie voor de regio Noord-Limburg.
Versterken van regionale en lokale promotiestructuur	Continu	In het regionale actieprogramma vrijetijdseconomie wordt het belang van een goede regionale en lokale promotiestructuur benadrukt en in 2024 zijn daarin stappen gezet. Vanaf 1 januari 2025 wordt Noord-Limburg met een éénduidige en gezamenlijke regionale promotiestructuur 4 jaar lang op de kaart gezet en de lokale promotie sluit daarop aan. De focus voor 2025 ligt op de algehele Venray promotie en het beter informeren van ondernemers en inwoners over de toeristisch recreatieve mogelijkheden in Venray.

Realiseren van meer en betere (gethematiseerde) routes die passen bij het DNA van Venray	Continu	Om het recreatief aanbod te versterken ontwikkelen we fiets-, wandel-, ruiter- en MTB-routes die aansluiten bij de Venrayse thema's psychiatrie, schaaphistorie, Venray Remembers (historie en Archeoroute) en de Liberation Route Europe (oorlogshistorie). Binnen het Masterplan wandelen en fietsen worden in de periode 2024-2026 een fietspad door de Geijstersebossen, een fietspad door de Ballonzuilbossen, een parkeerplek bij het Ballonzuil monument en enkele themaroutes gerealiseerd. In 2025 worden het fietspad door de Ballonzuilbossen en de parkeerplaats bij het Ballonzuil monument gerealiseerd.
Versterken van de kwaliteit en diversiteit en vitaliteit van ons verblijfsaanbod	2025	Vanuit het regionale actieprogramma vrijetijdseconomie werken we structureel aan de kwaliteit en diversiteit van het regionale en lokale verblijfsrecreatieve aanbod. Het regionale project rode en groene spoor vakantieparken, waarvoor Venray als projectleider fungeert en dat doorloopt tot eind 2025, draagt daaraan bij.
Aansluiten bij regionale samenwerkingsverbanden op het gebied van toerisme	Continu	Dat doen we door de regionale samenwerking op toerisme en recreatie en deelname in het Geopark Peelhorst en Maasvallei in oprichting (i.o.). Doel is om samen met een aantal Brabantse en Limburgse gemeenten, de waterschappen Aa en Maas en Limburg en de provincies Noord Brabant en Limburg uiterlijk eind de UNESCO Geopark status te krijgen. Het Geopark is aangehaakt bij NOVEX De Peel en heeft als verbindende geologische elementen o.a. de Peelrandbreuk en Tegelenbreuk (Merselo).

Deelprogramma 3.2 MOBILITEIT EN INFRASTRUCTUUR

Wat willen we bereiken?

Mobiliteit en infrastructuur

De gemeente Venray is via weg, spoor en water goed en veilig bereikbaar. Daarbij zijn de verschillende kernen goed en veilig bereikbaar en onderling goed met elkaar verbonden. We streven naar duurzame mobiliteit en investeren in een goede, veilige en duurzame bereikbaarheid van Venray. We zetten in op het stimuleren van fietsgebruik met de daarbij behorende veilige infrastructuur.

Nieuwe ontwikkelingen zoals de omgevingsvisie en het collegeprogramma, vragen om een herijking van het mobiliteitsbeleid (netwerkennota). Daarvoor worden dit jaar de netwerken opnieuw beschouwd. Daarin wordt ook de nieuwe wegcategorie gebiedsontsluitingsweg 30 km ingevoerd om de veiligheid te verbeteren. Daarnaast wordt een document opgesteld met de koers die qua mobiliteit wordt gevaren tot 2030. Daarvoor worden de uitgangspunten op een rij gezet zoals het collegeprogramma, regionale en landelijke programma's en trends in mobiliteit. Er worden vijf programma's ontwikkeld die aansluiten bij de omgevingsvisie van Venray. Daarin is zowel ruimte voor bereikbaarheid als veiligheid, verbinding en een fijn leefklimaat. Actieve mobiliteit (lopen en fietsen) krijgt een prominente plaats in het document.

De ontwikkelde visie wordt vertaald in concrete acties en projecten. De verwachting is dat alles klaar is in Q1-2025.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan de vastgestelde doelstellingen van dit deelprogramma.

- NV Waterleiding Maatschappij Limburg
- Enexis Holding

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 – 2026	Gereed in	Toelichting
Mobiliteit		
Actualiseren parkeerbeleid en parkeernormennota	2025	Het overkoepelende gemeentelijk parkeerbeleidsplan 2011-2020 is verlopen. Wegens het huidige voldoende functionerend parkeerregime en dat er geen nadelige effecten optreden (het eerdere beleidsplan blijft vigerend) is dit (nog) niet opgepakt. Daarnaast is de beleidsnota parkeernormen gedateerd (2013). Deze moet geüpdatet worden. Nieuwe parkeernormen, normen voor fietsparkeren en een duidelijke werkwijze zijn hierin van belang. Doel is meer maatwerk, met aandacht voor innovatieve oplossingen waarbij bv. beter ingespeeld kan worden op onderwerpen zoals meer ruimte voor woningbouwinitiatieven. De focus ligt zodoende op de actualisatie van de beleidsnota parkeernormen, waarbij de planning is deze in het 4de kwartaal 2024 af te ronden. Besluitvorming wordt verwacht in Q1 2025.
Investeren in voldoende oplaadpunten voor vervoersmiddelen, zoals auto, scooter en fiets	Continu	Inwoners en werknemers uit Venray hebben de mogelijkheid om een laadpaal aan te vragen als niet op eigen terrein geladen kan worden en er nog geen openbare laadpaal in de nabije omgeving is. De afgelopen jaren zijn er daarnaast proactief laadpalen in de openbare ruimte geplaatst. Op deze manier ontstaat een dekkend netwerk van laadpalen. Daarbij zijn we voorbereid op de toekomst. De provincies Noord-Brabant en Limburg zijn inmiddels een aanbesteding gestart voor een tweede collectieve aanpak voor de komende jaren (2024-2028). Gemeente Venray heeft eind 2023 besloten hieraan deel te nemen. Dit biedt de zekerheid dat de komende jaren openbare laadpalen bijgeplaatst worden. Of het logisch/noodzakelijk is om voor overige modaliteiten openbare laadvoorzieningen te realiseren, wordt in de gaten gehouden. Op dit moment blijkt dit nog niet het geval te zijn. Uitsluitend in de nieuwe inpandige fietsenstalling (centrum) komen enkele mogelijkheden voor het opladen van de fiets.
Upgraden van de stationsomgeving met aandacht van duurzaam vervoer en natransport	2025	Het ontwerp voor de herinrichting van de stationsomgeving is - na uitgebreide verkenning en voorbespreking met de spoorse partijen - aangepast en in het kader van een formele review aan NS, ProRail en Arriva voorgelegd. Er is nog een aantal punten dat bij de technische uitwerking aandacht behoeft, maar het definitief ontwerp kan nu worden afgerond en vastgesteld. Op basis van de geactualiseerde kostenramingen past de realisatie van het project binnen de bestaande financiële kaders. In juli ontvangen we antwoord van de provincie Limburg over de aanpassing van de eerder verleende subsidiebeschikking. Vanwege de (noodgedwongen) wijzigingen in het ontwerp komt dit niet meer geheel overeen met het ontwerp waarop de beschikking is afgegeven. Bovendien is een verlenging van de looptijd van de subsidie nodig in verband met de vertraging die is opgetreden. Na definitieve vaststelling van het ontwerp wordt in het najaar van 2024 gestart met de voorbereidingen op de realisatie. Zo worden nadere afspraken gemaakt met de spoorse partijen over onder meer taakverdeling, beheer en onderhoud (zowel tijdens als na uitvoering), werken we het ontwerp uit in bestek en tekeningen en gaan we aan de slag met de aanbestedingsprocedure(s) voor de uitvoering van de werkzaamheden.
Opstellen en uitvoeren van een programma met gedragscampagnes voor een veilige deelname aan het verkeer	Continu	Onderdeel van de risicogestuurde aanpak van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid is het aan de slag gaan met gedragscampagnes bij risicogroepen en risicogedragingen. Het opstellen van gedragscampagnes wordt daarom meegenomen bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma Strategisch Plan Verkeersveiligheid. Met het project 'Veilig op Weg' en samenwerking met vrijwilligersorganisatie 'Smile Venray' wordt er al gewerkt aan campagnes om de verkeersveiligheid te vergroten. Dit is een continue proces. Daarnaast is het grotendeels afhankelijk van de vraag vanuit de omgeving (burgers etc.) en actuele zaken die spelen.

Aanpakken van onveilige verkeerssituaties door risico gestuurd te werken	Continu	We kiezen voor een 'risicogestuurd' verkeersveiligheidsbeleid: Een proactieve aanpak om ongevallen te voorkomen door de belangrijkste risico's in het verkeerssysteem aan te pakken. Bij risicogestuurd beleid kijken we naar specifieke risicofactoren – wegkenmerken, omstandigheden of gedragingen – die de kans op gevaarlijke verkeerssituaties kunnen vergroten. Op basis daarvan kunnen we de beleidscyclus ook op lokaal en regionaal niveau nog meer gestructureerd vormgeven. Er zijn investeringsimpulsen gekoppeld aan deze aanpak. Door middel van deze gelden zijn we concreet aan de slag met het verkeersveiliger maken van wegen binnen onze gemeente. Helaas is er nu nog alleen subsidie beschikbaar voor inframaatregelen. Binnen Trendsportal gaan we echter aan de slag met het thema drugs en alcoholgebruik in het verkeer. Een van de risicogedragingen die de kans op een ongeval vergroten.
Investeren in duurzame mobiliteit	Continu	We investeren op verschillende manieren in duurzame mobiliteit. Onder andere: uitrol van laadpalen, aanleg fietsinfra, projecten schoolomgevingen (inrichting 'schoolstraat' en project lekker anders dag) en de werkgeversaanpak. Bij woningbouwprojecten onderzoeken we of er mogelijkheden zijn voor deelmobiliteit. In het nieuw op te stellen parkeerbeleid gaan we hier ook mee aan. De dominantie van de auto wordt kritisch bekeken. Voorrang voor actieve mobiliteit (lopen en fietsen) wordt als uitgangspunt genomen bij de nieuwe mobiliteitsvisie. Dit is een continu proces.
Infrastructuur		
Vorm, inhoud en uitvoering geven aan de Gebiedsagenda Via Venray en het Infraplan Via Venray	2025	In 2022 is verder vorm gegeven aan de projecten 'N270 fase 1' en 'Oostverbinding'. Voor wat betreft het project N270 fase 1 is de realisatieovereenkomst ondertekend en is gestart met de contractvoorbereiding om te komen tot een aanbesteding. Ook is de benodigde grondverwerving opgestart. Door de stijgende kosten zijn keuzes gemaakt om de aanleg van de diverse deelprojecten te faseren. Daarmee kan het voornaamste knooppunt nabij de A73 snel worden aanbesteed. Uitvoering daarvan zal in Q2 2024 starten. Ook zal een heranalyse plaatsvinden van het knooppunt van de N270 met de Leunseweg en De Brier, gezien ontwikkelingen ter plaatse (ziekenhuis, woningen) en nieuwe verkeerscijfers). Na de zomer van 2024 volgt duidelijkheid over de benodigde maatregelen. Voor wat betreft het project Oostverbinding zijn fase 1 t/m 3 gereed. Fase 4 is in uitvoering. Afronding van het werk is gepland eind 2024 (incl. groenaanplant e.d.). Tijdstip fase 5 verschuift naar 2025/2026, i.v.m. afstemming met uitvoering N270 en benodigde voorbereidingstijd ivm complexiteit.
Uitbreiden van de 30kmh zones (erftoegangswegen), inclusief introductie Gebiedsontsluitingsweg-30 (GOW-30).	Continu	De wijk Vlakwater kent voor het grootste deel nog een maximum snelheid van 50km/u. In Q1 van 2024 wordt de snelheid in een deel van de wijk teruggebracht naar 30km/u. Bij het opstellen van de netwerkennota wordt gekeken naar welke wegen in de toekomst ingericht moeten worden als gebiedsontsluitingsweg-30. Afronding netwerkennota in Q1 2025. Hierbij wordt ook een uitvoeringsprogramma opgesteld.
Realiseren van fysieke aanpassingen t.b.v. verkeersveiligheid bij schoolomgevingen	2025	Het realiseren van fysieke aanpassingen voor de verkeersveiligheid bij schoolomgevingen is gekoppeld aan de actualisatie van de 'aanpak veilige schoolomgevingen (april 2024)'. Er wordt een inventarisatie per schoolomgeving uitgevoerd op mogelijke knel- en verbeterpunten. Afhankelijk van o.a. de rondgang bij scholen wordt bekeken of, en zo ja welke, fysieke maatregelen nog nodig zijn. De planning (inventarisatie/ toets schoolomgevingen) is opgenomen in de 'aanpak veilige schoolomgevingen (april 2024)' en heeft een looptijd t/m 2025.
Investeren in goede fietsverbindingen, fietsstraten en doorfietsroutes met bijbehorende voorzieningen, inclusief actief inzetten op grondverwerving waar nodig	Continu	In 2023 is de fietsstraat Overloonseweg geopend. Langs de Stationsweg worden vrijliggende fietspaden aangelegd (afronding project 2024). Realisatie overdekte fietsenstalling centrum Venray is in voorbereiding. Bij onderhoud fietspaden Horsterweg wordt gekeken naar mogelijkheden doorfietsroute (route Venray-Horst-Venlo). Bij de update netwerkennota (met uitvoeringsprogramma) wordt gekeken naar toekomstige projecten.

Programma 3 Wat mag het kosten?

Opgenomen bedragen vanuit het Meerjaren Uitgaven- en Investeringsplan:

In onderstaande tabel is een totaaloverzicht opgenomen van alle aanvragen via het MUIP. De voorstellen zijn inhoudelijk en financieel verwerkt in de voorliggende begroting, zie ook bijlage 2 totaaloverzicht MUIP.

Het bijbehorende deelprogramma is weergegeven met DP in de tabel. Als sprake is van een investering dan staat deze vermeld als PD (project deelprogramma) gevolgd door het betreffende deelprogramma nummer. Dit komt door de automatische koppeling tussen het boekwerk van de begroting en het financieel systeem waarbij een verschil is gemaakt tussen de exploitatielasten en de investeringen.

Werken	Omschrijving	Investing				Exploitatielasten			
		2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
DP31	Stimuleringsregeling centrumontwikkeling					50.000	50.000	50.000	
DP31	Omgevingsprogramma economie					37.500	37.500	37.500	37.500
DP31	Integraal beleid Internationale werknemers 2024-2030					50.330	52.595	54.646	
DP32	Verkeer en mobiliteit					-18.428	-21.583	2.554	-446
DP32	Gladheidssteunpunt							111.300	55.753
PD32	Verkeer en mobiliteit	-185.018							
PD32	Openbare verlichting 2027 en 2028			427.000	435.000				
PD32	Gladheidssteunpunt	2.100.000							
Totalen		1.914.982		427.000	435.000	119.402	118.512	256.000	92.807

Totaaloverzicht van baten en lasten

In de volgende tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en als positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x € 1.000	Rekening 2023	Begroting vorig jaar 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Programma 3 Werken						
DP31 Economische ontwikkeling	2.258	2.551	2.176	2.102	2.165	2.107
DP32 Mobiliteit en infrastructuur	13.207	13.642	14.772	15.971	17.340	18.291
Totaal Lasten excl. reserves	15.465	16.193	16.948	18.073	19.505	20.399
DP31 Economische ontwikkeling	402	585	0	0	0	0
DP32 Mobiliteit en infrastructuur	32	0	0	0	0	0
Totaal Lasten reserves	434	585	0	0	0	0
Totaal Lasten	15.899	16.778	16.948	18.073	19.505	20.399
DP31 Economische ontwikkeling	372	567	188	189	190	191
DP32 Mobiliteit en infrastructuur	6.008	5.950	6.153	6.259	6.358	6.459
Totaal Baten excl. reserves	6.380	6.516	6.341	6.448	6.548	6.650
DP31 Economische ontwikkeling	893	875	428	347	357	367
DP32 Mobiliteit en infrastructuur	518	446	331	331	331	331
Totaal Baten reserves	1.411	1.320	759	678	688	698
Totaal Baten	7.791	7.837	7.100	7.126	7.236	7.348
Totaal Programma 3 Werken	-8.108	-8.942	-9.848	-10.947	-12.269	-13.051

Bedragen x € 1.000	Rekening 2023	Begroting vorig jaar 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Programma						
DP31 Economische ontwikkeling	1.886	1.984	1.988	1.913	1.976	1.917
DP32 Mobiliteit en infrastructuur	7.199	7.693	8.619	9.711	10.981	11.832
Totaal Saldo excl. reserves	9.085	9.677	10.607	11.625	12.957	13.749
DP31 Economische ontwikkeling	-491	-289	-428	-347	-357	-367
DP32 Mobiliteit en infrastructuur	-487	-446	-331	-331	-331	-331
Totaal Saldo reserves	-977	-735	-759	-678	-688	-698
Totaal Programma	8.108	8.942	9.848	10.947	12.269	13.051

De analyse betreffende de afwijking begroting na wijziging ten opzichte van de realisatie is opgenomen in de jaarrekening onder paragraaf 2.3 Recapitulatie baten en lasten.

Programma 4 BESTUREN

Onze algemene ambitie Besturen

In contact met onze inwoners, onze lokale en regionale partners, gebruiken wij een open en transparante bestuursstijl. Samen komen we verder: Inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden. Zeker met het oog op alle ontwikkelingen die we hiervoor beschreven. Waar nodig nemen wij, als tweede stedelijke kern in Noord-Limburg, het voortouw. Het verbeteren van de dienstverlening naar onze inwoners is een van de uitdagingen voor de komende jaren. Ook willen we de kwaliteit van onze ambtelijke organisatie behouden. Dit met het oog op de toenemende krapte op de arbeidsmarkt.

Deelprogramma 4.1 BESTUUR

Wat willen we bereiken?

Bestuursstijl

We willen bouwen aan het vertrouwen van inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen, verenigingen en andere partners. Het gaat in onze bestuursstijl om houding en gedrag. We handelen integer, transparant en zijn bereikbaar en aanspreekbaar. We doen wat we afgesproken hebben, daarmee zijn we betrouwbaar. Dat is een continu proces van ontwikkeling waaraan we dagelijks invulling proberen te geven. We zetten de in de afgelopen periode ingezette cultuur van samenwerking met de raad voort. Het is ook een aandachtspunt voor ons functioneren als college richting raad en samenleving. De nieuwe bestuursstijl is er een van scherpheid en reflectie en staat voor het algemeen belang. Naast het in de dagelijkse praktijk toepassen werken we aan een kader voor inwonersparticipatie en overheidsparticipatie. We onderzoeken de mogelijke meerwaarde van het 'Uitdaagrecht', waarbij inwoners taken van de gemeente over mogen nemen als zij denken het slimmer, beter, goedkoper te kunnen doen.

Inwonersparticipatie/zelfsturing/vitale gemeenschappen

Wij geloven in de kracht van de gemeenschap, het blijvend met elkaar in gesprek zijn en samen werken aan goed wonen, werken en leven in Venray. Daarom passen we participatie toe in het lokale samenspel en versterken we de participatieve houding en gedrag van onze organisatie. We zijn helder over de zeggenschap die onze inwoners hebben en hoe we hun invloed meewegen in onze plannen en besluitvorming. We sluiten aan bij wat onze inwoners beweegt en faciliteren vitale gemeenschappen waar inwoners zelf initiatief nemen. Onze rolinvulling daarbij is flexibel en maatwerk en afhankelijk van het vraagstuk. Participatie en rolinvulling zijn tevens in het kader van de Omgevingswet onderwerp van gesprek tussen raad en college. Ook zien we een directe relatie met onze bestuursstijl. We vinden het belangrijk oog te hebben voor de diversiteit van onze inwoners en hun meningen en voor wat verschillende groepen, buurten, wijken en dorpen nodig hebben om mee te doen. Zo bouwen we aan vertrouwen.

Regionale samenwerking

Vanwege de grote opgaves wordt de regioschaal steeds belangrijker. In de regio nemen we een stevige positie in op die thema's die voor ons belangrijk zijn.

Dit geldt voor het sociaal, ruimtelijk-fysiek en economisch domein. Wij zien een goede regionale samenwerking als een belangrijke voorwaarde om het beste te bereiken voor onze inwoners. Immers, ook Venray is de regio. De opgave is steeds bepalend voor het partnerschap dat we aangaan. Dat kan zijn met (gemeenten binnen) de regio Noord-Limburg, maar als dat nodig is zoeken we ook actief de verbinding met buurgemeenten over regio-, provincie- en landsgrenzen heen. Wanneer de opgave is volbracht, het doel van een partnerschap niet meer actueel is of de samenwerking niet meer effectief is, dan kijken we kritisch naar de vraag of de samenwerking moet voortbestaan. Daarmee geven we uitvoering aan de kaders uit de nota Vizeer op Samenwerking.

We streven naar een stevige bestuurskrachtige regio Noord Limburg en een sterk regionaal netwerk voor Venray. Daarmee zijn we een belangrijke partner voor provincie en rijk als het gaat om de complexe opgaven waar onze regio voor staat of komt te staan. Zo dienen we het belang van onze inwoners, ondernemers en overige partners het beste.

Regionale samenwerking is ook een middel bij Strategisch Personeelsmanagement. De samenwerking met Horst aan de Maas op het gebied van bedrijfsvoering is hiervan een goed voorbeeld. Niet alleen werken we efficiënter en leren we van elkaar, maar ook creëren we voor medewerkers een meer gevarieerde en uitdagender werkomgeving. De grote opgaven waar wij als regio voor staan zullen ook gepaard gaan met de nodige uitvoeringskracht. Samenwerking maakt

ons als werkgever aantrekkelijker en vergroot de mogelijkheden om in een krappere wordende arbeidsmarkt de juiste medewerkers met de door ons gewenste kwaliteiten te vinden en te binden.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan de vastgestelde doelstellingen van dit deelprogramma.

- Euregio Rijn-Maas-Noord

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Inwonersparticip, zelfsturing, vitale gemeens.		
Opstellen visie op duurzame samenwerking met gemeenschapsaccommodaties	2025	Deze activiteit heeft een sterke relatie met het programma Schoon door de Poort (gemeenschapsaccommodaties). In 2024 zal de visie op duurzame samenwerking worden meegenomen in de evaluatie en het vervolgprogramma Schoon door de Poort n.a.v. motie Toekomstperspectief Schoon door de Poort (volgnummer 0738).
Binnen realistische financiële kaders dorpen en wijken zelf verantwoordelijk maken voor beheer en onderhoud van gemeenschapsaccommodaties (Schoon door de poort)	2025	Het projectplan MFC De Schól in Heide en het ondernemingsplan MFC Wanssum werden in 2023 beoordeeld. De raad heeft besloten bedragen te reserveren voor beide plannen en deze zijn meegenomen in de besluitvorming op de kadernota 2024. Daarmee komt het totaal op 9 gerealiseerde/nog te realiseren duurzame gemeenschapsaccommodaties. Op 5 juli is een motie (volgnummer 0738) aangenomen om de resultaten (zowel qua gebouwen als financieel) van het aflopende programma Schoon door de Poort te evalueren en op basis hiervan een voorstel te doen over een eventueel vervolgprogramma op Schoon door de Poort. Op 19 december 2023 is de raad geïnformeerd via een raadsinformatiebrief over het proces, de termijnen en op welke manier wordt omgegaan met lopende initiatieven. Met een voorbereidende werkgroep, bestaande uit twee besturen vanuit de dorps- en wijkaccommodaties, is een enquête opgesteld t.b.v. de evaluatie die na de zomervakantie wordt uitgedaan. Verwachting is de resultaten daarvan eind 2024 aan te bieden aan de raad.
Verder invoeren van het 'instrument' gebiedsagenda voor dorpen en wijken	2025	We zijn bezig met het opbouwen van een dashboard en het voeren van inhoudelijke afstemming over welke kwantitatieve data gebruikt kunnen worden en welke ook daadwerkelijk beschikbaar is. We verwachten dat dit Q4 2024 klaar is. Hierna volgt afstemming met partners en inwoners en wordt in 2025 uitvoering gegeven aan drie gebiedsagenda's in drie verschillende gebieden.
Opstellen van een kader voor inwonersparticipatie / zelfsturing	2025	De opdracht is het opstellen van een beleidskader overheids- en inwoners participatie, inclusief een concrete leidraad voor intern en extern gebruik. Participatie blijkt als breed onderwerp met raakvlakken op meerdere terreinen: beleid zelfsturing, evaluatie gebiedsgericht werken, communicatievisie, leidraad burgerparticipatie, omgevingsdialoog in het kader van de Omgevingswet, kadernota sociaal domein/vernieuwing inwoner- en cliëntenparticipatie, bestuurscultuur en het 'uitdaagrecht'. Op basis van in- en externe input is een eerste opzet voor een visie opgesteld. Er is externe expertise ingehuurd om dit concept te verrijken met de laatste participatie inzichten. Dit leidt ook tot een concrete leidraad voor participatie voor alle medewerkers van gemeente Venray en een nieuwe participatieverordening waarin ook het uitdaagrecht een plek krijgt. Deze zaken worden ook besproken met een externe klankbordgroep, wijk- en dorpsraden en de werkgroep Burgercontacten alvorens eea ter besluitvorming wordt voorgelegd.

Regionale samenwerking		
Tijdens elke college-/raadsperiode worden, aan de hand van de nota Vizeer op samenwerking, de samenwerkingsverbanden waaraan Venray deelneemt geëvalueerd	Continu	Er wordt jaarlijks verantwoording afgelegd in de P&C-documenten door bij de Verbonden Partijen de ontwikkelingen aan te geven voor de betreffende samenwerking. In principe liggen de uitgangspunten van de nota Vizeer op samenwerking daaraan ten grondslag. In het kader van de nog uit te werken opdracht 'Actualiseren beleid Verbonden partijen' willen we indien nodig nadere afspraken maken over de evaluatie van samenwerkingsverbanden.
Afronden van de Investeringsagenda	2026	De looptijd voor het indienen van projecten voor de investeringsagenda is formeel geëindigd in december 2023. De totale investeringsruimte van 40 miljoen (20 miljoen Provincie en 20 miljoen Regio) was op dat moment nog niet benut. Met het nieuwe college van GS is afgesproken om in 2024 nog te werken aan een zesde envelop. Hiervoor heeft GS een beperkt budget beschikbaar gesteld (nieuw geld). Mochten projecten passen binnen bestaande beleidskaders en budgetten dan kan ook hier een beroep op worden gedaan en is dit aanvullend op het beschikbaar gestelde budget. De looptijd van de uitvoering van projecten in het kader van de investeringsagenda is tot en met 2025. De looptijd voor projecten uit de zesde envelop zal één jaar opschuiven naar december 2026.
Opstellen en uitvoeren van de Regiodeal	2028	De regio Noord Limburg heeft met het Rijk en de Provincie een regiodeal gesloten in het kader van de 5e tranche. Volgens het principe van co-financiering investeren we gezamenlijk in de verdere ontwikkeling van brede welvaart in de regio. Ook zetten we in op een zo maximaal mogelijke co-financiering van maatschappelijke partners/bedrijfsleven. We richten ons in deze regiodeal op 4 thema's die alle vier rechtstreeks verbonden zijn met de visie van de regio Noord Limburg 'De gezondste regio'. Deze thema's zijn: 1) Doorontwikkelen kennisecosysteem en duurzaam ondernemen; 2) Talent aantrekken, behouden en ontwikkelen; 3) Vitale gemeenschappen en positieve gezondheid; 4) Veiligheid. Op deze thema's zullen concrete projectvoorstellen worden geformuleerd die de komende vier jaar gerealiseerd zullen gaan worden.

Deelprogramma 4.2 DIENSTVERLENING EN BEDRIJFSVOERING

Wat willen we bereiken?

Dienstverlening

Het streven is om het huidige niveau van onze dienstverlening in stand te houden en waar mogelijk te verbeteren. Daarbij benutten we de digitale mogelijkheden in onze dienstverlening. Het waarborgen van de privacy van onze inwoners blijft daarbij belangrijk. Dit alles in lijn met de in 2023, gezamenlijk met de gemeente Horst aan de Maas, opgestelde visie op dienstverlening.

Er moet altijd aandacht zijn voor de menselijke maat. We zijn een communicatieve organisatie die in verbinding staat met onze inwoners. We weten wat er speelt in de gemeente en reageren alert op nieuwe ontwikkelingen en de betekenis daarvan voor onze inwoners en ondernemers/partners. We zijn in staat om de behoeften van inwoners te vertalen naar inrichtingsprincipes. Op basis van de behoeften van inwoners ontwikkelen we de dienstverlening. Bestuur en medewerkers zijn communicatief vaardig en schrijven in begrijpelijke taal. Daarmee verkleinen we de kloof tussen onze inwoners en de gemeentelijke organisatie, het college van B&W en de gemeenteraad. Als gemeente Venray gaan we mee in de wereld van steeds verdergaande digitalisering en datagedreven werken. Hierin blijven we investeren via de opdracht digitale transformatie. Hierbij hoort ook het invulling geven aan de Wet open overheid en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer.

Organisatie

We werken aan een continue doorontwikkeling van onze organisatie. Het doel van de organisatieontwikkeling is om, naast de flexibiliteit in ons optreden en de positieve ruimte die we elkaar geven, ook een opgavegerichte zakelijkheid te stimuleren, waarin de doelen en kaders helderder zijn en we elkaar beter durven aanspreken op prestaties, resultaten en persoonlijk functioneren.

Aspecten die daarbij bijzondere aandacht vragen zijn:

Strategisch personeelsmanagement (SPM): wat is toekomstgericht nodig om de kwaliteit van de organisatie te behouden en te verbeteren. De krapte op de arbeidsmarkt raakt ook onze gemeente. Met een verbetering van onze arbeidsmarktcommunicatie en een breed (bij-)scholingsaanbod willen we nieuwe mensen vinden, maar ook vasthouden (binden en boeien) voor onze organisatie.

Met de vastgestelde werkwijze van Programmeren en Prioriteren bewaken en monitoren we proactief of de haalbaarheid van de gestelde doelen en ambities in het collegeprogramma nog in balans is met de beschikbare capaciteit. Wanneer ambities vragen om bijstelling, wordt waar nodig de raad via de P&C cyclus hierin tijdig meegenomen.

Door nieuwe wettelijke voorschriften en ontwikkelingen op diverse gebieden worden gemeenten steeds vaker geconfronteerd met ook andere dan financiële risico's: denk hierbij aan informatieveiligheid, privacy, juridisering, krapte op de arbeidsmarkt en de snelle media. Het streven is om in control te blijven en nog bewuster om te gaan met risico's door het risicomangement steviger te verankeren in de organisatie.

Verbonden partijen

Voor dit deelprogramma zijn er geen verbonden partijen die een bijdrage leveren aan dit deelprogramma.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Dienstverlening		
Duiden en inrichten van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer	2025	Op 1-1-2025 treedt de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) in werking. Voor burgers en bedrijven moet het mogelijk zijn alle berichten van officiële aard digitaal aan de gemeente te versturen. In 2023 is onderzoek uitgevoerd naar de impact van de Wmebv op de gemeente Venray. Hierbij is gekeken in hoeverre de gemeente Venray reeds voldoet aan de Wmebv en welke stappen en nog genomen moeten worden. 2024 Staat in het teken van de implementatie. Alle berichten van officiële aard die aan de gemeente verstuurd worden, moeten digitaal kunnen binnenkomen.
Implementeren fase 1 visie doorontwikkeling op dienstverlening	2025	In 2023 is een gezamenlijke visie op dienstverlening opgesteld door de gemeenten Venray en Horst aan de Maas gezamenlijk (opgave uit collegeprogramma 2022-2026). De visie uit 2023 richt zich vooral op de directe dienstverlening vanuit het team Burgerzaken. Dienstverlening is echter van ons allemaal. Ook vanuit andere teams is er behoefte aan een koers voor de ontwikkeling van onze dienstverlening: wat voor soort dienstverlener willen wij zijn als gehele organisatie? Met name vanuit de digitale transformatie is op dit moment behoefte aan een dergelijke visie omdat dit bepalend is voor onder meer de prioritering en de inrichting van systemen en processen. In de tweede helft van 2024 wordt dit verder opgepakt. Er ligt in concept een opdracht A4 klaar.

Duiden en inrichten van de Wet open overheid	2030	De Wet open overheid (Woo) verplicht overheden om open te zijn: handelingen en besluiten moeten transparant en te reconstrueren zijn. Daarvoor moet informatie vindbaar zijn, zonder twijfels over juistheid of echtheid. Daarnaast moet deze worden verstrekt binnen wettelijke kaders en termijnen. We moeten burgers en organisaties na verzoeken EN proactief inzicht geven in het handelen en de besluiten van ons als gemeente. In 2023 is het speelveld bepaald omtrent de Wet open overheid. Dit speelveld reikt verder dan alleen de actieve openbaarmaking van 11 informatie categorieën, maar richt zich ook op de reactieve openbaarmaking (Woo verzoeken). Op basis van dit speelveld en eerder besproken ambitieniveau transparantie is een Project aanpak Woo opgesteld dat in 2024 is gestart. Binnen dit "paraplu traject" zijn meerdere deelprojecten opgesteld welke samenhangen met elkaar. In 2025 werken we verder aan de actieve openbaarmaking van de resterende informatie categorieën. Daarnaast richten we ons op het gecoördineerd en eenduidig afhandelen van Woo-verzoeken.
Organisatie		
Verder doorontwikkelen van sturing en beheersing (control) binnen de gemeentelijke organisatie	Continu	De doorontwikkeling van control heeft continu onze aandacht. Een verdere uitwerking van onze visie op control en de leidende principes zijn uitgewerkt. De richting/sturing van de organisatie pakken we op vanuit de verschillende opdrachten en speerpunten uit het collegeprogramma. Daarbij is, naast bedrijfsvoerings-technische aspecten (procesoptimalisatie), aandacht voor de inventarisatie van risico's en het nemen van beheersmaatregelen. De implementatie van het nieuwe risicobeleid is in 2024 opgepakt en zal in 2025 een verder vervolg krijgen. Daarbij hebben we ook aandacht voor het benutten van kansen en het verder verbeteren van onze processen. We hanteren de "organisatie-ontwikkel-cyclus" om op de diverse thema's en opdrachten te werken aan onze organisatie, met als doel om beter in control te komen en te blijven en uiteindelijk onze resultaten te behalen. Middels de methodiek van 'programmeren en prioriteren' vindt reguliere monitoring plaats in de voortgang van de speerpunten: deze methodiek zullen we in 2025 verder optimaliseren. Kortom: voor de resterende periode van het collegeprogramma nog voldoende ontwikkelingen en kansen om deze doorontwikkeling in control verder handen en voeten te geven.
Samenwerking bedrijfsvoering Horst aan de Maas en Venray	Continu	In het collegeprogramma is de samenwerking met gemeente Horst aan de Maas op het gebied van bedrijfsvoering benoemd als kans op het gebied van strategisch personeelsmanagement, en een kans om efficiënter te werken en van elkaar te leren. In 2025 ligt de focus op het verder harmoniseren, synchroniseren en waar mogelijk en wenselijk integreren van systemen, processen en werkwijzen voor de teams Informatievoorziening, Hrm en Financiën.

Digitale transformatie in uitvoering	Continu	Met de digitale transformatie zijn we inwoners en bedrijven beter van dienst, benutten we digitale kansen, verwachtingen én de noodzaak van de toenemende digitalisering. Het is een continue verandering van de hele organisatie, gedreven en ondersteund door het toenemende gebruik van digitale technologieën. Met de digitale transformatie werken we aan vijf doelen: - Excellente dienstverlening - Open, transparant en veilig - Ons werk optimaliseren - Samen digitaal - Digitale cultuur Excellente dienstverlening, zodat we onze inwoners en bedrijven steeds beter van dienst zijn. Daarvoor realiseren we nieuwe tools. Bijvoorbeeld het vernieuwen van de telefonie centrale, voor een betere bereikbaarheid. Of het implementeren van een generiek zaaksysteem waarmee we aanvragen van klanten (bv subsidies of informatieverzoeken) efficiënter kunnen afhandelen. Open transparant en veilig zijn. Bijna al het werk van de gemeente is digitaal. Met onze vijfjaarlijkse vervangingscyclus hebben we onze computersystemen extra goed beveiligd, zodat de kans op cyberaanvallen klein is. Open en transparant betekent dat we informatie (on)gevraagd openbaar maken. Stap voor stap maken we dit mogelijk. Samen met de collega's werken we ook aan grip op informatie, zodat we snel de juiste informatie terugvinden. We optimaliseren ons werk met innovaties. Een robot die WOZ bezwaren automatisch inboekt. Kunstmatige intelligentie die nieuwe bouwwerken signaleert op luchtfoto's. Microsoft 365 waarmee we beter met elkaar kunnen samenwerken, altijd onze informatie beschikbaar en digitaal overleggen. De samenleving is steeds meer gewend aan digitaal zaken doen. Van deze kracht maken we gebruik. In het sociaal domein regelen inwoners veel uitkeringszaken zelf en digitaal. Dat scheelt ons veel werk en is voor onze inwoners een stuk makkelijker. We zoeken naar een participatieplatform waarmee we makkelijk contact en samenwerking met onze inwoners kunnen vinden. Wij als organisatie volgen de digitaal vaardige samenleving met onze digitale cultuur. Misschien wel ons belangrijkste doel. Zien en pakken we technologische kansen? Zijn we allemaal digitaal vakman binnen de gemeente? Zo gaan we anders werken en houden we tijd over voor echt belangrijke zaken. Namelijk onze inwoners en bedrijven. Onze digitale cultuur is het vliegwiel voor de vier andere doelen. Met het project Innovatie in het Hart geven we vorm aan het verbeteren van onze digitale cultuur. Op dit moment werken we aan onze volgende roadmap met projectactiviteiten waarmee we invulling geven aan de doelen van de digitale transformatie.
Inzetten op ontwikkelingen als digitalisering en datagedreven werken	Continu	Dit programma wordt samengevoegd met het programma 'Digitale Transformatie' als opvolging van het nieuwe Informatiebeleidsplan. De kern van het programma Digitale Transformatie is namelijk invulling geven aan de verdere digitalisering van de gemeentelijke dienstverlening en onderliggende bedrijfsprocessen en benodigde kennis- en vaardigheden.
Uitvoering project 'Organisatie ontwikkeling'	Continu	Binnen deze opdracht is de afgelopen jaren gewerkt aan betere balans tussen flexibiliteit en zakelijkheid binnen onze organisatie. Aangezien de wereld om ons heen niet stilstaat (transformaties binnen de overheid, positie van de samenleving ten opzichte van de overheid, krapte op de arbeidsmarkt, digitale transformatie) is de opdracht voor organisatieontwikkeling in 2024 verder aangescherpt. Het accent is daarbij tevens komen te liggen op het beter toerusten van de organisatie, om in de digitale netwerksamenleving effectief, efficiënt en veilig inwoners te bedienen met een menselijke maat. Hiertoe werd een aantal pijlers benoemd die verder worden uitgewerkt.

Strategisch Personeelsmanagement (SPM)	Continu	SPM is een van de deelopdrachten in het kader van de verdere doorontwikkeling van de organisatie. SPM gaat over de vraag is hoe we kwalitatief en kwantitatief voldoende personeel houden om nu én in de toekomst onze opgaves te kunnen realiseren. De komende jaren is gekozen voor twee speerpunten "aandacht voor het vinden, binden en boeien van medewerkers" en "ruimte voor ontwikkeling van medewerkers" Deze zijn verder vormgegeven d.m.v. diverse deelopdrachten, te weten Medewerkspeiling, Talentmanagement, Arbeidsmarkt communicatie, SPM op teamniveau en SPM kwantiteit.

Deelprogramma 4.3 FINANCIËN

Wat willen we bereiken?

Financieel is onze gemeente Venray gezond. Dit komt door het solide financiële beleid dat als uitgangspunt in het collegeprogramma is opgenomen.

De volgende algemene financiële uitgangspunten worden gehanteerd:

- Wij streven naar een structureel sluitende meerjarenbegroting, waarbij de structurele uitgaven worden gedekt door structurele inkomsten.
- Wij handhaven het uitgangspunt dat de weerstandratio minimaal 1 moet zijn.
- Dat de weerstandscapaciteit minimaal 10% van de exploitatie moet zijn.
- Waar mogelijk vergroten wij onze reservepositie nog verder.
- Het maximaal dekken van incidentele kosten uit de reguliere begroting.
- Waar mogelijk de solvabiliteit verbeteren.

Voor de belastingen en retributies worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Als uitgangspunt maximaal de inflatiecorrectie jaarlijks toepassen;
- Het hanteren van kostendekkende tarieven voor diensten;
- Dat wij een relatief 'goedkope' gemeente qua belastingdruk blijven.

Wat we in elk geval nodig hebben om een solide financieel beleid te blijven voeren, zijn actuele kaders waaraan we kunnen toetsen. Daartoe worden een aantal beleidsnota's in deze collegeperiode geactualiseerd.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan de vastgestelde doelstellingen van dit deelprogramma.

- NV Bank Nederlandse Gemeenten
- CSV Amsterdam BV
- Publiek Belang Electriciteitsproductie BV

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 – 2026	Gereed in	Toelichting
Financieel beleid		
Actieplan sluitende begroting	2025	Bij de raadsbehandeling van de programmabegroting 2024 heeft de raad de motie Meerjarenbegroting-actieplan op weg naar het ravijnjaar aangenomen. Daarin riep de raad het college op om voor de kadernota 2025 een actieplan 'sluitende begroting' op te stellen. Dit actieplan is voorgelegd middels een RIB. In het kader van dit actieplan worden de benoemde uitvoeringspunten in kaart gebracht: * Verhogen van inkomsten * Verlaging van kosten * Begrotingsprincipes wijzigen Het doel is om in het 2e kwartaal 2025 een sluitende kadernota 2026 aan te leveren.

Programma 4 Wat mag het kosten?**Opgenomen bedragen vanuit het Meerjaren Uitgaven- en Investeringsplan:**

In onderstaande tabel is een totaaloverzicht opgenomen van alle aanvragen via het MUIP. De voorstellen zijn inhoudelijk en financieel verwerkt in de voorliggende begroting, zie ook bijlage 2 totaaloverzicht MUIP.

Het bijbehorende deelprogramma is weergegeven met DP in de tabel. Als sprake is van een investering dan staat deze vermeld als PD (project deelprogramma) gevolgd door het betreffende deelprogramma nummer. Dit komt door de automatische koppeling tussen het boekwerk van de begroting en het financieel systeem waarbij een verschil is gemaakt tussen de exploitatielasten en de investeringen.

Leven	Omschrijving	Investering				Exploitatielasten			
		2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
DP41	Regiodeal 5e tranche					194.000	194.000	194.000	194.000
DP42	Vervanging contanten automaat						3.729	3.686	3.643
DP42	Integraal beleid Internationale werknemers 2024-2030					226.097	50.630	52.604	54.656
Totalen						420.097	248.359	250.290	252.299

Totaaloverzicht van baten en lasten

In de volgende tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en als positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x € 1.000	Rekening 2023	Begroting vorig jaar 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Programma 4 Besturen						
DP41 Bestuur	4.397	10.786	4.382	4.506	4.589	4.730
DP42 Dienstverlening en bedrijfsvoering	22.770	26.809	26.765	27.612	28.665	29.035
DP43 Financiën	20.205	3.142	796	928	862	798
Totaal Lasten excl. reserves	47.372	40.737	31.943	33.046	34.116	34.563
DP42 Dienstverlening en bedrijfsvoering	78	0	0	0	0	0
DP43 Financiën	690	542	424	421	419	416
Totaal Lasten reserves	768	542	424	421	419	416
Totaal Lasten	48.140	41.279	32.367	33.467	34.535	34.980
DP41 Bestuur	30	0	0	0	0	0
DP42 Dienstverlening en bedrijfsvoering	978	921	1.065	1.251	1.340	1.160
DP43 Financiën	107.410	111.884	117.004	114.565	118.729	122.941
Totaal Baten excl. reserves	108.417	112.805	118.069	115.816	120.069	124.101
DP41 Bestuur	657	6.736	364	372	330	194
DP42 Dienstverlening en bedrijfsvoering	1.541	1.744	493	465	438	161
DP43 Financiën	1.126	746	22	22	22	22
Totaal Baten reserves	3.324	9.226	879	860	791	378
Totaal Baten	111.742	122.030	118.948	116.676	120.860	124.479
Totaal Programma 4 Besturen	63.602	80.751	86.582	83.209	86.325	89.499

Bedragen x € 1.000	Rekening 2023	Begroting vorig jaar 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Programma						
DP41 Bestuur	4.368	10.786	4.382	4.506	4.589	4.730
DP42 Dienstverlening en bedrijfsvoering	21.792	25.888	25.700	26.361	27.325	27.875
DP43 Financiën	-87.205	-108.742	-116.208	-113.637	-117.867	-122.143
Totaal Saldo excl. reserves	-61.045	-72.068	-86.126	-82.770	-85.953	-89.538
DP41 Bestuur	-657	-6.736	-364	-372	-330	-194
DP42 Dienstverlening en bedrijfsvoering	-1.463	-1.744	-493	-465	-438	-161
DP43 Financiën	-437	-204	401	399	396	394
Totaal Saldo reserves	-2.556	-8.683	-456	-439	-372	39
Totaal Programma	-63.602	-80.751	-86.582	-83.209	-86.325	-89.499

De analyse betreffende de afwijking begroting na wijziging ten opzichte van de realisatie is opgenomen in de jaarrekening onder paragraaf 2.3 Recapitulatie baten en lasten.

1.2 Paragrafen

Inleiding Paragrafen

In afzonderlijke paragrafen worden beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot een aantal overstijgende thema's. Een zevental paragraaf zijn verplicht gesteld, namelijk:

- A. Lokale heffingen;
- B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- C. Onderhoud van kapitaalgoederen;
- D. Financiering;
- E. Bedrijfsvoering;
- F. Verbonden partijen;
- G. Grondbeleid.

Daarnaast zijn een aantal andere onderwerpen ook als paragraaf toegevoegd, namelijk:

- H. Investerings;
- I. Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid.

De specifieke paragrafen betreffen een dwarsdoorsnede van de diverse programma's Leven, Wonen, Werken en Besturen en hun bijbehorende deelprogramma's zoals vermeld in onderdeel 1.1 van de beleidsbegroting 2025.

Paragraaf A. Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf bevat informatie over het rijks- en gemeentelijk beleid met betrekking tot de gemeentelijke belastingen. Ook wordt ingegaan op de consequenties van dit beleid voor de inwoners.

In deze paragraaf is een overzicht van baten en lasten opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. Ook de mate van kostendekkendheid en de beleidsuitgangspunten worden vermeld.

In deze paragraaf gaan we niet nader in op de totstandkoming van de verschillende heffingen. Hiervoor dienen immers de verordeningen. Tarieven voor de gemeentelijke belastingen en heffingen zijn daarin integraal opgenomen. Voor het belastingjaar 2024 zal daarvoor nog een afzonderlijk raadsvoorstel worden voorgelegd.

Deze paragraaf dient ertoe om een betrouwbaar inzicht te bieden op een aantal onderdelen.

In deze paragraaf wordt verder ingegaan op de navolgende onderdelen:

1. Algemeen
2. De geraamde inkomsten.
3. Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen.
4. Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen (belastingen, leges en rechten).
5. Kwijtscheldingsbeleid.

1. Algemeen

De gemeentelijke heffingen vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente Venray. Belangrijk omdat wij deze heffingen zelf opleggen aan onze burgers. Bij de lokale heffingen maken we onderscheid in heffingen die vallen onder de algemene dekkingsmiddelen en heffingen die daar niet onder vallen. Bij de eerste groep moet gedacht worden aan bijvoorbeeld de onroerende zaakbelasting. Bij de tweede groep moet gedacht worden aan de rioolheffingen en afvalstoffenheffing die slechts maximaal kostendekkend mogen worden opgelegd.

De lokale heffingen vormen een integraal onderdeel van het gemeentelijke beleid. Ze raken tenslotte de burger direct in de portemonnee. Dat is ook vaak de reden dat de burger "waar voor zijn geld" wil zien. De lokale heffingen zijn en blijven dan ook sterk in de (politieke) belangstelling staan.

Bij de gemeentelijke belastingen zijn drie typen belastingen te onderscheiden:

- algemene belastingen
- bestemmingsbelastingen
- retributies (rechten en leges)

Algemene belastingen

De algemene belastingen komen ten goede aan algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten niet gelabeld zijn maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen kunnen worden ingezet. De gemeenteraad bepaalt waarvoor. Onder de algemene belastingen vallen bijvoorbeeld de onroerendezaakbelastingen en de (water)verblijfsbelasting.

Bestemmingsbelastingen

Bestemmingsbelastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke taken of voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Voorbeelden hiervan zijn de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Voor bestemmingsbelastingen geldt dat de gemeente niet meer mag heffen dan de kosten die zij voor de betreffende taak of voorziening maakt.

Retributies

Retributies worden geheven van de persoon, aan wie de gemeente een specifieke dienst verleent, die een individueel voordeel hiervan heeft. De belangrijkste retributies zijn de leges: vergoedingen voor een bij de gemeente aangevraagde dienst als het aanvragen van een paspoort of een vergunning. Net als bij bestemmingsbelastingen mogen de retributies niet meer dan kostendekkend zijn.

Keuzevrijheid

De gemeenteraad maakt de keuze welke belastingen een gemeente wel heft en welke niet. Deze keuzevrijheid houdt tegelijkertijd in dat de gemeenteraad bepaalt welke belastingen er worden ingezet, hoe de belastingen over burgers en bedrijven worden verdeeld en hoe groot de gewenste belastingopbrengst uit een belasting is. Het geheel aan gemaakte keuzes aan te heffen belastingen en de hoogte daarvan noemt men ook wel de belastingmix.

Bij de invulling van de belastingmix moet de gemeenteraad een aantal keuzes maken:

- afweging over de verdeling: op wie moet de belasting drukken: burgers of bedrijven, de hele gemeente of alleen de kostenveroorzakers?
- zetten we een belasting in om niet-fiscale beleidsdoelen te realiseren? Wellicht het bekendste voorbeeld daarvan zijn de parkeerbelastingen die het gemeentelijk beleid rond parkeerdruk ondersteunen;
- de hoogte van de uitvoeringskosten van een belasting: een weegsysteem bij de afvalstoffenheffing vraagt bijvoorbeeld meer administratie en is dus duurder dan een vast bedrag per huishouden.

2. Geraamde inkomsten

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de totale inkomsten uit gemeentelijke heffingen over diverse jaren. In het verlengde hiervan wordt in hoofdlijnen een toelichting gegeven op de ontwikkelingen.

Samenstelling en geraamde inkomsten gemeentelijke heffingen:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Onroerende zaakbelastingen	16.187	17.002	17.517	18.011	18.524	19.049
- opbrengst gebruikers niet woning	3.794	4.010	4.156	4.276	4.399	4.525
- opbrengst eigenaren niet woning	5.428	5.660	5.819	5.982	6.150	6.322
- opbrengst eigenaren woning	6.965	7.335	7.544	7.755	7.977	8.203
- Kwijtscheldingen	-1	-1	-1	-2	-2	-2
Afvalstoffenheffing	4.883	5.221	5.303	5.345	5.480	5.600
- Afvalstoffenheffing opbrengst	5.078	5.372	5.466	5.521	5.671	5.806
- Kwijtscheldingen	-196	-151	-163	-176	-190	-205
Rioolheffing	4.737	4.802	4.934	5.017	5.103	5.189
- Rioolheffing opbrengst	4.805	4.881	5.014	5.099	5.186	5.274
- Kwijtscheldingen	-68	-79	-81	-82	-83	-85

Rioolaansluitrecht	99	36	36	36	36	36
Water-/toeristenbelasting	741	707	707	707	734	734
Leges	2.112	2.353	2.051	2.259	2.372	2.216
Parkeerbelasting	344	403	403	403	403	403
Marktgeden	21	32	32	33	34	34
Lijkbezorgingsrechten	73	59	55	55	55	55
Havengelden	194	200	222	235	240	245
BIZ Smakterheide	98	92	92	92	92	92
Reclamebelasting	114	126	126	126	126	126
Totaal	29.602	31.035	31.478	32.321	33.199	33.781

3. Het beleid t.a.v. de lokale heffingen

3a. Rijksbeleid

Hoofdlijnenakkoord – 2024 en 2028 nieuw kabinet - lokale belastingen

In het hoofdlijnenakkoord zoals door de verschillende formerende politieke partijen is gepresenteerd, zijn ook een aantal maatregelen opgenomen die zien op lokale belastingen.

Planbatenheffing of vergelijkbaar systeem

Ten behoeve van de aanpak van de volkshuisvesting en woningnood wordt erop ingezet dat gemeenten een planbatenheffing kunnen gaan invoeren. De planbatenheffing ziet op een belasting voor onbebouwde grond met een woningfunctie. Hierbij wordt waarschijnlijk de bestemmingsplanwijziging belast voor de eigenaar, waarbij de gemeente een gemaximeerde mogelijkheid krijgt om hiertoe planbatenheffing te innen. De opbrengsten van deze heffing zijn beklemd en dienen volledig te worden aangewend voor de bereikbaarheid van de wijk en het bouwen van betaalbare huur- en koopwoningen. Hoewel de exacte kaders voor deze heffing nog niet bekend zijn, is een aandachtspunt dat gemeenten die een dergelijke planbatenheffing gaan invoeren moeten bezien hoe de baten en toerekening van lasten van de grondexploitatie verloopt. Hierdoor kunnen mogelijk optimalisaties worden gerealiseerd voor de Vennootschapsbelasting.

Maximering OZB

In het overzicht van de maatregelen ten behoeve van koopwoningen hebben de formerende partijen als maatregel opgenomen om de OZB te maximeren. Deze maximering wordt vastgesteld in overleg met gemeenten. In het hoofdlijnenakkoord is nog niet concreet aangegeven hoe deze maximering wordt vormgegeven.

Verlaging aanmanings- en incassokosten

Er komt een recht op vergissen. Een enkele fout kan niet langer een burger diep in de problemen duwen. Aanmanings- en incassokosten van de overheid gaan fors omlaag.

Voorlopig geen oplossing voor toepassing lager ozb-tarief

Gemeenten maken op dit moment geen gebruik van de regeling om een lager ozb-tarief te gebruiken voor instellingen die het sociaal belang behartigen (artikel 220f lid 2 Gemeentewet). In de wet is niet beschreven welke instellingen dat precies zijn. Het is oorspronkelijk bedoeld voor instellingen als sportaccommodaties, dorpshuizen en lokale muziekverenigingen, maar in theorie kunnen dat ook ziekenhuizen en cafés zijn. Het is niet de bedoeling dat zij beroep op deze regeling doen.

De conclusie was dat een wetswijziging noodzakelijk is om dit goed te regelen. Opnieuw vond in 2021 een gesprek plaats tussen BZK, gemeenten en de VNG. Daaruit volgde dat gemeenten geen behoefte hebben aan aanvullende maatregelen. Ze zijn tevreden over instrumenten als subsidieverstrekking of ozb-vrijstelling om instellingen van sociaal belang tegemoet te komen.

In 2022 gaf de toenmalige minister van BZK opdracht tot een extern onderzoek. Uit het onderzoek blijkt dat geen van de onderzochte aanpassingen van/of alternatieven voor de regeling leidt tot een volledig bevredigende oplossing voor de uitvoerings- en toepassingsvraagstukken. De minister van BZK laat weten in een brief aan de tweede kamer (22 december 2023) dat het onderwerp

controversieel is verklaard, waardoor hij niet ingaat op de conclusies van het onderzoek. De Tweede Kamer is nu aan zet.

3b. Gemeentelijk beleid

Algemeen beleid ten aanzien van de gemeentelijke heffingen

De gemeenteraad stelt jaarlijks de belastingverordeningen vast. Voor de gemeentelijke belastingen en heffingen zijn daarin de tarieven integraal opgenomen. Hiervoor zullen afzonderlijke raadsvoorstellen worden gedaan, die in de reguliere raadsvergadering december 2024 voor behandeling worden voorgelegd.

Uitbreiding digitaal belastingportaal E-loket

Om de dienstverlening voor de burgers en ondernemers te optimaliseren maakt de gemeente Venray sinds 2020 gebruik van een digitaal belastingportaal voor het regelen van gemeentelijke belasting zaken. De klant kan via het E-loket belangrijke informatie raadplegen zoals de aanslag, openstaand saldo, kopie aanslagbiljet en een taxatieverslag downloaden. De gemeente Venray wil deze dienstverlening verder uitbouwen in de toekomst. In dit kader is in 2023 er de mogelijkheid bijgekomen om digitaal een bezwaarschrift in te dienen. In 2024 zal het belastingportaal verder worden uitgebreid met onder andere de mogelijkheid om digitaal een kwietscheldingsverzoek in te dienen.

Oproep tot invoering kosteloze betalingsherinnering

De staatssecretaris van BZK roept gemeenten op om kosteloze betalingsherinneringen te versturen, als ze dat nog niet doen. Zij stelt voor om dit op te nemen in het invorderingsproces als de eerste betalingstermijn is verstreken. Gemeenten moeten in ieder geval onderzoeken wat de mogelijkheden hiervoor zijn.

Uit het onderzoek van BZK blijkt dat het versturen van een kosteloze betalingsherinnering voor veel overheidsorganisaties al de praktijk is. Veelal om invulling te geven aan de wens om maatschappelijk verantwoord in te vorderen. Organisaties doen dat ook door bijvoorbeeld persoonlijk contact op te nemen en mogelijkheden voor regelingen aan te bieden.

Werkwijze gemeente Venray

Ook de gemeente Venray streeft ernaar om maatschappelijk verantwoord in te vorderen. Daarom wordt er reeds sinds vele jaren een kosteloze betalingsherinnering verstuurd voordat er invorderingskosten in rekening worden gebracht.

4. Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

4a. Kostendekkende leges en rechten

In het BBV is opgenomen dat gemeenten verplicht zijn om, in hun begroting, per categorie van producten en diensten inzichtelijk te maken en welke kosten en opbrengsten aan de tarieven ten grondslag liggen. Ook moeten de gemeenten daarbij toelichten welke beleidskeuzes er bij de tarifiering van de producten en diensten zijn gemaakt. Bijvoorbeeld of er kruissubsidiëring is tussen of binnen product categorieën.

Dit geldt voor de volgende leges, heffingen en rechten: afvalstoffenheffing, rioolheffing, rioolaansluitrecht, leges, marktgelden, havengelden en lijkbezorgingsrechten.

De overige belastingen, OZB, (water)verblijfsbelasting, reclamebelasting, BIZ Smakterheide en parkeerbelasting zijn algemene belastingen en gaan naar de algemene middelen van de gemeente en kunnen door de gemeente vrij besteed worden. De voorwaarden m.b.t. kostendekkendheid gelden hiervoor niet.

Afvalstoffenheffing

De gemiddelde afvalstoffenheffing voor een huishouden (basistarief + variabel tarief) stijgt in 2025 met €8,39, oftewel 3,3%. Zie de tabel bij 'Tarieven afvalstoffenheffing'. Met deze lichte stijging blijft de afvalstoffenheffing stabiel. Er zijn enkele veranderingen die opvallen en opmerkingen te maken bij de afvalbegroting.

Verhoging afvalstoffenheffing in lijn met indexering

Onze inzamelaar Remondis mag de prijzen indexeren op basis van het 2^e kwartaal van de CBS indexcijfers voor de categorie Goederenvervoer. Deze is nog niet bekend op het moment van schrijven, maar we schatten de indexering op 3,5% voor deze categorie. Dit verklaart het overgrote deel van de verhoging van de afvalstoffenheffing.

Vergoeding Verpact voor PMD nog onzeker

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft bij Verpact aangegeven de Ketenovereenkomst

Verpakkingen niet te willen verlengen. Dit omdat bepaalde afspraken achterblijven bij de verwachtingen. De Ketenovereenkomst voorziet onder meer in de vergoeding die gemeenten krijgen voor ingezamelde verpakkingen. In 2024 ontvangt de gemeente Venray naar schatting zo'n €375.000 voor het ingezamelde PMD (€60.000 hoger dan begroot). De VNG is samen met branchevereniging NVRD (Koninklijke Nederlandse vereniging voor afval- en reinigingsdiensten) in onderhandeling met Verpact over een nieuwe overeenkomst per 1 januari 2025. Het is nog onbekend wat dit betekent voor de vergoedingen die wij als gemeente ontvangen vanuit Verpact.

Meest opvallende veranderingen

Er is in 2023 meer GFT+E ingezameld dan voorgaande jaren, waardoor we voor komend jaar €80.000 extra begroten aan verwerkingskosten. De oud papier inzameling gaat ook zo'n €90.000 omhoog ten opzichte van de begroting voor 2024. Dit komt door een hogere vergoeding voor verenigingen, indexering van inzamelaar Van Munster en een lager begroot bedrag voor de vergoeding van papier ten opzichte van vorig jaar (papierprijs). Een mooie meevaller is onder meer dat we €30.000 besparen op de PMD-inzameling doordat de overslaglocatie naar Venray is gehaald. Voorheen moest alle PMD namelijk naar Venlo worden gebracht.

Tarieven afvalstoffenheffing

Basis voor de afvalstoffenheffing zijn de kostendekkende tarieven. Deze zijn vastgesteld op basis van begrote kosten voor het inzamelen van afval en de begrote kosten en opbrengsten voor het verwerken van afval. De hieronder weergegeven tarieven zijn concepttarieven. De definitieve tarieven voor 2025 worden tijdens de raadsvergadering van december 2024 voor vaststelling aangeboden en kunnen daarom afwijken van de concepttarieven.

Afvalstoffenheffing	2024	2025	% daling/stijging
Vast tarief	€ 215,40	€ 222,96	3,51%
Restafval			
container van 40 ltr.	€ 2,95	€ 3,01	2%
container van 60 ltr.	€ 4,43	€ 4,52	2%
container van 80 ltr.	€ 5,91	€ 6,02	2%
container van 140 ltr.	€ 10,33	€ 10,54	2%
container van 240 ltr.	€ 17,72	€ 18,07	2%
volume van 60 ltr ondergronds	€ 4,43	€ 4,52	2%
Gemiddelde afvalstoffenheffing¹	€ 256,72	€ 265,12	3,3%

¹In 2024 basistarief + 4 x lediging 140 liter restafval. (Gemiddeld aantal ledigingen per huishouden in 2023)

In 2025 basistarief + 4 x lediging 140 liter restafval. (Gemiddeld aantal ledigingen per huishouden in 2023)

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing	Bedragen x € 1,-
Kosten incl. (omslag)rente excl. kwijtscheldingen	-5.023.628
Kosten kwijtscheldingen	-163.110
Kosten uitvoering kwijtscheldingen	-30.197
Inkomsten excl. heffingen	862.177
Mutatie voorziening egalisatie afvalstoffenheffing	7.000
Netto kosten	-4.347.758
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	-420.758
BTW	-745.228
Totale kosten	-5.513.745
Opbrengst heffingen: vastrecht	4.232.577
Opbrengst heffingen: variabel recht	1.281.168
Netto opbrengst heffingen	5.513.745
Onttrekking voorziening egalisatie afvalstoffenheffing (verrekend als korting op vastrecht)	0
Totale opbrengst heffingen	5.513.745
Dekking	100%

Rioolheffing en riolering

In het Gemeentelijk RioleringsPlan 2022-2025 is het beleid voor de riolering vastgelegd. Ook is opgenomen hoe dit beleid en de daaruit volgende werkzaamheden worden gefinancierd. Er is een voorzet gedaan met betrekking tot de hoogte van de rioolheffing. In het GRP wordt gesteld dat het tarief met 1% moet stijgen. Hier bovenop wordt gerekend met een inflatiepercentage van 1,7%. Het tarief voor 2025 is dan 2,7% hoger dan in 2024. Het GRP is in de raadsvergadering van december 2021 vastgesteld.

De definitieve tarieven voor het belastingjaar 2025 worden in de raadsvergadering van december 2024 vastgesteld.

Tarieven Rioolheffing en riolering

(Bedragen x €1)	eigenaar / gebruik	niet afgekoppeld	niet afgekoppeld	afgekoppeld	afgekoppeld	%
		2024	2025	2024	2025	
basisheffing vastrecht rioolheffing	Eig.	€ 101,54	€ 104,30	€ 101,54	€ 104,30	2,7%
afvoerrecht afvalwater méérpersoonshuishouden (woning)	Gebr.	€ 137,07	€ 140,81	€ 137,07	€ 140,81	2,7%
afvoerrecht afvalwater éénpersoonshuishouden (woning)	Gebr.	€ 68,54	€ 70,40	€ 68,54	€ 70,40	2,7%
afvoerrecht afvalwater per eenheid van 250 m ³ (niet woning)	Gebr.	€ 137,07	€ 140,81	€ 137,07	€ 140,81	2,7%
afvoer hemelwater woningen	Eig.	€ 15,23	€ 15,65	€ 0,00	€ 0,00	2,7%
afvoer hemelwater niet-woning per eenheid van 200 m ²	Eig.	€ 15,23	€ 15,65	€ 0,00	€ 0,00	2,7%

[1] Tarieven conform GRP 2022_2025

De gemeente Venray heeft een rioolheffing om de kosten van de riolering, gedefinieerd in de drie zorgplichten (hemelwater, grondwater en afvalwater), te kunnen betalen. Uit deze rioolheffing moeten alle kosten voor de riolering kunnen worden betaald, zonder een bijdrage van de algemene middelen aan het product riolering. Eventuele tekorten of overschotten worden door middel van de voorziening egalisatie riolering over de jaren uit gemiddeld. Voor 2025 kan de volgende tabel voor de totale inkomsten en uitgaven worden opgesteld.

Berekening kostendekkendheid rioolheffing	Bedragen x € 1,-		
Kosten incl. (omslag)rente exclusief kwijtscheldingen	-3.221.151		
Kosten kwijtscheldingen	-80.517		
Kosten uitvoering kwijtscheldingen	-28.219		
Inkomsten excl.heffingen	22.589		
Mutatie voorziening egalisatie riolering	-778.508		
Netto kosten	-4.085.806		
Toe te rekenen kosten:			
Overhead incl. (omslag)rente	-478.099		
BTW	-450.173		
Totale kosten	-5.014.078		
		Eigenaar	Gebruiker
		49%	51%
Totale kosten gesplitst	-5.014.078	-2.452.248	-2.561.830
Opbrengst heffingen	5.014.078	2.452.248	2.561.830
Dekking	100%	100%	100%

Rioolaansluitrecht

De kosten voor het maken van een rioolaansluiting zijn afhankelijk van onder andere de diameter, de lengte van de leiding en of het onder vrijverval of via drukriolering kan worden geloosd. Deze kosten worden volgens een vaste verrekening (verordening rioolaansluitrecht) doorberekend aan de aanvrager van de aansluiting. Voor de begroting 2025 wordt gerekend met een verhoging van de tarieven uit 2024 met 1,7%. De tarieven mogen maximaal kostendekkend zijn, maar zijn dat nu niet. Dit wordt veroorzaakt door onder andere de BTW. De definitieve tarieven voor het belastingjaar 2025 worden in de raadsvergadering van december 2024 vastgesteld.

	2024	2025	%
Aansluiting op gemengd stelsel onder vrijverval (diameter maximaal 125 mm en max. lengte 6 meter).	713,54	725,67	1,7%
Aansluiting op gescheiden stelsel onder vrijverval (diameter maximaal 125 mm en max. lengte 6 meter).	1075,07	1093,35	1,7%
Aansluiting op drukriolering ten tijde van aanleg gemeentelijk riool ter plaatse	8557,70	8703,18	1,7%
De genoemde bedragen worden verhoogd met het openbreken en herstellen van bovenliggende verharding:		0,00	
Tegelbestrating per m ²	61,28	62,32	1,7%
Klinkerbestrating per m ²	60,15	61,17	1,7%
Asfaltverharding per m ²	345,98	351,86	1,7%

Berekening kostendekkendheid rioolaansluitrecht	Bedragen x € 1,-
Kosten incl. (omslag)rente	-39.322
Inkomsten excl.heffingen	0
Netto kosten	-39.322
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	0
BTW	-8.258
Totale kosten	-47.580
Opbrengst heffingen	36.223
Dekking	76%

Leges

Leges zijn verschuldigd voor verstrekte diensten en worden geheven om de verschillende taken te bekostigen. Bijvoorbeeld het in behandeling nemen van een aanvraag voor een paspoort of rijbewijs. Ook zijn er leges verschuldigd voor het in behandeling nemen van een omgevingsvergunning, een evenementenvergunning of een drank- en horecavergunning. De opbrengsten uit de heffing van leges worden gebruikt om de kwaliteit van de verstrekking te waarborgen en om personeels-, huisvesting- en materiaalkosten te dekken. De opbrengst uit de leges mag de totale kosten niet overtreffen.

Per hoofdstuk/titel van de legesverordening worden de lasten (directe lasten + overhead + btw) en de totale inkomsten weergegeven. Ook de mate van kostendekkendheid (in %) is opgenomen.

Leges verordening (x € 1)	Lasten taakvelden	Overhead	Totale lasten	Andere inkomsten	Leges	Totale baten	*Kosten-dekkendheid
Titel 1 Algemene dienstverlening							
1.1 Burgerlijke Stand	178.061	129.699	307.761	0	47.036	47.036	15%
1.2 Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	645.487	228.915	874.401	0	710.167	710.167	81%
1.3 Rijbewijzen	164.515	103.987	268.502	0	138.754	138.754	52%
1.4 GBA	210.529	176.494	387.022	0	15.943	15.943	4%
1.5 Naturalisatie	87.953	23.796	111.749	0	38.703	38.703	35%
1.6 Wet bescherming persoonsgegevens	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
1.7 Bestuursstukken	0	0	0	0	0	0	0%
1.8 Vastgoedinformatie	0	0	0	0	0	0	0%
1.9 Overige publiekszaken	112.888	73.147	186.036	0	15.332	15.332	8%
1.10 Reproductiekosten	0	0	0	0	0	0	0%
1.11 Huisvestingswet	Gratis	Gratis	Gratis	Gratis	Gratis	Gratis	n.v.t.
1.12 Leegstandwet	Gratis	Gratis	Gratis	Gratis	Gratis	Gratis	n.v.t.
1.13 Gemeentegarantie	0	0	0	0	0	0	0%
1.14 Winkeltijdenwet	0	0	0	0	0	0	0%
1.15 Kansspelen	0	0	0	0	0	0	0%
1.16 Telecommunicatie	0	0	0	0	0	0	0%
1.17 Verkeer en vervoer	1.509	1.446	2.955	0	1.712	1.712	58%
1.18 Diversen	0	0	0	0	0	0	0%
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning							
2.2 Vooroverleg/beoordelen concept omgevingsvergunningaanvraag	141.250	99.802	241.051	0	32.009	32.009	13%
2.3-2.6 Omgevingsvergunning	507.599	455.618	963.218	0	1.000.791	1.000.791	104%

2.7 Wijziging omgevingsvergunning agv wijziging project	0	0	0	0	0	0	0%
2.8 Bestemmings-wijzigingen zonder activiteiten	0	0	0	0	0	0	0%
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn							
3.1 Horeca	81.678	82.019	163.697	0	15.907	15.907	10%
3.2 Evenementen	90.770	87.859	178.629	0	7.790	7.790	4%
3.3 (Markt) Standplaatsen	0	0	0	0	0	0	0%
3.4 Huisvestingswet	gratis	gratis	gratis	gratis	gratis	gratis	gratis
3.5 Sexbedrijven	0	0	0	0	0	0	0%
3.6 Open vuur	0	0	0	0	0	0	0%
3.7 Brandbeveiliging	12.829	12.411	25.240	0	9.657	9.657	38%
3.8 Muziekvergunning	0	0	0	0	0	0	0%
3.9 Kinderopvang	5.031	706	5.737	0	4.414	4.414	77%
3.10 Overige	0	0	0	0	0	0	0%
TOTAAL	2.240.099	1.475.900	3.715.998	0	2.038.215	2.038.215	55%

*Kruissubsidiëring vindt plaats binnen en tussen de diverse titels. Een verwacht overschot bij de ene activiteit wordt gebruikt voor de dekking van een verwacht tekort bij een andere activiteit/Een overdekking binnen de ene groep diensten wordt gebruikt voor onderdekking van een andere groep diensten.

Marktgelden

Elke standplaatshouder op de markt dient jaarlijks marktgeld te betalen. Hiervoor worden onder meer de kramen, stroom, schoonmaak en verkeersmaatregelen gerealiseerd, alsmede de inzet van de marktmeester. De hoogte van het marktgeld wordt berekend aan de hand van strekkende meters van de kramen. Het marktgeld wordt verhoogd als er stroom wordt afgenomen, afhankelijk van de capaciteit van de aansluiting. Uitgangspunt is dat de tarieven in 2024 stijgen met het inflatiepercentage van 2,2%. De definitieve tarieven voor het belastingjaar 2025 worden in de raadsvergadering van december 2024 vastgesteld.

Havengelden

Elk schip dat de industriehaven van Wanssum aandoet (liggen of laden/lossen) is havengeld verschuldigd. De hoogte van dit havengeld is afhankelijk van de omvang van het schip (tonnen laadvermogen of aantal standaard containers). Dit is vastgelegd in de havengeldverordening. Deze verordening wordt elk jaar geactualiseerd. Met de opbrengst van het havengeld worden de voorzieningen in de haven beheerd en onderhouden. De tarieven mogen maximaal kostendekkend zijn, maar uit concurrentie overwegingen zijn ze dat nu niet. Om het tekort te dekken wordt gebruik gemaakt van de voorziening egalisatie industriehaven. In het onlangs vastgestelde havenbeheerplan wordt voor de periode 2022-2025 een verhoging van de havengelden voorzien van 2%. In de raadsvergadering van december 2024 worden de definitieve tarieven voor 2025 vastgesteld.

Berekening kostendekkendheid havengelden	Bedragen x € 1,-
Kosten incl. (omslag)rente	-360.594
Inkomsten excl.heffingen	0
Mutatie voorziening egalisatie industriehaven	0
Netto kosten	-360.594
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	-30.980
BTW	0
Totale kosten	-391.574
Opbrengst heffingen	221.609
Dekking	57%

Lijkbezorgingsrechten

Venray heeft één gemeentelijke begraafplaats: Boschhuizen. Voor het gebruik van deze begraafplaats worden begraafrechten geheven. Er zijn verschillende tarieven. Zo betaalt men bijvoorbeeld voor het recht op een eigen graf voor een bepaalde periode, het bijzetten van urnen en asbussen of het verstrooien van as. In Venray zijn de legestarieven voor de kosten van begraven in 2020 onderzocht en kostendekkend gemaakt met ingang van 1-1-2021. Vanwege specifieke regelgeving en omstandigheden is de totale exploitatie van de begraafplaats niet kostendekkend. Uitgangspunt is dat de tarieven in 2025 stijgen met het inflatiepercentage van 2,2%. De definitieve tarieven voor het belastingjaar 2025 worden in de raadsvergadering van december 2024 vastgesteld.

Beleid/uitgangspunten algemene begraafplaats

Sinds 1972 heeft Venray een algemene begraafplaats. In 1973 en 1974 zijn hier de graven van de Petrus Banden Kerk (katholieke begraafplaats) naar over gebracht. Dit is het begin geweest van de algemene begraafplaats. De graven van de kerk zijn geplaatst in het zogenaamde vak O. Dit vak heeft een aparte status binnen de begraafplaats. Het college van burgemeester en wethouders heeft op 26 juni 2018 de notitie ontwikkeling vak O Begraafplaats Boschhuizen vastgesteld. In deze notitie is besloten om vanaf 26 juni 2018 geen leges meer te heffen over de bestaande graven in vak O. Ook is besloten dat er geen (bij)begravingen, dan wel (bij)plaatsingen van urnen worden toegestaan.

Leges verordening (x € 1)	Lasten taakvelden	Overhead	Totale lasten	Andere inkomsten	Leges	Totale baten	Kosten-dekkendheid
Begraafplaatsen	€ 187.266	€ 11.064	€ 198.330	€ -	€ 16.518	€ 16.518	8%

4b. Algemene belastingen

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Iedere eigenaar van een onroerende zaak, zoals een woning of niet-woning is belastingplichtig in het kader van de OZB. Een gebruiker van een onroerende zaak zijnde niet-woning is ook belastingplichtig in het kader van de OZB. Dit met uitzondering van het woondeel van een niet-woning. De definitieve tarieven OZB voor het belastingjaar 2025 worden in de raadsvergadering van december 2024 vastgesteld.

Inflatiecorrectie OZB

In het coalitieakkoord 2022-2026 is vastgelegd dat als uitgangspunt voor de OZB de jaarlijkse inflatiecorrectie wordt gekozen. In de begroting 2025 tot en met 2028 is het inflatiepercentage toegepast zoals vermeld in tabel van de bijlage 2, hoofdstuk 2.1. van de kadernota. In de begroting 2024 – 2028 is voor 2024 een inflatiepercentage van 3,90% opgenomen. Voor de begroting 2025 hanteren we 2,20% voor de jaren 2025 t/m 2028.

Voorlopige belastingdruk 2025 (=OZB+afval+riool)

Op basis van de geldende uitgangspunten bedraagt de voorlopige gemiddelde lastendruk (voor een huishouden van twee of meer personen, die eigenaar en gebruiker zijn van een woning) voor 2025 € 900,49 Dit betekent dat de lastendruk 2025 (=OZB+afval+riool) stijgt ten op van 2024 met 2,7%.

	2024 (verwachte waarde oktober 2023)	2024 (waarde per juni 2024)	2025 (geprognostiseerde waarde)	%
WOZ-waarde [1]	€ 315.092,00	€ 318.458,99	€ 332.152,73	4,3%
OZB [2]	€ 364,25	€ 366,55	€ 374,61	2,2%
Rioolheffing [3]	€ 253,84	€ 253,84	€ 260,76	2,7%
Afvalstoffenheffing [4]	€ 256,72	€ 256,72	€ 265,12	3,3%
Totale belastingdruk	€ 874,81	€ 877,11	€ 900,49	2,7%

[1] De prognose is dat de gemiddelde WOZ-waarde van de woningen met ongeveer 4,3% daalt.

De herwaardering 2025, naar de waardepeildatum 1 januari 2024 wordt in januari 2025 geheel afgerond.

[2] De WOZ-waarden worden d.m.v. een WOZ-beschikking begin 2025 definitief bekendgemaakt.

[3] Uitgangspunt is een meerpersoonshuishouden en het pand is niet afgekoppeld van het gemeentelijk rioleringsstelsel.

[4] Voor 2025 en 2024 is uitgegaan van een vast tarief vermeerderd met 4 containers 140 liter restafval

(Water)verblijfsbelasting

Belast is een overnachting in vakantieonderkomens, mobiele kampeeronderkomens, niet-beroepsmatig verhuurde ruimten, vaste standplaatsen en logiesverblijven. De aanslag verblijfsbelasting wordt opgelegd aan de hotelier, pensionhouder, campinghouder etc., maar ook op locaties waar buitenlandse werknemers verblijven. De toeristen zelf ontvangen geen aanslag, maar zien het bedrag meestal wel op de rekening.

De stijging van het tarief wordt pas doorgevoerd, zodra het tarief afgerond kan worden op 5 cent. Uit onderstaande tabel blijkt dat het tarief voor de verblijfsbelasting 2025 wordt verhoogd naar een bedrag van € 1,40.

	2024	2025	2026	2027	2028
inflatiepercentage		2,20%	2,20%	2,20%	2,20%
berekend tarief	1,38	1,41	1,44	1,47	1,51
werkelijk tarief	1,35	1,40	1,40	1,45	1,50

Parkeerbelasting

Parkeerbelastingen geldt voor de afgesloten terreinen Blekersveld, Raadhuisstraat en de parkeergarage. Dit in de vorm van parkeergelden en abonnementen. Daarnaast zijn in bepaalde straten ontheffingen blauwe zone en parkeervergunningen mogelijk. Voorgesteld wordt om de tarieven te handhaven. De definitieve tarieven voor het belastingjaar 2025 worden in de raadsvergadering van december 2024 voor vaststelling aangeboden.

Reclamebelasting

De reclamebelasting is van toepassing binnen het centrumgebied van de gemeente Venray. De belasting wordt geheven ter zake van openbare aankondigingen (reclame-uitingen) zichtbaar vanaf de openbare weg. De gemeente int deze belasting en maakt deze vervolgens onder inhouding van de inningskosten ad € 4.000 over naar de ondernemersvereniging Venray Centraal.

Naar verwachting zullen de tarieven na 2025 geïndexeerd gaan worden. De definitieve vaststelling van deze tarieven vindt plaats tijdens de najaarsvergadering van de Ondernemersvereniging Venray Centraal.

Bedragen x €1	2024	2025
voor een reclameobject met een oppervlakte tot 0,5 m ² :	475	475
voor een reclameobject met een oppervlakte van 0,5 m ² tot 2,5 m ² :	600	600
voor een reclameobject met een oppervlakte van 2,5 m ² tot 5 m ² :	675	675
voor een reclameobject met een oppervlakte van 5 m ² tot 10 m ² :	750	750
voor een reclameobject met een oppervlakte vanaf 10 m ² :	825	825

BIZ-Smakterheide

OOp grond van de Bedrijven–Investerings-Zones (BIZ) is het mogelijk om binnen een nader af te bakenen gebied (zoals een bedrijventerrein) alle ondernemers gezamenlijk mee te laten betalen aan de kwaliteitsverbetering van de bedrijfsomgeving. Daarbij gaat het dan om activiteiten gericht op het bevorderen van de veiligheid en ruimtelijke kwaliteit binnen het betreffend gebied. Hiermee wordt het "freeriders" gedrag voorkomen. De gemeente int de jaarlijkse bijdragen en betaalt deze, onder inhouding van de inningskosten ad € 3.500, uit aan de Ondernemersvereniging Smakterheide.

Naar verwachting zullen de tarieven de komende jaren gelijk blijven. De definitieve vaststelling van deze tarieven vindt plaats tijdens de najaarsvergadering van de ondernemersvereniging Smakterheide (BIZ).

Bedragen x €1	2024	2025
WOZ-waarde lager dan € 250.000	250	250
WOZ-waarde vanaf € 250.000 en lager dan € 1.000.000	500	500
WOZ-waarde vanaf € 1.000.000 en lager dan € 5.000.000	1000	1000
WOZ-waarde vanaf € 5.000.000	1500	1500

5. Kwijtscheldingenbeleid

Burgers die de aanslag niet kunnen betalen, kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Handmatige- en geautomatiseerde kwijtschelding

Kwijtschelding vindt enerzijds plaats door middel van een toetsing door de Stichting Inlichtingenbureau van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Dit bureau voert geautomatiseerde bestandsvergelijkingen uit, waardoor de kwijtschelding eenvoudiger en geautomatiseerd toegekend kan worden. Anderzijds wordt ook nog een aanzienlijk aantal verzoeken tot kwijtscheldingen handmatig beoordeeld en afgehandeld.

100% Norm

De raad heeft in het verleden besloten de regeling voor kwijtschelding zo ruim mogelijk toe te passen. Het normbedrag voor levensonderhoud is toen vastgesteld op 100% van de bijstandsnorm. Het gehanteerde normbedrag is het maximale bedrag dat gemeenten mogen hanteren volgens de Invorderingswet 1990 en de daarbij behorende uitvoeringsregeling. Waarbij wordt uitgegaan van het vermogensbegrip van art. 34 van de Participatiewet. Daarnaast is conform het raadsbesluit van 31 januari 2023, met terugwerkende kracht, de maximale verruiming van de kwijtschelding vermogensnorm doorgevoerd.

Het aanvragen van kwijtschelding is mogelijk voor

OZB:

kwijtschelding kan in bepaalde omstandigheden plaatsvinden indien de vermogenspositie hiertoe aanleiding geeft.

Afvalstoffenheffing:

kwijtschelding kan plaatsvinden van het vastrecht, vermeerderd met maximaal het gemiddelde aantal ledigingen van grijze en groene containers of inworpen in een verzamelcontainer voor restafval. Jaarlijks wordt dit gemiddelde aantal ledigingen of inworpen opnieuw vastgesteld. Dit gebeurt in de verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing, waarmee ook de hoogte van het variabel en vastrecht wordt vastgesteld.

Rioolheffing:

kwijtschelding kan m.n. plaatsvinden voor het gebruikersdeel voor woningen.

Kwijtscheldingen

Het aantal kwijtscheldingsverzoeken daalde de afgelopen jaren licht. Belastingplichtigen met meerjarige betalingsproblemen worden vanaf 2016 actief benaderd.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 [1]
Totaal aantal kwijtscheldingsverzoeken	894	1085	1041	1018	1005	1137	979	964	967	1019
Verzoeken via inlichtingenbureau (voor de aanslagoplegging)	410	415	488	505	465	450	482	487	637	731
Beroepschriften (klanten)	63	81	40	47	52	25	26	16	4	0

[1. Stand per juli 2024. Dit zijn dus voorlopige aantallen. Aantallen zijn per verzoek.](#)

Paragraaf B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op het weerstandsvermogen en de mate waarin de organisatie de belangrijkste risico's onder controle heeft. Het risicobeleid werd op 31 oktober 2023 door de raad vastgesteld. Vanaf najaar 2024 wordt het nieuwe beleid in de organisatie geïmplementeerd. In de begroting 2025 gaan we uit van de normeringen die in het nieuwe beleid zijn vastgelegd. Bij de risico-inventarisatie wordt nog de uitgegaan van de oude methodiek: dit wil zeggen dat de risico's in de kadernota 2025 de basis vormen. Nieuwe risico's worden toegevoegd en risico's die zich niet meer voordoen, komen te vervallen.

Deze paragraaf geeft inzicht in:

- Weerstandscapaciteit: de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.
- Risico's: Een kans op optreden van een gebeurtenis met een bepaald effect op het behalen van de doelen. Het effect kan onder andere zijn dat het gewenste doel niet of later wordt gerealiseerd. Mogelijk kan het effect ook leiden tot het eerder realiseren van een doel.
- Weerstandsvermogen: De mate waarin de gemeente in staat is om negatieve financiële consequenties van risico's zelfstandig op te vangen, zonder de bestedingsruimte onnodig te beklemmen en in te grijpen op de normale bedrijfsvoering.
- Financiële kengetallen: conform de BBV is een basis set financiële kengetallen opgenomen.

1. Risicomanagement

De raad, het college en het management zijn ervan bewust dat adequate risicobeheersing onderdeel is van "good governance" en bijdraagt aan het "in control" zijn van de organisatie. Kernthema hierin is transparantie: het (tijdig) rapporteren over risico's, het gezamenlijk met alle betrokkenen afstemmen over beheersmaatregelen en het eventueel bewust nemen van geringe risico's. Met de implementatie van het nieuwe risicobeleid wordt dit door middel van een risicodialoog en een structurele aanpak vorm gegeven. Hoewel het risicobewustzijn in de afgelopen jaren is gegroeid, mag het nog beter structureel geborgd worden in de organisatie. Met een structurele aanpak om het bewustzijn in de organisatie te vergroten en het voeren van het juiste gesprek willen we het nieuwe beleid implementeren en borgen. Daarnaast blijft het een voortdurend aandachtspunt om te zoeken naar een juiste afweging van de (effecten van) risico's en de te maken kosten voor het elimineren van deze risico's. Het is een utopie om voor alle risico's adequate beheersmaatregelen te kunnen treffen.

2. Weerstandscapaciteit

Stand ultimo (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Algemene reserve (vrij)	29.409	29.240	29.070	28.901	28.731
Risicoreserve grondbedrijf	7.702	7.283	6.945	6.598	6.240
Weerstandscapaciteit	37.111	36.523	36.015	35.499	34.971
Streefwaarde weerstandscapaciteit	17.096	16.967	17.025	17.457	17.829
Tekort/overschot streefwaarde	20.015	19.556	18.990	18.042	17.142

De netto weerstandscapaciteit neemt gedurende de planperiode af met 2,1 mln. De streefwaarde van 10% van de jaarexploitatie wordt echter nog ruim gehaald.

Hierna volgt een nadere specificatie en toelichting op de ontwikkeling van de twee onderdelen.

Algemene reserve

Stand ultimo (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Algemene reserve (adm) stand 31-12-2023	30.855	29.409	29.240	29.070	28.901
Geraamde stortingen	13.785	25	25	25	25
Geraamde onttrekkingen	-15.230	-194	-194	-194	-194
Algemene reserve (vrij)	29.409	29.240	29.070	28.901	28.731

In de kadernota 2025 hebben we de gerealiseerde mutaties gepresenteerd die met de vaststelling van de jaarrekening 2023 definitief zijn opgenomen in de Algemene Reserve. Tevens hebben we deze mutaties/verwachtingen doorgerekend voor de volgende jaren om zodoende inzicht te hebben in de vrij besteedbare algemene reserve.

Voor de begroting 2025 presenteren we over de boekjaren 2024 t/m 2028 de geraamde stand van de algemene reserve en de geraamde mutaties voor de komende jaren. Hierin zijn de bedragen van de MUIP 2025 meegenomen.

De mutaties in de 2e berap 2024 die van invloed zijn op de algemene reserve konden nog niet meegenomen worden, omdat deze ten tijde van het opstellen van deze begroting nog niet bekend waren.

Risicoreserve grondbedrijf

Stand ultimo (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo per 1-1	7.835	7.702	7.283	6.945	6.598
Winstnemingen	515	0	0	0	0
Onttrekkingen	-648	-419	-338	-347	-358
Saldo per 31-12	7.702	7.283	6.945	6.598	6.240

De winstnemingen zijn het totaal aan winstnemingen van gronden in exploitatie en winst uit verkoop van restkavels (afgesloten exploitaties). Bij gronden in exploitatie is rekening gehouden met tussentijdse winstnemingen gebaseerd op de POC methode die is voorgeschreven door de commissie BBV. Voor een specificatie van de verwachte winstnemingen per grondexploitatie zie paragraaf G.

De onttrekkingen zijn onder andere de afboeking van niet door te berekenen algemene kosten van het Grondbedrijf.

3. Risico's

Zoals in de inleiding aangegeven gaan we voor de inventarisatie van de risico's in deze begroting uit van risico's in de kadernota 2025. Nieuwe (strategische) risico's zijn toegevoegd, relevante wijzigingen in bestaande risico's worden toegelicht. In de risicomatrix zijn de risico's geplaatst in het perspectief van kans en gevolg. In de risicotoelichting wordt het risico nader omschreven en de (voortgang van) beheersmaatregelen beschreven.

Risicomatrix

Impact ↑	5. desastreus			1	3	
	4. groot			2 4 5 6		
	3. gemiddeld					
	2. laag					
	1. verwaarloosbaar					
		1. zeer laag	2. laag	3. gemiddeld	4. hoog	5. zeer hoog
		Kans →				

Risicotoelichting

Onderstaand staan de voornaamste risico's beschreven zoals opgenomen in de kadernota 2025 als ook de beheersmaatregelen die daarop worden getroffen.

1. Risico's sociaal domein

Het sociaal domein is omvangrijk en wordt beïnvloed door tal van factoren. Dat maakt dat het aantal risico's en de te nemen maatregelen ook veelomvattend zijn. Volstaan wordt met een omschrijving van de belangrijkste risico's die we zien gekoppeld aan onze kadernota sociaal domein.

Verschuiving van vangnet naar omgeving komt niet of onvoldoende tot stand

Er is een nieuwe opdracht 'versterken omgeving' opgesteld. In deze nieuwe opdracht pakken we deze plannen en ontwikkelingen in samenhang op vanuit de overkoepelende paraplu en de beweging van het versterken van de omgeving én in samenwerking met inwoners en onze partners uit het sociaal domein. De omslag vergt echter tijd en is niet van vandaag op morgen gerealiseerd. Financiën en budgetten die beschikbaar zijn voor preventie, gezondheid en het versterken van de omgeving zijn vaak tijdelijke middelen en dat maakt de borging van de inzet die we plegen kwetsbaar. We monitoren op verschillende fronten de ontwikkelingen binnen het sociaal domein en rapporteren periodiek aan de raad.

Het aantal cliënten en voorzieningen in het vangnet neemt toe

Door demografische, politieke, economische en sociale ontwikkelingen neemt het aantal cliënten en het beroep op voorzieningen toe. Door meer te investeren in de omgeving proberen we een groter beroep op onze voorzieningen te voorkomen. Maar ook door het opnieuw inrichten van de toegang voor het sociaal domein, samen met partners. Hiermee willen we bereiken dat er een grotere focus ontstaat op de omgeving met meer duurzame oplossingen tot gevolg naast het eventueel tijdelijk inzetten van een maatwerkvoorziening. Daarnaast blijven we de ontwikkeling monitoren door verdere inzet op data-analyse.

De kosten stijgen

Als gemeenten zijn we gehouden aan de Amvb's reële kostprijzen en contractstandaarden. Dat betekent dat de mogelijkheid om op de kostprijs te sturen beperkt is. Het merendeel van de huidige contracten binnen de regionale inkoop wordt vanaf 2026 verlengd waarbij de aandachts- en verbeterpunten uit de evaluatie worden meegenomen in de verlenging. Daarnaast starten we op een beperkt aantal segmenten/producten een nieuwe aanbesteding die ook vanaf 2026 moet gelden. Onderdeel van zowel de verlengingen alsook de nieuwe aanbestedingen vormt onder meer het verder vormgeven van de transformatie bij onze aanbieders.

De inkomsten wijzigen

Hoewel een aantal jaren geleden veel budgetten in het sociaal domein fasegewijs zijn opgegaan in het gemeentefonds is er binnen het sociaal domein nog vaak sprake van specifieke uitkeringen. Het nieuwe kabinet wil deze ook overhevelen naar het gemeentefonds weliswaar met een korting. Hoewel dit zorgt voor meer stabiliteit voor gemeenten is er wel de uitdaging in hoeverre de budgetten dan (nog) toereikend zijn. Daarnaast is er ook een erkenning van disbalans tussen taken en middelen. Voor de Wmo is al aangekondigd dat een deel van de middelen wordt afgezonderd en geïndexeerd met een ander percentage dat meer rekening houdt met de demografische ontwikkelingen. We zullen deze ontwikkelingen volgen en waar nodig bijsturen.

Specifieke risico's

Naast bovengenoemde algemene risico's is het goed om nog een aantal specifiek onderwerpen te benoemen:

De benodigde besparingen in het kader van de hervormingsagenda jeugd komen niet of onvoldoende tot stand: om de hervormingsagenda jeugd uit te voeren wordt binnen regionaal verband samengewerkt en is een actieplan opgesteld. Ook lokaal zetten we in op vernieuwende aanpakken om het doel van de hervormingsagenda te realiseren.

Zorgcontinuïteit komt onder druk: enerzijds door de financiële positie van aanbieders anderzijds door het gebrek aan arbeidskrachten. Via onze uitvoeringsorganisatie MGR (contractmanagement) monitoren we de financiële positie van onze aanbieders. Daarnaast wordt via het arbeidsmarktbeleid ingezet op projecten om mensen te bewegen te kiezen voor een beroep in de zorg.

2. Grondbedrijf

De lopende grondexploitaties, Smakt en Castenray, worden eind 2024 afgesloten. De risico's in die exploitaties zijn minimaal en voor zover mogelijk ingecalculeerd. Er zijn twee grondexploitaties in

voorbereiding. In de conceptgrondexploitaties worden met zoveel mogelijk bekende risico's rekening gehouden in de calculaties.

3. *Privacy en informatiebeveiliging*

Om ervoor te zorgen dat informatie beschikbaar, correct en afgeschermd is, is het nodig om risico-gebaseerd informatiebeveiligingsmaatregelen te nemen en deze risico's en maatregelen constant te beheren. De grootste risico's zijn dat:

- Vertrouwelijke/gevoelige informatie beschikbaar is bij niet-geautoriseerden (binnen en buiten de organisatie)
- Uitwisseling van persoonsgegevens en privacygevoelige informatie binnen de organisatie en naar partners op een onverantwoordelijke manier gebeurt
- De kans dat informatiebeveiligings-incidenten de bedrijfsvoering raken toeneemt (zowel intern als binnen de keten van overheden en andere organisaties).

Algemene maatregelen:

- Maximale samenwerking door de functies van FG (Functionaris gegevensbescherming), PO (Privacy Officer) en CISO (Chief Information Security Officer)
- Met de onafhankelijke rol van privacy en informatiebeveiliging zorgen we voor een objectieve advisering van maatregelen
- Jaarlijkse verplichte verantwoording over informatieveiligheid, implementatie BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) en privacy via ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit)
- Privacy en Informatiebeveiliging maken standaard onderdeel uit bij projecttoetsing. Door maatregelen te nemen worden risico's gemitigeerd of tot een geaccepteerd niveau gebracht
- Met het uitvoeren van DPIA's (Data Protection Impact Assessments) brengen we risico's in beeld en maken we als organisatie bewuste keuzes
- Vergroten bewustzijn bij medewerkers door het uitvoeren van Privacy en Security awareness trainingen

4. *Algemene garantstelling*

De gemeente staat garant voor een aantal financiële risico's van derden. Deze worden periodiek gevolgd en hierover wordt gerapporteerd in de jaarrekening. De kapitalisatie van de risico's wordt meegenomen in de bereiking van de weerstandsratio. De meest risicovolle garantstelling is die voor Glasweb Venray. Het risico daar is dat het klantenbestand achterblijft bij het benodigde aantal en dat zij hierdoor onvoldoende liquide middelen zouden hebben om aan hun betalingsverplichtingen te voldoen. Dit risico houden we in grip door het, samen met de BNG, periodiek monitoren van de ontwikkeling van hun klantenbestand en financiële positie. Doordat KPN fase 2 heeft aangelegd en de afspraken die daarover zijn gemaakt, is het financiële risico ook verminderd.

5. *Algemeen samenwerken / verbonden partijen*

Door met of via andere partijen samen te werken, geven we een deel van onze taken en de beheersing daarvan (gedeeltelijk) uit handen. Dit doen we echter binnen de kaders van Vizier op Samenwerking waarbij we periodiek bekijken of ze nog altijd doen wat we beogen. Ook nemen de doelen, risico's en beheersmaatregelen door. De meest risicovolle verbonden partijen zijn de Veiligheidsregio Limburg Noord en Noord Limburg West (NLW). Zowel ambtelijk als bestuurlijk bepalen we mede de richting en volgen we de ontwikkelingen bij beide partijen intensief. Daar waar risico's ontstaan, nemen we passende beheersmaatregelen en waar nodig rapporteren we die tussentijds aan de gemeenteraad.

6. *Algemeen bestuurders: pensioen / wachtgeld / nabestaande pensioen en arbeidsongeschiktheid*

Voor het opvangen van eventuele verplichtingen wanneer (oud-)bestuurders arbeidsongeschikt raken, komen te overlijden of aanspraak (gaan) maken op de wachtgeldregeling, hebben we een voorziening getroffen. De fluctuerende marktrente maakt dat hiervoor nog een extra risico bestaat. Dit risico komt te vervallen wanneer we dit zouden kunnen overbrengen naar het ABP. De verwachting is dat dit waarschijnlijk per 1 januari 2028 zal gaan gebeuren.

7. *Algemene Rijksinkomsten*

De gemeentefondsuitkering is de grootste inkomstenpost die de gemeente ontvangt van het rijk. De uitkering heeft als basis de ontwikkelingen in het bruto binnenlands product, het btw-compensatiefonds en een zestigtal parameters zoals de inwoneraantallen, lage inkomens,

oppervlakte van de gemeente en WOZ-waarden. Deze gegevens zijn voortdurend onderhevig aan landelijke en lokale veranderingen met grote invloed op de hoogte van de uitkering en betekent dit automatisch een risico. Resultaten van landelijke onderzoeken voortvloeiend uit de herverdeling gemeentefonds zijn vertraagd en volgen waarschijnlijk pas eind 2024 of begin 2025. Op dit moment zijn de taken en middelen van gemeenten niet in balans. Speerpunt van de VNG en de gemeenten is om samen met het kabinet tot een akkoord te komen waarin de taken en middelen van gemeenten wel in balans zijn. De raad wordt periodiek via raadsinformatiebrieven op de hoogte gesteld van ontwikkelingen in het gemeentefonds.

Risico-ontwikkeling

In het risicobeleid is aangegeven dat niet alle risico's een financieel gevolg hoeven te hebben. Risico's kunnen ook imagoschade en negatieve effecten hebben op het realiseren van (maatschappelijke) doelstellingen.

De financieel gecalculeerde risico's hebben zich als volgt ontwikkeld:

Stand ultimo (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Algemeen	3.283	4.153	6.186	5.671	5.589
Grondbedrijf	314	317	320	323	323
Totaal	3.597	4.470	6.506	5.994	5.912

We verwachten gedurende de gehele planperiode een stijging van de risico's. Dit wordt veroorzaakt door de algemene risico's (zie tabel hieronder).

Algemene dienst

Stand ultimo (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Sociaal domein	3.172	3.186	2.984	3.079	3.079
Garanties	612	580	483	387	293
Verbonden partijen	544	544	544	544	544
Pensioen/arbeidsongeschiktheid bestuurders	900	900	900	900	900
Ontwikkelingen Algemene Uitkering	pm	pm	pm	pm	pm
Diversen	259	259	259	259	259
Totaal algemene risico's	5.488	5.470	5.170	5.169	5.075
Correcties cf risicobeleid:					
Risico's doen zich niet in 1 jaar voor	-1.372	-1.367	-1.293	-1.292	-1.269
Niet geïdentificeerde risico's	1.710	1.697	1.703	1.746	1.783
Opvangen risico's in exploitatie	-2.543	-1.647	606	49	0
Totaal algemene risico's na correctie	3.283	4.153	6.186	5.671	5.589

Voor het sociaal domein krijgen we steeds beter inzicht en grip op de indicatiestellingen en dus het realiteitsgehalte van de budgetten. We zijn ook beter in staat om adequate maatregelen te treffen bij dreigende overschrijdingen. Daardoor blijven de risico's beter beheersbaar.

Na 2025 worden de risico's minder opgevangen door exploitatie-overschotten omdat voor de periode 2025-2028 wordt uitgegaan van sluitende begrotingen. Hierdoor neemt het totaalbedrag van de risico's vanaf 2026 toe.

Grondbedrijf

Stand ultimo (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Projectspecifieke risico's/ramingsonzekerheden	254	257	259	262	262
Marktrisico	60	60	61	61	61
Totaal risico's	314	317	320	323	323

Het risico voor het grondbedrijf bestaat uit een cumulatie van de risico's per project. In de bovenstaande tabel is zichtbaar dat in de jaren 2024 t/m 2028 het risico minimaal stijgt.

4. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen (of weerstandsratio) geeft aan in welke mate de gemeente in staat is om negatieve financiële consequenties van risico's zelfstandig op te vangen, zonder de bestedingsruimte onnodig te beklemmen en in te grijpen op de normale bedrijfsvoering.

$$\text{Weerstandsvermogen} = \frac{\text{Weerstandscapaciteit}}{\text{Gekwantificeerde risico's}}$$

Het beleid gaat uit van een weerstandsvermogen van minimaal 1,0. Dit wil zeggen dat de berekende risico's in ieder geval zijn afgedekt door de aanwezige weerstandscapaciteit (vermogensbuffer). Hiermee sluiten we aan bij de adviezen van de provinciale toezichthouder. Als streefwaarde voor de weerstandscapaciteit gaan we in het nieuwe beleid (dus met ingang van 2024) uit van 10% van de jaarexploitatie. Dit betekent dat er op basis van de meerjarenbegroting de weerstandscapaciteit jaarlijks kan verschillen.

Tabel weerstandsvermogen

Stand ultimo (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Algemene reserve	29.409	29.240	29.070	28.901	28.731
Risicoreserve grondbedrijf	7.702	7.283	6.945	6.598	6.240
Weerstandscapaciteit	37.111	36.523	36.015	35.499	34.971
Algemene risico's	3.283	4.153	6.186	5.671	5.589
Risico's grondbedrijf	314	317	320	323	323
Risico's	3.597	4.470	6.506	5.994	5.912
Vrije ruimte	33.515	32.053	29.509	29.504	29.059
- Algemeen	26.127	25.087	22.884	23.229	23.142
- Grondbedrijf	7.388	6.966	6.625	6.275	5.917
Weerstandsvermogen (ratio)	10,32	8,17	5,54	5,92	5,92

Vrije ruimte: verschil tussen weerstandscapaciteit en risico's

Het totale weerstandsvermogen neemt in de planperiode af van 10,32 naar 5,92 en blijft daarmee ruim boven de minimale grens van 1,0. De weerstandscapaciteit blijft gedurende de gehele planperiode ruim boven de minimale streefwaarde van 10% van de jaarexploitatie. De vrije ruimte daalt gedurende de planperiode tot ca. € 29 milj. in 2028.

5. Financiële kengetallen

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is voorgeschreven dat gemeenten een basisset van vijf financiële kengetallen opnemen in de programmabegroting en programmaverantwoording.

De kengetallen moeten het de gemeenteraad gemakkelijker maken om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente en ook het vergelijken met andere gemeenten gemakkelijker maken. De kengetallen drukken een verhouding uit die zichtbaar is op de balans en in de begroting.

Door het BBV is geen norm vastgesteld waarmee de uitkomsten van de vijf kengetallen vergeleken moeten worden. In de toelichting op de regeling is opgenomen dat deze beoordeling van de financiële positie is voorbehouden aan het horizontale controle- en verantwoordingsproces. Met andere woorden: gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de interpretatie van hun financiële positie.

Een afzonderlijk kengetal moet altijd in relatie worden gezien en beoordeeld in samenhang met de andere kengetallen, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld geven van de financiële positie van een gemeente.

De hoogte van de schulden moet bijvoorbeeld in samenhang gezien worden met de hoogte van het eigen vermogen (ratio solvabiliteit) en de hoogte van de structurele baten (ratio structurele exploitatieruimte).

De uitkomsten van de kengetallen zijn daarnaast ook van belang voor de provinciale toezichthouder om beter inzicht te krijgen in de financiële situatie en risicopositie van een gemeente.

In onderstaand overzicht zijn de kengetallen voor Venray opgenomen. Ter vergelijking zijn de signaleringswaarden opgenomen die de provincie Limburg hanteert. Deze signaleringswaarden zijn gebaseerd op het 'Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020' gemeenten. Tevens zijn de landelijke gemiddelden opgenomen voor gemeenten met 35.000 – 45.000 inwoners. Deze percentages zijn afkomstig van de site 'Data Financiën Decentrale Overheden'. Omdat de begrotingen 2025 – 2028 nog niet bekend zijn, is de jaarschijf 2025 uit de begroting 2024 – 2027 gehanteerd.

Financiële kengetallen	Verloop kengetallen						Begroting 2025 Venray t.o.v. signaleringswaarde provincies **	Gemeenten 35.000 - 45.000 inwoners o.b.v. begroting 2024 jaarschijf 2025***
	Jaarrekening 2023	Begroting 2024*	Begroting 2025 - 2028					
			2025	2026	2027	2028		
Netto schuldquote	43%	65%	80%	100%	106%	112%	Cat. A	68%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	34%	57%	72%	92%	99%	107%	Cat. A	62%
Solvabiliteitsratio	42%	34%	30%	25%	23%	22%	Cat. B	35%
Structurele exploitatieruimte	8%	0%	1%	-3%	-3%	-4%	Cat. A	4%
Grondexploitatie	0%	0%	0%	0%	0%	0%	Cat. A	8%
Belastingcapaciteit	90%	88%	89%	89%	89%	89%	Cat. A	97%

* Geactualiseerde begroting 2024

** Cat. A = minst risicovol; Cat. B = neutraal; Cat. C = meest risicovol

*** Volgens de site Findo.nl (Data Financien Decentrale Overheden). Gebaseerd op de begroting 2024 jaarschijf 2025.

Netto schuldquote

Geeft inzicht in het niveau van de schulden van de gemeente ten opzichte van het totaal van de inkomsten (exclusief mutatie reserves). De hoogte van de inkomsten bepaalt namelijk in belangrijke mate hoeveel schulden een gemeente kan dragen. Een schuldquote tussen 0% en 100% wordt als gangbaar beschouwd. Voor een gemeente geldt als indicatie voor een zeer hoge schuld als de schuldquote boven de 130% uitkomt. Dus hoe lager het percentage hoe beter.

De netto schuldquote van Venray bevindt zich met 80% voor 2025 in categorie A van de signaleringswaarde van de provincie Limburg. Dit betekent het minst risicovolle risicoprofiel.

Meerjarig is een stijging van de schuldquote waarneembaar. Dit wordt (cijfermatig) veroorzaakt door de verwachte investeringen en het hiermee gepaard gaand aantrekken van benodigde financiering. Zie voor nadere toelichtingen op de voorgenomen investeringen de paragraaf Investeringen en majeure projecten.

Gemeenten in de grootteklasse 35.000 – 45.000 inwoners ramen gemiddeld een schuldquote van 68%. Let wel dit is gebaseerd op de jaarschijf 2025 uit de begrotingen 2024 - 2027. Zoals gezegd betreft dit een gemiddelde van gemeenten. Zonder een nader en diepgaand onderzoek (indien dit al mogelijk is) is het niet mogelijk hieraan conclusies te verbinden.

Terugkijkend naar de jaarrekeningen van voorgaande jaren is waar te nemen dat over het algemeen de ratio's in de realisatie beter zijn dan in de begrotingen werd verwacht. Dit komt

vooral doordat de uitvoering van de investeringen in de realisatie achterblijft bij de ramingen en daarom ook geen financiering aangetrokken hoeft te worden.

In zijn algemeenheid hoeft een hoge netto schuldquote op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Zie hieronder.

Netto schuldquote, gecorrigeerd met verstrekte leningen

In dit onderdeel worden de doorgeleende leningen in mindering gebracht op de totale leningen.

De netto schuldquote exclusief de doorgeleende leningen ligt vanzelfsprekend lager dan de eerder gepresenteerde netto schuldquote inclusief verstrekte leningen. De netto schuldquote exclusief de doorgeleende leningen bevindt zich voor het jaar 2025 met 72% in de categorie A.

Solvabiliteit

Geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen (weerbaarheid). De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves).

De solvabiliteitsratio van Venray bevindt zich voor het jaar 2025 op 30% en daarmee binnen de neutrale categorie volgens de signaleringswaarde van de provincie Limburg (cat. B: 20 - 50% neutraal). Vanaf 2026 is een daling zichtbaar. Dit komt vooral omdat vanaf dat jaar een groot negatief begrotingsresultaat wordt verwacht. Het zogenaamde 'ravijnjaar'. In 2026 is namelijk een sterke terugval in de baten zichtbaar.

Gemeenten in de grootteklasse 35.000 – 45.000 inwoners hebben gemiddeld een ratio van 35%. Zoals voorgaand opgemerkt is het zonder een nader en diepgaand onderzoek (indien dit al mogelijk is) niet mogelijk hieraan conclusies te verbinden.

Deze ratio dient in samenhang met de andere ratio's beoordeeld te worden. Uit de voorgaande toelichtingen in deze paragraaf blijkt dat het weerstandsvermogen goed te noemen is.

Ook bij deze ratio zijn de ratio's in de realisatie bij de betreffende jaarrekeningen beter dan verwacht bij de begrotingen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte is om de structurele lasten te kunnen dragen. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is structurele tegenvallers op te vangen, dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Hoe hoger het kengetal hoe beter.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Voor het jaar 2025 wordt een ratio van 1% verwacht en is sprake van de categorie A minst risicovol (Cat. A: > 0% minst risicovol). Vanaf 2026 is zichtbaar dat sprake is van negatieve percentages. Dit komt omdat vanaf dat jaar een groot negatief begrotingsresultaat wordt verwacht. Het zogenaamde 'ravijnjaar'. In 2026 is een sterke terugval in de structurele baten zichtbaar.

Grondexploitatie

Deze ratio geeft weer hoe de waarde van de grond (grondpositie) zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten (exclusief mutatie reserves). Voor de berekening van dit kengetal worden de bouwgronden in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale (geraamde) baten.

Het kengetal grondexploitatie van Venray bevindt zich met 0% ruim in de minst risicovolle categorie van de signaleringswaarde van de provincie Limburg. De grondpositie vormt dan ook een zeer gering deel van de totale baten en is dan ook als goed te beschouwen.

Belastingcapaciteit

Geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente Venray zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Uitgangspunt zijn de woonlasten meerpersoons huishouden van het voorafgaande jaar.

Het kengetal belastingcapaciteit van Venray bevindt zich in 2025 met 89% in de minst risicovolle categorie van de signaleringswaarde van de provincie Limburg. Gebaseerd op deze ratio betekent dit dat Venray, indien geconfronteerd met grote financiële tegenvallers, theoretisch de ruimte heeft om ten opzichte van een landelijk gemiddelde de belastingen te verhogen.

Conclusie financiële kengetallen

Gebaseerd op de signaleringswaarde van de provincie Limburg (gemeenschappelijk toezichtkader) bevinden de ratio's zich, met uitzondering van de ratio solvabiliteit, in de categorie A minst risicovol. Uit de voorgaande toelichtingen in deze paragraaf blijkt dat er sprake is van een goed weerstandsvermogen. De weerstandsnorm bevindt zich in 2025 en alle opvolgende jaren ruim boven de 2.

Meerjarig gezien is een verslechtering van de ratio's zichtbaar. Dit wordt vooral veroorzaakt door een afname van de gemeentefondsuitkering vanaf het jaar 2026 (ravijnjaar).

Paragraaf C. Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf gaat in op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de "grotere" kapitaalgoederen in onze gemeente. Onder Kapitaalgoederen verstaan we "duurzame productiemiddelen": de spullen die we nodig hebben om de diensten en goederen die wij aan onze burgers leveren te produceren. Daarbij gaat het om grotere goederen die meerdere jaren meegaan en veel waarde hebben. Hierbij moet worden gedacht aan de kosten van instandhouding van wegen, verlichting, riolering, groen, sportfaciliteiten en gebouwen (inclusief de scholen). In de kosten voor het onderhoud van de kapitaalgoederen zijn meegenomen: reguliere kosten, dagelijks (klein) onderhoud en groot onderhoud. Een groot deel van het "vermogen" van onze gemeente ligt in de grond of op het openbaar gebied. Het is dan ook van belang dat hierover een zorgvuldig beheer wordt gevoerd. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Om die reden dienen de kosten van de instandhouding dan ook hun weerslag te vinden in onderhoud- c.q. beheerplannen. De vaststelling hiervan is voorbehouden aan de raad. Hiermee wordt invulling gegeven aan het dualisme namelijk kaders stellen voor het onderhoud van wegen, riolering, gebouwen enz.

Onderhoud van en investeringen in kapitaalgoederen worden integraal uitgevoerd door alle disciplines binnen de openbare ruimte, om te zorgen dat de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet en de overlast van de burgers tot een minimum wordt beperkt. Daarnaast worden de bewoners, dorps- en wijkraden en gebruikers betrokken bij het maken van het ontwerp en wordt zelfwerkzaamheid meegenomen in de uitvoering. Op deze manier van werken wordt uitvoering gegeven aan zelfsturing en wordt de betrokkenheid bij de openbare ruimte vergroot. Deze werkwijze zorgt er ook voor dat de planning uit de individuele beheersplannen wordt aangepast om meer synergie te behalen en/of integrale uitvoering mogelijk te maken. Hierdoor kunnen plannen naar voren of achteren schuiven of prioriteiten worden aangepast, zodat onderhoud niet of anders wordt uitgevoerd. Deze paragraaf geeft invulling aan het onderhoud van de kapitaalgoederen. De investeringen zijn opgenomen in paragraaf H.

De omvang van de kapitaalgoederen wordt geïllustreerd weergegeven in onderstaande tabel door de volgende cijfers:

Omschrijving	Hoeveelheid
Oppervlakte van de gemeente Venray (ha)	16.500
Verharde en onverharde wegen (m2)	3.817.352
Aantal lichtmasten	10.194
Aantal kolken	20.053
Aantal pompen en gemalen	750
Vrijverval riool (km)	397
Persleiding (km)	195
Bos. incl. natuurterreinen (ha)	1.385
Openbaar groen en water, binnen de kom (m2)	1.942.371
Openbaar groen en water, buiten de kom (m2)	2.247.249

Artikel 12 van het BBV schrijft expliciet voor dat van de kapitaalgoederen moet worden aangegeven:

- Het beleidskader;
- De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- De vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Wij zullen nader ingaan op de volgende onderdelen:

- Onderhoud wegen.
- Onderhoud riolering.
- Onderhoud haven.
- Onderhoud openbaar groen.
- Onderhoud bossen, natuurgebieden en landschappelijke elementen.
- Onderhoud openbare verlichting.
- Onderhoud gebouwen.

Beheerplan	Vastgesteld in	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting	Achterstallig onderhoud
Wegen	2023	2027	Ja	Ja
GRP	2021	2025	Gesloten systeem	Nee
Havenbeheerplan	2022	2025	Ja	Nee
Groenbeheerplan	2019	2025	Ja	Nee
Beheerplan onkruid op verharding	2017	Geen einddatum	Ja	Nee
Bossen	2022	2031	Via reserve	Nee
Openbare Verlichting	2021	2026	Ja	Nee
Gebouwen	2021	2030	Deels	Nee
Speelruimteplan	2017	2026	Ja	Nee
Beheerplan civiele kunstwerken	2023	2027	Ja	Nee

1. Onderhoud wegen (programma 3)

Doel

Instandhouding van het verharde wegennet, zodanig dat de mobiliteit van de gebruikers gewaarborgd en van voldoende comfort blijft. De streefkwaliiteit voor wegen is B. Voor fietspaden en het centrumgebied wordt A nagestreefd. Het minimale onderhoudsniveau mag bij voorkeur niet lager worden dan niveau C. Waar dit door uitstel van een project toch gebeurt moet de weg in ieder geval veilig gehouden worden.

Beleidskader

In Venray wordt de strategie toegepast dat het juiste onderhoud op het juiste tijdstip wordt uitgevoerd, om een zo rendabel mogelijk beheer van de verhardingen te realiseren. In het huidige beleidsplan, is aangegeven dat veel gebruikte verhardingen een hoger kwaliteitscijfer mogen hebben dan minder of niet gebruikte verhardingen. Er is gekozen voor gedifferentieerde kwaliteit, waarbij extra aandacht besteed zal worden aan de verhardingen in de centra van Venray en kerkdorpen en verhardingen ten behoeve van de voet- en fietspaden.

Eind 2023 is een nieuw wegenbeleidsplan vastgesteld, dit is een jaar later dan eerder aangegeven doordat prijzen eind 2022 opnieuw berekend moesten worden in verband met grote onzekerheden en inflatie. Door eerdere bezuinigingen is de kwaliteit van het wegennet achteruit gegaan, zodat er sprake is van achterstallig onderhoud. De komende jaren wordt een inhaalslag gemaakt. Op die manier wordt voorkomen dat onacceptabele en onveilige situaties ontstaan en wordt het achterstallig onderhoud weggewerkt. Bij werkzaamheden wordt telkens gekozen voor een zo integraal mogelijke aanpak van alle werkzaamheden, waaronder riolering, verkeer, groen en openbare verlichting.

Bij totale vervanging van de wegverharding worden aparte kredieten aangevraagd, vaak in combinatie met rioolvervanging en aanleg verkeersmaatregelen. Het dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd op basis van inspecties en periodieke schouwen door de wegininspecteurs en eigen waarnemingen van beheerders en toezichhouders. De resterende noodzakelijke reparaties worden uitgevoerd n.a.v. klachten en meldingen van derden.

Bijzonderheden

Voor 2025 staat weer een aantal reconstructies op de planning. Grote projecten die in 2025 gaan of blijven lopen, Henri Dunant viaduct A73, Oostsingel en rotonde Zuidsingel Sportlaan.

Dit is tevens een uitgelezen moment om met deze werkzaamheden een infiltratieriool aan te leggen. Hierdoor neemt de kans op wateroverlast af. Niet alleen in de straten waar de werkzaamheden plaatsvinden, maar ook daarbuiten.

Binnen het asfaltonderhoud zullen we, net als in 2024, ook in 2025 een aantal verkeerskundige maatregelen meenemen, op een aantal wegen in Venray. Hiermee kunnen we voldoen aan de vastgestelde netwerknota. Deze maatregelen bestaan uit het realiseren van plateaus, rode fietsstroken en getrapte fietsoversteken ter plaatse van kruisingen.

Financiële consequenties

Voor de uitvoering van het onderhoud in wegen en verkeersmaatregelen zijn in 2025 de volgende bedragen geraamd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten wegen en verkeer	5.246	5.393	5.632	5.715

2. Onderhoud riolering (programma 3)

Doel

Het doel is een goede onderhoudstoestand van het rioolstelsel. Bestaande riolen worden gerepareerd, versleten riolen vervangen of gerelined. Maatregelen worden getroffen om de gevolgen van de klimaatveranderingen te voorkomen of beperken. Hierdoor is het rioolstelsel ook op lange termijn geschikt voor het afvoeren van afvalwater en hemelwater.

Beleidskader

Het beleidskader is vastgelegd in het GRP 2022-2025. In het GRP is aangegeven waar het onderhoud uit bestaat en welke middelen daar voor noodzakelijk zijn. Bij onderhoud kan worden gedacht aan het verhelpen van storingen bij gemalen of verstoppingen in rioolhuisaansluitingen. Maar ook het periodiek schoonmaken van kolken en rioolleidingen.

Bijzonderheden

In 2025 worden zoals gebruikelijk weer een aantal nieuwe projecten opgestart:

- De vervanging van een deel van de 700 drukrioolgemaaltjes;
- De renovatie van een aantal (hoofd)gemalen
- De uitvoering van de reconstructie van de Albionstraat.

Verder wordt in 2025 de laatste hand gelegd aan de rioolberekening van Venray en starten we met het opstellen van een nieuw GRP.

Financiële consequenties

Voor de uitvoering van het onderhoud in riolering zijn in 2025 de volgende bedragen geraamd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten riolering	1.977	2.020	2.018	2.048

3. Onderhoud haven (programma 3)

Doel

Om de haven in een goede conditie te houden moet er regelmatig onderhoud plaatsvinden. Bijvoorbeeld moet de haven op de goede diepte worden gehouden. Kades moeten indien nodig worden gerepareerd of vervangen.

Beleidskader

Het kader voor het onderhoud en vervangen wordt gevormd door het havenbeheerplan. In het voorjaar van 2022 is het nieuwe havenbeheerplan 2022-2025 vastgesteld. In dit plan worden de onderhoudsmaatregelen en de investeringen op een rij gezet, en wordt het havengeld voor de komende jaren bepaald. Omdat het een nieuwe haven betreft zijn er voor 2025 geen grote werkzaamheden gepland.

Bijzonderheden

Geen bijzonderheden.

Financiële consequenties

Voor de uitvoering van het onderhoud in de haven zijn in 2025 de volgende bedragen geraamd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten industriehaven en jachthaven	87	98	742	79

4. Onderhoud openbaar groen (programma 2)

Doel

Het in stand houden en verbeteren van de openbare groenvoorzieningen, om een comfortabel leefklimaat te handhaven. Hierbij worden, met gericht beheer en onderhoud de verschillende functies van het openbaar groen, zoals aankleding, verhogen biodiversiteit, tegengaan negatieve gevolgen klimaatverandering, afscherming en verkeersgeleiding gewaarborgd.

Beleidskader

Het openbaar groen maakt integraal deel uit van het algeheel stedelijk woon- en leefklimaat. Om zowel de visueel/ruimtelijke, gebruiks- als ecologische functies te kunnen waarborgen moet het groen zo goed en efficiënt mogelijk beheert en onderhouden worden. Binnen de beschikbare middelen wordt gezocht naar efficiënter en effectiever onderhoud.

Het groenstructuurplan dient als uitgangspunt voor het beheer van de openbare ruimte. Deze meerjarenvisie gaat, na herziening, ook een rol in de omgevingsvisie spelen.

In het beheerplan groen & reiniging wordt het onderhoud op beeldkwaliteitsniveau ingedeeld. Uitgangspunt hierbij is dat het groen op minimaal basisniveau wordt onderhouden, om verwaarlozing en daardoor vroegtijdige groenrenovaties te voorkomen. Deze beeldkwaliteitsniveaus zijn verwerkt in de onderhoudsbestekken.

Om de technische staat van de plantsoenen te kunnen waarborgen worden jaarlijks groenstroken gerenoveerd en bomen vervangen. Door jaarlijks een deel te vervangen ontstaat een meer gelijkmatigere leeftijdsopbouw van groenvoorzieningen en wordt een noodzakelijke forse investering in de toekomst voorkomen (inhaalslag). Daarnaast kan het groenareaal en bomenbestand in stand worden gehouden zodat de aanwezigheid van 'voldoende' groen gewaarborgd blijft en het groenareaal/bomenbestand niet afneemt.

Als onderdeel van het beheerplan groen & reiniging is het vergroten van de biodiversiteit binnen de bebouwde kom van Venray en haar kerkdorpen. Bij herinrichtingen/vervangen van groenstroken/bomen wordt hier door bijvoorbeeld soortkeuze rekening mee gehouden.

In de afgelopen jaren is intensief beheerd gras omgevormd naar schraal/bloemrijk gras om de biodiversiteit te vergroten. De komende jaren wordt gestreefd om dit verder uit te breiden. Het beheerregime zal hier op aangepast worden zodat de soortenrijkdom van flora en fauna op deze stukken kan toenemen.

Daarnaast wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van groenaanleg in sterk stenige omgevingen om het plaatselijke (leef)klimaat te verbeteren. Mogelijke investeringen zijn niet standaard opgenomen in de begroting maar zullen separaat in MUIP aanvragen worden voorgelegd.

Het beheerplan groen & reiniging is van toepassing op stedelijk groen en beperkt zich daarom tot het groen binnen de bebouwde kom van Venray en haar kerkdorpen.

In de uitvoeringsnota bomen staan richtlijnen hoe om te gaan met het gemeentelijke bomenbestand, monumentale/waardevolle bomen en bomen in aandachtsgebieden. De gemeente wil de kwaliteit van de leefomgeving waarborgen en inspelen op het veranderende klimaat. De omgang met gemeentelijke, maar ook particuliere bomen is daarbij van groot belang. De gemeente vervult hierin een sturende rol. Deze uitvoeringsnota geeft duidelijke richtlijnen met betrekking tot de bescherming van bomen, compensatieregeling bij het kappen van bomen en een bijdrageregeling voor monumentale en waardevolle bomen op particulier grondgebied.

Bijzonderheden

Door de sterk wisselende weers-/klimaatomstandigheden (extreme) droogte en regenval en hoge temperaturen van de afgelopen jaren op het openbaar groen betekent dat er meer uitval is dan gemiddeld. Door de klimaatomstandigheden zullen ook de onderhoudskosten toenemen. Door de extremen is er meer uitval dan voorzien waardoor het beschikbare budget onder druk komt te staan.

Financiële consequenties

Voor de uitvoering van het onderhoud in openbaar groen zijn in 2025 de volgende bedragen geraamd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten openbaar groen	2.598	2.661	2.727	2.798

5. Onderhoud speelvoorzieningen (programma 3)

Doel

Het voorzien in een aantrekkelijke en toegankelijke speelbare openbare ruimte, waarbij wordt aangesloten op de wensen van gebruikers. De voorzieningen dragen bij aan het stimuleren van beweging, sport en spel waarmee positieve effecten op de fysieke en mentale gezondheid worden behaald.

Beleidskader

Met het speelruimteplan wordt gestreefd naar een betere spreiding van speelvoorzieningen en ontmoeting wordt gestimuleerd. Bij de vervanging van voorzieningen wordt gekeken naar de behoefte van gebruikers om zodoende beter aansluiting te vinden bij de doelgroep. Waar mogelijk zal de groene omgeving beter benut gaan worden om jongeren meer uit te dagen en de creatieve geest te stimuleren. Om de speelvoorzieningen aan te laten sluiten bij de ontwikkeling van de bevolkingsopbouw (minder jongeren) wordt gestreefd naar een afname van 10% van het totaal aan voorzieningen en/of vervangingswaarde daarvan ten opzichte van 2016. Jaarlijks worden, op basis van inspecties, onderhoudswerkzaamheden verricht om de veiligheid van speelvoorzieningen te kunnen garanderen. Ook wordt ieder jaar een vervangingsplan opgesteld voor voorzieningen die aan vervanging toe zijn. Hierbij wordt rekening gehouden met de afname van het totaal aan voorzieningen. Op deze manier blijft een kwalitatief goed speelvoorzieningenbestand met voldoende aanbod behouden voor nu en de toekomst.

Bijzonderheden

Geen bijzonderheden.

Financiële consequenties

Voor de uitvoering van het onderhoud in speelvoorzieningen zijn in 2025 de volgende bedragen geraamd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten speelvoorzieningen	189	165	169	172

6. Onderhoud bossen, natuurgebieden enz. (programma 3)

Doel

Het in standhouden van bossen, natuurterreinen en landschappelijke elementen. Daarnaast het versterken van natuurontwikkeling en landschapskwaliteit en het verhogen van recreatiemogelijkheden in het buitengebied.

Beleidskader

Gemeentelijke bossen en natuurterreinen worden beheerd door de gemeente Venray. Samen met andere betrokkenen worden wensen en behoeftes op het gebied van recreatie en natuurbeleving afgestemd op de ontwikkeling van de landschappelijke-ecologische kwaliteit. Oftewel de natuur is leidend wat er op het gebied van recreatie mogelijk is. In 2022 is het nieuwe bosbeheerplan 2022-2031 vastgesteld, waarbij aansluiting gezocht is bij de Nationale bossenstrategie. De verzuring en verdroging zijn erg zorgelijk. Hierop zal worden ingespeeld voor zover er iets aan te doen is. De kleinere natuurterreinen en landschapselementen worden door de gemeente beheerd. Door het wegvallen van het IKL zijn de natuureducatie en burgerparticipatie stil komen te liggen binnen de natuur. De provincie is doende om een alternatief te realiseren. Zodra dit er is, wordt er aansluiting gezocht. In 2022 zijn er nieuwe jachtcontracten afgesloten met de drie wildbeheereenheden. Deze lopen door tot en met 2028.

Bijzonderheden

Door de wisselende weersomstandigheden zoals extreme droogte en regenval, maar ook door de verzuring hebben een aantal boomsoorten in de gemeentelijke bossen het zichtbaar moeilijk. De uitval onder bomen is meer dan normaal. Er is nog onvoldoende inzicht of herstel middels het reguliere beheer en financiële middelen kan worden opgevangen. De gevolgen voor bos en natuurterreinen bij aanhoudende extremen, maar ook van andere aspecten zoals stikstofdepositie

beginnen merkbaar te worden. Als dit doorzet geeft dit grote schade aan onze bossen. Er wordt bekeken wat er aan bodemherstel kan worden gedaan (om de zuurgraad te verbeteren), voordat er verjongd kan worden.

Financiële consequenties

Voor de uitvoering van het onderhoud in natuurbeheer zijn in 2025 de volgende bedragen geraamd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten natuurbeheer	437	475	486	498

7. Onderhoud openbare verlichting (programma 3)

Doel

Het verlichten van de openbare ruimte en het in standhouden van de openbare verlichting.

Beleidskader

Een goede openbare verlichting is noodzakelijk voor een veilige openbare ruimte, zowel op sociaal als verkeersveilig gebied. Hiervoor dient de openbare verlichting te voldoen aan verlichtingsnormen en zou het areaal met 5% per jaar uitgebreid moeten worden. De vervangingskosten voor het huidige areaal bedragen de komende jaren ca. € 385.000 per jaar. Door extreme prijsstijgingen voor staal, elektronica en de aansluitkosten van Enexis, variërend van 15 tot 25% en mogelijk nog hoger, zullen de budgetten aangepast moeten worden. De komende jaren zal dit bedrag door middel van investeringsaanvragen beschikbaar gesteld moeten worden. De energiekosten gaan in 2025 waarschijnlijk niet stijgen.

In het laatste beleidsplan is vastgesteld dat bij vervanging uitsluitend LED verlichting toegepast zal worden. Ook zullen alle nieuwe armaturen uitgerust worden met slim energie management.

Hiermee willen we de gestelde doelen uit het Energieakkoord 2013 halen.

Dit houdt in:

- 20% energiebesparing in 2020 en 50% energiebesparing in 2030 t.o.v. 2013.
- 40% toepassing van energie-efficiënte verlichting.
- 40% toepassing van slim schakelen / energiemanagement.

Door een behoorlijke areaal uitbreiding, sinds 2013, is het een enorme uitdaging geworden om dit te gaan halen. We zijn nog steeds op de goede weg. Sinds 2013 hebben we namelijk een uitbreiding van bijna 1700 masten, toch hebben we t.o.v. 2013 een energiebesparing gehaald van 35%. Wat betreft het toepassen van energie-efficiënte verlichting en slim schakelen hebben we onze doelen nu al gehaald. Het huidige beleidsplan openbare verlichting is vastgesteld in 2021 en loopt tot 2026.

Bijzonderheden

In 2025 gaan we verder met het vervangen van conventionele verlichting voor LED-verlichting. Op alle nieuw te plaatsen armaturen worden dimmers geplaatst om extra energiebesparing te realiseren. Daar waar mogelijk zal dynamische verlichting toegepast worden. Om duurzamer te werken bekijken we of we niet het hele armatuur hoeven te vervangen en dan alleen het binnenwerk vernieuwen en de buitenzijde behouden.

Uit te voeren werken voor 2025:

- Voor 2025 zal een vervangingsplan gemaakt worden om alles te verlichten volgens de nieuwe normen. De exacte locaties zijn nu nog niet bekend, maar het zal gaan om ongeveer 500 armaturen. Met het vervangingsplan 2025 kunnen we hier een besparing uit halen van +/- 30.000 kWh, wat neer komt op een vermindering van ruim 12 ton CO2.
- Aan het einde van 2025 zal ongeveer 85% van de openbare verlichting uitgevoerd zijn met LED.
- Als het budget het toe laat zal één project uitgevoerd worden in het kader van bijzondere verlichting.
- Bij alle grote civiele projecten wordt ook de conventionele verlichting vervangen voor LED

Financiële consequenties

Voor de uitvoering van het onderhoud in openbare verlichting zijn in 2025 de volgende bedragen geraamd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten openbare verlichting	725	741	758	774

8. Onderhoud gebouwen (programma 1)

Doel

Het in stand houden en beheren van het gemeentelijke vastgoed. Het vastgoedbeheer van gebouwen valt onder uitvoering van team vastgoedbeheer en heeft betrekking op het (bouw- en installatietechnisch) in standhouden, in werking hebben en beheren van gemeentelijke gebouwen, accommodaties en kunstwerken die in eigendom zijn.

Beleidskader Vastgoedcontractenbeheer

Afspraken met betrekking tot het gebruik, onderhoud en beheer van gemeentelijk vastgoed is vastgelegd in overeenkomsten en zijn daarmee kort of langdurig belegd. Vastgoedbeheer beheert deze huur- exploitatiecontracten en anticipeert daarbij op maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het beheer en exploitatie en vastgoedportefeuille.

Beleidskader buitensport & jeugdaccommodaties

Met de inwerkingtreding van het accommodatiebeleid buitensport en jeugd zijn per 1 januari 2024 nieuwe overeenkomsten gesloten met alle beheerstichtingen en/of verenigingen omtrent de instandhouding en exploitatie van de sportparken. De vergoedingen welke hiertoe worden verstrekt zijn herijkt op basis van nieuw opgestelde onderhoudsinzichten per sportpark en onderdeel gemaakt van de overeenkomsten.

Exploitatie en beheer van gebouwen door de gemeente

De meeste vastgoedobjecten zijn verhuurd aan verenigingen of stichtingen. De gemeente heeft echter ook gebouwen in eigen beheer, zoals het gemeentehuis en het gebouw Jerusalem. Het gebouw Jerusalem is nu enige jaren in beheer van de gemeente zelf. De Gemeente beschikt over meerjarenonderhoudsplannen (looptijd 2020-2029) voor de vastgoedobjecten welke in eigendom zijn. In 2024 zijn deze Meerjarenonderhoudsplannen geactualiseerd. Dit geeft een actueel inzicht in de ingestelde financiële voorzieningen welke zijn aangelegd om deze onderhoudsactiviteiten te bekostigen. Deze plannen en voorzieningen zijn ingesteld t/m 2029. Ook zijn er voor gebouwen, waar de instandhoudingsopgave bij de gebruiker of vereniging is neergelegd via de huurovereenkomst, meerjarenonderhoudsplannen aanwezig. Deze dienen ter ondersteuning voor het volgen van het onderhoud door de gebruikende stichting of vereniging. Anderzijds worden deze inzichten gebruikt om de hoogte van de verzelfstandigings-/exploitatievergoeding te kunnen berekenen.

Leegstand

Voor een aantal gebouwen wordt gedeeltelijke of algehele leegstand voorzien. Ten tijde van het begrotingsproces voor 2025 kan er nog geen exact inzicht worden gegeven in de (duur van de) leegstand binnen objecten. Objecten welke in 2025 geheel of gedeeltelijke leegstand zullen kennen, zijn o.a. Toverbal, voormalige Bibliotheek. Deze leegstand is afhankelijk van nieuwe ontwikkelvisies voor deze locaties.

Verduurzaming gebouwen

De gemeente onderneemt acties in verduurzaming van de gebouwen die zij zelf beheert. Daarnaast ontplooiën beheerders/gebruikers van gemeentelijk vastgoed (die zijn geprivatiseerd) ook acties in verduurzaming (bijv. middels aanschaf zonnepanelen, aanbrengen ledverlichting) of door toepassing van duurzame materialen die minder milieu belastend zijn, minder onderhoud behoeven en/of ook nog eens langer meegaan. Voor een aantal gebouwen zijn zgn. duurzame maatwerkadviezen opgesteld als aanvulling op de bestaande onderhoudsplannen. Hierin is voor die gebouwen beschreven wat er nodig is om deze panden eerst te laten voldoen aan energielabel C en vervolgens aan energielabel A. Momenteel worden deze inzichten gebruikt en toegepast bij vervangingsinvesteringen binnen gebouwen welke langdurig in gebruik zijn vergeven of verhuurd. Afhankelijk van beleidsdoelstellingen en de kwaliteit van een aantal objecten lijkt het niet meer zinvol om over te gaan tot verduurzaming. Hier lijkt afstoten of herontwikkeling van het vastgoed een logischere keuze.

Verduurzaming schoolgebouwen

Het beheer en exploitatie van schoolgebouwen ligt bij de schoolbesturen. In het Integraal HuisvestingsPlan voor schoolgebouwen 2019-2039 is duurzaamheid benoemd als 1 van de 5 bouwstenen. Het IHP streeft, bij nieuwbouw, naar het realiseren van energie neutrale gebouwen. Het IHP is in 2024 geactualiseerd.

Bijzonderheden

Financiële consequenties

Voor de uitvoering van het onderhoud in onderhoud gebouwen zijn in 2025 de volgende bedragen geraamd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten gebouwen in eigen beheer				
Gemeentehuis	376	548	641	575
Sport- welzijn en overige gebouwen	808	629	648	725
	1.184	1.177	1.289	1.300
Lasten gebouwen in beheer van derden				
Onderwijs	1.000	802	846	842
Binnensport	1.997	1.524	1.202	1.231
Zwemmen	314	321	328	336
Buitensport	1.166	1.191	1.217	1.243
Musea / monumenten	22	22	23	23
Parkeren	351	358	366	374
Wijk- en dorpscentra	130	133	136	139
Sociaal-cultureel werk	202	206	211	216
	5.182	4.558	4.330	4.403

Paragraaf D. Financiering

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de uitvoering van de financieringsfunctie. De financieringsfunctie zorgt ervoor dat voldoende liquide middelen aanwezig zijn, zodat aan alle financiële verplichtingen kan worden voldaan. Hiervoor zet Venray haar eigen middelen in, maar worden indien nodig ook kort- en langlopende leningen aangetrokken. De rente die we hierover betalen, brengen we zowel intern als extern in rekening.

Onder de financieringsfunctie valt ook het verstrekken van leningen en het beheersen van kredietrisico's.

Het wettelijk kader ligt vast in nationale maar ook in de internationale wetgeving. Op nationaal niveau liggen de kaders vast in:

- De wet Financiering Decentrale Overheden (Fido). Deze wet biedt een kader voor de beheersing van de risico's die uit deze functie voortvloeien. Een belangrijk uitgangspunt van de wet is dat een gemeente prudent moet omgaan met publieke middelen.
- De Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof)
- Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
- De Gemeentewet

De wettelijke kaders en de interne kaders zijn vastgelegd in de financiële verordening artikel 212 GW.

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de gemeente. Afhankelijk van de hoogte en de verwachte duur van een liquiditeitstekort of -overschot worden tijdelijk of langdurig middelen aangetrokken. Het uitgangspunt bij het aantrekken van middelen is dat de kasgeldlimiet optimaal benut wordt door zoveel mogelijk kort vermogen aan te trekken rekening houdend met marktontwikkelingen. In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) zijn drie wettelijke normen opgenomen waaraan de gemeente moet voldoen. Zo moeten overtollige middelen boven een vastgestelde drempel in de schatkist aangehouden worden. Bij het aantrekken van korte leningen (met een looptijd tot 1 jaar) mag het gemiddelde saldo per kwartaal de kasgeldlimiet niet overschrijden. Het saldo aan aflossingen en renteherzieningen op de bestaande leningenportefeuille (looptijd 1 jaar of langer) mag in enig jaar niet hoger zijn dan de renterisiconorm. Daarnaast wordt in deze paragraaf aandacht besteed aan risicobeheersing (met name rente- en kredietrisico).

De berekeningen van de leenbehoefte en rentekosten kunnen in de praktijk afwijken. Zo is het werkelijk investeringstempo van grote invloed. Nieuwe beleidskeuzes (met name bij investeringen) gedurende het jaar hebben effect op de berekeningen. Ook verschillen in de begrote inkomsten (bijvoorbeeld grondverkoop, rijksbijdragen) hebben effect.

1. Algemeen

De financiële verordening vormt het kader voor het beleid van de treasuryfunctie. De focus bij treasury is gericht op feitelijke in- en uitgaande kasstromen die in deze paragraaf, naast de risico's en interne rente, centraal staan.

2. Financieringsbehoefte

Investeren in (im)materiële vaste activa kost geld; dit betreft bijvoorbeeld onze gebouwen die een belangrijke waarde vertegenwoordigen. Bij grondexploitaties gaan de kosten voor de baten uit. Zolang dit betekent dat gemaakte kosten nog niet zijn terugverdiend door verkopen, moeten we deze voorfinancieren. Om de rente- en de verwerkingskosten zo laag mogelijk te houden is totaalfinanciering de standaard bij overheidsinstellingen. Totaalfinanciering houdt in dat niet voor iedere investering afzonderlijk een lening wordt aangetrokken (met uitzondering van projectfinanciering), maar dat naar het totaal van de financieringsbehoefte wordt gekeken.

De activa van de gemeente Venray zijn naar verwachting per begin 2025 als volgt gefinancierd:

Omschrijving		1-1-2025
Totale boekwaarde investeringen		196.657
<u>Vaste financieringsmiddelen:</u>		
Reserves	71.580	
Voorzieningen	18.031	
Langlopende leningen	67.685	
		157.296
Financieringstekort		39.361

Om in de financieringsbehoefte te voorzien gebruikt de gemeente interne en externe financieringsmiddelen. De interne financieringsmiddelen bestaan uit de reserves en voorzieningen. De externe financieringsmiddelen bestaan uit opgenomen kort- en langlopende geldleningen. Dagelijks wordt bijgehouden wat de geldbehoefte is. Afhankelijk van ons banksaldo en de toekomstverwachtingen worden leningen aangetrokken.

Rentevisie

Gezien allerlei externe invloeden zoals de oorlog in de Oekraïne, de inflatie, recessievrees escalatie in het Midden-Oosten, nieuwe Geo-politieke ontwikkelingen en handelsconflicten etcetera is het heel moeilijk een voorspelling te geven van de te verwachten renteontwikkeling. Venray volgt de renteontwikkelingen via landelijke media, websites van enkele banken en de wekelijkse info van financiële dienstverleners.

Leningoverzicht

Voor een (langdurig) financieringstekort dient de gemeente geld te lenen.

OVERZICHT LENINGEN (incl. woningbouwleningen)	2025	2026	2027	2028
Leningen 1-1	67.685	88.936	103.422	108.406
Nieuwe leningen	27.100	21.443	12.641	6.758
Aflossingen	-5.849	-6.957	-7.658	-7.112
Leningen 31-12	88.936	103.422	108.406	108.051

Gebaseerd op onder meer de verwachte investeringsuitgaven en de daaruit volgende financieringsbehoefte is de verwachting dat de komende jaren leningen aangetrokken moeten worden.

Rente-uitgangspunten

De gemeente rekent op basis van de verplichtingen in het BBV de rentelasten aan de producten toe met behulp van een interne administratieve rekenrente (renteomslag-percentage). Aan de renteomslag ligt het principe van totaalfinanciering ten grondslag. Hierbij is de notitie rente 2023 van de Commissie BBV leidend. Dit betekent o.a. dat geen gedifferentieerde percentages in de rentetoerekening mogen worden toegepast.

Een uitzondering hierop vormen:

- projectfinanciering ten behoeve van de financiering van een specifiek project (renovatie gemeentehuis) of specifieke activiteit (doorverstrekte leningen t.b.v. woningbouw en BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo);

Het renteomslagpercentage wordt berekend door bij de jaarlijkse begroting de verwachte rentelasten te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde omslagpercentage mag binnen een marge van 0,50% worden afgerond. Het renteomslagpercentage in deze begroting 2025 is 1,3%. In de begroting 2024 is dit percentage ook 1,3%. Indien bij de jaarrekening blijkt dat de werkelijke rentelasten meer dan 25% afwijken van de rentelasten die op basis van de voorgerecalculeerde renteomslag aan de taakvelden is toegerekend, dan is bij de jaarrekening een correctie verplicht. Het renteomslagpercentage grondexploitaties werd tot en met de begroting 2024 op een andere wijze berekend dan het hiervoor genoemde renteomslagpercentage. Op grond van gewijzigde BBV regelgeving is deze afwijkende berekeningswijze met ingang van de begroting 2025 vervallen. Dit heeft tot gevolg dat in de begroting 2025 het renteomslagpercentage 1,3% ook van toepassing is op de grondexploitaties. Met ingang van de begroting 2022 wordt er door Venray geen rente meer over het eigen vermogen berekend.

Renteresultaat treasury

De commissie BBV adviseert om onderstaand schema op te nemen in de paragraaf financiering. Het renteresultaat op treasury is voor het jaar 2025.

x € 1.000

Renteschema	2025
Rentelasten over de korte en lange financiering	2.900
Rentebaten	-401
Saldo rentelasten en baten A	2.499
Eliminatie rente grondexploitaties, projectfinanciering etc.:	
- Aan grondexploitatie doorberekende rente	0
- Toerekening rente projectfinanciering	-633
- Rentebaten doorverstrekte leningen	351
Niet via de renteomslag door te berekenen rente B	-282
Aan taakvelden toe te rekenen rente via de renteomslag C=A+B	2.216
Rente over inzet eigen middelen D	0
Door te berekenen rente E=C+D	2.216
Toegerekende rente	2.225
Renteresultaat op taakveld treasury	8
Renteomslagpercentage	1,30%

3. Risicobeheersing

Risicobeheersing vormt één van de pijlers van de Wet fido. Hierna wordt verder ingegaan op de risicoaspecten die verbonden zijn aan de gemeentelijke treasuryfunctie. Deze kunnen in beginsel worden onderscheiden in renterisico, kredietrisico, koersrisico en valutarisico. De 2 laatstgenoemde risico's zijn voor de gemeente Venray niet van toepassing.

4. Renterisico

In de Wet fido zijn een kasgeldlimiet (korte schuld) en een renterisiconorm (lange schuld) opgenomen, ten einde de invloed van (externe) rentewijzigingen op de financiële resultaten te beperken.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is de norm voor het maximum bedrag waarbinnen de gemeente haar bedrijfsvoering met kortlopende gelden (met een rentetypische looptijd tot 1 jaar) mag financieren en bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. Indien in drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet overschreden zou worden, dient de gemeente de drie betreffende kwartaalrapportages aan de toezichthouder toe te zenden, met daarbij een plan om weer te voldoen aan de kasgeldlimiet. In het onderstaande overzicht is de berekening van de kasgeldlimiet opgenomen voor het derde kwartaal 2023 tot en met het tweede kwartaal 2024. Dit overzicht is op verzoek van de provincie Limburg opgenomen. Uit het overzicht blijkt dat de kasgeldlimiet niet is overschreden. Dit betekent dat geen risico is gelopen op korte financieringen.

Kasgeldlimiet 2023 en 2024				
1) Berekening kasgeldlimiet 2021:	2023		2024	
Begrotingstotaal	151.699		167.414	
Relevant percentage	8,50%		8,50%	
Kasgeldlimiet	12.894		14.230	
Kasgeldlimiet 3e kwartaal 2023 t/m 2e kwartaal 2024				
	3e kwartaal 2023	4e kwartaal 2023	1e kwartaal 2024	2e kwartaal 2024
Vlottende schuld (2)	8.711	10.072	11.647	2.264
Vlottende middelen (3)	12.945	5.481	6.143	8.188
Saldo (4) (=2)-(3)	-4.234	4.591	5.504	-5.924
Kasgeldlimiet (1)	12.894	12.894	14.230	14.230
Ruimte (+) / Tekort (-)	17.128	8.303	8.726	20.154

Risiconorm

De renterisiconorm heeft tot doel het beheersen van renterisico's op de vaste schuld door o.a. het aanbrengen van spreiding in de looptijden in de leningenportefeuille en daardoor een stabiele rentelast te bewerkstelligen. Dit houdt in dat de jaarlijkse aflossingen op leningen en eventuele renteherzieningen niet méér mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat de renterisiconorm niet wordt overschreden en dus geen renterisico wordt gelopen.

Renterisico	2025	2026	2027	2028
Renteherzieningen	0	0	0	0
Aflossingen	5.849	6.957	7.658	7.112
Renterisico	5.849	6.957	7.658	7.112

Berekening renterisiconorm				
Begrotingstotaal	169.608	170.290	174.650	178.338
Percentage cf. regeling	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	33.922	34.058	34.930	35.668
Toetsing renterisico aan de norm				
Renterisico	5.849	6.957	7.658	7.112
Renterisiconorm	33.922	34.058	34.930	35.668
Ruimte binnen renterisiconorm	28.073	27.101	27.272	28.555

Kredietrisico

Kredietrisico op leningen en beleggingen

Kredietrisico's bestaan uit het risico dat uitgeleend / uitgezet geld niet wordt terugontvangen. Deze kredietrisico's kunnen worden onderscheiden in:

- Risico op verstrekte leningen en beleggingen
- Risico op verstrekte garanties
- Risico op uitzettingen van gelden uit hoofde van treasury

Kredietrisico op leningen en beleggingen

In onderstaand overzicht zijn de leningen verwerkt die door de gemeente zijn verstrekt en de beleggingen. Voor wat betreft de beleggingen is gehandeld in overeenstemming met de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden, ook wel Ruddy genoemd.

Leningen en beleggingen	Verwachte stand per		
	1-1-2025	31-12-2025	% van totaal per 31-12-2025
Woningcorporaties	4.509	3.947	32,9%
Startersleningen	1.611	1.611	13,4%
Overige toegestane instellingen volgens Treasurystatuut	6.945	6.420	53,5%
Staatsleningen (eurozone) (beleggingen)	524	24	0,2%
Totaal	13.590	12.003	100%

Staatsleningen

Als gevolg van het in 2013 ingevoerde verplichte schatkistbankieren nemen de beleggingen elk jaar af, omdat ze alleen nog mogen worden herbelegd in het kader van de publieke taak. Het merendeel € 500.000 van de resterende beleggingen lopen af in 2025.

Overige toegestane instellingen

Onder de Overige toegestane instellingen is een lening u/g ad € 5,25 miljoen (stand 1-1-2025) aan BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo opgenomen.

Kredietrisico op garanties

Garanties kunnen op twee manieren voor komen:

1. Directe garanties.
2. Achtervang.

Ad 1. Bij directe garanties staat de gemeente tegenover geldgevers borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die zijn aangetrokken door lokale organisaties, instellingen of verenigingen die activiteiten verzorgen welke in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak.

In 2017 heeft de gemeente zich garant gesteld voor een 2-tal leningen aan Glasweb Venray. Voor één lening wordt, om te voldoen aan marktconformiteit, een z.g. safe-harbourpremie (opslagrente) in rekening gebracht. Ten einde het risico op een eventueel verlies op deze garantstelling terug te brengen wordt de ontvangen premie niet ten gunste van de exploitatie gebracht maar toegevoegd aan de bestemmingsreserve Garantstelling lening GWV grijs-zwart BV.

Ad 2. Achtervang betekent dat de gemeente, al dan niet samen met het Rijk, een rol speelt binnen de zekerheidsstructuur van een waarborgfonds, bijvoorbeeld de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Door deze structuur kunnen instellingen die bij een waarborgfonds zijn aangesloten tegen de laagste rente lenen. Mede vanwege de strenge toetsingscriteria en periodieke toetsing door het fonds, maar ook door de Autoriteit Woningcorporaties, loopt de gemeente Venray hierbij een veel lager risico dan bij directe borgstellingen.

Gemeente Venray verwacht eind 2025 voor € 114 miljoen garant te staan voor leningen die voornamelijk zijn aangegaan door Wonen Limburg. Het Centraal Fonds Volkshuisvesting (CFV) houdt namens het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties toezicht op het financiële reilen en zeilen van woningcorporaties. Het financiële toezicht valt onder de Autoriteit Woningcorporaties (AW). Deze AW doet risicogericht onderzoek op een zestal toezichtterreinen, die van invloed zijn op de financiële continuïteit.

Voor wat betreft de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) namen het Rijk en de gemeente tot en met 2010 een achtervangpositie in van elk 50%; voor Venray betekent dit dat eind 2024 nog voor een bedrag van € 55 miljoen garant wordt gestaan. Vanaf 2011 neemt het Rijk de achtervang voor 100% voor haar rekening voor garanties afgegeven vanaf 1 januari 2011. De achtervangpositie van gemeenten voor bestaande NHG hypotheek blijft bestaan maar neemt geleidelijk aan af. Tot en met medio 2024 is de gemeente Venray niet aangesproken voor verliezen.

Het totaalbedrag dat door de gemeente Venray via garantstellingen is gewaarborgd bedraagt per eind 2025 naar verwachting circa € 179 miljoen en is naar soort als volgt onderverdeeld:

x € 1.000

Geldnemer	Geldgever	Waarborg Percentage	Hoofdsom	Restant lening 31-12-2025	Door de gemeente gewaarborgd
Stichting Wonen Limburg	Diverse	21-50%	425.926	384.918	109.796
Idem	Idem	100%	6.965	1.536	1.536
<i>Totaal Stichting Wonen Limburg</i>			<i>432.891</i>	<i>386.454</i>	<i>111.332</i>
Overige woningcorporaties	Diverse	0,1%-50%	314.428	314.048	4.297
Overige particuliere woningbouw	Prov. Limburg	50%	855	613	306
Totaal woningbouw			748.174	701.115	115.935
Sportverenigingen	Diverse	50%/100%	720	386	216
Sociaal-culturele instellingen	Diverse	100%	760	541	541
Glasweb Venray	BNG	100%	8.469	7.388	7.388
Achtervang Nationale Hypotheek Garantie	Diverse	50%	215.000	110.000	55.000
Totaal overige			224.949	118.315	63.145
Totaal generaal			973.123	819.430	179.080

5. Kasbeheer

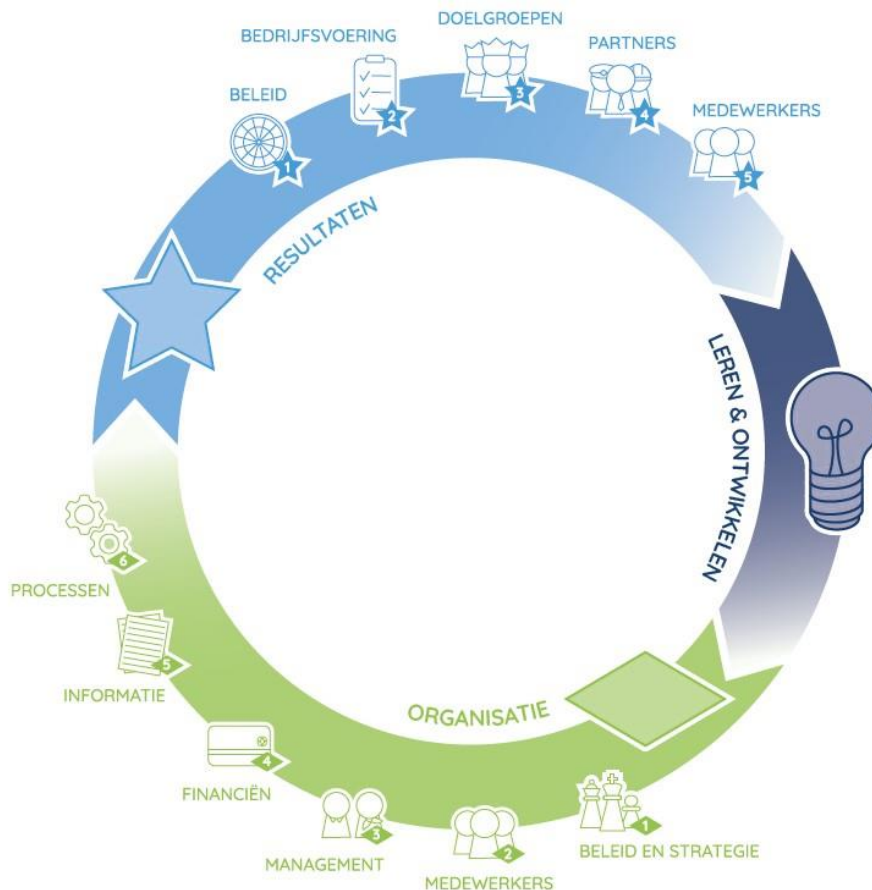
Betalingsverkeer

De huisbankier van de gemeente Venray is de BNG Bank. Daarnaast heeft de gemeente ook betalingsverkeerrelaties met de Rabobank. Sinds 2013 zijn decentrale overheden op grond van de wet Fido verplicht deel te nemen aan schatkistbankieren. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden verplicht worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Uitgezonderd hierop zijn de middelen onder het drempelbedrag. Het drempelbedrag bedraagt 2% van het begrotingstotaal. Over deze uitgezette gelden wordt geen risico gelopen.

Paragraaf E. Bedrijfsvoering

Inleiding

Om op een gestructureerde wijze de vastgestelde beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren is een goede bedrijfsvoering (de sturing en beheersing van onze interne organisatie) noodzakelijk. Dit doen we door onze doelen en de daaruit voortvloeiende opgaven zo eenduidig mogelijk te formuleren en onze beschikbare bedrijfsvoeringsmiddelen zo efficiënt en effectief mogelijk hierop in te zetten. De OverheidsOntwikkelCyclus gebruiken we hierbij als referentiekader voor organisatieontwikkeling. Dit kwaliteitsmodel biedt inzicht in de fase van ontwikkeling van de organisatie. Door de samenhang tussen de bedrijfsvoering- en organisatiegebieden helpt het model bij resultaatgericht sturen en geeft aan wat er nodig is om naar een meer procesgerichte organisatie te groeien.

Bron: *Netwerk Stoom*

1. Doelstelling, status en speerpunten 2025

Wat willen we bereiken?

Ons hoogste doel is een excellente dienstverlening met een goede balans tussen flexibiliteit en zakelijkheid en een organisatie die de inwoners effectief, efficiënt en veilig bedient met een menselijke maat in een digitale netwerksamenleving. Dit doen we door middel van een traject voor organisatieontwikkeling dat moet leiden tot een procesgerichte organisatie die toegerust is om in de digitale netwerksamenleving effectief, efficiënt en veilig inwoners te bedienen met een

menselijke maat. Verder richten we ons op het verhogen van de kwaliteit van ons werk en verlagen van de kosten en kwetsbaarheid.

Waar staan we?

Vanuit een organisatieontwikkeltraject is een aantal activiteiten en opdrachten uitgevoerd die er voor moeten zorgen dat we toegerust blijven voor de toekomst. Zo hebben we bijvoorbeeld stappen gezet in strategische personeelsmanagement, hebben we onze arbeidsmarktcommunicatie geüpdatet en is het concernkompas ingebed. Door een aantal trends en ontwikkelingen is het nodig om de opdracht van de ontwikkeling van onze organisatie te herijken. De maatschappij ontwikkelt zich steeds sneller naar een digitale maatschappij.

Wat gaan we doen?

Prioriteiten 2025

De vraagstukken waar we als overheid mee worden geconfronteerd, worden steeds complexer en/of gemeenteverstijgend. Dit stelt eisen aan de bedrijfsvoering en de manier waarop gewerkt wordt. De komende periode werken we op basis van vijf pijlers aan organisatieontwikkeling: Een digitale gemeente, Kundige medewerkers, Dienstverlening op maat, Een efficiënte gemeente en Bestuur en organisatie in control. Naast een blijvende investering in Medewerkers en Management is de doorontwikkeling van met name Processen en Informatie cruciaal voor een goed functionerende organisatie.

2. Beleid en strategie

We realiseren ons dat de rol van de gemeente verandert. We zijn niet meer op alle terreinen bepalend en stimuleren zelfsturingsinitiatieven en nemen daarbij hooguit een faciliterende rol op ons. We blijven investeren in het betrekken van inwoners en vooral ook jongeren bij beleid en politiek. Bij belangrijke onderwerpen maken we de dialoog mogelijk en we nemen een positieve grondhouding aan t.a.v. initiatieven.

Speerpunten 2025

Toekomstvisie 'Venray 2030, Venray loopt voorop'.

De vijf ambities uit de strategische visie zijn richtinggevend voor onze organisatie. De uitwerking krijgt vorm door beleidsontwikkelingen te koppelen aan de ambities uit de visie. Op onderdelen is door nieuwe ontwikkelingen aanscherping van de vijf ambities nodig. Deze aanscherping gebeurt in 2024.

Thema's informatievoorziening

De geactualiseerde informatie-strategieën met kaders voor de komende jaren werden in 2023 opgesteld. Ook in 2025 werken we verder met een aantal belangrijke thema's:

- Grip op informatie: We richten onze processen zo in, dat de informatie die we daarbij gebruiken en maken beter beschikbaar is en bewaard wordt;
- De moderne werkplek: Een goed ingerichte digitale samenwerk-omgeving, waarmee we intern en extern samenwerken (Microsoft 365);
- Digitalisering en robotisering: Processen en dienstverlening maken we efficiënter;
- Datagedreven werken: De realisatie van onze organisatie doelstellingen met data ondersteunen en zo de effecten van ons beleid in beeld;
- A-plan: Kwalitatieve en goed beveiligde computersystemen (hardware) voor ons werk;

Deze thema's komen samen in de digitale transformatie van de organisatie.

Digitale transformatie

De digitale transformatie is een ontwikkeling die de komende jaren veel veranderingen vraagt, op het vlak van de dienstverlening en meer procesgericht en digitaal werken. De digitale transformatie is een door digitalisering gedreven verandering waarbij de inwoners, bedrijven en verenigingen centraal komen te staan. Op die manier creëren we meerwaarde. Digitalisering is een vast onderdeel in het dagelijkse leven van inwoners en bedrijven. Diverse wet- en regelgevingen, zoals de Wet Open Overheid (zie ook paragraaf I), de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer en de nieuwe Archiefwet, stimuleren deze digitalisering van onze maatschappij en onze organisatie. We blijven daarbij onze manier van werken afstemmen op de behoefte van onze inwoners, bedrijven en verenigingen. Digitale transformatie gaat naast het toepassen van nieuwe technologie in ons werk, ook vooral om mensen en een nieuwe manier van denken en (samen)werken. Het is dus meer een organisatieontwikkeling, waarin ook de digitale vaardigheid van medewerkers een plek heeft.

Regionale samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering

Ook in de Samenwerking bedrijfsvoering Venray/Horst aan de Maas werken we aan een betrouwbare, veilige en efficiënte dienstverlening aan onze inwoners en bedrijven. We continueren de ingezette koers waarbij we blijven werken aan het verminderen van de kwetsbaarheid, behouden/verhogen van de kwaliteit, beheersen van de kosten en vergroten van onze innovatiekracht.

In 2025 ligt de focus op het verder harmoniseren, synchroniseren en waar mogelijk en wenselijk integreren van systemen, processen en werkwijzen voor de teams Informatievoorziening, HRM en Financiën.

Bouwen aan vertrouwen

Samen met dorps- en wijkraden, initiatiefnemers, ambtenaren, college en raad zijn we in gesprek geweest over ieders rol en de mate van participatie bij vraagstukken en initiatieven vanuit de samenleving. Belangrijk aandachtspunt is ook hoe gemeente en bewoners/partners met elkaar communiceren. Eind 2024 leidt dit tot een gezamenlijke visie op participatie en communicatie waarin voor iedereen helder is wat we van elkaar kunnen verwachten. Ook het uitdaagrecht zal in dit beleid worden verankerd. Tevens zal een handreiking participatie worden opgesteld en in 2025 worden geïmplementeerd en worden er gerichte interne trainingen aangeboden. Tot slot wordt het participatiebeleid in 2025 vertaald in een participatieverordening die ook verplicht gaat zijn met inwerkingtreding van de 'Wet versterking participatie op decentraal niveau' (de Eerste Kamer heeft hier in het voorjaar van 2024 mee ingestemd). Op deze manier is voor eenieder helder welke verwachtingen we mogen hebben van elkaar en wie welke rol heeft op welk moment in interactieve processen. Zeggen wat je doet en doen wat je zegt, dat is een manier om verder te bouwen aan vertrouwen.

Realiseren klantgerichte dienstverlening

Om te kunnen voldoen aan de meer complexere klantvragen en meer maatwerk te bieden is binnen het team Burgerzaken een processpecialisatie gerealiseerd. We voldoen aan de kwaliteitseisen en blijven dit vasthouden en monitoren in de komende jaren. Daarnaast ligt de focus op de doorontwikkeling van een toegankelijke en klantgerichte (online) dienstverlening. De implementatie van de nieuwe geharmoniseerde visie op dienstverlening die in samenwerking met Horst aan de Maas tot stand is gekomen vraagt nog een verbreding naar de gehele organisatie. Daarnaast loopt er een traject om tot vernieuwing van het telecommunicatieplatform te komen voor gemeente Venray en Horst aan de Maas. We blijven verder bouwen aan een goede dienstverlening aan inwoners en ondernemers, aansluiten op hun behoeften, die we actief ophalen.

In de kern zijn we op weg om te kantelen naar een proces- en klantgeoriënteerde dienstverlening. Daarbij leggen we nadrukkelijk de relatie met de digitale transformatie. Op een mensgerichte wijze willen we gebruik maken van de mogelijkheden van digitalisering om onze dienstverlening verder te verbeteren.

Sturing en beheersing

Vanuit de visie op control en de verdere uitwerking van de leidende principes daarin, is er continue aandacht voor meer grip/control op de verschillende processen. Naast Risicomanagement en Resultaatmanagement is een adequate informatievoorziening van belang om per beleidsveld de optimale resultaten te bereiken en de juiste sturing te kunnen geven. Vanuit de diverse beleidskaders, de thema's rondom informatievoorziening en de digitale transformatie geven we in 2025 verder uitvoering aan de sturing/beheersing van onze dagelijkse processen.

3. Management

Binnen het management development programma is aandacht voor het vertalen van de gewenste organisatiekoers naar afdelingen en teams. Een belangrijk uitgangspunt is strategisch personeelsmanagement (SPM) waarin we blijvend aandacht hebben voor het 'vinden, binden en boeien van medewerkers' en het 'ruimte geven voor ontwikkeling' van medewerkers. Het management stuurt op de doorontwikkeling van teams/medewerkers en gebruikt daarbij de vaardigheden die vanuit een leiderschapstraject zijn opgedaan.

4. Medewerkers

In een steeds krappere wordende arbeidsmarkt én een organisatie die vergrijsd, is extra aandacht nodig voor vitaliteit, behoud en ontwikkeling van kennis en verjonging van het personeelsbestand. Het zorgen voor goed en voldoende personeel, nu én in de toekomst, is een uitdaging voor veel werkgevers. Het 'vinden, binden en boeien van personeel' is zodoende ook één van de speerpunten binnen het strategisch personeelsmanagement (SPM) en HR Programma van de gemeente Venray. Naast een nieuwe actieve arbeidsmarktcommunicatie wordt binnen deze programma's op verschillende manieren gewerkt aan het behouden van personeel. In Venray doen wij dat door onder andere het bieden van een aantrekkelijke werkomgeving, goede ontwikkelingsmogelijkheden, mensen inzetten op hun talenten, extra aandacht voor on- en offboarding, waardering van het personeel en sociale activiteiten om de betrokkenheid bij de organisatie te versterken. Tevens proberen wij de betrokkenheid van medewerkers te vergoten door ze actief te betrekken bij de ontwikkeling van de organisatie (o.a. via de medewerkers dialoog, bijeenkomsten, opdrachten) en vragen wij feedback van onze medewerkers (o.a. jaargesprekken, exitinterviews) om te kijken wat zij waarderen bij de gemeente Venray als werkgever en waar eventuele verbeteringen mogelijk zijn. Op al deze manieren streven wij ernaar om een aantrekkelijke werkgever te zijn waar mensen graag komen en ook blijven werken. Een belangrijk aandachtspunt is strategische personeelsplanning; hoe zorgen we ervoor dat we ook in de toekomst over voldoende gekwalificeerd personeel kunnen beschikken? Dat betekent in ieder geval ook investeren in de huidige medewerkers (loopbaanbeleid, opleiding/training etc.). Ook is er extra aandacht voor digitale vaardigheden en –vergadertechnieken en is er voor de introductie van nieuwe medewerkers een apart programma. Via de Venrayse school (een centraal georganiseerd ontwikkelaanbod gericht op kennis en vaardigheden voor medewerkers) worden ook online leer mogelijkheden en nieuwe cursussen aangeboden.

Afdeling	2025			2024			2023		
	fte vast	fte tijd.	fte tot.	fte vast	fte tijd.	fte tot.	fte vast	fte tijd.	fte tot.
Griffie	3,7		3,7	3,5		3,5	3,5		3,5
Secretaris	1,0		1,0	1,0		1,0	1,0		1,0
Wonen Werken en Leven	137,7	1,6	139,3	133,7	0,8	134,5	117,6	5,8	123,4
Stad Dorpen en Wijken	123,8	3,9	127,7	121,3	2,2	123,5	112,4	4,7	117,1
Bedrijfsvoering	110,2		110,2	107,5	0,3	107,9	101,9	4,3	106,2
Concern	17,6	0,2	17,8	15,4	5,2	20,6	13,5		13,5
Totaal	394,0	5,8	399,8	382,4	8,5	390,9	349,9	14,8	364,7

Bovenstaande tabel geeft in de kolom 2025 de **geschatte** formatie (BCP) aan per 1 januari 2025 op basis van de informatie die medio juni 2024 beschikbaar was. De cijfers in de kolommen 2024 en 2023 zijn uit de begroting van die betreffende jaren overgenomen.

Het personeelsbudget 2025 is afgestemd op deze formatie.

Ten opzichte van de cijfers in de begroting 2024 is de vaste formatie met 11,6 fte toegenomen.

5. Financiën

Financiën is geen doel op zich maar een middel om de doelen van de organisatie en maatschappelijke effecten te behalen. De financiële middelen zijn volgend op het beleid maar kunnen daarnaast ook kaderstellend zijn. De financiële ruimte zorgt ervoor dat er keuzes gemaakt moeten worden.

Door middel van een goed ingerichte Planning & Controlcyclus wordt de relatie tussen het halen van de doelen en de ingezette middelen bewaakt. In het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers wordt, wanneer relevant, de ondersteunende applicatie nader uitgelegd. Medewerkers van Financiën, Planning & Control ondersteunen zowel het proces als de medewerkers hierbij.

6. Processen en informatie

Processen

De uitdagingen van deze (digitale) tijd en de ontwikkelingen de komende jaren vragen van ons dat we kritisch blijven kijken naar onze processen en deze waar nodig actualiseren en verbeteren. Er zijn namelijk minder middelen en minder mensen beschikbaar voor de zelfde (of meer) taken. Daarbij kunnen digitale mogelijkheden deze beter ondersteunen. Opdrachten als digitale toegankelijkheid en digitale transformatie zijn opdrachten waarmee we dit willen realiseren.

Informatie

De informatie die we gebruiken moet tijdig en juist zijn. Daarnaast gaan we steeds meer data gedreven werken en maken daarbij gebruik van gegevens en informatie. De kwaliteit daarvan moet goed zijn. Het data gedreven werken helpt ons bij de juiste sturing, besluitvorming, producten en diensten. De Wet Open Overheid stimuleert ons deze informatie transparant ter beschikking te stellen aan onze inwoners.

Vanuit de digitale transformatie en informatie strategieën die we hanteren, werken we daarbij in de volgende 3 sporen:

- *Blijvend onze basis op orde* → We ontwikkelen als organisatie samen door en zijn aan de slag met de uitdagingen op digitaliseringsgebied.
- *Doorontwikkeling organisatie* → Digitale vaardigheden en digitale cultuur krijgen extra aandacht als basis voor excellente dienstverlening.
- *Data gestuurd werken* → We hebben een business intelligence omgeving, die ons ondersteunt bij data gestuurd werken.

7. Resultaatgebieden

Een resultaatgerichte organisatie heeft haar ambities vertaald naar concreet te realiseren doelstellingen: prestaties (output) en effecten (outcome). Dit vraagt om een smart vertaling naar indicatoren en doelwaarden, om eenduidige metingen en om actieve sturing op doelrealisatie. We hebben stappen gezet in het concreter formuleren van effecten en prestaties waarmee monitoring van gestelde doelen en daarvoor uitgevoerde activiteiten nog beter mogelijk wordt. Daarnaast werken we, met de methodiek van programmeren en prioriteren, aan een verdere doorontwikkeling van sturing en beheersing op basis van de uitgangspunten en de leidende principes vanuit de visie op control. De informatievoorziening vanuit diverse beleidsvelden wordt hierbij samen met betrokkenen in kaart gebracht en verbeterd.

8. Leren en verbeteren

In 2024 hebben we een positiebepaling uitgevoerd in het kader van de organisatie-ontwikkelingscyclus. Dit levert ons inzicht op en verbeterpunten in o.a. de bedrijfsvoering. Deze worden vastgesteld op basis van analyse en worden vervolgens systematisch doorgevoerd. Hierbij vindt prioritering plaats op basis van een integrale afweging. Aanbevelingen uit de managementletter en het accountantsverslag van de onafhankelijke accountant, de verbeterpunten uit rekenkameronderzoeken en de adviezen naar aanleiding van interne controles worden systematisch vastgelegd en gemonitord.

9. Rechtmatigheidsverantwoording en Fraude risicoanalyse

Het College van B&W stelt met ingang van het boekjaar 2023 zelf een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Voorheen werd de rechtmatigheid door de accountant gecontroleerd. De accountant controleert de getrouwheid van deze verklaring.

Op 6 juli 2021 werd de Notitie Rechtmatigheidsverantwoording vastgesteld door de raad: in deze notitie wordt beschreven wat de rechtmatigheidsverantwoording voor de gemeente betekent en welke rapportagetoleranties voor Venray gehanteerd worden. Concreet betekent dit dat we in Venray voor de rechtmatigheidsverantwoording starten met de financieel relevante processen en dat de huidige rapportage- en tolerantiegrenzen gehandhaafd blijven. Kortheidshalve wordt voor de inhoudelijk details verwezen naar de vastgestelde Notitie Rechtmatigheidsverantwoording.

In de afgelopen 2 jaar hebben we onze procesbeschrijvingen, voor de financieel relevante processen, tegen het licht gehouden en de interne beheersmaatregelen getoetst om de geïdentificeerde risico's te verkleinen naar een aanvaardbaar niveau. Daar waar nodig zijn de beheersmaatregelen verder aangescherpt en/of zijn de interne beheersmaatregelen versterkt. Tevens werd de werking van de processen gecontroleerd.

Ook wordt gewerkt aan de verbetering/optimalisering van de control organisatie en de rollen van de diverse betrokkenen in het gehele pallet van risicomanagement binnen de organisatie. Daarmee

verwachten we een diepgaandere invulling te kunnen geven aan de rechtmatigheidsverantwoording.

Frauderisico's, misbruik en oneigenlijk gebruik.

De financieel relevante processen zijn per individueel proces uitgeschreven en de beheermaatregelen om fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen zijn in deze beschrijvingen vastgelegd. Vanuit de individuele processen zijn de risicomomenten in beeld. In het kader van de actualisering van het risicobeleid is aangegeven dat een organisatiebrede frauderisicoanalyse opgesteld gaat worden.

De commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) adviseert om een overkoepelend beleidsstuk misbruik & oneigenlijk gebruik (nota M&O) op te stellen. In 2024 is deze nota M&O opgesteld en door uw raad vastgesteld. Deze nota geeft een actueel kader van het M&O beleid van de gemeente Venray.

10. Overzicht overhead

Om de gemeenteraad meer inzicht te geven in de totale kosten van overhead en de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te bevorderen wordt conform de BBV een afzonderlijk overzicht van de totale overhead opgenomen.

Overhead	Rekening 2023		Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Overhead excl. reserves	20.486	413	24.159	41	23.999	42	24.657	43	25.482	43	26.083	43
Mutaties reserves	0	669	0	585	0	493	0	465	0	438	0	161
Overhead incl. reserves	20.486	1.082	24.159	626	23.999	535	24.657	508	25.482	481	26.083	204

Paragraaf F. Verbonden partijen

Inleiding

De uitvoering van taken is voor de gemeente steeds complexer geworden. In toenemende mate wordt de uitvoering van taken ondergebracht in samenwerkingsverbanden of wordt er een beroep gedaan op andere organisaties, waaraan taken worden uitbesteedt. Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording zijn verbonden partijen organisaties waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft.

Van een financieel belang is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat of;
- De gemeente voor bedragen aansprakelijk is als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Van een bestuurlijk belang is sprake als een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

De nota 'Vizier op Samenwerking' vormt het gemeentelijk beleidskader voor bestuurlijke samenwerking, waarin het doel, de uitgangspunten, de meerwaarde maar ook de valkuilen van bestuurlijke (intergemeentelijke) samenwerking zijn opgenomen. Gemeenten blijven wel verantwoordelijk voor de taken die zij door verbonden partijen laten uitvoeren.

In het Risicobeleid van de gemeente Venray is het onderwerp "Verbonden partijen" specifiek benoemd. In de verdere uitwerking van dit beleid vormt het verbeteren van de grip op diverse vormen van samenwerking en informatievoorziening hierover aan de raad één van de aandachtspunten.

Verder hebben de gezamenlijke raden van Noord-Limburg in 2018 opdracht gegeven om tot een meer gecoördineerde sturing te komen op vijf gemeenschappelijke regelingen (Veiligheidsregio Limburg-Noord, Modulaire Gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Limburg-Noord, Omnibuzz, Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord en Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen). Hierbij zijn afspraken gemaakt over accounthouderschap en taken die hieronder worden uitgevoerd. In dit kader is Venray regievoerder voor de Veiligheidsregio Limburg-Noord.

In deze paragraaf nemen we de lijst verbonden partijen op. Er wordt onderscheid gemaakt in de volgende categorieën verbonden partijen:

- Publiekrechtelijke (gemeenschappelijke regelingen tussen overheden)
- Privaatrechtelijke (rechtspersonen)

Naast de bovenstaande categorieën wordt ook nog op andere manieren samengewerkt met diverse partijen. Deze samenwerkingen worden verder niet toegelicht in deze paragraaf.

Nr.	Naam	Plaats	Vorm	Deelprogramma
1. Publiek				
1.01	Veiligheidsregio Limburg-Noord	Venlo	GR	DP11 DP23
1.02	Werkvoorzieningsschap Noord-Limburg West	Venray	GR	DP12
1.03	Euregio Rijn-Maas-Noord	Mönchengladbach	GR (Duits recht)	DP41
1.04	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg-Noord	Venray	GR	DP12
1.05	Omnibuzz	Sittard	GR	DP12
1.06	Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord	Venray	GR	DP23
1.07	Zorg en Veiligheidshuis Noord-Limburg	Horst	Netwerkorganisatie	DP11

Nr.	Naam	Plaats	Vorm	Deelprogramma
2. Privaat				
2.01	Bodemzorg Limburg BV	Maastricht	BV	DP22
2.02	Toeristisch en Recreatief Platform Venray	Venray	Stichting	DP31
2.04	NV Waterleiding Maatschappij Limburg	Maastricht	NV	DP32
2.05	NV Bank Nederlandse Gemeenten	Den Haag	NV	DP43
2.07	Enexis Holding	Den Bosch	NV	DP32
2.11	CSV Amsterdam BV	Den Bosch	BV	DP43
2.12	Publiek Belang Electriciteitsproductie BV	Den Bosch	BV	DP43
2.13	BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo	Venlo	Stichting	DP31
2.15	Veilig Thuis	Venlo	Stichting	DP11
2.16	Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)	Maastricht	Vereniging	DP22
2.17	Natuurnetwerk Gemeenten	Driebergen	Vereniging	DP22
2.18	Venray Bloeit	Venray	Stichting	DP31
2.19	Limburg Marketing	Roermond	Stichting	DP31

1.01 Veiligheidsregio Limburg-Noord					
Vestigingsplaats	Venlo	Vorm	GR	DP	DP23DP11
Doel	Meerwaarde behalen in veiligheid en gezondheid van de burgers.				
Participanten	De 15 gemeenten in de regio Noord- en Midden-Limburg.				
Openbaar belang	Het behartigen van de belangen van de gemeenten en hun ingezetenen op het gebied van: a. de brandweezorg; b. de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen; c. de rampenbestrijding en crisisbeheersing; d. het bevorderen van de multidisciplinaire uitvoering van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de bestrijding van zware ongevallen; e. het bevorderen van een samenhangend integraal veiligheidsbeleid in de regio; f. de publieke gezondheid en de maatschappelijke zorg.				
Bestuurlijk belang	De gemeente wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door de burgemeester en portefeuillehouder volksgezondheid. De gemeente wordt in de bestuurscommissie GGD vertegenwoordigd door de portefeuillehouder volksgezondheid. De gemeente wordt in de bestuurscommissie Veiligheid vertegenwoordigd door de burgemeester.				
Financieel belang	De gemeente Venray betaalt aan de Veiligheidsregio Limburg-Noord een bijdrage van € 5.970.000 gebaseerd op de begroting 2025.				
Risico's	De hogere inflatie werkt door in stijgende personeels- en materiaalkosten. Dit gaat de komende jaren voor een verhoging in de gemeentelijke bijdrage zorgen. De hoogte daarvan is nog onbekend.				
Ontwikkelingen	Vrijwillige brandweerorganisatie: financiële gevolgen van de uitspraken van het Europese Hof zijn nog onbekend.				

Beleidsvoornemens	Uitvoering geven aan eerder vastgesteld beleid, ambitie en wettelijke taak bestaande uit: a. De vastgestelde besturingsfilosofie bestuurlijk vastgesteld door het algemeen bestuur in 2009; b. De Wet veiligheidsregio's; c. De Wet publieke gezondheid; d. Uitvoering geven aan de wettelijke taak en ambitie op basis van het risicoprofiel van de regio en het gezondheidsprofiel van de regio.			
Rapportages	Begroting en jaarrekening. Tussentijdse voortgangsrapportages.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)
Eigen vermogen	6.551	8.014	5.603	5.149
Vreemd vermogen	32.792	32.363	35.747	28.553
Resultaat	965	1.948	0	0

1.02 Werkvoorzieningsschap Noord-Limburg West					
Vestigingsplaats	Venray	Vorm	GR	DP	DP12
Doel	Uitvoering geven aan de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) voor de gemeenten Peel en Maas, Horst aan de Maas en Venray. Sinds 1 januari 2015 is de NLW een van de professionele partners bij het uitvoeren van de participatiewet.				
Participanten	Gemeenten Peel en Maas, Horst aan de Maas en Venray				
Openbaar belang	Het initiëren, creëren, organiseren en uitvoeren van werk en het bevorderen van mogelijkheden op de arbeidsmarkt voor met name diegenen die in de toetreding tot de arbeidsmarkt worden belemmerd. Het op bedrijfsmatig verantwoorde wijze uitvoeren dan wel doen uitvoeren van taken van en voor gemeenten op het terrein van de gesubsidieerde arbeid. Primair betreft dit de taken in het kader van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Daarnaast geldt dit ook voor andere onderdelen van de Participatiewet zoals nieuw beschut werken en de banenafpraak.				
Bestuurlijk belang	De gemeente wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door (en is tevens voorzitter) portefeuillehouder Leven. De gemeente heeft als bestuurder van het werkvoorzieningsschap zeggenschap over de inhoudelijke dienstverlening van de NLW-Groep NV en als aandeelhouder zeggenschap over de bedrijfseconomische aspecten van de NLW-Groep NV.				
Financieel belang	In de meest actuele prognoses van de NLW (o.b.v. de participatiewet) wordt uitgegaan van een scenario waarbij er een structureel exploitatietekort zal ontstaan bij de NLW organisatie wat door de deelnemende gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling wordt bekostigd. Gemeentelijke bijdrage 2025 in de exploitatie en de bestuurskosten is € 209.000. Verstrekke geldlening € 1.695.000.				
Risico's	Terugbetalen geldlening, afname van de Rijkssubsidie ten behoeve van de SW en tekorten in de exploitatie van de NLW.				

Ontwikkelingen	De in december 2020 vastgestelde koers is door de gemeenteraden ingetrokken omdat die niet uitvoerbaar bleek. Er is een nieuwe opdracht "iedereen doet mee" geformuleerd. Deze opdracht bestaat uit 3 deelopdrachten: 1. Strategische samenwerkingsverkenning Participatie2. Onderzoek wat er voor nodig is om de verouderde GR te herzien of te ontbinden.3. Nieuwe infrastructuur voor beschermd en beschut werken. De uitvoering vindt in 2024 tot medio 2025 plaats.Tot die tijd blijft de inzet liggen op continuering van de bedrijfsvoering.			
Beleidsvoornemens	Binnen de (financiële) kaders uitvoering geven aan de Wsw en gedeeltelijke invulling geven aan de Participatiewet.			
Rapportages	Begroting en jaarrekening.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)
Eigen vermogen	38	67	39	39
Vreemd vermogen	5571	6082	5389	5333
Resultaat	-21	29	0	0

1.03 Euregio Rijn-Maas-Noord

Vestigingsplaats	Mönchengladbach	Vorm	GR (Duits recht)	DP	DP41
Doel	Stimuleren, ondersteunen en coördineren van de regionale grensoverschrijdende samenwerking tussen de leden, in het bijzonder op de volgende gebieden: economische ontwikkeling, opleiding en onderwijs, arbeidsmarkt, verkeer en vervoer, technologie en innovatie, ruimtelijke ordening, cultuur en sport, toerisme en recreatie, milieubescherming en afvalverwerking, natuurbehoud, rampenbestrijding, communicatie, openbare orde en veiligheid.				
Participanten	Van de euregio rijn-maas-noord maken tegenwoordig 34 leden (stand juni 2024) deel uit. In het Nederlandse deel van de euregio zijn dat de gemeenten Beekdaelen, Beesel, Echt-Susteren, Horst aan de Maas, Landgraaf, Leudal, Nederweert, Peel en Maas, Maasgouw, Roerdalen, Roermond, Sittard-Geleen, Venlo, Venray, Weert en MKB Limburg. Aan Duitse kant gaat het naast de Landeshauptstadt Düsseldorf om de steden Mönchengladbach en Krefeld, het zuidelijk deel van de Kreis Kleve, de gemeenten Brüggen, Niederkrüchten, Selfkant en Schwalmatal, de steden Straelen, Geldern, Nettetal, Wassenberg, Wegberg, de Kreis Viersen, de Rhein-Kreis Neuss, de Kreis Heinsberg, de Industrie- und Handelskammer Mittlerer Niederrhein en de Niederrheinische Industrie- und Handelskammer in Duisburg.				
Openbaar belang	Het stimuleren van grensoverschrijdende samenwerking en belangenbehartiging van de euregio binnen het cohesiebeleid van Europa. Grensoverschrijdende samenwerking is van belang ter ondersteuning van ons bedrijfsleven. Dit past ook bij de ambitie van de tweede centrumstad van Noord Limburg. Via de euregio heeft Venray invloed op de benutting van het INTERREG A programma. De euregio's langs de grens voeren hierover het programmamanagement.				

Bestuurlijk belang	Ledenvergadering: Burgemeester (lid), pfh Economie, Gebiedsontwikkelingen en Evenementen (lid) Dagelijks bestuur: Burgemeester (lid) Commissie Interreg (Ausschuss): pfh Economie, Gebiedsontwikkelingen en Evenementen (lid) Commissie Economie en Toerisme: pfh Economie, Gebiedsontwikkelingen en Evenementen (lid) Commissie Sociale Aangelegenheden, Cultuur en Sport: pfh Sociale Zaken, Jeugd en Leefbaarheid (lid) Commissie Openbare Orde en Veiligheid: Burgemeester (lid) Commissie Arbeidsmarkt en Onderwijs: pfh Economie, Gebiedsontwikkelingen en Evenementen (lid) Commissie ruimtelijke Ordening, Infrastructuur, Mobiliteit en Energie: pfh Duurzaamheid, Openbare Ruimte en Mobiliteit (lid)			
Financieel belang	€13.500 (3 zetels à € 4.500).			
Risico's	geen			
Ontwikkelingen	Inmiddels is het nieuwe Interreg Programma, Interreg VI gestart. Venray participeert namens de regio in projecten die ondersteuning krijgen uit Interreg VI. Thema Agrofood: • Agropole Innovates: samenwerkingsproject Venray (Greenport Regio Venlo), Agribusiness Region Niederrhein en Brighlandscampus Greenport Venlo met als doel het samenbrengen van ondernemers in de agrofood keten, business development. Er zijn (en worden) digitale en fysieke ondernemersbijeenkomsten georganiseerd. Ook zijn er concrete samenwerkingprojecten tussen combinaties van Duits-Nederlandse bedrijven op het gebied van terugdringen gewasbescherming, digitalisering en sensing, trace-ability in de varkensketen en insecten. Thema Duurzaamheid en circulaire economie: • Realise Bio: stimuleren grensoverschrijdende samenwerking rond vraag en aanbod van biomassa stromen om zo bij te dragen aan de circulaire economie en mogelijk het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen. Gericht op clustering van bedrijven en ideeën op het gebied van biomassa uit agro, industrie/levensmiddelen, diervoeders en afvalverwerking. Vanuit het programma "Euregiole Toolkit" hebben we met steun van de Euregio regelmatig contact met Gemeente Geldern; waarmee we tot bezoeken en uitwisseling komen en diverse thema's bespreken zoals o.m. ontwikkeling van de binnenstad, arbeidsmarkt e.d.			
Beleidsvoornemens				
Rapportages	Begroting en jaarrekening 2 keer per jaar aan het college ter voorbereiding op de (leden-) vergadering en standpuntbepaling van onze vertegenwoordiging. De raad wordt daarvan in kennis gesteld.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)
Eigen vermogen	377	377	362	Niet bekend
Vreemd vermogen	474	560	198	Niet bekend
Resultaat	0	-11	-7	Niet bekend

1.04 Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg-Noord

Vestigingsplaats	Venray	Vorm	GR	DP	DP12
Doel	Activiteiten in het sociaal domein dusdanig uit te voeren, dat efficiency-, kwaliteits- en continuïteitsvoordelen maximaal benut worden. Dit geldt op het gebied van kennis, kunde en financiën/bedrijfsvoering.				
Participanten	Module 1: De gemeenten: Beesel, Bergen, Gennep, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo en Venray. Module 2: De gemeenten: Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en Weert.				
Openbaar belang	Behartigen belangen deelnemende gemeentes m.b.t. uitvoerende taken met betrekking tot de inkoop op de terreinen Jeugd, Participatie en Wmo. Vooralsnog gericht op het aanbieden, aanbesteden en inkopen van producten en diensten (Regionaal Bureau Opdrachtgeven = RBO).				
Bestuurlijk belang	De gemeente wordt in het algemeen bestuur en dagelijks bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Leven.				
Financieel belang	Bijdrage o.b.v. het aantal inwoners. Voor 2025 betreft het gemeentelijke aandeel in de MGRSDLN/ RBO bedrijfsvoeringskosten voor Venray € 401.014 (excl. BTW). De BTW kan verrekend worden via het BTW compensatiefonds.				
Risico's	Grip op contracten: In het kader van het ontwikkelplan MGR worden stappen genomen om het leveranciersmanagement verder te professionaliseren. Daarnaast wordt ook meer sturingsinformatie ontsloten.				
Ontwikkelingen	In 2022 is een nieuw uitvoeringsplan voor de periode 2023-2025 vastgesteld. Daarnaast is de MGR uitgebreid met een tweede module (beschermde wonen en maatschappelijke opvang) en is de gemeenschappelijke regeling hierop ook aangepast. Een geactualiseerde gemeenschappelijke regeling aan de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen is op 1 juli 2024 van kracht geworden. Daarnaast is in 2023 ook gestart met een inhoudelijke actualisatie van de regeling waarbij de ingangsdatum van 1 januari 2026 wordt nagestreefd. Daarbij zal ook een nieuw uitvoeringsplan voor de periode vanaf 2026 worden opgesteld.				
Beleidsvoornemens	De MGR en meer specifiek het Inkoopbureau zijn een uitvoeringsorgaan. Beleid vindt plaats bij de gemeenten.				
Rapportages	Begroting, jaarverslag, kaderbrief en bestuursrapportage.				
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)	
Eigen vermogen	60	275	N.v.t.	N.v.t.	
Vreemd vermogen	10.463	14.296	N.v.t.	N.v.t.	
Resultaat	354	443	0	0	

1.05 Omnibuzz					
Vestigingsplaats	Sittard	Vorm	GR	DP	DP12
Doel	Realiseren van voordelen om gezamenlijk het doelgroepenvervoer in te kopen en uit te voeren.				
Participanten	30 gemeenten in Limburg (met uitzondering van Mook en Middelaar).				
Openbaar belang	Houdt toezicht op gemeenschappelijke regeling vervoer.				
Bestuurlijk belang	De gemeente wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door wethouder Leven.				
Financieel belang					
Risico's	Door toename van het vervoersvolume kan het zijn dat de kosten hoger uitvallen dan begroot.				
Ontwikkelingen	De GR is op 11 mei 2016 van start gegaan. In eerste instantie is alleen het Wmo-vervoer opgenomen in de GR. In latere jaren sluiten het vervoer naar dagbesteding, in het kader van de jeugdwet en het leerlingenvervoer aan.				
Beleidsvoornemens	De GR is een uitvoeringsorgaan. Het beleid ligt bij de gemeente.				
Rapportages	Begroting, jaarverslag en bestuursrapportage.				
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)	
Eigen vermogen	4.422	3.005	925	918	
Vreemd vermogen	1.567	2.232	1.539	1.779	
Resultaat	3.383	2.070	0	0	

1.06 Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord					
Vestigingsplaats	Venray	Vorm	GR	DP	DP23
Doel	De uitvoering van de taken van vergunningverlening, toezicht of handhaving van de gemeentelijke organisatie voldoet aan landelijk, door de RUD en door de gemeente bepaald kwaliteitsniveau.				
Participanten	15 Noord- en Midden Limburgse gemeenten en de provincie behorend tot de (Veiligheids-)regio Limburg Noord (Noord- en Midden-Limburg).				
Openbaar belang	Verbeteren en borgen van kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving				
Bestuurlijk belang	Verbetering dienstverlening bij de uitvoering van gemeentelijke vergunningverlenings-, toezichts- en handhavingstaken. Afstemming van de uitvoering van de VTH-taken in de RUD-regio. De gemeente wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door portefeuillehouder Duurzaamheid, Openbare Ruimte en Mobiliteit.				
Financieel belang	Kosten van de organisatie van de RUD Limburg Noord worden verdeeld over de deelnemende gemeenten en provincie Limburg o.b.v. het aantal inwoners en de omvang van afgenomen diensten. De bijdrage aan de RUD is op basis van het aantal inwoners. Voor 2023 zijn we nog in afwachting van de definitieve cijfers. De verwachting is dat de RUD deze eind maart, begin april aanlevert.				
Risico's	De RUD-samenwerking is gebaseerd op een gemeenschappelijke regeling in de vorm van een openbaar lichaam. Er is geen reserve opgenomen in de RUD-begroting. Tekorten worden door de partners aangevuld. Overschotten worden terugbetaald aan de partners.				
Ontwikkelingen	Naar aanleiding van het rapport Van Aartsen is er in 2024 een plan van aanpak opgesteld om te ontwikkelen naar een robuuste omgevingsdienst. Dit plan voorziet in de ombouw van de netwerkorganisatie naar een fysieke dienst waarbij de medewerkers in dienst komen (waar ze nu nog in dienst zijn van de gemeente Venray).				

Beleidsvoornemens	De RUD Limburg Noord heeft de ambitie om door te groeien tot gesprekspartner en regisseur van het uitvoeringsproces van de VTH-taken. De RUD zorgt voor het borgen van de kwaliteit bij de uitvoering van de VTH-taken.			
Rapportages	De RUD Limburg Noord stelt een (meerjaren)begroting en een jaarrekening op. De deelnemende gemeenten en provincie Limburg kunnen zienswijzen indienen op de ontwerpbegroting. De RUD legt na afloop van het jaar een rapportage en evaluatie van de uitvoering van de VTH-taken door de RUD LN voor aan de partners.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)
Eigen vermogen	181	721	309	309
Vreemd vermogen	1.150	1658	1150	1150
Resultaat	0	0	0	0

1.07 Zorg en Veiligheidshuis Noord-Limburg

Vestigingsplaats	Horst	Vorm	Netwerkorganisatie	DP	DP11
Doel	Ondersteuning bieden op het gebied van zorg, welzijn en veiligheid				
Participanten	Gemeenten, zorg- en veiligheidspartners in Noord-Limburg				
Openbaar belang	Biedt ondersteuning op het gebied van straf en zorg.				
Bestuurlijk belang	Een sluitende keten straf en zorg in het belang van de kwetsbare inwoner alsook van de omgeving.				
Financieel belang	Gemeente Venray betaalt jaarlijks een bijdrage. De betaalde bijdrage in 2024 bedraagt € 103.643,-. De begroting voor 2025 wordt in het najaar 2024 ter besluitvorming voorgelegd.				
Risico's	Vanaf 2026 stijgt de financiële bijdrage als gevolg van de nieuwe verdeelsleutel. De gemeente Venray kent - in vergelijking tot een aantal andere gemeenten - relatief meer multicomplexe casuïstiek op het snijvlak zorg en veiligheid. De nieuwe verdeelsleutel zal op basis van het huidige beeld dan ook tot gevolg hebben dat de bijdrage meerjarig, vanaf 2026, relatief harder zal stijgen. Bij de voorbereiding van de begroting voor het Zorg- en Veiligheidshuis 2025 wordt hier meerjarig (vanaf 2026) op geanticipeerd.				
Ontwikkelingen	In juni 2021 hebben de Noord-Limburgse colleges ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst, waarmee de basis is gelegd voor het Zorg en Veiligheidshuis Noord-Limburg. Met beheergemeente Horst aan de Maas is in 2022 een dienstverleningsovereenkomst gesloten. In 2024 heeft een evaluatie plaatsgevonden van de samenwerking incl. samenwerkingsafspraken en dienstverleningsovereenkomst met Horst aan de Maas. De intentie is uitgesproken om vanaf 2025 te werken met een meerjarig beleidsplan alsook een meerjarige begroting.				
Beleidsvoornemens	Samenwerken op de schaal van Noord-Limburg binnen een Zorg- en Veiligheidshuis, waarbij we streven naar een afname van overlast en criminaliteit, een afname van individuele problematiek en het verhogen van persoonlijk welzijn, efficiëntere zorgconsumptie alsook een meer sluitende keten straf en zorg. Ook wordt gestreefd naar intensivering van de samenwerking met het Veiligheidshuis in Midden-Limburg. Naast de kerntaken voert het Zorg- en Veiligheidshuis een aantal plustaken uit zoals de levensloopbenadering, multicomplexe casuïstiek arbeidsmigranten en jeugdige criminelen.				
Rapportages	Jaarverslag en jaarrekening.				

Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)
Eigen vermogen	0	0	0	0
Vreemd vermogen	0	0	0	0
Resultaat	Overschrijding budget met € 9.937, tlv onvoorzien	nog niet bekend	Indexering met 5,5%	Indexering met 5,5%

2.01 Bodemzorg Limburg BV

Vestigingsplaats	Maastricht	Vorm	BV	DP	DP22
Doel	Beheren en beheersen van afgewerkte stortplaatsen in Limburg, d.m.v. duurzaam onderhouden, inrichten en zo nodig herstellen van (milieubeschermdende) voorzieningen. Bodemzorg Limburg BV is een beheerorganisatie zonder winstoogmerk, die handelt onder de naam Bodemzorg Limburg. Bodemzorg Limburg is verantwoordelijk voor de nazorg van locaties die zijn gesloten vóór 1 september 1996 en die formeel door gemeenten zijn overgedragen aan Bodemzorg Limburg.				
Participanten	Alle Limburgse gemeenten zijn aandeelhouder.				
Openbaar belang	Bevorderen van een gezond milieu.				
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door portefeuillehouder Openbare Ruimte.				
Financieel belang	De gemeente bezit 950 (1,727%) van in totaal 55.280 volgestorte aandelen.				
Risico's	Boekwaarde aandelenkapitaal ad € 390.				
Ontwikkelingen	Bodemzorg Limburg zoekt actief naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Daarbij dient als uitgangspunt dat de nieuwe activiteiten het beleid van de overheid ondersteunen. Met ingang van 2016 is de vennootschapsbelasting voor overheidsbedrijven ingevoerd. Bodemzorg Limburg heeft een vrijstellingsberoep gedaan voor deze belasting. In 2021 heeft de Belastingdienst deze vrijstelling afgewezen voor o.a. de exploitatie van zonneparken. Met Bodemzorg Limburg is een koopovereenkomst en een intentieovereenkomst gesloten. De koopovereenkomst heeft betrekking op de verkoop van de voormalige stortplaats Venrays Broek. De intentieovereenkomst heeft betrekking op een gezamenlijk onderzoek, maar Bodemzorg is in de lead, naar de realisatie van zonnepanelen op de voormalige stortplaats. Het onderzoek naar de realisatie van zonnepanelen en de financiële gevolgen daarvan is afgerond. De akte van levering is in augustus 2020 gepasseerd; de voormalige stortplaats is nu eigendom van Bodemzorg Limburg inclusief de daarbij behorende rechten en plichten.				

Beleidsvoornemens	De Provincie Limburg voert al geruime tijd onderzoek uit de naar de effecten van circa 400 voormalige stortlocaties (NAVOS-locaties) op de omgeving. Hierbij wordt gekeken naar de verspreidingsrisico's van eventueel aanwezige grondwaterverontreinigingen. Uit dit onderzoek komen locaties naar voren waar mogelijk specifieke nazorg noodzakelijk is. Op basis hiervan kan door de betreffende gemeente gekozen worden om de locatie (en de risico's) over te dragen aan Bodemzorg Limburg. In de aandeelhoudersvergadering is nogmaals afgesproken dat alle gemeenten z.s.m. dienen aan te geven of er nog gesloten stortplaatsen zijn die voor nazorg overgedragen zouden moeten worden. Een en ander is ook afhankelijk van de afronding van de beoordeling van NAVOS-locaties door de provincie. Verder wordt met de gemeenten waar een dergelijke locatie ligt, bekeken of er behoefte is een locatie na de overdracht voor specifieke doeleinden in te richten (bijv. de aanleg van een mountainbike route of de plaatsing van zonnepanelen).			
Rapportages	De raad en het college worden via de reguliere P&C-cyclus geïnformeerd.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)
Eigen vermogen	6.381	8.959	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	32.579	32.450	Niet bekend	Niet bekend
Resultaat	1.876	2.578	631	Niet bekend

2.02 Toeristisch en Recreatief Platform Venray

Vestigingsplaats	Venray	Vorm	Stichting	DP	DP31
Doel	Toeristische Promotie van Venray				
Participanten	Toeristisch-Recreatief Platform Venray, VVV, recreatieve ondernemers, gemeente Venray.				
Openbaar belang	Verzorgt de lokale promotie van Venray				
Bestuurlijk belang	De gemeente is niet vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur van de stichting				
Financieel belang	De gemeente subsidieert het Toeristisch en Recreatief Platform Venray				
Risico's	Zijn nihil. Samen met recreatieve ondernemers stuurt de gemeente het dagelijks bestuur aan.				
Ontwikkelingen	Het TRPV is het afgelopen jaar verder geprofessionaliseerd. Het bestuur van het TRPV wordt door een deelnemersraad aangestuurd. In de deelnemersraad zijn diverse werkgroepen actief. Het TRPV is coördinatiepunt van het Masterplan Recreatieve Routes. Het TRPV is betrokken bij de stuurgroep Liberationroute waarbinnen een aantal werkgroepen actief zijn en bij het opzetten van de opleiding landschapsambassadeurs Maasgaard. De VVV maakt nu onderdeel uit van het TRPV.				
Beleidsvoornemens	Nieuw plan van aanpak promotie en marketing activiteiten. Uitgeven wandelkaart, platformfolder, uitvoering Masterplan Recreatieve Routes, starten opleiding Landschapsambassadeurs.				
Rapportages	Begroting en jaarrekening. De raad en het college worden via de reguliere P&C-cyclus geïnformeerd.				
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)	
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Resultaat	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	

2.04 NV Waterleiding Maatschappij Limburg

Vestigingsplaats	Maastricht	Vorm	NV	DP	DP32
Doel	Het duurzaam en doelmatig leveren van leidingwater aan inwoners, bedrijven en (overheids-)instellingen in Venray.				
Participanten	Limburgse gemeenten en provincie Limburg.				
Openbaar belang	Het als gemeentelijk intermediair: • ☐ bevorderen dat zoveel mogelijk panden op de openbare nutsvoorzieningen zijn of kunnen worden aangesloten; • ☐ het verzorgen van de watervoorziening aan de ingezetenen van de gemeente.				
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door portefeuillehouder Besturen.				
Financieel belang	De gemeente bezit 15 (3%) van in totaal 500 volgestorte aandelen.				
Risico's	Boekwaarde aandelenkapitaal ad € 68.070 WML keert geen dividend uit.				
Ontwikkelingen	WML staat voor de uitdaging om te zorgen voor duurzaam drinkwatersysteem binnen het grotere watersysteem. Dit vraagt enerzijds om ruimtelijke aanpassingen, zodat we meer en langer water kunnen vasthouden. En anderzijds om het stimuleren en helpen van onze klanten, samen met onze partners, om drinkwater verantwoord te gebruiken.				
Beleidsvoornemens	Dit willen we bereiken op het gebied van klant en omgeving: • Drinkwaterbewustzijn (zowel waterkwantiteit als -kwaliteit) is 'top of mind' bij klanten en stakeholders. • We zijn aantoonbaar een strategische gesprekspartner in maatschappelijk relevante dossiers. • Samen met watersysteembeheerders vestigen we de aandacht op het belang van aanpassingen van het watersysteem vanuit vraag én aanbod. We richten ons op het langer vasthouden van water. • WML zet CSRD in als kompas om verder te groeien op het vlak van duurzaamheid. WML rapporteert conform vereisten in CSRD met ingang van het rapporteringsjaar 2025.				
Rapportages	Jaarrekening. De raad en het college worden via de reguliere P&C-cyclus geïnformeerd.				
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)	
Eigen vermogen	200.306	204.935	Niet bekend	Niet bekend	
Vreemd vermogen	382.490	387.560	Niet bekend	Niet bekend	
Resultaat	6.303	4.562	Niet bekend	Niet bekend	

2.05 NV Bank Nederlandse Gemeenten					
Vestigingsplaats	Den Haag	Vorm	NV	DP	DP43
Doel	Duurzaam bijdragen aan het laag houden van (financierings)kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.				
Participanten	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Nederland.				
Openbaar belang	Bank voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang, die bijdraagt aan het duurzaam laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.				
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door portefeuillehouder Besturen.				
Financieel belang	De gemeente bezit 54.202 (0,0973%) van in totaal 55.690.720 volgestorte aandelen.				
Risico's	Boekwaarde aandelenkapitaal ad € 135.505. Jaarlijks geraamd dividend: begroting 25 € 117.076.				
Ontwikkelingen	-				
Beleidsvoornemens	-				
Rapportages	De raad en het college worden via de reguliere P&C-cyclus geïnformeerd.				
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)	
Eigen vermogen	4.615.000	4.721.000	Niet van toepassing	Niet van toepassing	
Vreemd vermogen	107.459.000	110.834.000	Niet van toepassing	Niet van toepassing	
Resultaat	300.000	254.000	Niet van toepassing	Niet van toepassing	

2.07 Enexis Holding					
Vestigingsplaats	Den Bosch	Vorm	NV	DP	DP32
Doel	Behartigen van de publieke belangen m.b.t. het beheer van het energienetwerk door Enexis.				
Participanten	Gemeenten en provincies.				
Openbaar belang	Verzorgen van energievoorziening (elektriciteit en gas).				
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door portefeuillehouder Besturen.				
Financieel belang	De gemeente bezit 370.845 (0,25%) van in totaal 149.682.196 volgestorte aandelen. Daarnaast heeft de gemeente op 30 november 2020 aan Enexis een aandeelhouderslening (converteerbare hybride lening) verstrekt voor een bedrag van € 1.238.775. Voor de periode 2025 – 2028 wordt uitgegaan van een dividend van € 89.000 per jaar.				

Risico's	Enexis heeft een solide financiële positie, met sterke creditratings bij Moody's Aa3 (met stabiele outlook) en Standard & Poor's (S&P) AA- (met een stabiele outlook). Beide creditratings bevatten een verhoging vanwege eventuele toekomstige steun van aandeelhouders, waaronder misschien ook het Rijk. Deze verhogingen ondersteunen de financiering van de energietransitie en dragen bij aan een goede toegang tot financiële middelen. De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde ad € 370.845 (Venray) te moeten afwaarderen. Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment 50% eigen vermogen.			
Ontwikkelingen	Voor de uitvoering van het Klimaatakkoord zijn extra investeringen noodzakelijk. Verschuiving van de energievoorziening van centrale productie naar lokale duurzame opwek. Ambitieuw investeringsplan voor de komende 10 jaar voor de uitbreiding, vervanging of het onderhoud van de gas- en elektriciteitsnetten. Verzwaring van de lokale laagspanningsnetten en de bouw van extra stations. Daarbij aandacht voor belangrijke rol voor warmte, groen gas en groene waterstof. Het investeringsplan brengt ook het 'maakbaarheidsgat' in beeld, dit is de vraag van de markt waar niet aan kan worden voldaan. In 2030 is dit gat maximaal 27% en in de jaren daarna wordt dit gat zo snel mogelijk verkleind. De beperkingen van de energie-infrastructuur zijn inmiddels ook merkbaar in de gemeente Venray. Bedrijven en instellingen die een zogenoemde grootzakelijke elektriciteitsaansluiting van meer dan 3 X 80 ampère nodig hebben, kunnen de komende jaren niet meer worden aangesloten. Dit geldt voor teruglevering en afname van elektriciteit.			
Beleidsvoornemens	Door heersende transportschaarste worden plannen gemaakt om de energietransitie te realiseren. A. Sneller, meer infrastructuur realiseren. B. Slimme keuzes om infra behoefte te verminderen C. Omgaan met schaarste: prioritering dan wel keuzen maken over klantaansluitingen én uitbreidingsinvesteringen. D. Programmeren: energiesysteem keuzen en ruimtelijke ordening in samenhang. Capaciteitsvraag en netmogelijkheden komen weer bij elkaar. Hiertoe wil Enexis een samenwerkingsovereenkomst sluiten met gemeenten. Onder andere om procedures die nodig zijn om de laagspanningsnetten te verzwaren en extra stations te bouwen soepel te laten verlopen. Klanten verdienen een realistisch perspectief. o.a.: geografische overzichten, 1 op 1 benadering, mailing/brief, website etc. https://www.enexis.nl/over-ons/ons-investeringsplan			
Rapportages	Jaarrekening en halfjaarlijkse rapportage.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)
Eigen vermogen	4.141.000	5.320.000	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	4.907.000	5.140.000	Niet bekend	Niet bekend
Resultaat	1.300.000	72.000	Niet bekend	Niet bekend

2.11 CSV Amsterdam BV

Vestigingsplaats	Den Bosch	Vorm	BV	DP	DP43
Doel	1. Het namens de verkopende aandeelhouders van Essent voeren van een eventuele schadeclaimprocedure tegen de Staat als gevolg van de WON. 2. Namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaimprocedures voeren tegen Recycleco BV (hierna Waterland). 3. Het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.				
Participanten	Gemeenten en provincies.				
Openbaar belang	In 2014 is de naam van de vennootschap gewijzigd waarna het openbaar belang louter nog de onder 'doel' geformuleerde zaken dient.				
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door portefeuillehouder Onderwijs, Ruimtelijke planning en Middelen.				
Financieel belang	De gemeente bezit 4.955 (0,25%) van in totaal 2.000.000 volgestorte aandelen.				
Risico's	Boekwaarde aandelenkapitaal ad € 50.				
Ontwikkelingen	In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de uitspraak van de Rechtbank (verwachting eind 2024/begin 2025) zal, in overleg met de aandeelhouderscommissie van CSV, de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze gerechtelijke procedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.				
Beleidsvoornemens	De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting.				
Rapportages	Jaarrekening.				
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)	
Eigen vermogen	210	98	150	Niet bekend	
Vreemd vermogen	13	51	0	Niet bekend	
Resultaat	-102	-111	-100	Niet bekend	

2.12 Publiek Belang Electriciteitsproductie BV

Vestigingsplaats	Den Bosch	Vorm	BV	DP	DP43
Doel	Afwikkelen resterende rechten en plichten uit de verkoop van o.a. de aandelen Electriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland; m.n. die voortvloeien uit het (aanvullend) convenant met de Staat.				
Participanten	Gemeenten en provincies.				
Openbaar belang	Afwikkeling van rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders Essent).				
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door de portefeuillehouder.				
Financieel belang	De gemeente bezit 370.845 (0,25%) van in totaal 149.682.196 volgestorte aandelen.				

Risico's	Boekwaarde aandelenkapitaal ad € 3.708. Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).			
Ontwikkelingen				
Beleidsvoornemens	Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd. Het doel was dat de vennootschap in 2023 zou worden opgeheven. Dat is niet gelukt. Het bestuur van de vennootschap treft nu voorbereidingen voor het opheffen van de vennootschap in 2024. Hiertoe zal een extra aandeelhoudersvergadering worden belegd.			
Rapportages	Jaarrekening en begroting.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)
Eigen vermogen	1.480	1.445	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	10	31	Niet bekend	Niet bekend
Resultaat	-52	-36	-20	Niet bekend

2.13 BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

Vestigingsplaats	Venlo	Vorm	Stichting	DP	DP31
Doel	Aanleggen en exploiteren businesspark Greenport Venlo plus 30 ha. nieuw bedrijventerrein in Venray (Klaver 15).				
Participanten	De gemeenten Venray, Horst aan de Maas en Venlo en de Provincie Limburg.				
Openbaar belang	Het creëren van een regionale economische impuls door middel van het gezamenlijk aanleggen en exploiteren van een hoogwaardig businesspark inclusief de ontwikkeling van 30 ha. uitgeefbaar bedrijventerrein op grondgebied van Venray.				
Bestuurlijk belang	De gemeente wordt in de aandeelhoudersvergadering (AVvA) vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Economie.				
Financieel belang	Het belang van de gemeente Venray in de BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo is 5,4%.				
Risico's	Periodiek vindt door het ontwikkelbedrijf monitoring van de risico's plaats. Om eventuele risico's voor Venray (5,4% van het uiteindelijke resultaat) in de toekomst te kunnen opvangen is ervoor gekozen om binnen het grondbedrijf van Venray een reserve te vormen die gevoed gaat worden uit het jaarlijks te verkrijgen rendement (2%) op het ingebrachte eigen vermogen evenals het surplus op het ingebrachte vreemd vermogen. De 6e uitkering van dividend aan de aandeelhouders (over het jaar 2022) heeft plaatsgevonden in 2023.				

Ontwikkelingen	In december 2016 hebben de raden van de vijf deelnemende gemeenten ingestemd met de vervlechting van de (grond) exploitaties van DCGV, TPN, VGP, Villa Flora en de Innovatoren. Als gevolg van deze vervlechting is de gemeenschappelijke regeling beëindigd en is één nieuw ontwikkelbedrijf ontstaan met aan de ene kant de BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo (aandeelhouders zijn de gemeenten Horst aan de Maas, Venlo, Venray en de Provincie Limburg) en aan de andere kant een BV/CV Campus Vastgoed Greenport Venlo (aandeelhouders zijn de gemeente Venlo en de Provincie Limburg). De gemeenten Gennep en Peel en Maas hebben besloten om geen deel uit te maken van het nieuwe samenwerkingsverband en treden daarmee uit. Dit heeft ertoe geleid dat een deel van het gebied is omgevormd naar de BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo (aandeel Venray 5,4%) en een deel is omgevormd naar de CV/BV Campus Vastgoed (Venray is hier geen aandeelhouder in). Per 1-1-2017 is het nieuwe ontwikkelbedrijf operationeel.			
Beleidsvoornemens	N.v.t.			
Rapportages	Begroting en jaarrekening. De raad en het college worden via de reguliere P&C-cyclus geïnformeerd. Tevens worden de kwartaalrapportages van de BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo toegezonden aan college en raad.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

2.15 Veilig Thuis

Vestigingsplaats	Venlo	Vorm	Stichting	DP	DP11
Doel	Uitvoering van de wettelijke taken, te weten fungeren als meldpunt voor gevallen of vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling; onderzoeken of er daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling; het beoordelen of en zo ja tot welke stappen de melding aanleiding geeft; het in kennis stellen van een instantie die passende professionele hulp kan verlenen bij huiselijk geweld of kindermishandeling; het in kennis stellen van de politie of de raad voor de kinderbescherming, het in kennis stellen van het college en het op de hoogte stellen van de melder.				
Participanten	Bureau Jeugdzorg en alle gemeentes in Noord- en Midden Limburg.				
Openbaar belang	Biedt cliënten ondersteuning op het gebied van geweld in afhankelijkheidsrelaties en geeft advies, biedt een helpende hand en doorbreekt acute onveilige situaties.				
Bestuurlijk belang	De wethouder Leven is lid van het Bestuurlijk Overleg Geweld in Afhankelijkheidsrelaties, de Stuurgroep Geweld in Afhankelijkheidsrelaties en de bestuurscommissie WMO.				

Financieel belang	Gemeente is financieel verantwoordelijk vanuit de Jeugdwet en vanuit de Wmo. De middelen zijn afkomstig vanuit de lokale jeugdwet-middelen en de Wmo middelen die "centrumgemeente Venlo" ontvangt. Veilig Thuis wordt vanuit twee wetten bekostigd. 46,84% komt uit het jeugdhulp-deel en 53,16% uit het Wmo-deel. Het Wmo-deel wordt betaald door de Centrumgemeente Venlo. Met ingang van 2020 ontvangt de centrumgemeente Venlo extra middelen in de tegemoetkoming van de alsmaar stijgende kosten voor Veilig thuis en acute crisissituaties. Voor Wmo wordt enkel het tekort DUVO (doeluitkering vrouwenopvang) betaald door alle gemeentes in Noord- en Midden Limburg volgens een regionaal vastgestelde verdeelsleutel. Deze verdeelsleutel wordt eveneens ingezet voor het jeugdhulpdeel. Per 2022 is de DUVO taakstellend. Met het overgaan van de middelen BW en MO naar de Regionale samenwerking inwoners met complexe problematiek is er geen enkele mogelijkheid meer om te schuiven binnen de begroting regionale taken. Eveneens is per 2022 een nieuwe verdeelsleutel van kracht met betrekking tot de jeugdhulpmiddelen. Op basis van de cijfermatige begroting zijn de bijdragen per gemeente vastgesteld.			
Risico's	Open einde financiering (bij stijging van aantal meldingen kunnen de kosten stijgen).			
Ontwikkelingen	- Verbeterpunten in eigen werkproces.- Verbeterpunten in samenwerking met ketenpartners (waaronder de gemeenten).			
Beleidsvoornemens	Betere samenwerking tussen de strafketen en de zorgketen. Verbetering samenwerking ketenpartners, o.a. door het geven van trainingen over de aangescherpte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Implementatie nieuwe samenwerkingsafspraken tussen lokale teams en Veilig thuis en de regiovisie Geweld Hoort Nergens Thuis.			
Rapportages	Er zijn maandelijks gesprekken over de resultaten van Veilig Thuis. Daarnaast verantwoordt Veilig Thuis zich door managementrapportages.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)
Eigen vermogen	-16	108	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	-	-	Niet bekend	Niet bekend
Resultaat	-108	124	Niet bekend	Niet bekend

2.16 Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)

Vestigingsplaats	Maastricht	Vorm	Vereniging	DP	DP22
Doel	Primair doel is het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de Limburgse gemeenten voor zover die voortvloeien uit hun contractuele relatie uit hoofde van de contracten voor het verwerken van het huishoudelijk afval en gft. Verder heeft de vereniging tot doel: 1. het voor en met de leden opbouwen van kennis en kunde op afvalgebied; 2. het adviseren van leden op afvalgebied; 3. het behartigen van de belangen van de leden op afvalgebied op (boven)Provinciaal niveau; 4. het binnen de door de wet gestelde grenzen komen tot een gecoördineerde oriëntatie en advisering over het contracteren van marktpartijen ook voor afvalcontracten buiten de werkingssfeer van de onder a) genoemde contracten; 5. het ter goedkeuring aan de leden voorleggen van onder coördinatie van het bestuur tot stand gebrachte contractuele voorstellen.				
Participanten	Alle gemeenten in de provincie Limburg (m.u.v. Mook en Middelaar).				
Openbaar belang	ASL heeft in het verleden, via deze gezamenlijke aanbesteding, gezorgd voor meerjarige verwerkingscontracten van de drie grote huishoudelijke afvalstromen: restafval, GFT (groente-, fruit- en tuinafval) en PMD (plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankpakken). Inmiddels zijn dit alleen nog GFT en restafval, want PMD loopt via Verpact. Dat heeft de Limburgse gemeenten veel financieel voordeel opgeleverd.				
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Afval is namens de gemeente Venray lid van AfvalSamenwerking Limburg. Jaarlijks vindt de Algemene Leden Vergadering plaats. Ieder lid van de vereniging heeft in deze vergadering zoveel stemmen als overeenkomt het met aantal inwoners van het lid per 1 januari van het voorafgaande boekjaar, gedeeld door duizend. Het bestuur van AfvalSamenwerking Limburg is belast met het besturen van de vereniging. Geen van de wethouders, raadsleden of ambtenaren van de gemeente Venray neemt plaats in het bestuur.				
Financieel belang	De gemeente Venray heeft als individuele contractpartner twee contracten afgesloten die in ASL-verband Europees gezamenlijk Europees zijn aanbesteed: 1. Verwerken van restafval bij Attero (circa € 200.000 per jaar). 2. Verwerken van GFT-afval bij Attero (circa € 400.000 per jaar). De jaarlijkse ledenbijdrage voor Afval Samenwerking Limburg wordt in de algemene ledenvergadering vastgesteld. De huidige contributie is € 0,30 per inwoner. Voor Venray komt dat overeen met een jaarlijkse bijdrage van circa € 13.400.				
Risico's	Het belangrijkste risico van de vereniging is het opnieuw contracteren van de lopende contracten en de daaraan verbonden kosten. Dit gebeurde in 2023, rekening houdend met alle mogelijke verlengingen. Er zijn geen risico's verbonden aan deelname. Leden kunnen hun lidmaatschap opzeggen met een opzeggingstermijn van één jaar. Bovendien gaat elke gemeente een individueel contract aan met contractpartijen.				

Ontwikkelingen	In 2023 zijn de verwerkingscontracten voor GFTE en restafval opnieuw ASL-breed aanbesteed. Dankzij dit schaalvoordeel zijn er goede resultaten behaald. Het tarief voor het verwerken van restafval is per 1-1-2024 met €15 per ton gedaald. Dit heeft te maken met hoge energietarieven en de beschikbare verbrandingscapaciteit. Het tarief voor GFTE is gestegen. Dit heeft te maken met het gebrek aan concurrentie en investeringen die verwerkers doen om een hogere kwaliteit compost te behalen. Zonder de samenwerking met de betrokken gemeenten zouden we deze resultaten niet hebben bereikt. De contracten hebben een looptijd van vier jaar, met een optie tot eenzijdige verlenging door de opdrachtgever van tweemaal maximaal 2 jaar. Verder is een taskforce opgericht om te evalueren en advies uit te brengen t.a.v. de samenwerking binnen ASL. Hierin is onder meer beschreven dat de rol van het programmamanagement helder moet worden, met betere communicatie, begeleiding en controle. In 2024 wordt hier verder aan gewerkt.			
Beleidsvoornemens	In de strategienota Een wereld te winnen 2.0 uit 2015, tevens het werkprogramma voor 2016 – 2021 zijn de vier programmalijnen Kennis, Advisering & Ondersteuning, Belangenbehartiging en Marktbenadering geactualiseerd. Eind 2019 heeft ASL een nieuwe visie vastgesteld over hoe in de toekomst om te gaan met afval in onze provincie. Ze gaan voor een aanpak met de kernwoorden circulair, samen en grensverleggend. Voor het realiseren van deze ambities zijn drie (nieuwe) programmalijnen geformuleerd: 1. Circulaire aanbesteding; 2. Grondstoffenmanagement; 3. Samenwerking in Multi-Helix. Adviezen van de taskforce in 2023 leiden ertoe dat programmalijn 2 en 3 komen te vervallen. Dit wordt veranderd in gestructureerde projecten die van onderop (beleidsplatform) worden ingebracht. Hierbij geldt een cafetariamodel, wie mee wil doen doet mee.			
Rapportages	Jaarlijks wordt het Jaarverslag en de Jaarrekening vastgesteld door het bestuur en de leden.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

2.17 Natuurnetwerk Gemeenten

Vestigingsplaats	Driebergen	Vorm	Vereniging	DP	DP22
Doel	Vertegenwoordiging van gemeentelijke bos en natuureigenaren in de (koepel)Vereniging Bos en Natuureigenaren (VBNE)				
Participanten	Momenteel zijn 36 gemeenten lid, die gezamenlijk iets meer dan 25.000 hectare aan bos- en natuurterreinen in eigendom hebben.				
Openbaar belang	Het verbinden van gemeenten in het bezit van bos en natuur en samenwerken op het gebied van het bedrijfsmatig en professioneel beheer.				
Bestuurlijk belang	De vereniging van Natuurnetwerk gemeenten is in 2015 opgericht door de gemeente Nunspeet en Venray. Namens Venray zit de wethouder Natuur-, klimaat- en milieubeleid in het bestuur. Door verenigd te zijn, zit men aan tafel bij de VBNE. Hier wordt beleidsrichting bepaald, subsidiebesprekingen gehouden en kan worden bevorderd dat natuur en bos op de politieke agenda komen.				

Financieel belang	Uitwisseling van kennis en expertise in het Natuurnetwerk Gemeenten voorkomt kosten voor inhuur of aankoop kennis. Tevens kan invloed worden uitgeoefend op het subsidiestelsel via inspraak. Lidmaatschap per jaar € 1.645.			
Risico's	Er zijn geen risico's verbonden aan deelname. Leden kunnen hun lidmaatschap ook weer opzeggen.			
Ontwikkelingen	Er wordt naar gestreefd om de deelname van gemeenten met bos- en natuurbeheer te vergroten om zo een belangrijke rol te kunnen spelen in het overleg met het rijk.			
Beleidsvoornemens	Natuurnetwerk Gemeenten wil de gemeenten die in het bezit zijn van bos en natuur verbinden en laten samenwerken op het gebied van het bedrijfsmatig en professioneel beheer. Dat zal het Natuurnetwerk Gemeenten doen door jaarlijkse activiteiten specifiek voor gemeentelijke beheerders te organiseren. Activiteiten richten zich op kennisdeling op het gebied van innovaties in het bosbeheer, inzet vrijwilligers in beheer, handhaving, opleidingen, specifiek gemeentelijk beleid inzake boseigendom en -beheer en tal van andere zaken.			
Rapportages	Jaarlijks wordt het Jaarverslag en de Jaarrekening vastgesteld door het bestuur en de leden.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

2.18 Venray Bloeit

Vestigingsplaats	Venray	Vorm	Stichting	DP	DP31
Doel	Het actief uitdragen en promoten van Venray als een bloeiende gemeente om te wonen, te werken, te shoppen en te verblijven				
Participanten	Gemeente Venray, Venray Centraal, Toeristisch Platform Venray, Venrays Ondernemers Platform (VOP), Rabobank Horst-Venray, Woontafel Venray, Suyderland, verenigde ondernemers van de weekmarkt.				
Openbaar belang	Bevorderen van de samenwerking tussen organisaties, bedrijven, instellingen, inwoners en bezoekers om de levendigheid een aantrekkingskracht van Venray te vergroten.				
Bestuurlijk belang	De wethouder Economie vertegenwoordigt de gemeente in de Stuurgroep.				
Financieel belang	De gemeente droeg t/m 2023 jaarlijks hetzelfde bedrag bij als de overige partijen gezamenlijk tot een maximum van € 70.000. Het stichtingsbestuur stelt vooraf een begroting op en legt via een jaarrekening achteraf verantwoording af over de besteding van de beschikbare middelen.				
Risico's	Geen.				
Ontwikkelingen	Eind 2021 heeft een tussentijdse evaluatie plaatsgevonden. In het najaar van 2023 heeft een eindevaluatie plaatsgevonden. Deze evaluatie vormt de basis voor een nieuwe opzet die in 2024 wordt uitgewerkt. 2024 is daarmee een opstart-/overgangsjaar.				
Beleidsvoornemens	De uitgangspunten voor de marketing van Venray worden momenteel uitgewerkt, in samenwerking met de stakeholders van Venray Bloeit. Dit gaat de komende maanden leiden tot heldere kaders waarmee een uitvoeringsorganisatie vanaf 1 januari 2025 aan de slag kan.				
Rapportages	Het stichtingsbestuur rapporteert geregeld over de voortgang.				

Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

2.19 Limburg Marketing					
Vestigingsplaats	Roermond	Vorm	Stichting	DP	DP31
Doel	De aangesloten partners, zowel gemeentes als toeristische ondernemers, nationaal en internationaal op de kaart zetten als culturele, gastvrije, groene, waterrijke regio in Noord- en Midden-Limburg.				
Participanten	De deelnemende gemeentes aan Limburg Marketing zijn Roerdalen, Maasgouw, Leudal, Peel en Maas, Venray, Weert, Nederweert, Roermond en Beesel en de Duitse gemeentes Brüggel, Wegberg en Wassenberg.				
Openbaar belang	Vanaf 2021 verzorgt Limburg Marketing de regionale marketing voor de gemeente Venray. Via gerichte acties en campagnes i.s.m. het Toeristisch Recreatief Platform Venray en Venray Bloeit zorgt Limburg Marketing er voor dat meer mensen kiezen voor Venray als een dagrecreatieve of verblijfsrecreatieve bestemming. Meer gasten levert meer inkomsten en dat is goed voor de economische ontwikkeling van Venray				
Bestuurlijk belang	Op dit moment is er geen Venrayse bestuurder die zitting heeft in het bestuur van de stichting				
Financieel belang	We betalen jaarlijks € 1,28 per inwoner, exclusief indexering.				
Risico's	- Dat Limburg Marketing de gemaakte afspraken niet nakomt; - Versnippering in de promotie voor Noord Limburg;				
Ontwikkelingen	Het contract met Limburg Marketing loopt af op 31-12-2024. Het aanbestedingstraject voor de nieuwe regiopromotie voor de periode 2025-2028 is opgestart en in het najaar 2024 is duidelijk welke partij er vanaf 1 januari aan de slag gaat.				
Beleidsvoornemens	Vooralsnog zijn we vanaf 2021 voor 4 jaar deelnemer geworden van Limburg Marketing				
Rapportages	Formele jaarstukken komen medio mei beschikbaar.				
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2022	2023	2024 (begr.)	2025 (begr.)	
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Resultaat	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	

Paragraaf G. Grondbeleid

Inleiding

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op het grondbeleid van de gemeente Venray. Het geldende grondbeleid van de gemeente Venray is opgenomen in de nota 'Grondbeleid 2023 gemeente Venray'.

Algemeen doel van het grondbeleid: Voor het op zodanige wijze handhaven van bestaand grondgebruik, dan wel het realiseren van de gewenste veranderingen in dit grondgebruik, dat dit in overeenstemming is met de door de gemeente gewenste bestuurlijke doelen.

Grondbeleid is een middel om als gemeente de ruimtelijke opgaven te realiseren. Het is zeker geen doel op zich en ook geen wondermiddel. Het grondbeleid staat in dienst van de verschillende gemeentelijke beleidsdoelen en moet vooral helpen om deze beleidsdoelen te realiseren. Het grondbeleid geeft gereedschappen om de beleidsdoelen te behalen.

In het huidige grondbeleid is gekozen voor situationeel grondbeleid: soms kiezen voor faciliterend grondbeleid en soms kiezen voor actief grondbeleid, afhankelijk van het realiseren van de gemeentelijke ambities.

De omvang en complexiteit van de huidige opgaven vragen een actievere gemeentelijke rol, of in ieder geval de mogelijkheid deze rol aan te nemen. Op de meest urgente locaties en daar waar prioritaire opgaven of beleidsdoelstellingen moeten worden gerealiseerd, moet de gemeente de mogelijkheid hebben om actiever te sturen dan voorheen. Er is dus gekozen voor een situationeel grondbeleid. Dit houdt in dat per ontwikkeling wordt onderzocht welke vorm van grondbeleid het beste past bij de ontwikkeling.

In sommige gevallen kunnen de gemeentelijke beleidsdoelstellingen worden behaald door facilitair mee te werken aan een plan van derden. In andere gevallen zijn de gemeentelijke beleidsdoelstellingen zo belangrijk dat de gemeente zelf meer de regie in handen wenst te hebben bij de ontwikkeling. In dat geval kan de gemeente tot een actief grondbeleid komen. Kiest de gemeente de actieve rol dan betekent dit dat er een gemeentelijke grondexploitatie binnen het grondbedrijf gestart wordt. Het grondbedrijf is geen apart bedrijf, maar is de financiële huishouding van de lopende en toekomstige grondexploitaties.

Grondprijzen

Voor alle woningbouwexploitaties gelden dezelfde grondprijzen. Voor de volgende woningbouwcategorieën gelden separate grondprijzen: sociale en middenhuur, sociale koop laag en hoog en appartementen.

1. Grondexploitaties

Er zijn geen lopende grondexploitaties die in 2025 nog actief zijn.

2. Toekomstige grondexploitaties

Alvorens er nieuwe grondexploitaties worden opgestart moeten er voorbereidende werkzaamheden worden verricht. Indien blijkt dat deze werkzaamheden niet leiden tot een vastgestelde grondexploitatie, dan komen de voorbereidingskosten ten laste van de risicoreserve grondbedrijf. Indien er wel een grondexploitatie wordt vastgesteld worden de tot dan toe gemaakte kosten naar deze grondexploitatie overgeheveld. Onder de toekomstige grondexploitaties vallen:

Wanssum

Het betreft een locatie in Wanssum-oost waar een uitbreiding van een bedrijventerrein wordt beoogd. De planning is dat de wijziging van het omgevingsplan, via een TamImro in 2025 wordt vastgesteld.

Het betreft een uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein met ca 7 ha.

Planning is dat een deel van de daarvoor benodigde gronden in 2025 wordt verworven.

Vredepeel

Het betreft een locatie ten behoeve van woningbouwuitbreiding. De werkzaamheden om te komen tot een wijziging van het omgevingsplan zullen in 2025 starten.

3. Afgesloten grondexploitaties

Er zijn ook grondexploitaties die op basis van de regels voor resultaatbepaling (bijv. meer dan 90% gereed) zijn afgesloten, maar wel nog positieve resultaten zullen opleveren na grondverkoop. In

de jaren dat geen grondverkoop plaatsvinden moeten kosten daarentegen worden afgeboekt ten laste van de risicoreserve.

Restkavels bedrijventerrein:

Voor bedrijventerreinen liggen er nog restkavels van de afgesloten grondexploitaties van De Blakt (PPS) en de Hulst II. Voor De Blakt betreft het een kavel van 3.560 m² groot en voor De Hulst II betreft het een kavel van 9.985 m². De belangstelling voor deze kavels fluctueert, waardoor het lastig is om in te schatten wanneer verkoop zal plaatsvinden. Voor de raming in de begroting 2025 is uitgegaan van verkoop in 2024.

4. Regionale projecten

BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

De eerste vooronderzoeken m.b.t. het Omgevingsplan voor Smakterheide-Noord zijn gestart. Voornemen is dit plan in Q1 van 2026 vast te stellen.

De grondexploitatie wordt telkens in de 2e helft van het jaar geactualiseerd. De begroting 2025 zal in het najaar van 2024 worden opgemaakt en vervolgens vastgesteld in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVvA) van de BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo.

Bij de begroting 2025, die in het najaar van 2024 wordt opgemaakt, zal een nieuwe risicosimulatie worden uitgevoerd.

5. Financiële positie Grondbedrijf en risico's

De Risicoreserve Grondbedrijf heeft als doel dekking te geven aan risico's die het grondbedrijf kan lopen. Schematisch kan dat als volgt worden weergegeven:

Risicoreserve Grondbedrijf
Benodigde reserve _____ -/-
Overschot/Tekort

Een overschot betekent dat de risico's van het grondbedrijf door de Risicoreserve Grondbedrijf worden gedekt. Bij een tekort zijn de risico's van het grondbedrijf dus niet (volledig) gedekt door de Risicoreserve Grondbedrijf.

De ontwikkeling van de reservepositie is sterk afhankelijk van het verloop van de huidige grondexploitaties en de toekomstig vast te stellen grondexploitaties.

Volgens berekening bij de begroting 2025 zal de Risicoreserve Grondbedrijf in 2025 € 7,0 mln. hoger zijn dan benodigd. Naar verwachting zal de Risicoreserve Grondbedrijf op basis van de huidige vastgestelde planvoorraad, verwachte winstnemingen en bijdragen aan verliesgevende projecten aan de eisen blijven voldoen.

Paragraaf H. Investerings

Overzicht uitgavenplanning

Overzicht uitgavenplanning investeringen	Stand voor kadernota 2025 (Raad 3 juli 2024)				Tussenliggende raadsbesluiten en kadernota/begroting (incl MUIP)					Stand na begroting 2025-2028				
	Uitgaven planning 2024	Uitgaven planning 2025	Uitgaven planning 2026	Uitgaven planning 2027	Uitgaven planning 2024	Uitgaven planning 2025	Uitgaven planning 2026	Uitgaven planning 2027	Uitgaven planning 2028	Uitgaven planning 2024	Uitgaven planning 2025	Uitgaven planning 2026	Uitgaven planning 2027	Uitgaven planning 2028
Aankoop gronden t.b.v. bos	484.000	256.000	-	-	-	-	-	-	-	484.000	256.000	-	-	-
Afval	516.392	53.028	-	-	-	-	-	-	-	516.392	53.028	-	-	-
Inrichting Loobeekdal	0	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-
Maasgaard	306.867	270.264	-	-	-	-	-	-	-	306.867	270.264	-	-	-
N270 Via Venray	3.816.706	-	1.200.500	-	-	-	-	-	-	3.816.706	-	1.200.500	-	-
Onderwijs	4.590.666	4.115.332	-	-	-	373.000	12.019.000	4.893.158	18.158.148	4.590.666	4.488.332	12.019.000	4.893.158	18.158.148
Oostverbinding	2.000.000	-	657.427	-	-	-	-	-	-	2.000.000	-	657.427	-	-
Openbare Verlichting	360.250	409.457	416.881	178.000	-	243.701	-	427.000	435.000	360.250	653.158	416.881	605.000	435.000
Opwaarderen Gouden Leeuiplein	232.275	-	-	-	-	-	-	-	-	232.275	-	-	-	-
Overige restant kredieten	71.703	264.369	-	-	33.000	2.100.000	440.000	106.000	-	104.703	2.364.369	440.000	106.000	-
Pand Hensenusplein/Gouden Leeuw	583.855	-	-	-	-	-	-	-	-	583.855	-	-	-	-
Riolering	1.906.254	3.777.539	1.350.567	887.067	-	-	-	-	-	1.906.254	3.777.539	1.350.567	887.067	-
SDDP Algemeen	-	666.500	666.500	433.253	-	-	-	-	-	-	666.500	666.500	433.253	-
SDDP Oirlo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SDDP Veulen	5.000	-	-	-	-	-	-	-	-	5.000	-	-	-	-
Speeltoestellen	448.000	305.000	310.500	156.500	-	-	-	319.000	325.000	448.000	305.000	310.500	475.500	325.000
Sport	701.000	-	-	-	-	-	-	-	-	701.000	-	-	-	-
Upgrade Stationsomgeving	1.000.000	3.615.441	-	-	-	-	-	-	-	1.000.000	3.615.441	-	-	-
Wegen/verkeer	13.825.539	19.639.442	17.666.835	14.975.542	-227.531	-	-	-75.000	6.857.550	13.598.008	19.639.442	17.666.835	14.900.542	6.857.550
Wmo	789.395	750.000	480.000	490.000	-	-	-	-	500.000	789.395	750.000	480.000	490.000	500.000
Wüsterveld	478.855	-	-	-	-	-	-	-	-	478.855	-	-	-	-
Totaal rapport	32.116.757	34.122.372	22.749.210	17.120.362	-194.531	2.716.701	12.459.000	5.670.158	26.275.698	31.922.226	36.839.073	35.208.210	22.790.520	26.275.698

Restantinvesteringen 2023

Van een aantal investeringen loopt de uitvoering door in 2024 en verder. Onderstaand overzicht geeft de stand van de restantinvesteringen van 2023 en eerdere jaren weer, exclusief het grondbedrijf.

Activa categorie	Geautoriseerd krediet	Restant per 31-12-2023
Aankoop gronden t.b.v. bos	740.000	740.000
Afval	708.522	569.420
Inrichting Loobeekdal	1.116.124	0
Maasgaard	893.063	577.131
N270 Via Venray	5.017.206	5.017.206
Onderwijs	49.289.818	25.991.156
Oostverbinding	7.302.450	2.657.427
Openbare Verlichting	2.741.203	2.035.289
Opwaarderen Gouden Leeuwplein	467.491	232.275
Overige restant kredieten	5.259.009	2.909.072
Pand Henseniusplein/Gouden Leeuw	4.122.134	583.855
Riolering	10.350.589	7.921.427
SDDP Algemeen	1.766.253	1.766.253
SDDP Oirlo	1.369.651	0
SDDP Veulen	46.473	5.000
Speeltoestellen	1.864.000	1.539.000
Sport	701.000	701.000
Upgrade Stationsomgeving	4.615.441	4.615.441
Wegen/verkeer	83.604.478	65.524.479
Wmo	3.010.000	2.509.395
Wüsterveld	1.175.480	478.855
Totaal rapport	186.160.384	126.373.680

Paragraaf I. Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid

De openbaarheidsparagraaf is een nieuwe verplichte paragraaf die voortkomt uit artikel 3.5 van de Wet open overheid (Woo). De wet is bedoeld om bestuursorganen transparanter te maken en zo het belang van openbaarheid van publieke informatie beter te dienen. Om tot deze transparantie te komen moet informatie beter vindbaar en uitwisselbaar worden. De Wet open overheid (Woo) is een onderdeel van onze digitale transformatie.

Een aspect van de Woo is de verplichting tot actieve openbaarmaking van 11 informatiecategorieën. Deze openbaarmaking gaat gefaseerd ingevoerd worden in de komende jaren onder verantwoording van de regiegroep Woo.

De implementatie van de Woo is in gezamenlijkheid met Horst aan de Maas opgepakt. Er is een regieteam samengesteld voor de implementatie. Tevens is een onderzoek uitgevoerd naar de implicaties voor processen, systeeminrichting en werkwijze. Hierbij wordt de actieve openbaarmaking ook in samenhang gezien met andere wijzigingen zoals Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) en de nieuwe Archiefwet. Tevens zijn er uitgangspunten geformuleerd voor de wijze waarop transparantie wordt ingevuld in beide gemeenten. De Woo is van toepassing op alle dienstverlening van de gemeente en dit toetsen we.

In 2024 is een start gemaakt met het organiseren van de openbaarmaking van de eerste informatiecategorieën voor de Woo-index. In 2025 e.v. wordt hieraan een vervolg gegeven met de overige informatiecategorieën. Daarbij wordt rekening gehouden met de wettelijke termijnen van implementatie van de verschillende categorieën.

De Wet open overheid heeft als doel het handelen van de overheid transparanter te maken, waarbij de openbaarmaking van overheidsinformatie cruciaal is. De invulling van de rol van de Woo-contactfunctionaris is verplicht in dit proces en zal worden geborgd binnen het Klant Contact Centrum (KCC).

Voor de implementatie van de Woo worden er financiële middelen uit het gemeentefonds beschikbaar gesteld. Deze middelen zullen worden gebruikt voor een combinatie van beleidsmatige, technologische en organisatorische veranderingen, evenals het betrekken en trainen van onze medewerkers.

2 Financiële begroting

2.1 Inleiding

Inleiding

De financiële begroting geeft inzicht in de financiële ontwikkeling van het begrotingssaldo, het meerjarenperspectief en de financiële positie van onze gemeente. De kadernota 2025 is, samen met de begroting 2025-2028, de basis voor de voorliggende financiële begroting 2025-2028. Daarnaast zijn tijdens het samenstellingsproces van deze begroting de budgetten tegen het licht gehouden en daar waar nodig hebben bijstellingen plaatsgevonden. Ook heeft het gedetailleerde rekenwerk plaatsgevonden van de vele staten, zoals inzet personeel, reserves en voorzieningen, kapitaallasten en renteberekening. Deze berekeningen en de aanpassingen die daaruit voortvloeien, zijn verwerkt in de primaire begroting 2025. Na verwerking van alle uitgangspunten en ontwikkelingen is de begroting voor 2025 structureel en reëel in evenwicht.

Financiële ontwikkeling inclusief toelichting

De financiële consequenties van raads- en collegevoorstellen, die na de vaststelling van de kadernota 2025 zijn genomen zijn in de begroting 2025-2028 verwerkt.

Begrotingsresultaat 2025 - 2028

In onderstaande tabel is de mutatie van het begrotingsresultaat ten opzichte van de vastgestelde begroting 2024, jaarschijf 2025 opgenomen.

Toelichting op hoofdlijnen

Kadernota 2025: Meerjarenperspectief inclusief MUIP.

In de raadsvergadering van 4 juli 2024 is de kadernota 2025 vastgesteld als richtinggevend kader voor de programmabegroting 2025-2028. De kadernota is volledig verwerkt in deze begroting. Op 24 juni 2024 is een raadsinformatiebrief (RIB) over de meicirculaire naar de raad verzonden. In deze RIB is een toelichting gegeven over de meicirculaire 2024 van het gemeentefonds.

Wijzigingen voor begroting 2025.

Specificatie Raadsbesluiten	2024	2025	2026	2027	2028
Aanpassingen openbare ruimte rondom realisatie JKC TT	0	0	0	-23	-23
Begroting 2025 werkvoorzieningschap Noord-Limburg West (NLW)	0	21	21	21	21
Beheerplan Kunstwerken 2024-2027	0	0	0	0	-2
Bijstelling instandhoudingsvergoeding	-35	-35	-35	-35	-35
Bouw JKC Talententuin	0	0	0	-400	-372
Indexering Opvang zwerfdieren	0	0	-1	-1	-2
Inrichting beweegvoorziening JKC TT	0	0	0	-10	-10
Ontwerp begroting 2025 Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN)	0	-153	-188	-207	-114
Opvang zwerfdieren	-39	-73	-74	-75	-76
Totaal raadsbesluiten wijzigingen voor begroting 2025	-74	-240	-277	-730	-612

Diverse aanpassingen budgetten en herberekeningen.

Bij elke begroting vinden diverse budgetaanpassingen en herberekeningen plaats met financiële gevolgen. De verschillende aanpassingen zijn ingedeeld naar gemeentefonds, autonome ontwikkelingen, indexeringen en wettelijke taak. Per onderdeel zijn de analyse op de afwijkingen toegelicht bij 2.2 baten en lasten 2025-2028.

Algemeen.

Uitgangspunt bij het samenstellen van de begroting is om zo reëel mogelijk te begroten.

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Kadernota 2025 Meerjarenperspectief incl MUIP	-1.386	-4.444	-4.360	-3.748
Wijzigingen voor begroting 2025	-240	-277	-730	-612
Stand voor begroting	-1.626	-4.720	-5.091	-4.361
Gemeentefonds meicirculaire	1.402	1.341	1.334	619
Autonome ontwikkelingen begroting 2025	72	-118	-611	-1.237
Indexering begroting 2025	73	210	275	384
Wettelijke taak begroting 2025	176	-799	-778	-695
Meerjarenbegroting 2025 - 2028	96	-4.086	-4.870	-5.290

Structureel en reëel evenwicht

Om goed inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente is het belangrijk om het begrotingssaldo te splitsen in het structurele saldo en het incidentele saldo. Dit is belangrijk omdat we geen structurele lasten uit incidentele baten willen bekostigen. Dit leidt uiteindelijk tot problemen. Incidentele lasten mogen daarentegen wel uit structurele baten bekostigd worden. De provincie heeft de taak gekregen om te toetsen of gemeenten zich hieraan houden. Het college onderschrijft dit uitgangspunt en wil de incidentele lasten maximaal dekken uit de reguliere begroting zonder de inzet van reserves, tenzij noodzakelijk. In de tabel is het begrotingsresultaat gesplitst in een incidenteel en een structureel saldo. Hieruit blijkt dat het saldo structureel en reëel in evenwicht is. Een nadere uitsplitsing van dit saldo is opgenomen in paragraaf 2.3 overzicht incidentele baten en lasten.

2.2 Baten en lasten 2025 - 2028

Recapitulatie baten en lasten

In onderstaande tabellen is een totaaloverzicht opgenomen van de baten en lasten. De bedragen in onderstaande tabel per programma wijken af van de bedragen die in paragraaf 1.1 per programma zijn opgenomen. Dit komt doordat de algemene dekkingsmiddelen, de overhead, onvoorziene uitgaven en de vennootschapsbelasting conform de eisen van de BBV apart zijn opgenomen. In paragraaf 1.1 zijn die bij het desbetreffende programma in het totaal opgenomen.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma's								
CP01 Leven	93.657	33.103	93.409	32.651	94.989	32.128	96.912	31.748
CP02 Wonen	26.611	10.356	25.319	9.555	25.600	9.490	26.027	9.405
CP03 Werken	16.948	6.341	18.073	6.448	19.505	6.548	20.399	6.650
CP04 Besturen	31.943	118.069	33.046	115.816	34.116	120.069	34.563	124.101
Totaal programma's excl. reserves	169.160	167.869	169.847	164.470	174.210	168.235	177.901	171.904
CP01 Leven	25	193	25	193	25	62	25	63
CP02 Wonen	1	5	-1	5	-3	5	-2	7
CP03 Werken	0	759	0	678	0	688	0	698
CP04 Besturen	424	879	421	860	419	791	416	378
Totaal mutaties reserves	449	1.835	445	1.736	441	1.546	439	1.146
Totaal lasten en baten	169.608	169.705	170.291	166.206	174.651	169.781	178.340	173.050
Geraamd resultaat		96		-4.086		-4.870		-5.315

OVERZICHT LASTEN EN BATEN INCLUSIEF RESERVES (CF. BBV INDELING, PROGRAMMA'S ZIJN EXCL. OVERHEAD/ONVOORZIEN/VPB/ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Programma's	Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bedragen x € 1.000								
CP01 Leven	93.657	22.740	93.409	22.736	94.989	22.498	96.912	22.572
CP02 Wonen	26.611	10.356	25.319	9.555	25.600	9.490	26.027	9.405
CP03 Werken	16.948	6.341	18.073	6.448	19.505	6.548	20.399	6.650
CP04 Besturen	7.279	1.258	7.736	1.441	7.970	1.527	7.804	1.345
Totaal programma's	144.496	40.695	144.537	40.179	148.064	40.063	151.141	39.972
Overhead	23.884	42	24.539	43	25.360	43	25.958	43
onvoorziene uitgaven	0	0	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	10	0	10	0	10	0	10	0
Algemene dekkingsmiddelen	770	127.132	761	124.248	776	128.129	792	131.889
Lasten en baten excl. reserves	169.160	167.869	169.847	164.470	174.210	168.235	177.901	171.904
Mutaties reserves	449	1.835	445	1.736	441	1.546	439	1.146
Totaal lasten en baten	169.608	169.705	170.291	166.206	174.651	169.781	178.340	173.050
Geraamd resultaat		96		-4.086		-4.870		-5.315

Post onvoorzien

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet elke gemeente in de begroting in de exploitatie een post onvoorzien opnemen. Op basis van de in februari 2024 aangepaste financiële verordening (artikel 212) en in het kader van vereenvoudiging is de post onvoorzien door de raad bepaald op € 0. Hiermee heeft de post onvoorzien een structurele omvang van € 0. De post onvoorzien is bedoeld voor het opvangen van onvoorziene uitgaven.

De post onvoorzien zal in de praktijk niet of nauwelijks worden gebruikt omdat onvoorziene uitgaven opgevangen dienen te worden binnen de bestaande budgetten of kredieten. Indien deze budgetten of kredieten ontoereikend zijn dan vindt bijstelling plaats via de planning en control cyclus. Hiermee betreft het een administratieve post.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Op grond van artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dienen gemeenten een overzicht algemene dekkingsmiddelen op te stellen.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Lokale heffingen								
- OZB	641	17.518	645	18.013	668	18.525	691	19.051
- Toeristenbelasting	23	707	24	707	24	734	25	734
Gemeentefonds	0	108.276	0	104.919	0	108.279	0	111.529
Dividend	0	256	0	256	0	256	0	256
Financieringsfunctie	106	374	92	352	84	335	76	319
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	770	127.132	761	124.248	776	128.129	792	131.889

Lokale heffingen

Onder de lokale heffingen zijn heffingen opgenomen die niet gebonden zijn. Dit betreft de OZB en de toeristenbelasting. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar paragraaf A. Lokale heffingen.

Gemeentefonds

De gemeentefondsuitkering bestaat uit de algemene uitkering en de integratie- / decentralisatie-uitkeringen. Een nadere toelichting is opgenomen in de analyse op afwijkingen van programma 4 besturen, deelprogramma 4.3 financiën.

Dividend

Hieronder vallen de dividenden van Enexis, Werkontwikkelbedrijf Greenport Venlo en de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Dividenden zijn verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene Vergadering van de vennootschap is genomen.

Voor de toekomstige jaren wordt uitgegaan van een lager dividend Enexis van € 59.338. Het meerjarig geraamde dividend bedraagt dan € 89.000 per jaar.

Het dividend BNG wordt vanaf 2025 verlaagd met € 18.429 per jaar. Het meerjarig geraamde dividend bedraagt dan € 117.000 per jaar.

De toekomstige dividenden zijn hiermee gebaseerd op de meest recent uitgekeerde dividenden over het jaar 2023 door Enexis en de BNG. Dit komt overeen met het advies van de provincie Limburg uit voorgaande jaren.

Saldo financieringsfunctie

Bij de financieringsfunctie wordt het resultaat op het financieren van onze activiteiten tot uitdrukking gebracht. Hierbij gaat het om het verwachte interne rentevoordeel treasury en de rente en winsten op beleggingen. In de paragraaf Financiering wordt nader ingegaan op onder meer het renteresultaat op treasury en de financieringen.

Analyse afwijkingen

In deze subparagraaf worden de verschillen toegelicht tussen het saldo van de baten en lasten in het jaar 2025 van deze begroting (2025 nieuwe) en het jaar 2025 van de begroting 2024 (2025 oud).

Programma 1 Leven

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Kadernota 2025 Meerjarenperspectief incl MUIP	60.485	59.764	61.721	64.463
Wijzigingen voor begroting 2025	142	156	571	501
Stand voor begroting	60.627	59.920	62.291	64.964
Autonome ontwikkelingen begroting 2025	94	108	185	161
Gemeentefonds meicirculaire	103	102	106	68
Indexering begroting 2025	-142	-334	-533	-755
Wettelijke taak begroting 2025	-296	794	774	688
Meerjarenbegroting 2025 - 2028	-241	670	532	162

Tekstuele financiële afwijkingen

Autonome ontwikkelingen

Aanpassen storting voor indexering: Voorziening accommodatiebeheersysteem

Jaarlijkse indexering van 3% voor de jaren 2028 (+ € 6.921) en 2029(+ € 14.575).

Aanpassing uitvoeringskosten MGR naar aanleiding van begroting 2025 en verder

Als gevolg van de begroting Modulaire Gemeenschappelijke Regeling van 2025 en verder, vindt aanpassing van onze begroting plaats conform raadsbesluit 2 juli 2024. Het betreft een bedrag voor 2025 van € 10.000.

Bijstellen bestemmingsreserves kapitaallasten en huurlasten Brukske

Bij de begroting worden de bestemmingsreserves en voorzieningen nagelopen en gecontroleerd op volledigheid. Met deze wijziging worden de bestemmingsreserves kapitaallasten vastgoed en dekking huurlasten van MFC Brukske waar nodig bijgesteld. Dit bedraagt voor de reserve renovatie onderwijshuisvesting jaarlijks een hogere onttrekking van € 103, voor reserve renovatie gemeentehuis een lagere onttrekking van € 276.958 in 2028 en € 295.043 in 2029, en voor reserve dekking huurlasten MFC Brukske een hogere onttrekking van € 630 in 2028 en € 1.273 in 2029.

Herverdeling capaciteitsraming 2025-2029

Met deze wijziging vindt de administratieve verdeling van de interne uren (capaciteitsraming) plaats naar de programma's. Voor 2025 betekent dit voor de programma's: Leven € 218.250, Wonen € 209.249, Werken € -159.736, Besturen € -88.090. Voor 2026 betekent dit voor de programma's: Leven € 122.263, Wonen € 39.486, Werken € -226.438, Besturen € -126.380. Voor 2027 betekent dit voor de programma's: Leven € 203.934, Wonen € 20.388, Werken € -223.028, Besturen € 36.892. Voor 2028 betekent dit voor de programma's: Leven € 184.202, Wonen € 114.474, Werken € -222.974, Besturen € 127.006.

Inkoopopdracht Jeugd segment 3 en segment 4

Om te komen tot een duurzaam jeugdhulplandschap is het nodig om opnieuw contracten af te sluiten voor de segmenten 3 en 4. In het college van 21 mei 2024 is besloten de kosten van € 26.575 in 2025 ten laste te brengen van het begrotingsresultaat.

Ondersteuning en waardering mantelzorgers

Er is in de afgelopen jaren sprake van een stijging van het aantal mantelzorgers wat een beroep doet op de mantelzorgwaardering. In 2021, 2022 en 2023 hebben respectievelijk 1100, 1201 en 1302 personen een waardering ontvangen. Het oorspronkelijke budget 2025 was nog gebaseerd op de realisatie 2022. Het budget zal meerjarig naar boven bijgesteld worden met € 46.845 in 2025, € 47.876 in 2026, € 48.929 in 2027 en € 50.005 in 2028.

Overzetting budget ICT

Deze wijziging betreft een correctie op het budget verdeling servicecontracten. In de loop van de jaren is er een scheefgroei ontstaan in de doorbelastingsbudgetten. Dit komt door de meerkosten van de vervangende applicaties die niet meegenomen zijn bij de budgetaanpassingen. Ook is er opnieuw onderhandeld over de prijs en duur van de contracten en wordt indexatie van kosten opnieuw toegepast. Met deze correctie worden de budgetten weer rechtgetrokken zodat ze weer overeenkomen met de gemaakte kosten. Hierdoor wordt € 7.000 ten laste van het resultaat gebracht.

Vrijval loon- en prijsbijstelling Voogdij 18+

Bij de meicirculaire 2023 zijn voor een drietal jaren de loon- en prijsbijstelling Voogdij 18+ toegekend. Er is toen besloten deze middelen te bestemmen voor het sociaal domein. Bij de begroting 2025 is met deze bijstelling op de diverse posten binnen het sociaal domein reeds rekening gehouden, waardoor deze hier kan vrijvallen. Betreft voor 2025 € 144.000.

WMO Innovatiebudget

Vanuit dit budget werden twee projecten betaald. Bij één project is er een andere financiering gevonden onder voorwaarde dat wij wel investeren in de PR. Hiervoor reserveren wij een klein bedrag voor 2025. Het andere project is beëindigd. In totaal komt er een bedrag vrij van € 37.434 in 2025, € 38.258 in 2026, € 39.100 in 2027 en € 39.960 in 2028.

Gemeentefonds**Gemeentefondsontwikkelingen na RIB meicirculaire 2024**

De verhoging van de gemeentefondsuitkering met betrekking tot de post 'besparingsverlies jeugd' is hoger dan de gehanteerde stelpost. Dit geeft een voordeel voor 2025 van € 86.638.

Meicirculaire gemeentefonds

Het netto-resultaat van de meicirculaire 2024 is voor het jaar 2025 een voordeel van € 1.3 miljoen aflopend naar een voordeel van € 0.6 miljoen in 2028. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de Raadsinformatiebrief die op 24 juni 2024 in het college is vastgesteld.

Indexering**Indexcorrectie corona middelen algemeen WMO**

De corona middelen algemeen WMO zijn ten onrechte geïndexeerd, aangezien het een vast bedrag is. Dit is meerjarig hersteld en geeft een voordeel van € 1.267 in 2025 en € 1.565 in 2026.

Indexcorrectie div jeugd budgetten met ova-index

De ova-index staat nog op 4,94% bij diverse posten. Dit aangepast naar de voorlopige ova-index 2025 van 4.18%.

Indexcorrectie Gezinscoaches

De subsidie voor de gezinscoaches moet de ova-index bevatten. Dit is meerjarig doorgerekend.

Indexcorrectie innovatiebudget Jeugdzorg

Op het budget dat is toegekend vanuit het College programma en bestemd is voor het stimuleren van de verbinding tussen onderwijs en onze sport- en kunst & cultuursector, is bij het opstellen van de begroting 2025 ten onrechte de ova-index toegepast. Dit is gecorrigeerd naar de prijsindex.

Indexcorrectie openbare bibliotheek

De via de kadernota toegekende middelen voor de vaststelling van visie bibliotheek en de middelen SPUK eenmalige specifieke uitkeringen en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen zijn ten onrechte geïndexeerd. Het budget is bijgesteld naar het oorspronkelijk toegekende bedrag. Daarnaast is er meerjarig een bijstelling in verband met afronding.

Indexcorrectie participatiebudget beschut werk

Van het participatiebudget is het budget voor beschut werk bij het opstellen van de begroting 2024 ten onrechte geïndexeerd. Daarom is er nu een indexcorrectie doorgevoerd om dit te herstellen, zodat het budget beschut werk weer aansluit op de ontvangen integratie uitkering. Dit is meerjarig hersteld en geeft een voordeel van € 2.043 in 2025, € 1.229 in 2026, € 281 in 2027 en € 5.892 in 2028.

Indexcorrectie Participatie-IOAW-IOAZ-BBZ 2004

Het budget voor overige bijstand en loonkostensubsidie is ten onrechte geïndexeerd.

Indexcorrectie PGB Jeugd

De ova-index van 4,94% is aangepast naar de voorlopige ova-index 4,18%.

Indexcorrectie subsidie Mee

De ova-index is meerjarig aangepast van 4,94% naar 4,18%. De begroting is daarom naar beneden bijgesteld met € 1.767 in 2025, € 3.697 in 2026, € 5.798 in 2027 en € 8.084 in 2028.

Indexcorrectie uitvoering goa

De Goa is budgettair neutraal. De doorgevoerde indexwijziging is daarom teruggedraaid.

Indexcorrectie wet inburgering

Op een aantal posten stond nu nog de prijsindex van 1,6%. Dit is aangepast naar de nieuwe prijsindex van 2,2%

Indexering begroting 2025.

Indexering exploitatie 2024 voor begroting 2025.

Voor 2025 betekend dit voor de programma's Leven € -21.181, Wonen € 30.587, Werken € 29.410, Besturen € 8.711.

Voor 2026 betekend dit voor de programma's Leven € -91.773, Wonen € 48.812, Werken € 59.913, Besturen € 14.308.

Voor 2027 betekend dit voor de programma's Leven € -165.948, Wonen € 75.249, Werken € 93.266, Besturen € 87.365.

Voor 2028 betekend dit voor de programma's Leven € -249.319, Wonen € 103.662, Werken € 124.164, Besturen € 141.515.

Wettelijke taak

Actualisatie op basis van de huidige subsidieregeling

De budgetten kunst en cultuur, cultureel centrum en Cultura Venray zijn bijgesteld op basis van de actualisatie van de huidige subsidieregeling en actualisering van de indexering. Per saldo zullen de budgetten naar beneden bijgesteld worden met € 5.187 in 2025, 7.431 in 2026, € 9.956 in 2027 en € 17.851 in 2028.

Bbz gevestigden declarabel

Het budget is meerjarig bijgesteld op basis van daadwerkelijk openstaande debiteuren en de aflossingen hierop.

Dit betekent een verlaging van baten á € 2.523 in 2025, een verhoging van € 2.301 en € 2.225 in 2026 en 2027 en een verlaging van € 13.102 in 2028.

Beschermd wonen-MO-B&P

Bij de meicirculaire 2024 is gebleken dat vanuit het rijk meer inkomsten worden ontvangen voor Beschermd wonen-MO-B&P. Via de regionale begroting voor BW, MO en B&P zullen deze inkomsten voor ons aandeel naar Venray komen. Van deze extra inkomsten, zal een bedrag van € 300.000,- worden toegevoegd ten gunste van het begrotingsresultaat.

Beschermd wonen-MO-B&P (vrijval)

Bij de start van de regionale samenwerking van Noord- en Midden-Limburg op de thema's Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang, Bemoeizorg en Preventie is overeengekomen dat de deelnemende gemeenten middels een verdeelsleutel meebetalen aan tekorten of overschotten ontvangen, op basis van het resultaat van de regionale begroting voor BW, MO en B&P. Er is overeengekomen dat de toepassing van de verdeelsleutel wordt geëvalueerd en waar nodig de parameters worden geactualiseerd. Dit heeft ertoe geleid dat Venray in 2025 een aandeel van 10,90% heeft i.p.v. 10,27%. Van de inkomsten uit het surplus beschermd wonen, maatschappelijke opvang, bemoeizorg en preventie zal in 2025 een bedrag van € 473.000,- worden toegevoegd ten gunste van het begrotingsresultaat.

Bijzondere Bijstand

Het budget voor de bijzondere bijstand is meerjarig naar boven bijgesteld met € 93.536 in 2025, € 130.066 in 2026, € 159.383 in 2027 en 188.744 in 2028, als gevolg van de volgende ontwikkelingen: toenemende instroom van statushouders die bijzondere bijstand ontvangen; gestegen tarieven voor bewindvoering en indexering van individuele inkomenstoelage. Daarnaast blijft het bereik op de aanvullende doelgroep voor het meedoenbudget nog achter. Daarom dit budget meerjarig naar beneden bijgesteld en hierbij een afbouw gehanteerd.

Bovenregionale zorg

De begroting voor de bovenregionale voorzieningen is voor 2025 bijgesteld conform de nieuwe verdeelsleutel. Dit resulteert in een (verwachte) bijdrage per gemeente voor de bovenregionale jeugdvoorzieningen. Voor Venray is de begroting daarom naar boven bijgesteld met € 37.108 in 2025, € 38.659 in 2026, € 40.274 in 2027 en € 41.958 in 2028.

Doorstroompunt (RMC)

De begroting is bijgesteld op basis van de huidige contracten en verwachten uren inzet. De begroting is naar beneden bijgesteld met € 5.067 in 2025, € 2.168 in 2026, € 2.973 in 2027 en € 2.205 in 2028.

Huisvesting bijzonder voortgezet onderwijs

De meerjarenbegroting van de OZB is geactualiseerd op basis van de werkelijke OZB in 2024 en voor de verzekeringen is het begroot bedrag 2024 door geïndexeerd. Per saldo is de begroting verhoogd met € 869 in 2025, € 1.358 in 2026, € 1.864 in 2027 en € 1.906 in 2028.

Huisvesting primair onderwijs

De meerjarenbegroting huur/lease is geactualiseerd op basis van de huidige huurtarieven. De brandverzekering is de afgelopen jaren gestegen, maar de begroting was nog niet aangepast. De prognoses zijn nu geactualiseerd op basis van de kosten uit 2023. Per saldo is de begroting opgehoogd met € 28.978 in 2025, € 29.615 in 2026, € 30.267 in 2027 en € 30.933 in 2028.

Jeugd Ambulant (jeugdbeh GGZ zonder verblijf) - Dyslexie

Na corona zagen we een piek als gevolg van trajecten die nog ingehaald moesten worden. Dit heeft zich hersteld en in 2024 verder afgevlakt. We verwachten dat dit nog enigszins doorzet en om die reden het budget verminderd kan worden met € 93.636 in 2025, € 99.074 in 2026, € 104.812 in 2027 en € 110.863 in 2028.

Jeugd Ambulant (jeugdbeh GGZ zonder verblijf) - GGZ

Mede door de inzet van een Specialist Ondersteuner Jeugd bij de huisartsen zien we het gebruik van GGZ afnemen. De begroting is daarom naar beneden bijgesteld met € 212.740 in 2025, € 226.983 in 2026, € 242.074 in 2027 en € 258.055 in 2028.

Jeugd Ambulant (jeugdhulp begeleiding) - Ambulant perspectief 1

We zien bij ambulant een toename van de zwaarte van de zorg en de gemiddelde kosten per cliënt stijgen. Hierom verwachten we dat deze kosten zullen oplopen. Dit is een aandachtspunt voor de nieuwe contractering per 1-1-2026, maar voor nu spelen we hier op in bij deze begroting. Het budget zal worden opgehoogd met € 126.168 in 2025, € 128.943 in 2026, € 131.717 in 2027 en € 134.484 in 2028.

Jeugd Ambulant (jeugdhulp behandeling) - Ambulant perspectief 2

We zien bij ambulant een toename van de zwaarte van de zorg en de gemiddelde kosten per cliënt stijgen. Hierom verwachten we dat deze kosten zullen oplopen. Dit is een aandachtspunt voor de nieuwe contractering per 1-1-2026. Daarnaast zien we een verschuiving van segment 1 (verblijf met behandeling) naar ambulante hulp perspectief 2 (voorheen behandeling). De begroting zal worden opgehoogd met € 105.146 in 2025, € 107.470 in 2026, € 109.795 in 2027 en € 112.115 in 2028.

Jeugd Ambulant (jeugdhulp behandeling) - Vaktherapie

Op basis van de verwachtingen is dit naar beneden bijgesteld, maar trajecten hebben een looptijd van 1,5 jaar dus dit kan een vertekend beeld geven van de declaraties. Hierom handhaven we een gedeelte van het budget. De begroting is naar beneden bijgesteld met € 11.082 in 2025, € 11.740 in 2026, € 12.436 in 2027 en € 13.170 in 2028.

Jeugd Ambulant (jeugdhulp zonder verblijf overig) - Ambulant hulp duurzaam

We zien een toename van het aantal jeugdigen in ambulant duurzaam. Oorzaak hiervan is dat jeugdigen vaker een langdurige begeleidingsvraag hebben en zodoende de kosten stijgen. Hier volgt een nieuwe contractering per 1-1-2026 voor om dit beter beheersbaar te maken. De begroting is naar boven bijgesteld met € 316.355 in 2025, € 325.953 in 2026, € 335.783 in 2027 en € 345.847 in 2028.

Jeugd Ambulant (toegang/eerstelijnsvoorziening) - consultatie

We zien dat consultatie minder vaak wordt ingezet dan beoogd. Als gevolg van de wachtlijsten bij onze toegang verwachten we echter dat deze trend zich niet voortzet. We willen juist aan het begin van een traject zo goed mogelijk onderzoeken wat een kind/gezin nodig heeft qua ondersteuning. Om zo de juiste zorg op de juiste plek in te zetten. We blijven realistisch begroten, vandaar dat het budget toch omlaag is bijgesteld met € 54.937 in 2025, € 57.234 in 2026, € 59.625 in 2027 en € 62.119 in 2028.

Jeugd Dagbesteding en dagbehandeling (JH behandeling) - terug naar school

Door het toevoegen van een tussenvorm in 2023 wordt het traject 'Terug naar school' weer ingezet in plaats van 'duurzame daginvulling'. We zien nu een verschuiving tussen de budgetten van duurzame daginvulling naar terug naar school. Het budget is dus naar boven bijgesteld met € 204.523 in 2025, € 212.374 in 2026, € 220.521 in 2027 en € 228.974 in 2028.

Jeugd Dagbesteding en dagbehandeling (JH dagbesteding) - Duurzame daginvulling

Bij de nieuwe aanbesteding vanaf 2022 heeft dit traject knelpunten gekend waardoor duurzame daginvulling is gewijzigd vanaf 2023. Het traject sluit nu beter aan bij de doelgroep doordat er een tussenvorm is toegevoegd. Daarbij zagen we dat dit product vaak onterecht werd ingezet voor casuïstiek waar eigenlijk 'Terug naar school' van toepassing was. Als gevolg van de inkoopaanpassing zien we dit langzaam herstellen en zodoende een terugloop in deze kosten. De begroting is naar beneden bijgesteld met € 77.486 in 2025, € 85.349 in 2026, € 93.756 in 2027 en € 102.741 in 2028.

Jeugd PGB

Er is een afname te zien van het gebruik van pgb's. Deze trend zet zich door in 2025. Het budget is daarom meerjarig naar beneden bijgesteld met € 20.191 in 2025, € 21.035 in 2026, € 21.914 in 2027 en € 22.832 in 2028.

Jeugd verblijf ambulante alternatieve (jeugdhulp met en zonder verblijf)

De verdeelsleutel voor het voorschot van segment 1 is bijgesteld op basis van het werkelijke gebruik. Er worden minder jeugdigen uit huis geplaatst om behandeld te worden. Voor de gemeente Venray betekent dit een verlaging van het budget van € 228.015 in 2025, € 237.545 in 2026, € 247.474 in 2027 en € 257.820 in 2028.

Jeugd vervoer

Uitgangspunt is waar kan inzetten op de eigen kracht van ouders, dan wel sociale omgeving. Desondanks zien we een toename van jeugdigen die gebruik maken van een vervoersvoorziening. Wij zien een verschuiving van minder kinderen die behandeld worden in een verblijfssetting, naar meer inzet van ambulante hulp thuis of bij een zorgaanbieder. Vaak zit hier een vervoersvoorziening aan gekoppeld. Tevens is er een ontwikkelgroep verhuisd van Venray naar Oostrum wat meer vervoersbewegingen met zich meebrengt. De begroting is daarom verhoogd met € 42.938 in 2025, € 44.733 in 2026, € 46.603 in 2027 en € 48.551 in 2028.

Jeugd Wonen (gezinsgericht)

We zien dat de verschuiving van het aantal jeugdigen in een verblijfssetting naar gezinsgerichte vormen van verblijf (gezinshuizen) doorzet. Meer jeugdigen worden bij een uithuisplaatsing opgevangen binnen een gezin. In dit perspectief willen gaan we als regio Noord-Limburg investeren om meer plekken te creëren, wat resulteert in meer gebruik van dit budget. Het budget wordt verhoogd met € 258.651 in 2025, € 269.463 in 2026, € 280.725 in 2027 en € 292.460 in 2028.

Jeugd Wonen (jeugdhulp begeleiding) – logeren

We zien een lichte toename van jeugdigen die gebruik maken van het product logeren. Het is een vorm van respijtzorg, dat vaker wordt ingezet voor het ontlasten van (pleeg)gezinnen tijdens weekenden of vakanties. Het budget is daarom verhoogd met € 24.397 in 2025, € 25.418 in 2026, € 26.480 in 2027 en € 27.587 in 2028.

Jeugd Wonen (jeugdhulp met verblijf ov,)

In relatie tot de gezinsgerichte aanpak, waar sprake is van een toename, zien we bij jeugdhulp met verblijf juist een afname. Een ontwikkeling dat wij stimuleren. Dit resulteert in lagere verwachte kosten, waardoor het budget naar beneden wordt bijgesteld met € 10.109 in 2025, € 10.616 in 2026, € 11.060 in 2027 en € 11.522 in 2028.

Re-integratiebudget

Binnen het re-integratiebudget is een budgetneutrale verschuiving doorgevoerd als gevolg van de ervaringscijfers van Sturing & Inkoop. Daarnaast valt er een deel van het budget in 2026 tm 2028 vrij omdat dit te hoog opgenomen was in de begroting. De begroting is naar beneden bijgesteld met € 43.685 in 2026, € 47.551 in 2027 en € 48.598 in 2028.

Sociale recherche

De uitvoering van de sociale recherche zal vanaf 2025 intern georganiseerd worden. Dit zorgt meerjarig voor een voordeel van € 62.299 in 2025, € 62.577 in 2026, € 61.979 in 2027 en € 61.674 in 2028.

Vervoer van leerlingen**Vervoer leerlingen**

Het aantal leerlingen in het leerlingenvervoer heeft in het schooljaar 2023-2024 een lichte stijging doorgemaakt. Daarnaast zijn er wachtlijsten op een aantal scholen, waardoor er uitgeweken moet worden naar verder weg gelegen scholen. Dit zorgt ervoor dat er vanaf 2024 meer kosten worden gemaakt dan dat de komende jaren is begroot. De begroting is daarom voor 2025, 2026 en 2027 naar boven bijgesteld met € 27.602, € 28.208 en € 28.829. Het jaar 2028 is naar beneden bijgesteld met € 40.233 in verband met te hoog opgevoerde inflatiecorrectie.

Vervoer leerlingen openbaar vervoer-eigen vervoer

Het aantal leerlingen met ov-ev blijft de laatste jaren stabiel. Alleen de vergoeding ov-ev (per km of abonnement) wordt elk jaar hoger. De realisatie ligt al enkele jaren op een lager niveau dan de komende jaren is begroot. Daarom is de begroting verlaagd met € 10.031 in 2025, € 10.252 in 2026, € 10.478 in 2027 en € 10.708 in 2028.

Vervoer van leerlingen eigen bijdrage.

De eigen bijdrage stijgt elk jaar en er is geen korting meer bij meerdere gezinsleden. De laatste 3 jaren (inclusief de verwachting van 2024) zijn er hogere inkomsten, dan de komende jaren is begroot. De begroting is daarom opgehoogd met € 6.036 in 2025, € 6.169 in 2026, € 6.304 in

2027 en € 6.443 in 2028.

Vervoer van leerlingen naar gymzalen

Vanaf de meivakantie in het schooljaar 2023-2024 gymt basisschool De Lier tussen de meivakantie en de herfstvakantie op de velden van SV Merselo. Hierdoor is er geen gymvervoer nodig deze periode. Na het schooljaar 2024-2025 wordt er overlegd of er de jaren daarna in deze periode wel of geen gymvervoer nodig is/ buiten gegymd wordt. De begroting 2025 zal daarom met € 10.042 naar beneden bijgesteld worden.

WMO Eigen bijdrage

Door het stijgende aantal unieke Wmo-clients stijgen ook de inkomsten eigen bijdrage die inwoners moeten betalen voor een Wmo-maatwerkvoorziening. De begroting 2025 zal met € 57.725 worden opgehoogd.

WMO Maatwerkvoorzieningen Natura materieel

Vervoersvoorzieningen

Omdat het aantal bijzondere aanpassingen aan hulpmiddelen achterblijft met eerdere verwachtingen stellen we de begroting naar beneden bij met € 17.309 in 2025, € 18.032 in 2026, € 18.787 in 2027 en € 19.572 in 2028.

Woonvoorzieningen

Het aantal woningaanpassingen is gemiddeld genomen in de afgelopen jaren rond de € 450.000. Omdat we meer gebruik maken van woonunits in bruikleen verwachten wij dat hiermee de kosten rond het gemiddelde zullen blijven. Daarom nu € 260.622 in 2025, € 271.516 in 2026, € 282.866 in 2027 en € 294.689 in 2028 vrij laten vallen.

WMO Nieuwe taken (begeleiding)

De begroting 2025 was niet aangepast op de realisatie in de afgelopen jaren. Inclusief nieuwe ova-index is er sprake van een verhoging van € 6.247 in 2025, € 6.508 in 2026, € 6.780 in 2027 en € 7.064 in 2028.

WMO Nieuwe taken (maatwerkvoorzieningen)

Volgens ons prognosemodel stijgt het aantal personen die gebruik maken van vervoer naar de dagbesteding waardoor de begroting wordt verhoogd met € 26.142 in 2025, € 27.235 in 2026, € 28.372 in 2027 en € 29.559 in 2028.

WMO Nieuwe taken (overige Maatwerkarrangementen)

Landurige ondersteuning

Volgens ons eigen prognosemodel verwachten we in 2024 minder uit te geven aan langdurige ondersteuning. Op basis hiervan stellen wij de begroting 2025 naar beneden bij met € 42.568 en meerjarig een stijging van € 30.415 in 2026, € 27.801 in 2027 en € 24.198 in 2028.

Ouderdom gerelateerd

We zien in dit segment in 2022 en 2023 geen toename, ondanks het toenemende aantal ouderen. Daarom passen we in 2025 alleen de ova-index toe en dat heeft tot gevolg dat er in 2025 een bedrag van € 21.174 vrij valt. In 2026 een verhoging van € 22.868 en een vrijval van € 19.653 in 2027 en € 75.916 in 2028.

WMO Oude taken (deeltaxi vervoerskosten en eigen bijdrage)

De deeltaxi vervoerskosten en eigen bijdrage zijn per saldo naar boven bijgesteld conform de prognose klantbijdragen en begroting van Omnibuzz € 17.056 in 2025, € 7.104 in 2026, € 7.794 in 2027 en € 17.058 in 2028.

WMO Oude taken (hulp bij het huishouden)

Door de invoering van het abonnementstarief (20,60 per maand eigen bijdrage in 2024) zien we jaarlijks een stijging van het aantal toekenningen. Per 2026 wordt de eigen bijdrage regeling gewijzigd naar een inkomensafhankelijke bijdrage. Dit betekent dat we in 2025 opnieuw een toename van het aantal aanvragen "hulp bij het huishouden" verwachten. We zien sinds de invoering van het abonnementstarief een stijging van gemiddeld 4% per jaar waar we, naast de OVA-indexering van 4,18%, ook rekening mee houden. Dit betekent een verhoging van het budget hulp bij het huishouden van € 373.898 in 2025, € 539.050 in 2026, € 553.813 in 2027 en € 567.430 in 2028.

Zwemmen

Het ziet er naar uit dat wij op basis van cijfers van het CBS een negatieve index moeten gebruiken voor de exploitatiebijdrage voor Laco Venray BV. Omdat de exploitatiebijdrage niet omlaag kan, blijft de vergoeding van nov 2024-okt 2025 op hetzelfde niveau. Daarom is de begroting naar beneden bijgesteld met € 6.322 in 2025, € 5.847 in 2026, € 5.350 in 2027 en € 4.830 in 2028.

Programma 2 Wonen

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Kadernota 2025 Meerjarenperspectief incl MUIP	15.782	15.542	15.860	16.253
Wijzigingen voor begroting 2025	98	121	136	86
Stand voor begroting	15.880	15.663	15.996	16.340
Autonome ontwikkelingen begroting 2025	212	22	6	143
Gemeentefonds meicirculaire	15	14	15	15
Indexering begroting 2025	31	49	75	104
Wettelijke taak begroting 2025	104	0	0	0
Meerjarenbegroting 2025 - 2028	371	95	107	272

Tekstuele financiële afwijkingen**Autonome ontwikkelingen****Aankoop dienstkleding**

Er is gebleken dat de post te laag begroot is, daarom vindt een aanpassing plaats. De dienstkleding moet up-to-date, veilig en goed zijn. Kleding slijt en het moet passen bij alle weerssituaties. Daarnaast zijn prijzen de afgelopen jaren toegenomen. Het budget wordt om deze reden bijgesteld met resp. de volgende bedragen € 3.577 voor 2025, € 3.656 voor 2026, € 3.7636 voor 2027, € 3.818 voor 2028 en € 3.902 voor 2029.

Aanpassen storting voor indexering: Voorziening accommodatiebeheersysteem

Jaarlijkse indexering van 3% voor de jaren 2028 (+ € 6.921) en 2029(+ € 14.575).

Aansluiting met afvalbegroting 2025 en budgettair neutraal maken

Dit journaal betreft mutaties op de budgetten van afval inclusief het budgettair neutraal maken van het gesloten systeem van afval. Het effect op het begrotingsresultaat wordt veroorzaakt door de mutaties van de bedragen voor BTW en overhead die toegerekend worden aan afval. Dit is voor 2025 € 14.647, 2026 € 59.225, voor 2027 € 56.095, voor 2028 € 41.104 en voor 2029 € - 48.591.

Afboeking verleende diensten aan derden

Het budget van € 13 wordt niet gebruikt.

Bijstellen van budget illegaal afval

Er is een toename van illegale stortingen. Dit heeft invloed op de bestekken maar ook op de stortkosten. Met name de inzameling van drukhouders is flink gestegen met voorgaande jaren. Dit heeft een nadelig resultaat voor 2025 van € 20.000 tot in 2029 van € 21.311.

Bijstellen van budget vlakwater natuurgebied

Dit betreft een vergoeding aan het Odapark. In het verleden werd hier ook de kunstsubsidie van betaald, deze is echter komen te vervallen. Het budget wordt hierom verlaagd voor 2025 met € 4.038, in 2026 met € 4.325, in 2027 met € 4.618, in 2028 met € 4.918 en in 2029 met € 5.224.

Bijstellen van budget wachtdienst

De auto's voor de wachtdienst zijn vervangen voor elektrische auto's, hierdoor kan het budget voor de brandstof komen te vervallen. Bij het budget uitbesteed werk komen we al jaren tekort. In het kader van reëel begroten hogen we deze nu op. Incidentele kosten voor grote drugsdumpingen worden niet meegenomen. Voor 2025 betekent dit voor de totale kostenplaats een verhoging van € 13.933 tot in 2029 met € 14.819.

Bijstellen van budget zitbanken en picknicksets

Om in de toekomst reëel te begroten worden deze budgetten aangepast. De materiaalkosten zijn door vervanging en uitbreiding hoger dan het huidige budget. De ophoging voor 2025 bedraagt € 6.000 olopend tot € 6.394 in 2029.

Bijstelling van budget landschapselementen

In 2022 is de MUIP-aanvraag geaccordeerd voor uitbreiding budget landschappelijke elementen in verband met extra areaal GOW (Ooijen Wanssum) en Loobeek. De uitbreiding Loobeek is echter nog niet overgedragen van Waterschap/provincie naar gemeente. Dit zou in 2022 geregeld worden zodat de gemeente per 1 januari 2023 het beheer zou krijgen. Het bedrag dat beschikbaar is voor Loobeek in het jaar 2025 kan teruggegeven worden. De uitbreiding GOW zit sinds 2023 bij de gemeente. Het groeit niet zo hard als normaliter (heeft met het grondverzet en de slecht bodem te maken). Vandaar dat er afgelopen jaar geen

gebruik gemaakt is van het budget. Dit jaar en komend jaar worden er ook geen grote uitgaven verwacht. In 2025 kan het budget verlaagd worden met € 23.830. Of dit in 2026 ook nog kan, ligt aan de natuur.

Budgettair neutraal bossen 2025

Budgettair neutraal maken bossen conform raadsbesluit "Evaluatie beheernota gemeentebossen". Het betreft hier om een onttrekking uit het begrotingsresultaat van € 410 in 2025 tot € 3.3383 in 2029.

Herverdeling capaciteitsraming 2025-2029

Met deze wijziging vindt de administratieve verdeling van de interne uren (capaciteitsraming) plaats naar de programma's. Voor 2025 betekent dit voor de programma's: Leven € 218.250, Wonen € 209.249, Werken € -159.736, Besturen € -88.090. Voor 2026 betekent dit voor de programma's: Leven € 122.263, Wonen € 39.486, Werken € -226.438, Besturen € -126.380. Voor 2027 betekent dit voor de programma's: Leven € 203.934, Wonen € 20.388, Werken € -223.028, Besturen € 36.892. Voor 2028 betekent dit voor de programma's: Leven € 184.202, Wonen € 114.474, Werken € -222.974, Besturen € 127.006.

Overzetting budget ICT

Deze wijziging betreft een correctie op het budget verdeling servicecontracten. In de loop van de jaren is er een scheefgroei ontstaan in de doorbelastingsbudgetten. Dit komt door de meerkosten van de vervangende applicaties die niet meegenomen zijn bij de budgetaanpassingen. Ook is er opnieuw onderhandeld over de prijs en duur van de contracten en wordt indexatie van kosten opnieuw toegepast. Met deze correctie worden de budgetten weer rechtgetrokken zodat ze weer overeenkomen met de gemaakte kosten. Hierdoor wordt € 7.000 ten laste van het resultaat gebracht.

Rente

Oplopende rentelasten door de (meerjarig) verwacht aan te trekken nieuwe leningen gebaseerd op de (meerjarige) fasering van de investeringsuitgaven. De rentelasten nemen toe met € 236.000 in 2025 naar ruim € 1 miljoen in het jaar 2028.

Wijziging budget evenementen

Er heeft een herverdeling en bijstelling plaatsgevonden binnen het budget van evenementen. Zo creëren we een duidelijker overzicht van de inkomsten en de uitgave. Het gaat hierbij om een bedrag van € 9.700.

Gemeentefonds

Meicirculaire gemeentefonds

Het netto-resultaat van de meicirculaire 2024 is voor het jaar 2025 een voordeel van € 1.3 miljoen aflopend naar een voordeel van € 0.6 miljoen in 2028. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de Raadsinformatiebrief die op 24 juni 2024 in het college is vastgesteld.

Indexering

Indexering begroting 2025.

Indexering exploitatie 2024 voor begroting 2025.

Voor 2025 betekend dit voor de programma's Leven € -21.181, Wonen € 30.587, Werken € 29.410, Besturen € 8.711.

Voor 2026 betekend dit voor de programma's Leven € -91.773, Wonen € 48.812, Werken € 59.913, Besturen € 14.308.

Voor 2027 betekend dit voor de programma's Leven € -165.948, Wonen € 75.249, Werken € 93.266, Besturen € 87.365.

Voor 2028 betekend dit voor de programma's Leven € -249.319, Wonen € 103.662, Werken € 124.164, Besturen € 141.515.

Nieuw beleid

Uitvoeren coördinatie van zwerfafval

De coördinatie van opruimacties van zwerfafval door verenigingen, voorheen uitgevoerd door Synthese, gaan we zelf uitvoeren. Dit resulteert in een verlaging van het budget uitbestede werk voor extra inzet preventie/aanpak zwerfafval in Programma 3 - Werken voor de volgende bedragen: 2025: € -10.034, 2026 € - 10.486, 2027 € - 10.896 en 2028 € - 11.320. In Programma 2 - Wonen wordt het budget jaarwedden Wijkbeheer als volgt opgehoogd: 2025: € 10.034, 2026 € 10.486, 2027 € 10.896 en 2028 € 11.320. Per saldo heeft deze verschuiving geen invloed op begrotingsresultaat.

Wettelijke taak

Kosten instandhouding accommodaties

In 2025 is leegstand voorzien in tenminste 3 gebouwen (Merseloseweg 59, Schoutenstraatje 20 en St. Ursulastraat 15) waartoe budget is opgenomen om de exploitatie en het beheer te kunnen verzorgen. Denk hierbij aan energielasten, verzekeringen, preventieve en correctieve onderhoudswerkzaamheden. Per saldo is de begroting 2025 opgehoogd met € 103.500.

Programma 3 Werken

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Kadernota 2025 Meerjarenperspectief incl MUIP	10.007	11.226	12.474	13.270
Wijzigingen voor begroting 2025	0	0	23	26
Stand voor begroting	10.007	11.226	12.497	13.297
Autonome ontwikkelingen begroting 2025	-178	-329	-311	-358
Gemeentefonds meicirculaire				
Indexering begroting 2025	29	60	93	124
Wettelijke taak begroting 2025				
Meerjarenbegroting 2025 - 2028	-158	-279	-228	-246

Tekstuele financiële afwijkingen

Autonome ontwikkelingen

Aansluiting havenbeheerplan begroting 2025

Aanpassen van bedragen in de begroting conform de bedragen in het geldende havenbeheerplan voor het jaar 2028 en 2029. Dit betekent voor 2028 € 7.897 en voor 2029 € 1.479 positief.

Bijstellen budget bladruimen

De tonnages blad zijn toegenomen vanwege meer en/of grotere bomen in de bebouwde omgeving. In verband met reëel begroten wordt het budget verhoogd met € 5.000 in 2025 tot € 5.328 in 2029.

Bijstellen budget op legen en reinigen afvalbakken

Door de uitbreiding van het aantal afvalbakken met name de bakken voor hondenpoepzakjes, de verhoogde kosten voor materiaal, de prijstoename voor ledigen en reinigen en stortkosten voldoen de budgetten niet meer. Daartegenover staat een nieuwe, hoge vergoeding voor openbare afvalbakken van derden die jaarlijks aangevraagd kan worden. Dit betekent een positief resultaat voor de begroting van € 20.000 voor 2025, € 19.648 voor 2026, € 19.290 voor 2027, € 18.927 voor 2028 en € 18.557 voor 2029.

Bijstellen budget openbare verlichting (inflatiekosten)

In verband met de hoge inflatieprijzen in 2023 zijn de energiekosten destijds structureel opgehoogd. De kosten zijn vanaf 2024 structureel verminderd door toepassing van energie zuinige verlichting van led lampen en energiemanagement op de lichtmasten. In 2024 is € 100.000 als uitgangspunt genomen, dit bedrag is geïndexeerd en valt structureel vrij in het begrotingsresultaat. De wijziging in jaarschijf 2024 wordt meegenomen in de 2e berap.

Bijstellen budget vegen straten

Door de toename van extreme regenval wordt er meer veegvuil van de goten naar de straatkolken afgevoerd. Hierdoor worden de stortkosten van het veegvuil minder. De afgenomen kosten zijn voor 2025 tot en met 2029 respectievelijk € 10.000, € 10.160, € 10.323, € 10.488 en € 10.656.

Bijstellen van budget onderhoud technische installaties

Het budget voor uitbestede werk werd de afgelopen jaren niet volledig besteed. De verwachting is voor de komende jaren niet anders. Omdat we kritisch de budgetten tegen het licht gaan houden, ramen we dit budget nu af met € 20.000 voor 2025 ophogend tot € 21.311 in 2029.

Bijstelling budget reclamemasten A73

Uit analyse van afgelopen jaren is gebleken dat een deel van het budget reclamemasten A73 niet meer nodig is. Vooral budget voor promotie en acquisitie wordt niet meer gebruikt. Dit levert een voordeel op voor het begrotingsresultaat van € 25.208 vanaf 2025.

Bijstelling van budget software bij nutsvoorzieningen

De facturen van het softwarepakket MOOR platform loopt niet in pas met de indexatie van de begroting. Dit gaan we met deze wijziging weer juist begroten. Het betreft een verhoging van

budget van € 2.300 in 2025 oplopend tot € 2.451 in 2029.

Budgettair neutraal maken riolering 2025

Betreft mutaties ten behoeve van het budgettair neutraal maken van het gesloten systeem van riolering. Het effect op het begrotingsresultaat wordt veroorzaakt door de mutaties van de bedragen voor BTW en overhead die toegerekend worden aan de riolering. Het betreft voor 2025 een verhoging van € 143.483, voor 2026 € 61.848, voor 2027 € 79.330, voor 2028 € 42.214 en voor 2029 € 18.406.

Herverdeling capaciteitsraming 2025-2029

Met deze wijziging vindt de administratieve verdeling van de interne uren (capaciteitsraming) plaats naar de programma's. Voor 2025 betekent dit voor de programma's: Leven € 218.250, Wonen € 209.249, Werken € -159.736, Besturen € -88.090. Voor 2026 betekent dit voor de programma's: Leven € 122.263, Wonen € 39.486, Werken € -226.438, Besturen € -126.380. Voor 2027 betekent dit voor de programma's: Leven € 203.934, Wonen € 20.388, Werken € -223.028, Besturen € 36.892. Voor 2028 betekent dit voor de programma's: Leven € 184.202, Wonen € 114.474, Werken € -222.974, Besturen € 127.006.

Overzetting budget ICT

Deze wijziging betreft een correctie op het budget verdeling servicecontracten. In de loop van de jaren is er een scheefgroei ontstaan in de doorbelastingsbudgetten. Dit komt door de meerkosten van de vervangende applicaties die niet meegenomen zijn bij de budgetaanpassingen. Ook is er opnieuw onderhandeld over de prijs en duur van de contracten en wordt indexatie van kosten opnieuw toegepast. Met deze correctie worden de budgetten weer rechtgetrokken zodat ze weer overeenkomen met de gemaakte kosten. Hierdoor wordt € 7.000 ten laste van het resultaat gebracht.

Indexering

Indexering begroting 2025.

Indexering exploitatie 2024 voor begroting 2025.

Voor 2025 betekend dit voor de programma's Leven € -21.181, Wonen € 30.587, Werken € 29.410, Besturen € 8.711.

Voor 2026 betekend dit voor de programma's Leven € -91.773, Wonen € 48.812, Werken € 59.913, Besturen € 14.308.

Voor 2027 betekend dit voor de programma's Leven € -165.948, Wonen € 75.249, Werken € 93.266, Besturen € 87.365.

Voor 2028 betekend dit voor de programma's Leven € -249.319, Wonen € 103.662, Werken € 124.164, Besturen € 141.515.

Nieuw beleid

Uitvoeren coördinatie van zwerfafval

De coördinatie van opruimacties van zwerfafval door verenigingen, voorheen uitgevoerd door Synthese, gaan we zelf uitvoeren. Dit resulteert in een verlaging van het budget uitbesteed werk voor extra inzet preventie/aanpak zwerfafval in Programma 3 - Werken voor de volgende bedragen: 2025: € -10.034, 2026 € - 10.486, 2027 € - 10.896 en 2028 € - 11.320. In Programma 2 - Wonen wordt het budget jaarwedden Wijkbeheer als volgt opgehoogd: 2025: € 10.034, 2026 € 10.486, 2027 € 10.896 en 2028 € 11.320. Per saldo heeft deze verschuiving geen invloed op begrotingsresultaat.

Programma 4 Besturen

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Kadernota 2025 Meerjarenperspectief incl MUIP	-84.887	-82.088	-85.694	-90.238
Wijzigingen voor begroting 2025	0	0	0	-1
Stand voor begroting	-84.887	-82.088	-85.694	-90.240
Autonome ontwikkelingen begroting 2025	-201	317	731	1.292
Gemeentefonds meicirculaire	-1.519	-1.457	-1.454	-702
Indexering begroting 2025	9	15	89	143
Wettelijke taak begroting 2025	17	5	4	7
Meerjarenbegroting 2025 - 2028	-1.694	-1.121	-631	741

Tekstuele financiële afwijkingen

Autonome ontwikkelingen

Aanpassen storting voor indexering: Voorziening onderhoud gemeentehuis

Jaarlijkse indexering van 3% voor de jaren 2028 (€ 7.574) en 2029 (€ 15.375).

Abonnementen

Verrhoging budget abonnementen vanwege structurele prijsverhogingen en de behoefte aan meer, uitgebreidere juridische informatie/databanken. Voor 2025 een verhoging van € 10.000 oplopend naar € 10.699 in 2028.

Baten OZB begroting 2025

Aanpassing opbrengsten OZB op basis van verwachte realisatie 2024 en rekening gehouden met inflatiecorrectie van 2,2% en accres. Dit geeft een positief resultaat van € 150.485 voor 2025, € 261.684 voor 2026, € 382.498 voor 2027, € 524.214 voor 2028 en € 1.045.309 voor 2029.

Bijstellen bestemmingsreserves kapitaallasten en huurlasten Brukske

Bij de begroting worden de bestemmingsreserves en voorzieningen nagelopen en gecontroleerd op volledigheid. Met deze wijziging worden de bestemmingsreserves kapitaallasten vastgoed en dekking huurlasten van MFC Brukske waar nodig bijgesteld. Dit bedraagt voor de reserve renovatie onderwijshuisvesting jaarlijks een hogere onttrekking van € 103, voor reserve renovatie gemeentehuis een lagere onttrekking van € 276.958 in 2028 en € 295.043 in 2029, en voor reserve dekking huurlasten MFC Brukske een hogere onttrekking van € 630 in 2028 en € 1.273 in 2029.

Bijstelling budgetten GEO informatie

Het budget digitale kaart en gegevensbeheer is al enkele jaren niet bijgesteld geweest. Met deze actualisering wordt het niet benodigde budget teruggegeven ten gunste van het begrotingsresultaat. Het gaat hierbij om een bedrag van € 9.493.

Budget porti

Aanpassing budget porti vanwege prijsstijgingen voor 2025 een verhoging van € 20.000 oplopend naar € 21.819 in 2028.

Dividenden

Verlaging van de verwachte dividendopbrengsten Enexis en de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Voor de periode 2025 -2028 wordt uitgegaan van een lager dividend Enexis van € 59.338. Het meerjarig geraamde dividend bedraagt dan € 89.000 per jaar.

Het dividend BNG wordt vanaf 2025 verlaagd met € 18.429 per jaar. Het meerjarig geraamde dividend bedraagt dan € 117.000 per jaar.

De toekomstige dividenden zijn hiermee gebaseerd op de meest recent uitgekeerde dividenden over het jaar 2023 door Enexis en de BNG. Dit komt overeen met het advies van de provincie Limburg uit voorgaande jaren.

Door te berekenen overhead grondbedrijf naar algemene dienst

Deze wijziging betreft de mutatie van de door te berekenen overhead aan het grondbedrijf. Doordat er minder uren ten laste van het grondbedrijf worden geraamd, wordt het bedrag aan door te berekenen overhead verlaagd. Het lager aantal uren wordt veroorzaakt door de terugloop van het aantal actieve grondexploitaties, waardoor uren van grondbedrijf verschuiven naar algemene dienst. Dit levert een structureel nadeel op van € 37.800 voor het begrotingsresultaat van 2025.

Doorverdeling belastingen – WOZ

Wijziging doorverdeling belastingen - WOZ vanwege bijstelling budgetten belastingen en WOZ. Voor het resultaat betekent dit voor 2025 € 198, voor 2026 € 406, voor 2027 € 622, voor 2028 € 842 en voor 2029 € 1.638 positief.

Grondbedrijf begroting 2025

De wijziging betreft de bijstelling van de budgetten van het grondbedrijf op basis van de laatste ontwikkelingen. Deze wijziging heeft een klein positief effect op het begrotingsresultaat omdat er een hoger bedrag aan servicecontracten ICT ten laste van het budgettaire neutrale grondbedrijf wordt gebracht. 2025 € 952, 2026 € 1.098, 2027 € 1.182 en 2028 € 1.270.

Herverdeling capaciteitsraming 2025-2029

Met deze wijziging vindt de administratieve verdeling van de interne uren (capaciteitsraming) plaats naar de programma's. Voor 2025 betekent dit voor de programma's: Leven € 218.250, Wonen € 209.249, Werken € -159.736, Besturen € -88.090. Voor 2026 betekent dit voor de programma's: Leven € 122.263, Wonen € 39.486, Werken € -226.438, Besturen € -126.380. Voor

2027 betekent dit voor de programma's: Leven € 203.934, Wonen € 20.388, Werken € -223.028, Besturen € 36.892. Voor 2028 betekent dit voor de programma's: Leven € 184.202, Wonen € 114.474, Werken € -222.974, Besturen € 127.006.

Mutaties personeelsbegroting 2025

Aanpassing van de secundaire personeelskosten voor 2025 een verhoging van € 106.067 oplopend naar € 188.872 in 2028.

Overzetting budget ICT

Deze wijziging betreft een correctie op het budget verdeling servicecontracten. In de loop van de jaren is er een scheefgroei ontstaan in de doorbelastingsbudgetten. Dit komt door de meerkosten van de vervangende applicaties die niet meegenomen zijn bij de budgetaanpassingen. Ook is er opnieuw onderhandeld over de prijs en duur van de contracten en wordt indexatie van kosten opnieuw toegepast. Met deze correctie worden de budgetten weer rechtgetrokken zodat ze weer overeenkomen met de gemaakte kosten. Hierdoor wordt € 7.000 ten laste van het resultaat gebracht.

Rente

Oplopende rentelasten door de (meerjarig) verwacht aan te trekken nieuwe leningen gebaseerd op de (meerjarige) fasering van de investeringsuitgaven. De rentelasten nemen toe met € 236.000 in 2025 naar ruim € 1 miljoen in het jaar 2028.

Schoonmaakkosten gemeentehuis

De kosten bij CSU zijn omhoog gegaan vanwege meer uren voor onderhoud koffieautomaten en het nieuwe meubilair ontmoetingsruimte. Voor 2025 een verhoging van € 17.000 oplopend naar € 18.147 in 2028.

Gemeentefonds

Gemeentefondsontwikkelingen na RIB meicirculaire 2024

De verhoging van de gemeentefondsuitkering met betrekking tot de post 'besparingsverlies jeugd' is hoger dan de gehanteerde stelpost. Dit geeft een voordeel voor 2025 van € 86.638.

Meicirculaire gemeentefonds

Het netto-resultaat van de meicirculaire 2024 is voor het jaar 2025 een voordeel van € 1.3 miljoen aflopend naar een voordeel van € 0.6 miljoen in 2028. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de Raadsinformatiebrief die op 24 juni 2024 in het college is vastgesteld.

Indexering

Indexering begroting 2025.

Indexering exploitatie 2024 voor begroting 2025.

Voor 2025 betekend dit voor de programma's Leven € -21.181, Wonen € 30.587, Werken € 29.410, Besturen € 8.711.

Voor 2026 betekend dit voor de programma's Leven € -91.773, Wonen € 48.812, Werken € 59.913, Besturen € 14.308.

Voor 2027 betekend dit voor de programma's Leven € -165.948, Wonen € 75.249, Werken € 93.266, Besturen € 87.365.

Voor 2028 betekend dit voor de programma's Leven € -249.319, Wonen € 103.662, Werken € 124.164, Besturen € 141.515.

Wettelijke taak

Accommodatie gemeentehuis

Voor 2025 is in de exploitatie een extra budget opgenomen om verdere adviezen in te kunnen winnen met betrekking mogelijke vochtproblematiek in souterrain van het Gemeentehuis n.a.v. wateroverlast in 2024. Voor 2025 zijn voorts de budgetten voor brand- en stormschadeverzekering, energie en water bijgesteld op basis van de realisaties in 2024. Per saldo is de begroting opgehoogd met € 28.696 in 2025, € 19.108 in 2026, € 19.529 in 2027 en € 19.958 in 2028.

BRP

De begroting is op diverse posten aangepast op basis van de prognoses. De begroting zal worden opgehoogd met de volgende bedragen: € 12.071 in 2025, € 14.392 in 2026, € 15.516 in 2027 en € 12.927 in 2028.

2.3 Overzicht incidentele baten en lasten

In onderstaande tabellen is een totaaloverzicht opgenomen van de baten en lasten in 2024. De bedragen in onderstaande tabel per programma wijken af van de bedragen die in paragraaf 1.1 per programma zijn opgenomen omdat de algemene dekkingsmiddelen, de overhead, onvoorzien en de vennootschapsbelasting conform de eisen van de BBV apart zijn opgenomen. In paragraaf 1.1 zijn die bij het desbetreffende programma in het totaal opgenomen.

Totaal overzicht incidentele baten en lasten.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028	
Programma's	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
CP01 Leven	91.581	31.275	91.678	31.053	93.741	30.914	95.619	30.513
CP02 Wonen	25.587	9.459	25.294	9.474	25.576	9.409	26.001	9.324
CP03 Werken	16.441	6.341	17.646	6.448	19.068	6.548	20.003	6.650
CP04 Besturen	31.658	119.718	32.767	115.816	33.836	120.069	34.428	124.101
Totaal structureel excl. reserves	165.267	166.794	167.385	162.791	172.221	166.940	176.051	170.588
CP01 Leven	2.077	1.828	1.731	1.598	1.248	1.214	1.293	1.235
CP02 Wonen	1.025	897	26	81	24	81	25	81
CP03 Werken	507	0	426	0	437	0	396	0
CP04 Besturen	285	-1.649	279	0	280	0	135	0
Totaal incidenteel excl. reserves	3.893	1.075	2.461	1.679	1.990	1.295	1.850	1.316
Totaal lasten en baten excl. reserves	169.160	167.869	169.847	164.470	174.210	168.235	177.901	171.904
Toevoegingen en ontrekkingen aan de reserves								
Structureel	362	852	361	824	361	798	358	521
Incidenteel	87	984	84	912	80	748	81	625
Totaal toevoeging en ontrekking	449	1.835	445	1.736	441	1.546	439	1.146
Totaal generaal	169.608	169.705	170.291	166.206	174.651	169.781	178.340	173.050
Geraamd resultaat		96		-4.086		-4.870		-5.290
Structureel evenwicht		2.017		-4.131		-4.844		-5.300

Programma 1 Leven	Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bedragen x € 1.000								
Brede Spuk Combinatiefuncties	244	244	236	236	236	236	236	236
Brede Spuk Kansrijke Start	44	44	55	55	0	0	0	0
Brede Spuk Terugdringen Gezondheidsachterstanden	55	55	55	55	0	0	0	0
Brede Spuk Valpreventie	130	130	134	134	0	0	0	0
Brede Spuk Versterken sociale basis	98	98	74	74	0	0	0	0
Covid-19 eindrapportage Venray veert op	101	100	100	100	0	0	0	0
Mutaties kleiner dan 50K	289	278	143	162	62	48	92	55
Noodlokalen De Kruudwis	86	0	0	0	0	0	0	0
SPUK eenmalige specifieke uitkeringen en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	110	110	0	0	0	0	0	0
Wet inburgering	921	931	935	946	950	961	966	976
Totaal programma 1 Leven	2.077	1.989	1.731	1.760	1.248	1.245	1.293	1.267

Programma 1 Leven.

Brede Spuk

Combinatiefuncties, Kansrijke Start, Terugdringen gezondheidsachterstanden, Valpreventie, Versterken sociale basis

Betreft 'brede SPUK' (Regeling specifieke uitkering voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en sociale basis 2023-2026). Een SPUK uitkering heeft een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum, vandaar dat deze baten en lasten zijn aangemerkt als incidenteel.

Covid-19 eindrapportage Venray veert op

Nadat alle coronamaatregelen zijn losgelaten heeft de Raad vanuit de coronamiddelen budget beschikbaar gesteld om te zorgen voor een spoedig herstel van de welzijn en welvaart van Venray. Het budget zal in 2025 en 2026 worden ingezet voor nieuwe inwonersinitiatieven en is gedekt via de reserve. Het BBV stelt dat reservemutaties in principe incidenteel zijn. Vandaar dat deze baten en lasten zijn aangemerkt als incidenteel.

Mutaties kleiner dan 50K

De mutaties kleiner dan € 50.000 worden niet nader toegelicht in overeenstemming met de toelichtingsgrenzen zoals afgesproken met de auditcommissie en de raad.

Noodlokalen De Kruudwis

Betreft noodlokalen voor de school De Kruudwis ter overbrugging van de nieuwbouw. De gemeente moet de school blijven faciliteren in voldoende en adequate huisvesting. Deze middelen hebben een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum daarom zijn deze lasten aangemerkt als incidenteel.

SPUK eenmalige specifieke uitkeringen en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen

Deze uitkering is bestemd als tegemoetkoming in de kosten die gemeenten maken voor de oprichting van nieuwe bibliotheekvestigingen en het verbeteren of doorontwikkelen van bestaande beperkte bibliotheekvoorzieningen. Deze SPUK uitkering heeft een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum, vandaar dat deze baten en lasten zijn aangemerkt als incidenteel.

SPUK Wet inburgering

Deze uitkering heeft als doel het beschikbaar stellen van voorzieningen aan inburgeringsplichtigen die bijdragen aan het voldoen aan de inburgeringsplicht. De uitkering is bedoeld ter dekking van de kosten van deze voorzieningen, niet zijnde uitvoeringskosten. Deze SPUK uitkering heeft een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum, vandaar dat deze baten en lasten zijn aangemerkt als incidenteel.

Programma 2 Wonen	Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028	
Bedragen x € 1.000	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Mutaties kleiner dan 50K	33	27	-30	0	-33	0	-32	2
Onderzoek naar versterking van de grondpositie van de gemeente in het buitengebied.	50	0	0	0	0	0	0	0
Overige gronden: grondverkopen	0	81	0	81	0	81	0	81
SPUK CDOKE	788	788	0	0	0	0	0	0
Transitie Landelijk Gebied	54	0	55	0	56	0	57	0
Uitvoering nieuw beleid niet benutte vergunningen (zowel bouwen als milieu)	100	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma 2 Wonen	1.026	897	25	81	23	81	25	83

Programma 2 Wonen.

Onderzoek naar versterking van de grondpositie van de gemeente in het buitengebied

Betreft incidenteel budget voor onderzoek naar grondpositie buitengebied op basis van collegeprogramma.

Mutaties kleiner dan 50K.

De mutaties kleiner dan € 50.000 worden niet nader toegelicht in overeenstemming met de toelichtingsgrenzen zoals afgesproken met de auditcommissie en de raad.

Overige gronden: Grondverkopen

Grond kan je slechts één keer verkopen. Zodoende is er altijd sprake van een incidentele opbrengst; ook wanneer grond gefaseerd verkocht wordt.

SPUK CDOKE

Betreft de ontvangen middelen en uitvoering van een specifieke uitkering voor energieaanpak. Uitvoering loopt per saldo neutraal door de begroting.

Transitie landelijk gebied

Het omgevingsprogramma transitie landelijk gebied, ten behoeve van een beter leefklimaat, vraagt tijdelijk extra capaciteit en uitvoeringsbudget.

Uitvoering nieuw beleid niet benutte vergunningen (zowel bouwen als milieu)

Het opstellen van beleid op het intrekken van niet-benutte vergunningen (milieu en bouwen) is opgenomen in het collegeprogramma. Het daadwerkelijk uitvoeren van dit beleid vraagt extra inzet. In 2025 wordt incidenteel budget beschikbaar gesteld voor deze uitvoering.

Programma 3 Werken	Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bedragen x € 1.000								
Grondbedrijf	419	419	338	338	348	348	358	358
Mutaties kleiner dan 50K	88	0	89	0	89	0	38	0
Totaal programma 3 Werken	507	419	426	338	437	348	396	358

Programma 3 Werken.

Grondbedrijf/ grondexploitaties.

De wijzigingen betreffen de bijstelling van de budgetten van het grondbedrijf o.a. op basis van de stand van zaken bij jaarrekening 2023. Wijzigingen met betrekking tot het grondbedrijf zijn per definitie incidenteel.

Mutaties kleiner dan 50K.

De mutaties kleiner dan € 50.000 worden niet nader toegelicht in overeenstemming met de toelichtingsgrenzen zoals afgesproken met de auditcommissie en de raad.

Programma 4 Besturen	Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bedragen x € 1.000								
Implementatie omgevingswet	0	162	0	178	0	136	-136	0
Meicirculaire gemeentefonds	0	-1.649	0	0	0	0	0	0
Mutaties kleiner dan 50K	91	47	85	39	86	39	80	39
Regiodeal 5e tranche	194	194	194	194	194	194	194	194
Safe harbourpremie garantstelling GWV grijs-zwart BV	86	0	84	0	81	0	79	0
Totaal programma 4 Besturen	372	-1.245	362	411	362	370	217	233

Programma 4 Besturen.

Implementatie Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet, per 1 januari 2024, gaat gepaard met implementatiekosten (implementeren van nieuwe systemen en werkprocessen, herschrijven plannen en dergelijke). Deze kosten zijn van tijdelijke aard, maar lopen ten minste door tot en met 2027. De rijksoverheid biedt tot en met

2025 middelen aan via een decentralisatie-uitkering van het gemeentefonds. Vanaf 2026 is er (nog) geen duidelijkheid en worden kosten betaald uit restantbudgetten en de Algemene Reserve.

Meicirculaire gemeentefonds

De invoering van de systematiek op basis van het bruto binnenlands product (bbp) heeft meerjarig nadelige gevolgen voor de gemeentefondsuitkering. In de meicirculaire 2024 staat dat gemeenten voor deze nadelen worden gecompenseerd, behalve in 2025. In dat jaar wordt ongeveer 50% van de nadelen gecompenseerd. De provinciaal toezichthouders hebben na de meicirculaire 2024 besloten dat het resterende nadeel van 50% (€ 1.649 miljoen) in 2025 als een incidenteel nadeel wordt beschouwd.

Mutaties kleiner dan 50K.

De mutaties kleiner dan € 50.000 worden niet nader toegelicht in overeenstemming met de toelichtingsgrenzen zoals afgesproken met de auditcommissie en de raad.

Regiodeal 5e tranche

De lasten betreffen de bijdragen die betrekking hebben op de regiodeal en investeringsagenda. Incidenteel omdat het projectbijdragen betreffen van projecten die niet regulier in onze begroting zijn opgenomen en eindig zijn. De baten betreffen de dekking van de projectbijdragen, zijnde een incidentele reservemutatie ten laste van de algemene reserve.

Safe harbourpremie garantstelling GWV grijs-zwart BV

In 2017 heeft de gemeente zich garant gesteld voor een 2-tal leningen aan Glasweb Venray. Voor één lening wordt, om te voldoen aan marktconformiteit, een z.g. safe-harbourpremie (opslagrente) in rekening gebracht. Ten einde het risico op een eventueel verlies op deze garantstelling terug te brengen wordt de ontvangen premie toegevoegd aan de bestemmingsreserve Garantstelling lening GWV grijs-zwart BV. Stortingen in reserves zijn incidenteel van aard.

2.4 Geprognosticeerde Balans en toelichting

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo is in het BBV een geprognosticeerde balans voorgeschreven en moet het meerjarig EMU-saldo in de begroting worden opgenomen. In de bijlagen is het overzicht van het EMU-saldo opgenomen. In onderstaande tabel is de geprognosticeerde balans opgenomen met geraamde saldi op 31-12 van elk jaar. De geprognosticeerde balans geeft inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen et cetera.

GEPROGNOSTICEERDE BALANS BEGROTING 2025

Geprognosticeerde balans Bedragen x € 1.000	Jaar- rekening 2023	Begroting				
		2024	2025	2026	2027	2028
ACTIVA						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	4.808	4.993	4.731	4.470	4.209	3.996
Materiële vaste activa	153.715	175.288	201.604	228.622	242.246	258.819
Financiële vaste activa	16.916	16.377	14.790	13.679	12.543	11.381
Totaal vaste activa	175.439	196.657	221.125	246.771	258.998	274.196
Vlottende activa						
Voorraden	-330	8	8	8	8	8
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	14.689	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000
Liquide middelen	31	100	100	100	100	100
Overlopende activa	10.483	2.100	2.100	2.100	2.100	2.100
Totaal vlottende activa	24.873	16.208	16.208	16.208	16.208	16.208
Totaal algemeen	200.312	212.865	237.333	262.979	275.206	290.404
PASSIVA						
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
Eigen vermogen	83.714	72.387	70.484	65.206	63.510	62.578
Voorzieningen	17.468	18.031	18.971	19.794	19.824	20.689
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	60.884	67.685	88.936	103.417	108.400	108.045
Totaal vaste passiva	162.066	158.017	178.321	188.480	191.808	191.180
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	20.404	23.336	25.426	33.236	37.691	45.501
Overlopende passiva	17.842	31.426	33.516	41.326	45.781	53.591
Totaal vlottende passiva	38.246	54.849	59.011	74.499	83.398	99.225
Totaal algemeen	200.312	212.865	237.333	262.979	275.206	290.404

TOELICHTING OP DE BALANS

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Het geraamde verloop van de immateriële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Immateriële vaste activa	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028
Bedragen x € 1.000						
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen	0	0	0	0	0	0
Kosten onderzoek - ontwikkeling	196	147	98	49	0	0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	4.612	4.846	4.633	4.421	4.209	3.996
Totaal immateriële vaste activa	4.808	4.993	4.731	4.470	4.209	3.996

Materiële vaste activa

Het geraamde verloop van de materiële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Materiële vaste activa	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028
Bedragen x € 1.000						
Investerings met een economisch nut:						
Gronden uitgegeven in erfpacht	164	164	164	164	164	164
Overige investeringen met een economisch nut	63.138	66.185	71.134	80.867	82.987	98.116
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:						
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	36.120	38.449	41.896	42.199	41.888	40.662
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut						
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	54.293	70.489	88.409	105.391	117.207	119.876
Totaal materiële vaste activa	153.715	175.288	201.604	228.622	242.246	258.819

Financiële vaste activa

Het geraamde verloop van de financiële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Financiële vaste activa	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028
Bedragen x € 1.000						
Kapitaalverstrekkingen aan:						
Deelnemingen	1.548	1.548	1.548	1.548	1.548	1.548
Leningen aan:						
Woningbouwcorporaties	5.048	4.509	3.947	3.361	2.750	2.113
Deelnemingen	1.239	1.239	1.239	1.239	1.239	1.239
Overige verbonden partijen	6.945	6.945	6.420	5.895	5.370	4.845
Overige langlopende Leningen u/g						
Overige langlopende Leningen	1.611	1.611	1.611	1.611	1.611	1.611
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	525	524	24	24	24	24
Totaal financiële vaste activa	16.916	16.377	14.790	13.679	12.543	11.381

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het geraamde verloop van het eigen vermogen wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Bedragen x €1.000	Saldo 31-12-2024	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Saldo 31-12-2025	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	Saldo 31-12-2026	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027	Saldo 31- 12-2027	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028	Saldo 31-12-2028
algemene reserve	39.623	25	0	39.648	25	0	39.672	25	0	39.697	25	0	39.721
arg algemene risicoreserve grondbedrijf	7.712	0	419	7.293	0	338	6.955	0	348	6.608	0	358	6.250
Algemene reserves	47.335	25	419	46.941	25	338	46.628	25	348	46.304	25	358	45.971
br kap last gemeenschapshuis veulen	68	0	3	65	0	3	61	0	3	58	0	3	54
br kap last renovatie gemeentehuis	2.196	0	493	1.703	0	465	1.238	0	438	800	0	161	638
br kap last GOW uitbreiding haven	1.880	0	40	1.840	0	40	1.800	0	40	1.760	0	40	1.720
br kap last acc. Museum	210	0	6	204	0	6	198	0	6	191	0	6	185
br kap last GOW haven revitalisering	1.054	0	26	1.028	0	26	1.002	0	26	977	0	26	951
br kap last parkeergarage	5.196	0	208	4.989	0	208	4.781	0	208	4.574	0	208	4.366
br kap last herinr OR Hulst I	67	0	3	64	0	3	60	0	3	57	0	3	54
br kap last openbare ruimte Goumansplein	26	0	1	25	0	1	23	0	1	22	0	1	20
br kap l. renovatie onderwijshuisvesting	245	0	13	232	0	13	219	0	13	206	0	13	194
br kap Henseniuspl 7/Gouden Leeuw 10	301	0	8	293	0	8	284	0	8	276	0	8	268
br dekking kap lasten wegen	987	0	26	961	0	26	935	0	26	910	0	26	884
br kap.ln. voorr.pr.binnenring	167	0	9	158	0	9	148	0	9	139	0	9	130
br kap.ln. rtnd. n-sng-st josef- overl.wg	447	0	22	424	0	22	402	0	22	380	0	22	357

kap.last Gouden Leeuwplein	237	0	10	228	0	10	218	0	10	209	0	10	199
Bestemmingsreserves. Dek. Kapitaallasten	13.082	0	869	12.214	0	841	11.372	0	814	10.558	0	537	10.021
br bossen (egalisatie)	177	1	0	178	0	1	177	0	3	174	0	4	170
Egalisatiereserves	177	1	0	178	0	1	177	0	3	174	0	4	170
br huisvesting primair onderwijs	55	0	0	55	0	0	55	0	0	55	0	0	55
br frictiegelden personeel	1.774	337	22	2.089	337	22	2.404	337	22	2.720	337	22	3.035
br overheveling restant exploitatiebudget	2.209	0	302	1.907	0	310	1.598	0	136	1.461	0	0	1.461
br accommodatiefonds	608	0	0	608	0	0	608	0	0	608	0	0	608
br dekking huurlasten MFC Brukske	1.228	0	30	1.198	0	31	1.167	0	31	1.135	0	32	1.103
garantstel GWV grijs-zwart BV	622	86	0	708	84	0	791	81	0	873	79	0	952
Overige bestemmingsreserves	6.495	424	354	6.565	421	363	6.623	419	190	6.852	416	54	7.214
brg bovenwijkse werken	1.518	0	0	1.518	0	0	1.518	0	0	1.518	0	0	1.518
brg kwaliteitsfonds ruimtelijke ontwik.	2.276	0	0	2.276	0	0	2.276	0	0	2.276	0	0	2.276
brg ontwikkelbedrijf Greenport Venlo	696	0	0	696	0	0	696	0	0	696	0	0	696
Reserves grondbedrijf	4.490	0	0	4.490	0	0	4.490	0	0	4.490	0	0	4.490
Totaal	71.580	449	1.641	70.387	446	1.543	69.290	443	1.354	68.379	441	954	67.866

Voorzieningen

Het geraamde verloop van de voorzieningen wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

	Saldo 31-12-2024	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Saldo 31-12-2025	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	Saldo 31-12-2026	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027	Saldo 31-12-2027	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028	Saldo 31-12-2028
Bedragen x €1.000													
vz huurrechten begraafplaats	411	60	25	447	60	25	482	60	25	517	60	25	553
Verlofsparen	428	0	0	428	0	0	428	0	0	428	0	0	428
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendig	839	60	25	875	60	25	910	60	25	945	60	25	981
vz onderhoud primair onderwijs	99	0	99	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
vz onderhoud gemeentehuis	72	238	111	199	245	287	157	252	374	35	260	303	-8
vz accommodatiebeheersysteem	994	234	173	1.055	241	147	1.149	248	156	1.241	255	221	1.274
vz egalisatie riolering	8.708	779	0	9.487	658	0	10.145	692	0	10.837	698	0	11.535
vz onderhoud wegen	792	543	722	613	576	736	453	612	750	316	650	764	202
vz onderhoud haven	583	98	6	674	100	27	747	102	676	173	104	14	263
vz egalisatie afvalstoffenheffing	638	0	-14	652	0	-17	669	0	-17	686	0	-18	704
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	11.887	1.891	1.097	12.680	1.820	1.179	13.321	1.906	1.939	13.288	1.967	1.284	13.970
vz alg. pensioenwet politieke ambtsdr.	5.149	394	247	5.296	394	247	5.443	394	247	5.591	394	247	5.738
Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's	5.149	394	247	5.296	394	247	5.443	394	247	5.591	394	247	5.738
vzg bouwrijp maken complexen	157	0	37	120	0	0	120	0	120	0	0	0	0
Voorzieningen grondbedrijf	157	0	37	120	0	0	120	0	120	0	0	0	0
Voorzieningen grondbedrijf in mindering op balans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	18.031	2.439	1.553	18.917	2.371	1.407	19.881	2.460	2.336	20.005	2.524	1.789	20.739

Uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Het geraamde verloop van de geldleningen wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

BEDRAG LENING	LAATSTE AFL.IN	RENTE- PERC.	LINEAIR OF ANNUITAIR	RESTANT 31-12-2025	RESTANT 31-12-2026	RESTANT 31-12-2027	RESTANT 31-12-2028
4.537.802	2024	4,770%	lin	0-			
4.537.802	2024	4,960%	lin	0-			
4.537.802	2026	5,030%	lin	181.512			
5.000.000	2027	4,850%	lin	400.000	200.000		
5.000.000	2028	4,475%	lin	600.000	400.000	200.000	
5.000.000	2028	4,720%	lin	600.000	400.000	200.000	
5.000.000	2029	4,020%	lin	800.000	600.000	400.000	200.000
27.459.341	2041	5,450%	lin	12.160.559	11.376.006	10.591.453	9.806.900
11.000.000	2027	4,525%	lin	1.100.000	550.000	-	
15.000.000	2033	4,930%	lin	4.800.000	4.200.000	3.600.000	3.000.000
7.000.000	2020	2,810%	lin	-	-	-	-
6.000.000	2035	3,880%	lin	2.400.000	2.160.000	1.920.000	1.680.000
4.912.500	2027	3,640%	lin	655.000	327.500	0	
5.275.000	2037	2,55%	lin	2.532.000	2.321.000	2.110.000	1.899.000
10.200.000	2052	4,100%	lin	6.885.000	6.630.000	6.375.000	6.120.000
5.250.000	2035	1,410%	lin	4.375.000	3.937.500	3.500.000	3.062.500
10.000.000	2046	0,450%	lin	8.400.000	8.000.000	7.600.000	7.200.000
12.500.000	2049	3,050%	lin	12.000.000	11.500.000	11.000.000	10.500.000
	2053	3,25% / 3,3%	lin	27.100.000	47.453.209	58.152.780	62.463.209
Totaal langlopende leningen				84.989.071	100.055.215	105.649.233	105.931.609
Woningbouwleningen							
3.072.151	2030	4,44%	ann	811.564	663.039	507.919	345.912
2.596.392	2030	4,44%	ann	685.883	560.359	429.262	292.344
1.283.788	2036	1,75%	ann	592.734	543.400	493.203	442.128
3.830.608	2028	4,565%	ann	620.984,47	423.157,98	216.300,71	0,00-
2.254.380	2039	4,65%	ann	1.235.981	1.171.369	1.103.753	1.032.992
Totaal woningbouwleningen				3.947.146	3.361.325	2.750.438	2.113.376
Totaal - generaal				88.936.217	103.416.540	108.399.671	108.044.985

2.5 Financiële uitgangspunten

Inleiding

In de kadernota 2025 zijn de kaders neergezet voor de komende jaren. Hiermee zijn de financiële en inhoudelijke uitgangspunten richtinggevend voor deze begroting.

Inflatiepercentages

De inflatiepercentages zijn zoals in de kadernota 2025 vermeld en gebaseerd op de maartramingen 2024 van het Centraal Planbureau (CPB). Voor de jaren vanaf 2025 een percentage van 2,2%. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar de kadernota 2025.

Belastingen

Voor diverse belastingen worden andere percentages toegepast deze zijn nader toegelicht in paragraaf A. Lokale heffingen.

Renteomslag

Het renteomslagpercentage voor het intern doorrekenen van rente aan investeringen dient, op basis van het BBV, op een voorgeschreven wijze te worden berekend. Het renteomslagpercentage wordt berekend door bij de jaarlijkse begroting de verwachte rentelasten te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde omslagpercentage mag binnen een marge van 0,50% worden afgerond. Het renteomslagpercentage in deze begroting 2025 is 1,3%.

Tot en met de begroting 2024 golden op basis van het BBV specifieke regels voor de toerekening van rente aan de grondexploitaties. Op basis van de notitie rente 2023 van de commissie BBV zijn deze regels vervallen. Vanaf de begroting 2025 moet aan de grondexploitaties eenzelfde renteomslag-percentage worden doorberekend als hierboven beschreven. Dus in deze begroting 2025 is het renteomslagpercentage van 1,3% ook van toepassing op de grondexploitaties.

Vanaf de begroting 2022 wordt er geen vergoeding meer berekend voor de inzet van eigen financieringsmiddelen in de exploitatie.

Uitgangspunten voor de bepaling van de renteomslag zijn gebaseerd op het BBV en zijn onder andere:

- Geplande (vervangings-) investeringen (o.a. MUIP) zullen naar verwachting voor een deel gefinancierd worden door het aantrekken van lang en kortlopende leningen en door de inzet van eigen middelen;
- Voor de investeringen van de renovatie van het gemeentehuis, de uitgeleende woningbouwleningen en de lening u/g aan BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo is projectfinanciering aangetrokken en zijn derhalve uitgezonderd voor de renteomslagberekening.

Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar de paragraaf financiering.

MUIP 2025 - 2028

Extra middelen voor bestaand beleid en uitvoering van wettelijke verplichtingen zijn bij de kadernota 2025 ingebracht via het MUIP (Meerjaren Uitgaven- en Investeringsplan). Door vaststelling van de kadernota 2025 zijn de MUIP voorstellen richtinggevend toegewezen.

De financiële gevolgen van het MUIP zijn:

Leven	Investing		Exploitatielasten			
	2025	2026 - 2028	2025	2026	2027	2028
Programma 01 Leven (projecten)	270	23.501	0	0	0	0
Programma 02 Wonen (projecten)	0	644	0	0	0	0
Programma 03 Werken (projecten)	1.915	862	0	0	0	0
Programma 1 Leven	0	0	1.053	360	10	196
Programma 2 Wonen	0	0	152	27	27	0
Programma 3 Werken	0	0	119	119	256	93
Programma 4 Besturen	0	0	420	248	250	252
Totalen	2.185	25.007	1.745	754	543	541
+ / + zijn lasten; - / - zijn baten						

Algemene uitkering en Gemeentefonds

De groei van het gemeentefonds is vanaf 2024 gekoppeld aan de ontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (BBP).

De ramingen voor het gemeentefonds in deze begroting zijn gebaseerd op de meicirculaire 2024. Daarin zijn de eventuele gevolgen van het hoofdlijnenakkoord op het gemeentefonds niet opgenomen. Deze gevolgen zullen waarschijnlijk zijn verwerkt in de septembercirculaire 2024. Het gemeentefonds laat vanaf 2026 nog steeds een forse teruggang zien.

De septembercirculaire 2024 is op het moment van versturen van deze begroting nog niet ontvangen. Zodra de informatie uit de circulaire is doorgenomen en financieel vertaald, zullen we u met een raadsinformatiebrief op de hoogte stellen van de hierin opgenomen ontwikkelingen.

2.6 Bijlage bij de begroting

Bijlage 1. BBV Indicatoren

Programma 1

Deelprogramma 1.1 Indicatoren jeugdhulp

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Jongeren met jeugdbescherming	2023	1,3	1,1	1,1	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen.
Jongeren met jeugdhulp	2023	13,5	13,5	13,5	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdreclassering	2023	0,4	geen data	0,3	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	% jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).

Indicatoren WMO

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	2023	670	685,91	700	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo.

Indicatoren Participatie

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Jeugdwerkloosheid (achterstand onder jeugd)	2022	2	1,28	1	CBS Jeugd	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar)
Kinderen in armoede (achterstand onder jeugd)	2022	6	4,17	6	CBS Jeugd	% kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
Lopende re-integratievoorzieningen	2023	46,1	196,1	191,5	CBS - Participatiewet	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
Personen met een bijstandsuitkeringen	2023	283,3	230,3	344,8	CBS - Participatiewet	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, die elders verzorgd, zijn niet inbegrepen.

* het lage aantal re-integratievoorzieningen is te verklaren doordat wij in het verleden de keuze hebben gemaakt dit onderdeel te laten uitvoeren door onze coaches waardoor minder inkoop van voorzieningen nodig is.

Indicatoren Onderwijs

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Absoluut verzuim *	2023	13,4	6	6,3	DUO/Ingrado	Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht niet is ingeschreven op een school en ook niet vrijgesteld is van de inschrijvingsplicht.
Relatief verzuim **	2023	27,58	23,38	27,2	DUO/Ingrado	Van relatief verzuim is sprake als een op een school ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige jongere ongeoorloofd afwezig is.
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie totaal (VO+MBO)	2023	1,7	2,1	2,4	DUO/Ingrado	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Indicatoren Sport

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Niet-sporters	2022	48,3	47,9	46,4	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Programma 2

Deelprogramma 2.1

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Nieuw gebouwde woningen	2022	11,6	8,3	9,3	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen.

Deelprogramma 2.2

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Omvang huishoudelijke restafval (fijn)	2022	52	120	148	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.

Deelprogramma 2.3

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Jongeren met delict voor de rechter	2023	1	1	1	CBS Jeugd	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
Misdrijven - Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	2023	1,2	1,1	1,3	CBS - Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.

Misdrijven - Geweldsmisdrijven	2023	4,8	3	4,3	CBS - Criminaliteit	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Misdrijven - Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)	2023	4,9	4,4	5,8	CBS - Criminaliteit	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.
Verwijzingen Halt	2023	8,46	8,38	8,7	Bureau Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Misdrijven - Winkeldiefstallen	2023	2,1	1,4	2,5	CBS - Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners

Deelprogramma 2.4

Er zijn geen BBV indicatoren voor deelprogramma 2.4.

Deelprogramma 2.5

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	2022	32,8	Geen data	41,3	Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa

Programma 3

Deelprogramma 3.2

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Banen	2023	915,1	738,4	836,6	LISA	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
Demografische druk	2024	73,3	79,5	70,4	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
Funciemengingsindex FMI	2023	56,7	50,6	54,2	CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Netto arbeidsparticipatie	2023	73,1	73,4	73,1	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
Vestigingen (van bedrijven)	2023	166,2	174,2	181,8	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Programma 4

Deelprogramma 4.2

Indicator (BBV)	Periode	Venray	Bron	Beschrijving
Formatie	2025	8,76	Tabel formatieomvang paragraaf E	Aantal fte per 1.000 inwoners (vaste en tijdelijke formatie, excl. Bovenformatieven)
Bezetting	2025	9,11	Eigen administratie	Aantal werkzame fte per 1.000 inwoners werkzame fte op 1-1-2024
Apparaatskosten	2025	€ 1.030	Eigen begroting 2025	Kosten van personeel, organisatie, huisvesting, materieel, ICT, etc. per 1.000 inwoners
Externe Inhuur	2025	2,3%	Eigen begroting 2025	Kosten van geraamde inhuur van externen als % van de totale loonsom + kosten inhuur externen
Overhead	2025	13,7%	Eigen begroting 2025	Totale overheadkosten (cfm. Definitie van 'Vensters voor bedrijfsvoering' als % van de totale lasten

Deelprogramma 4.3

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Gemiddelde WOZ-waarde woningen	2023	315	362	368	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	2023	872	867	860	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	2023	985	949	942	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten

Bijlage 2. Totaaloverzicht MUIP

Programma 1 Leven

Leven	Omschrijving	Investering				Exploitatielasten			
Bedragen x € 1		2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
Omgeving	De Wijnberg								185.940
Omgeving	Netcongestie Nieuwbouw Focus Spectrum						10.260	10.172	10.085
Omgeving	Noodlokalen De Kruudwis					86.104			
Omgeving	Noodlokalen Focus-Spectrum					30.462			
Omgeving	Subsidie accommodaties (accommodatiefonds)					850.000	350.000		
Omgeving	Vaststelling van visie Bibliotheekwerk: tijdelijke projecten handhaven					86.821			
Omgeving (projecten)	Bruikleenvoorziening Wmo ip2028				450.000				
Vangnet (projecten)	Coninxhof				11.230.692				
Vangnet (projecten)	De Wijnberg			4.893.158					
Vangnet (projecten)	Kruudwis				6.927.456				
Vangnet (projecten)	Netcongestie Nieuwbouw Focus Spectrum	270.000							
Totalen		270.000		4.893.158	18.608.148	1.053.387	360.260	10.172	196.025

Leven	Naam	Omschrijving
Omgeving	De Wijnberg	IHP 2025-2039.
Omgeving	Netcongestie Nieuwbouw Focus Spectrum	Zoals gesteld in het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs (IHP) is de ambitie uitgesproken om Energie Neutrale Gebouwen (ENG) te realiseren. In de uitwerking van het ontwerp is hier rekening mee gehouden en zullen er bijvoorbeeld zonnepanelen op het dak worden geplaatst. Helaas hebben ook scholen met de problematiek van de huidige netcongestie te maken. Er dienen aanvullende maatregelen te worden genomen zoals plaatsing van een accupakket om het pand ook in gebruik te kunnen nemen.
Omgeving	Noodlokalen De Kruudwis	Op dit moment staan er noodlokalen bij basisschool De Kruudwis omdat deze school in het huidige gebouw te weinig ruimte hebben. In het IHP wordt gesproken over (ver)nieuwbouw van de Kruudwis. Deze plannen zijn nog niet concreet uitgewerkt. De gemeente moet de school blijven faciliteren in voldoende en adequate huisvesting. Dit betekent dat de huidige noodlokalen van De Kruudwis ook in 2025 bekostigd moeten worden. Op basis van het IHP is nu de inschatting niet voor 2026/2027.
Omgeving	Noodlokalen Focus-Spectrum	Op dit moment staan er noodlokalen bij de scholen Focus en Spectrum omdat deze scholen in het huidige gebouw te weinig ruimte hebben. Er wordt hard gewerkt om de nieuwbouw van speciaal (basis) onderwijs Focus-Spectrum te realiseren. Totdat de nieuwe huisvesting gereed is, zal de gemeente deze school moeten faciliteren in voldoende en adequate huisvesting. Dit betekent dat de huidige noodlokalen van Focus-Spectrum ook in 2025 bekostigd

		moeten worden.
Omgeving	Subsidie accommodaties (accommodatiefonds)	Er is een nieuw accommodatiebeleid vastgesteld. Bij de invoering daarvan is geconstateerd dat op onderdelen een achterstand is in het onderhoud en waarvoor verenigingen niet volledig kunnen worden aangesproken. Dit geldt voor de renovatie van de hockeyvelden, de atletiekaccommodatie, het gebouw van de Peelspeurders en het kunstgrasveld in Wanssum. Ook is een subsidieregeling accommodaties noodzakelijk (juridisch kader) om een bijdrage te kunnen verlenen in de renovatie op het moment dat de accommodatie niet in eigendom is van de gemeente. Een subsidieregeling dient gekoppeld te worden aan een subsidieplafond. Het accommodatiefonds zou hiervoor kunnen dienen, echter er moeten wel voldoende middelen beschikbaar zijn om de komende 2 jaar deze achterstand te kunnen wegwerken.
Omgeving	Vaststelling van visie Bibliotheekwerk: tijdelijke projecten handhaven	In 2026 zal naar verwachting de nieuwe bibliotheekwet worden ingevoerd. Deze wet zal op een aantal onderdelen wezenlijk veranderen, waardoor wij hebben besloten om de herijking van de bibliotheekvisie uit te stellen. Ook verwachten wij dat in 2025 duidelijkheid wordt gegeven over de financiering van het bibliotheekwerk. Het is goed dat een aantal projecten die nu met scholen en andere partijen zijn opgepakt, ook in 2025 op tijdelijke basis kunnen worden voortgezet. Voor de begroting 2026 zal uw raad bij het vaststellen van het nieuwe bibliotheekbeleid een besluit nemen over de structurele financiering van het bibliotheekwerk.
Omgeving (projecten)	Bruikleenvoorziening Wmo ip2028	De gemeente is via de Wet maatschappelijke ondersteuning er verantwoordelijk voor dat mensen zich in huis en daarbuiten goed kunnen verplaatsen. Met als doel om langer thuis wonen en participeren in de samenleving mogelijk te maken. Een hulpmiddel kan hiervoor soms noodzakelijk zijn.
Vangnet (projecten)	Coninxhof	IHP 2025-2039.
Vangnet (projecten)	De Wijnberg	IHP 2025-2039.
Vangnet (projecten)	Kruudwis	IHP 2025-2039.
Vangnet (projecten)	Netcongestie Nieuwbouw Focus Spectrum	Zoals gesteld in het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs (IHP) is de ambitie uitgesproken om Energie Neutrale Gebouwen (ENG) te realiseren. In de uitwerking van het ontwerp is hier rekening mee gehouden en zullen er bijvoorbeeld zonnepanelen op het dak worden geplaatst. Helaas hebben ook scholen met de problematiek van de huidige netcongestie te maken. Er dienen aanvullende maatregelen te worden genomen zoals plaatsing van een accupakket om het pand ook in gebruik te kunnen nemen.

Programma 2 Wonen

Wonen		Investering				Exploitatielasten			
Omschrijving		2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
Bedragen x € 1		2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
Woningbouw	Integraal beleid Internationale werknemers 2024-2030					52.000	27.000	27.000	
Woonomgeving	Uitvoering nieuw beleid niet benutte vergunningen (zowel bouwen als milieu)					100.000			
Woonomgeving (projecten)	Speelvoorzieningen 2027 en 2028			319.000	325.000				
Totalen				319.000	325.000	152.000	27.000	27.000	

Wonen	Naam	Omschrijving
Woningbouw	Integraal beleid Internationale werknemers 2024-2030	Op 12 december 2023 werd het beleid Internationale werknemers door de Raad vastgesteld inclusief een uitvoeringsagenda. In het Samenwerkingsakkoord 2022-2026 heeft de Raad het College gevraagd om met spoed een beleidslijn voor grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten uit te werken inclusief (toe)zicht op huisvesting, registratie en kwaliteit van verblijf. Nu het voorstel is aangenomen is er afgesproken om voor 2025 t/m 2027 per jaar te bekijken of de inzet van extra capaciteit relevant blijft. Deze aanvraag voor extra formatie is bestemd voor registratie en inzicht (inschrijvingen / locaties) en voor accountmanagement. Dit beleid komt voort uit het collegeprogramma Samen maken we Venray 2022-2026 n.a.v. de oproep van de Raad in het Samenwerkingsakkoord 2022-2026.
Woonomgeving	Uitvoering nieuw beleid niet benutte vergunningen (zowel bouwen als milieu)	Het opstellen van beleid op het intrekken van niet-benutte vergunningen (milieu en bouwen) is opgenomen in het collegeprogramma. Het daadwerkelijk uitvoeren van dit beleid vraagt extra inzet, naast de intrekkingen die nu al plaats vinden in het kader van diverse stoppersregelingen. Om ontwikkelingen in het landelijk gebied niet te frustreren zullen in eerste instantie die niet benutte milieuvergunningen worden opgepakt.
Woonomgeving (projecten)	Speelvoorzieningen 2027 en 2028	Het betreft het vervangen van speeltoestellen volgens het onderhouds- en vervangingsschema zoals opgenomen in het in 2017 vastgestelde speelruimteplan. Vanuit het speelruimteplan wordt gekeken naar op te heffen locaties, nieuwe locaties en verbetering van valondergronden. Daaruit is het benodigd jaarlijks budget berekend. De vervangingen zijn onuitstelbaar en onontkoombaar. De afschrijvingslasten komen vanaf 2029 terug in de begroting. In de praktijk zien we dat de speelvoorzieningen gemiddeld 15 jaar mee gaan. Daarom wordt ook de afschrijvingstermijn aangepast naar 15 jaar in plaats van 10 jaar, deze aanpassing wordt ook doorgevoerd in het afschrijvingsbeleid en voor de reeds geplande, geaccordeerde investeringsbedragen tot en met 2026.

Programma 3 Werken

Werken	Omschrijving	Investering				Exploitatielasten			
		2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
Bedragen x € 1									
Economische ontwikkeling	Integraal beleid Internationale werknemers 2024-2030					50.330	52.595	54.646	
Economische ontwikkeling	Omgevingsprogramma economie					37.500	37.500	37.500	37.500
Economische ontwikkeling	Stimuleringsregeling centrumontwikkeling					50.000	50.000	50.000	
Mobiliteit en infrastructuur	Gladheidssteunpunt							111.300	55.753
Mobiliteit en infrastructuur	Verkeer en mobiliteit					-18.428	-21.583	2.554	-446
Mobiliteit en infrastructuur (projecten)	Gladheidssteunpunt	2.100.000							
Mobiliteit en infrastructuur (projecten)	Openbare verlichting 2027 en 2028			427.000	435.000				

Mobiliteit en infrastructuur (projecten)	Verkeer en mobiliteit	-185.018							
Totalen		1.914.982		427.000	435.000	119.402	118.512	256.000	92.807

Werken	Naam	Omschrijving
Economische ontwikkeling	Integraal beleid Internationale werknemers 2024-2030	Op 12 december 2023 werd het beleid Internationale werknemers door de Raad vastgesteld inclusief een uitvoeringsagenda. In het Samenwerkingsakkoord 2022-2026 heeft de Raad het College gevraagd om met spoed een beleidslijn voor grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten uit te werken inclusief (toe)zicht op huisvesting, registratie en kwaliteit van verblijf. Nu het voorstel is aangenomen is er afgesproken om voor 2025 t/m 2027 per jaar te bekijken of de inzet van extra capaciteit relevant blijft. Deze aanvraag voor extra formatie is bestemd voor registratie en inzicht (inschrijvingen / locaties) en voor accountmanagement. Dit beleid komt voort uit het collegeprogramma Samen maken we Venray 2022-2026 n.a.v. de oproep van de Raad in het Samenwerkingsakkoord 2022-2026.
Economische ontwikkeling	Omgevingsprogramma economie	Het Omgevingsprogramma Economie is een uitwerking van de Omgevingsvisie Venray. In de Omgevingsvisie laten we zien waar de Gemeente Venray voor staat en waar we als gemeente naar toe willen in de toekomst. De Omgevingsvisie vormt de ruimtelijke vertaling van de strategische visie: de Toekomstvisie 2030 'Venray loopt voorop'. In de Omgevingsvisie zijn vier hoofdambitieën benoemd voor de lange termijn. De ambitie "Venray bruist, bloeit en boeit" wordt in het Omgevingsprogramma Economie verder uitgewerkt in concrete doelen en activiteiten voor de periode 2025-2028. Het Omgevingsprogramma Economie wordt in 2024 opgesteld. Doel voor de periode 2025-2028 is het in uitvoering brengen van de in 2024 bepaalde speerpunten en concrete acties om hiermee het vestigingsklimaat van Venray voor ondernemers, (onderwijs- en zorg)instellingen en inwoners te optimaliseren. Venray promotie is hier integraal onderdeel van.
Economische ontwikkeling	Stimuleringsregeling centrumontwikkeling	De raad heeft in 2018 de stimuleringsregeling Centrumvisie vastgesteld en in 2021 verlengd, telkens voor de duur van 3 jaar. Per 31-12-2023 is de regeling beëindigd. Inmiddels heeft een evaluatie plaatsgevonden en momenteel wordt gewerkt aan een voorstel voor verlenging en aanpassing van deze regeling. Hiermee wordt het weer mogelijk om subsidies te verlenen voor de verplaatsing/nieuwvestiging van ondernemers in het centrumgebied en de transformatie van leegstaande panden naar een andere functie. Doel van de regeling is een compacter centrum met minder leegstand.
Mobiliteit en infrastructuur	Gladheidssteunpunt	Over ons steunpunt gladheidsbestrijding (loods met zout en strooiers) zijn ruim 10 jaar geleden afspraken gemaakt met onze aannemer onder de voorwaarde dat deze minstens tien jaar gebruikt zou worden heeft hij een zoutopslag en strooieropslag gebouwd. Met het verstrijken van de tijd is de locatie verouderd en zal er geïnvesteerd moeten worden om aan de huidige regelgeving te kunnen voldoen. Tevens is duidelijk dat de locatie niet voldoet aan de eisen van het bestemmingsplan. Een ander nadeel van de huidige locatie is dat strooiers en zout op het terrein van derden liggen. Als deze partij failliet gaat kan de curator het terrein op slot zetten waardoor wij in het uiterste geval niet meer bij de strooiers en het zout kunnen. Daarnaast heeft het huidige terrein een investering nodig om weer te kunnen voldoen aan de huidige eisen. Tenslotte is het op deze locatie lastig om op een andere manier strooiers te gaan vullen. In de MUIP aanvraag is de financiële vertaling van de ondergrond van de nieuwe locatie niet meegenomen, omdat de kavel een interne 'verkoop' betreft vanuit het Grondbedrijf. Dit komt tot uitdrukking in een lagere winstneming ten gunste van de risicoreserve Grondbedrijf. De financiële verwerking volgt via de reguliere bijstellingen van het grondbedrijf in de P&C producten.

Mobiliteit en infrastructuur	Verkeer en mobiliteit	Eerder zijn er middelen aangevraagd voor diverse verkeersmaatregelen. Een aantal projecten zal niet of niet op korte termijn uitgevoerd worden of worden op een andere wijze bekostigd. Voorgesteld wordt de reeds geaccordeerde middelen nu in te zetten voor de in 2025 en 2026 geplande reconstructie van de Albionstraat. Vanuit verkeersveiligheid dienen er aanvullende maatregelen getroffen te worden, bijvoorbeeld het aanleggen van verkeersplateau's, aanbrengen openbare verlichting en rode fietsstroken.
Mobiliteit en infrastructuur (projecten)	Gladheidssteunpunt	Over ons steunpunt gladheidsbestrijding (loods met zout en strooiers) zijn ruim 10 jaar geleden afspraken gemaakt met onze aannemer onder de voorwaarde dat deze minstens tien jaar gebruikt zou worden heeft hij een zoutopslag en strooieropslag gebouwd. Met het verstrijken van de tijd is de locatie verouderd en zal er geïnvesteerd moeten worden om aan de huidige regelgeving te kunnen voldoen. Tevens is duidelijk dat de locatie niet voldoet aan de eisen van het bestemmingsplan. Een ander nadeel van de huidige locatie is dat strooiers en zout op het terrein van derden liggen. Als deze partij failliet gaat kan de curator het terrein op slot zetten waardoor wij in het uiterste geval niet meer bij de strooiers en het zout kunnen. Daarnaast heeft het huidige terrein een investering nodig om weer te kunnen voldoen aan de huidige eisen. Tenslotte is het op deze locatie lastig om op een andere manier strooiers te gaan vullen. In de MUIP aanvraag is de financiële vertaling van de ondergrond van de nieuwe locatie niet meegenomen, omdat de kavel een interne 'verkoop' betreft vanuit het Grondbedrijf. Dit komt tot uitdrukking in een lagere winstneming ten gunste van de risicoreserve Grondbedrijf. De financiële verwerking volgt via de reguliere bijstellingen van het grondbedrijf in de P&C producten.
Mobiliteit en infrastructuur (projecten)	Openbare verlichting 2027 en 2028	Door deze investeringen kunnen de doelen van het SER energie akkoord gehaald worden. 50% in 2030 t.o.v. 2013 40% Toepassing van energie-efficiënte verlichting 40% Toepassing van slim schakelen / energiemanagement Huidige beleidsplan is vastgesteld tot en met 2026, deze vervangingsinvesteringen zijn vooruitlopend op het nieuwe beleidsplan 2027 - 2031. De afschrijvingslasten komen terug vanaf 2029 in de begroting.
Mobiliteit en infrastructuur (projecten)	Verkeer en mobiliteit	Eerder zijn er middelen aangevraagd voor diverse verkeersmaatregelen. Een aantal projecten zal niet of niet op korte termijn uitgevoerd worden of worden op een andere wijze bekostigd. Voorgesteld wordt de reeds geaccordeerde middelen nu in te zetten voor de in 2025 en 2026 geplande reconstructie van de Albionstraat. Vanuit verkeersveiligheid dienen er aanvullende maatregelen getroffen te worden, bijvoorbeeld het aanleggen van verkeersplateau's, aanbrengen openbare verlichting en rode fietsstroken.

Programma 4 Besturen

Besturen	Omschrijving	Investering				Exploitatielasten			
		2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
Bestuur	Regiodeal 5e tranche					194.000	194.000	194.000	194.000
Dienstverlening en bedrijfsvoering	Integraal beleid Internationale werknemers 2024-2030					226.097	50.630	52.604	54.656
Dienstverlening en bedrijfsvoering	Vervanging contanten automaat						3.729	3.686	3.643
Financiën	De Wijnberg								-63.611
Financiën	Gladheidssteunpunt							-27.300	-26.208
Financiën	Netcongestie Nieuwbouw Focus Spectrum						-3.510	-3.422	-3.335
Financiën	Vervanging contanten automaat						-429	-386	-343

Totalen					420.097	244.420	219.182	158.802

Besturen	Naam	Omschrijving
Bestuur	Regiodeal 5e tranche	Met de regio hebben we ingetekend voor de 5e tranche van de regiodeal. Met de regiodeals beoogt het Rijk de ontwikkeling van brede welvaart te stimuleren. Het rijk heeft onze propositie gehonoreerd voor een bedrag van € 10 miljoen. Dit betekent dat wij als regio inzetten op een co-financiering samen met de provincie van eveneens € 10 miljoen en een zo maximaal mogelijke co-financiering van maatschappelijke partners/bedrijfsleven. De regionale bijdrage van € 5 miljoen betekent een bijdrage van € 4,31 per inwoner voor een periode van 4 jaar. De venrayse bijdrage is dan circa € 194.000 per jaar. Voorgesteld wordt om deze te betalen uit de algemene reserve. De regiodeal richt zich op 4 thema's die alle vier rechtstreeks verbonden zijn met de visie van de regio Noord Limburg: 'De gezondse regio'. Deze thema's zijn: 1) Doorontwikkelen kennisecosysteem en duurzaam ondernemen; 2) Talent aantrekken, behouden en ontwikkelen; 3) Vitale gemeenschappen en positieve gezondheid; 4) Veiligheid. Op deze thema's zullen concrete projectvoorstellen worden geformuleerd die de komende vier jaar gerealiseerd zullen gaan worden.
Dienstverlening en bedrijfsvoering	Integraal beleid Internationale werknemers 2024-2030	Op 12 december 2023 werd het beleid Internationale werknemers door de Raad vastgesteld inclusief een uitvoeringsagenda. In het Samenwerkingsakkoord 2022-2026 heeft de Raad het College gevraagd om met spoed een beleidslijn voor grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten uit te werken inclusief (toe)zicht op huisvesting, registratie en kwaliteit van verblijf. Nu het voorstel is aangenomen is er afgesproken om voor 2025 t/m 2027 per jaar te bekijken of de inzet van extra capaciteit relevant blijft. Deze aanvraag voor extra formatie is bestemd voor registratie en inzicht (inschrijvingen / locaties) en voor accountmanagement. Dit beleid komt voort uit het collegeprogramma Samen maken we Venray 2022-2026 n.a.v. de oproep van de Raad in het Samenwerkingsakkoord 2022-2026.
Dienstverlening en bedrijfsvoering	Vervanging contanten automaat	De mogelijkheid om te betalen met contant geld blijft belangrijk. Vooral voor mensen uit kwetsbare groepen. Met name ouderen en mensen met een beperking gebruiken de mogelijkheid om met contant geld te betalen. Dit moet ook in de toekomst mogelijk blijven volgens de Rijksoverheid. Het is geen wettelijke verplichting maar een dringend advies, via een convenant met de 4 grote banken. De vervanging van het huidige contantgeld apparaat in de Publiekshal strookt ook met het collegeprogramma omdat het hierbij gaat om inclusiviteit. Iedereen moet mee kunnen blijven doen. Het omslagpunt dat we contant geld mogen weigeren is nog niet bereikt.

Totaaloverzicht per programma

Programma	Omschrijving	Investering				Exploitatielasten			
		2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
Bedragen x € 1									
CP01	Leven					1.053.387	360.260	10.172	196.025
CP02	Wonen					152.000	27.000	27.000	
CP03	Werken					119.402	118.512	256.000	92.807
CP04	Besturen					420.097	244.420	219.182	158.802
TCP01	Leven (projecten)	270.000		4.893.158	18.608.148				
TCP02	Wonen (projecten)			319.000	325.000				
TCP03	Werken (projecten)	1.914.982		427.000	435.000				
Totalen		2.184.982		5.639.158	19.368.148	1.744.886	750.192	512.354	447.634
CP05	Mutaties reserves					-194.000	-194.000	-194.000	-194.000
Totalen		2.184.982		5.639.158	19.368.148	1.550.886	556.192	318.354	253.634

Bijlage 3. Taakvelden per programma

De baten en lasten van de gemeente Venray zijn opgenomen in kostenplaatsen die verdeeld zijn naar programma's en onderliggende deelprogramma's. De BBV schrijft voor dat deze baten en lasten ook verdeeld moeten worden naar taakvelden. Taakvelden zijn eenheden waarin de kerntaken van de gemeente zijn onderverdeeld. De taakvelden zijn voorgeschreven bij de ministeriële regeling en zijn voor elke gemeente gelijk. De kostenplaatsen zijn op basis van de kerntaken waar deze bij horen ook gekoppeld aan de voorgeschreven taakvelden en zijn in onderstaande tabel per programma opgenomen.

Bedragen x € 1.000,-	Lasten				Baten				Saldo			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
Programma 1 Leven	93.657	93.409	94.989	96.912	33.103	32.651	32.128	31.748	-60.555	-60.758	-62.861	-65.164
T07 ALG EN OVERIGE UITKERINGEN GEMEENTEFONDS	0	0	0	0	10.362	9.915	9.630	9.176	10.362	9.915	9.630	9.176
T08 OVERIGE BATEN EN LASTEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T41 OPENBAAR BASISONDERWIJS	2.338	2.475	3.014	3.154	40	63	140	140	-2.299	-2.412	-2.874	-3.014
T42 ONDERWIJSHUISVESTING	279	285	294	302	0	0	0	0	-279	-285	-294	-302
T43 ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN	3.242	3.235	3.320	3.404	1.600	1.539	1.577	1.613	-1.642	-1.696	-1.743	-1.791
T51 SPORTBELEID EN ACTIVERING	1.900	1.423	1.079	1.110	280	263	236	236	-1.620	-1.160	-843	-874
T52 SPORTACCOMMODATIES	2.625	2.674	2.725	2.729	196	201	205	209	-2.428	-2.474	-2.521	-2.520
T53 CULTUURPRESENTATIE,PRODUCTIE,PARTICIPATI	2.700	2.780	2.867	2.957	250	254	257	261	-2.450	-2.527	-2.610	-2.696
T54 MUSEA	387	384	393	410	38	39	40	41	-349	-345	-353	-369
T55 CULTUREEL ERFGOED	54	55	56	58	0	0	0	0	-54	-55	-56	-58
T56 MEDIA	961	795	828	862	180	71	73	74	-781	-724	-755	-788
T61 SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE	7.033	6.541	6.541	6.729	1.319	1.280	1.170	1.195	-5.714	-5.261	-5.371	-5.533
T62 TOEGANG EN EERSTELIJNSVOORZIENINGEN	487	507	526	547	0	0	0	0	-487	-507	-526	-547
T63 INKOMENSREGELINGEN	21.173	21.422	21.720	21.994	15.080	15.077	15.074	15.055	-6.093	-6.345	-6.646	-6.939
T64 BEGELEIDE PARTICIPATIE	11.214	10.744	10.442	9.945	0	0	0	0	-11.214	-10.744	-10.442	-9.945
T65 ARBEIDSPARTICIPATIE	1.347	1.398	1.450	1.478	0	0	0	0	-1.347	-1.398	-1.450	-1.478
T66 MAATWERKVOORZIENINGEN (WMO)	2.702	2.812	2.891	2.999	3	3	3	3	-2.699	-2.809	-2.888	-2.996
T671 MAATWERKDIENTSTVERLENING 18+	2.035	2.089	2.159	2.222	499	743	760	777	-1.536	-1.346	-1.399	-1.445
T671A HULP BIJ HET HUISHOUDEN (WMO)	5.635	5.871	6.116	6.372	0	0	0	0	-5.635	-5.871	-6.116	-6.372

T671B BEGELEIDING (WMO)	70	73	77	80	0	0	0	0	-70	-73	-77	-80
T671C DAGEBESTEDING (WMO)	2	2	2	2	0	0	0	0	-2	-2	-2	-2
T671D OVERIGE MAATWERKARRANGEMENTEN (WMO)	3.535	3.682	3.836	3.997	0	0	0	0	-3.535	-3.682	-3.836	-3.997
T672 MAATWERKDIENTVERLENING 18-	2.209	2.178	2.267	2.350	161	169	173	177	-2.047	-2.009	-2.094	-2.173
T672A JEUGDHULP BEGELEIDING	1.999	2.082	2.169	2.260	0	0	0	0	-1.999	-2.082	-2.169	-2.260
T672B JEUGDHULP BEHANDELING	2.104	2.192	2.283	2.379	0	0	0	0	-2.104	-2.192	-2.283	-2.379
T672C JEUGDHULP DAGBESTEDING	1.055	1.100	1.146	1.193	0	0	0	0	-1.055	-1.100	-1.146	-1.193
T672D JEUGDHULP ZONDER VERBLIJF OVERIG	1.209	59	11	66	0	0	0	0	-1.209	-59	-11	-66
T673A PLEEGZORG	441	460	479	499	0	0	0	0	-441	-460	-479	-499
T673B GEZINSGERICHT	783	816	850	886	0	0	0	0	-783	-816	-850	-886
T673C JEUGDHULP MET VERBLIJF OVERIG	2.723	2.837	2.956	3.079	0	0	0	0	-2.723	-2.837	-2.956	-3.079
T674A JEUGD BEHANDELING GGZ ZONDER VERBLIJF	2.903	3.026	3.153	3.286	0	0	0	0	-2.903	-3.026	-3.153	-3.286
T674B JEUGDHULP CRISIS/LTA/GGZ-VERBLIJF	385	401	418	435	0	0	0	0	-385	-401	-418	-435
T674C GESLOTEN PLAATSING	313	326	340	354	0	0	0	0	-313	-326	-340	-354
T681 GEESCALEERDE ZORG 18+	525	540	559	577	4	4	4	4	-521	-536	-555	-573
T681A BESCHERMD WONEN (WMO)	1.638	2.438	2.450	2.511	2.788	2.788	2.788	2.788	1.149	350	337	277
T682 GEESCALEERDE ZORG 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T682A JEUGDBESCHERMING	1.422	1.482	1.544	1.608	0	0	0	0	-1.422	-1.482	-1.544	-1.608
T682B JEUGDRECLASSERING	103	107	111	116	0	0	0	0	-103	-107	-111	-116
T71 VOLKSGEZONDHEID	4.126	4.116	3.916	3.964	302	243	0	0	-3.824	-3.873	-3.916	-3.964
Programma 2 Wonen	26.611	25.319	25.600	26.027	10.356	9.555	9.490	9.405	-16.255	-15.764	-16.110	-16.621
T08 OVERIGE BATEN EN LASTEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T11 CRISISBEHEERSING EN BRANDWEER	3.732	3.778	3.795	3.807	170	174	177	181	-3.562	-3.605	-3.618	-3.626
T12 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	1.221	1.267	1.321	1.360	16	16	17	17	-1.205	-1.251	-1.304	-1.343
T21 VERKEER EN VERVOER	948	972	997	1.022	0	0	0	0	-948	-972	-997	-1.022
T32 FYSIEKE BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR	127	0	0	0	0	0	0	0	-127	0	0	0
T33 BEDRIJVENLOKET EN BEDRIJFSREGELINGEN	74	77	79	82	113	114	115	116	38	37	36	34

T57 OPENBAAR GROEN EN (OPENLUCHT) RECREATIE	4.703	4.816	4.951	5.145	440	418	423	428	-4.263	-4.398	-4.528	-4.717
T61 SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE	493	494	262	30	465	465	232	0	-29	-29	-30	-30
T73 AFVAL	4.910	4.868	4.971	5.065	6.297	6.350	6.501	6.635	1.387	1.482	1.530	1.570
T74 MILIEUBEHEER	4.919	3.749	3.807	3.966	951	166	166	166	-3.968	-3.582	-3.641	-3.799
T81 RUIMTELIJKE ORDENING	2.862	2.896	2.945	3.071	200	209	217	222	-2.662	-2.687	-2.728	-2.850
T83 WONEN EN BOUWEN	2.621	2.404	2.472	2.477	1.703	1.644	1.642	1.640	-918	-760	-830	-838
Programma 3 Werken	16.948	18.073	19.505	20.399	6.341	6.448	6.548	6.650	-10.607	-11.625	-12.957	-13.749
T063 PARKEERBELASTING	0	0	0	0	403	403	403	403	403	403	403	403
T21 VERKEER EN VERVOER	9.101	10.245	11.538	12.451	344	349	354	359	-8.757	-9.897	-11.184	-12.092
T22 PARKEREN	1.098	1.118	1.141	1.158	108	111	113	115	-990	-1.008	-1.029	-1.043
T23 RECREATIEVE HAVENS	3	3	6	3	25	25	26	26	21	22	19	23
T24 ECONOMISCHE HAVENS EN WATERWEGEN	361	352	344	346	222	235	240	245	-139	-117	-104	-101
T25 OPENBAAR VERVOER	62	62	61	11	0	0	0	0	-62	-62	-61	-11
T31 ECONOMISCHE ONTWIKKELING	554	536	554	568	0	0	0	0	-554	-536	-554	-568
T32 FYSIEKE BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR	643	645	656	616	0	0	0	0	-643	-645	-656	-616
T33 BEDRIJVENLOKET EN BEDRIJFSREGELINGEN	417	427	441	397	163	164	164	165	-253	-264	-277	-233
T34 ECONOMISCHE PROMOTIE	439	453	471	484	0	0	0	0	-439	-453	-471	-484
T72 RIOLERING	4.039	4.078	4.136	4.201	5.076	5.162	5.248	5.337	1.037	1.084	1.112	1.136
T82 GRONDEXPLOITATIE (NIET-BEDRIJVEN TERREIN)	231	152	157	162	0	0	0	0	-231	-152	-157	-162
Programma 4 Besturen	31.943	33.046	34.116	34.563	118.069	115.816	120.069	124.101	86.126	82.770	85.953	89.538
T01 BESTUUR	4.026	4.144	4.270	4.399	0	0	0	0	-4.026	-4.144	-4.270	-4.399
T011 RESULTAAT VD REKENING V BATEN EN LASTEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T02 BURGERZAKEN	2.429	2.604	2.817	2.574	982	1.167	1.256	1.076	-1.447	-1.437	-1.561	-1.498
T04 OVERHEAD	23.884	24.539	25.360	25.958	42	43	43	43	-23.842	-24.496	-25.317	-25.914
T05 TREASURY	60	197	94	19	716	692	673	654	657	495	579	635
T061 OZB WONINGEN	315	318	329	339	7.556	7.768	7.989	8.216	7.242	7.450	7.660	7.877
T062 OZB NIET-WONINGEN	326	327	340	351	9.984	10.268	10.559	10.858	9.659	9.940	10.219	10.506

T064 BELASTINGEN OVERIG	120	120	120	120	126	126	126	126	6	6	6	6
T07 ALG EN OVERIGE UITKERINGEN GEMEENTEFONDS	0	0	0	0	97.914	95.004	98.649	102.354	97.914	95.004	98.649	102.354
T08 OVERIGE BATEN EN LASTEN	-57	-68	-54	-67	0	0	0	0	57	68	54	67
T09 VENNOOTSCHAPSBELASTING (VPB)	10	10	10	10	0	0	0	0	-10	-10	-10	-10
T34 ECONOMISCHE PROMOTIE	23	24	24	25	707	707	734	734	684	684	709	709
T61 SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE	512	528	550	570	0	0	0	0	-512	-528	-550	-570
T75 BEGRAAFPLAATSEN EN CREMATORIA	195	200	204	209	41	41	41	41	-154	-159	-163	-168
T81 RUIMTELIJKE ORDENING	101	102	53	56	0	0	0	0	-101	-102	-53	-56
Totaal	169.160	169.847	174.210	177.901	167.869	164.470	168.235	171.904	-1.291	-5.377	-5.975	-5.997

Bedragen x € 1.000,- Mutaties reserves	Lasten				Baten				Saldo			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
T010 MUTATIES RESERVES	449	445	441	439	1.835	1.736	1.546	1.146	1.387	1.291	1.105	707
Totaal	449	445	441	439	1.835	1.736	1.546	1.146	1.387	1.291	1.105	707

Bedragen x € 1.000,- Totaal	Lasten				Baten				Saldo			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
P01 Leven	93.657	93.409	94.989	96.912	33.103	32.651	32.128	31.748	-60.555	-60.758	-62.861	-65.164
P02 Wonen	26.611	25.319	25.600	26.027	10.356	9.555	9.490	9.405	-16.255	-15.764	-16.110	-16.621
P03 Werken	16.948	18.073	19.505	20.399	6.341	6.448	6.548	6.650	-10.607	-11.625	-12.957	-13.749
P04 Besturen	31.943	33.046	34.116	34.563	118.069	115.816	120.069	124.101	86.126	82.770	85.953	89.538
Mutaties reserves	449	445	441	439	1.835	1.736	1.546	1.146	1.387	1.291	1.105	707
Totaal	169.608	170.291	174.651	178.340	169.705	166.206	169.781	173.050	96	-4.086	-4.870	-5.290

Bijlage 4. Overzicht EMU-saldo

Het EMU-saldo is een in Europees verband gehanteerd en gedefinieerd macro-economisch begrip. De EU-lidstaten mogen op grond van de Europese regelgeving een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. De gemeenten hanteren een baten- en lastenstelsel maar de EMU-systematiek werkt op een andere manier. Daar is het moment van een daadwerkelijke transactie bepalend.

Het EMU-saldo geldt binnen de Europese Unie als een indicator om de gezondheid van de overheidsfinanciën te kunnen bepalen. Dit saldo geeft aan of de gemeente meer of minder heeft uitgegeven dan er binnenkomt. Omdat het hierbij gaat om de daadwerkelijke geldstromen tellen bijvoorbeeld de afschrijvingslasten niet mee, maar de gerealiseerde investeringen wel en ook de aan- en verkopen van gronden. Bij een sluitende exploitatie kan er daardoor toch sprake zijn van een negatief EMU-saldo. Het EMU-saldo wordt met name beïnvloed door de investeringsuitgaven die voor betreffende jaren zijn gepland.

Elke gemeente heeft een individuele EMU-referentiewaarde, die afgeleid is van het plafond voor het EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten. Venray heeft voor het jaar 2024 een referentiewaarde van negatief € 7.789 miljoen. De referentiewaarde voor het jaar 2025 is op dit moment nog niet bekend. Deze wordt waarschijnlijk bekend gemaakt in de septembercirculaire 2024.

Pas als het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) constateert dat het plafond voor het EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten wordt overschreden, kan aan gemeenten worden "gevraagd" de begroting (en dan vooral het investeringsvolume) in dat jaar bij te stellen. Of dit verzoek er in een dergelijk geval komt, hangt af van de bestuurlijke wegging op dat moment. Een eventuele EMU-instructie van het Rijk kan dus effect hebben op de investeringsplanning en de financieringsplanning.

Omschrijving	2024	2025	2026
	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2022, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2023	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2023
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-11.326	-1.290	-5.376
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	21.758	26.054	26.757
3. Mutatie voorzieningen	563	939	823
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	338	0	0
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-32.859	-26.405	-31.310

Bijlage 5. Subsidieplafond

In deze bijlage is een overzicht opgenomen van de subsidieplafonds 2025.

Begrotingssubsidies op grond van de Awb	Bedrag
PSW	69.993
Stichting BiblioNu	963.163
Stichting Cultura Venray	516.632
Stichting Leergeld	313.773
Bureau Andersom BV	470.886
Stichting Cultureel Centrum Venray	960.598
Stichting Venrays Museum	124.414
Stichting Match voor vrijwilligers	133.400
Stichting Synthese	1.522.800
Stichting Mee De Meent Groep	242.385
Stichting St. Odapark	79.793
Mutsaersstichting	-24.525
Totaal	5.373.312

Subsidiëring openbaar bibliotheekwerk (BiblioNU) is inclusief een Specifieke Uitkering (SPUK). Welzijn-/maatschappelijk werk (Synthese) is inclusief een Specifieke Uitkering (SPUK).

Toelichting Mutsaerstichting:

Betreft de terugbetalingsverplichting van de verstrekte subsidie aan de Mutsaerstichting, deze is afhankelijk van het behalen van financiële ratio's. Conform raadsbesluit 27 juni 2024.

Subsidieplafonds 2025 periodiek en eenmalig	Plafond 2025	Deelplafond periodiek	Deelplafond eenmalig
Subsidieregeling Jeugd en Gezin	181.354	142.057	39.297
Subsidieregeling Kunst en cultuur	390.915	214.154	176.761
Subsidieregeling Leefbaarheid, vitale gemeenschappen en inwonersparticipatie	182.806	152.806	30.000
Meedoen	239.844	128.511	111.333
Subsidieregeling Sport, bewegen en gezondheid	148.081	75.875	72.206
Subsidieregeling Ondersteuning en zorg	518.352	390.509	127.843
Subsidieregeling Vrijtijdseconomie	94.400	64.400	30.000
Subsidieregeling Cultureel erfgoed	26.180		
Subsidieregeling Afkoppelen hemelwater	61.936		
Subsidieregeling Evenementen	40.199		
Subsidieregeling Klimaatadaptatie	20.000		
Subsidieregeling Energietransitie	10.000		
Subsidieregeling VVE en peuteropvang	1.207.908	1.187.908	20.000
Subsidieregeling Accommodatiebeleid	889.642		
Subsidieregeling Stimulering centrum Venray	50.000		
Totaal	4.061.617		

Overige subsidies	Bedrag
Vreemdelingenverkeer	1.264
Bestuurlijke samenwerking	44.224
Dienstverlening kleinbedrijf	1.390
Venray bloeit	79.669
Regiogelden cultuur	8.148
Natuurbescherming	5.443
Routebureau	18.163
Gezinscoaches	916.388
Totaal	1.074.689

Bijlage 6. Opbouwtabel gemeentefonds

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven				
Maatstaf	2025	2026	2027	2028
1g-2 WOZ niet-woningen eigenaren	-3.411	-3.424	-3.433	-3.442
1h-2 WOZ niet-woningen gebruikers	-2.595	-2.604	-2.611	-2.618
1a Waarde woningen eigenaren	-4.845	-4.845	-4.845	-4.845
Subtotaal	-10.851	-10.874	-10.890	-10.906

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
Maatstaf	2025	2026	2027	2028
8a-3 Bijstandsontvangers	4.149	4.177	4.220	4.229
2 Inwoners	16.948	17.027	17.016	16.962
7c-4 Huishoudens met laag inkomen boven drempel	14.073	12.206	12.311	12.381
12b-2 Inwoners met een migratieachtergrond	1.716	1.761	1.803	1.838
3c Eenpersoonshuishoudens	1.180	1.141	1.157	1.173
8b Loonkostensubsidie	512	512	515	514
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	4.275	3.832	3.826	3.828
8f-2 Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	458	494	532	569
5d-2 Inwoners 75+ met drempel	2.702	2.661	2.740	2.825
7m-2 Laag opleidingsniveau met drempel	1.613	1.526	1.518	1.509
14a-2 Lokale centrumfunctie (max 20km)	515	518	520	523
14b-2 Regionale centrumfunctie (max 60km)	6.698	6.258	6.289	6.308
14c-2 Landelijke centrumfunctie	1.692	1.703	1.711	1.719
15e Leerlingen VO	456	464	476	482
15d Leerlingen (V)SO	302	303	303	302
15h-3 Onderwijsachterstand	266	265	264	264
38 Bedrijfsvestigingen	762	803	850	900
29 Historische woningen in bewoonde oorden 1930	26	26	26	26
36 Kernen	1.610	1.595	1.595	1.594
36a Kernen met 500 of meer adressen	301	301	301	301
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	49	49	49	49
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	57	58	58	58
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.853	1.973	1.984	1.994
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	922	922	925	928
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	3.159	3.191	3.223	3.255
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	2.488	2.478	2.486	2.494
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	2.005	2.022	2.042	2.063
19 Oppervlakte binnenwater	28	28	28	28
16 Oppervlakte land	635	635	635	635
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	419	419	419	419
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	243	245	246	245
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	1.093	1.100	1.106	1.114
39 Vast bedrag	980	980	980	972
Subtotaal	74.187	71.672	72.155	72.502

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)				
Jaren	2025	2026	2027	2028
Uitkeringsfactor	0	0	0	0
Subtotaal (B x C (=uf))	108091	104570	108522	112234

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	2025	2026	2027	2028
56g Suppletie-uitkering nieuw verdeelstelsel 2023	-1.091	-1.091	-1.091	-1.091
Subtotaal	-1.091	-1.091	-1.091	-1.091

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	2025	2026	2027	2028
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	380	380	380	380
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	73	73	73	73
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	185	185	185	185
274 Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	0	0	0	0
393 Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	7	7	n.v.t.	n.v.t.
421 Extra capaciteit BOAs (DU)	36	36	36	36
428 Wet kwaliteitsborging bouw (DU)	34	34	n.v.t.	n.v.t.
Subtotaal	715	715	674	674

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein				
Maatstaf	2025	2026	2027	2028
260 Participatie (IU)	10.362	9.915	9.630	9.158
Subtotaal	10.362	9.915	9.630	9.158

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker				
Aanvullingen v/d gebruiker	2025	2026	2027	2028
Gemeenteposten:				
BCF Plafond	230	230	230	230
Subtotaal	230	230	230	230

Totaal	107.457	103.466	107.076	110.299

Bijlage 7. Lijst met afkortingen

Afkorting	Uitgeschreven
AB	Algemeen Bestuur
ACM	Autoriteit Consumenten & Markt
ACT!	ACTie
AH	Albert Heijn
ALV	Algemene Ledenvergadering
AMR	Arbeidsmarktregio
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
ASL	Afvalsamenwerking Limburg
ASV	Algemene subsidieverordening
AVIM	Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel
AW	Autoriteit Woningcorporaties
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AVvA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
AZC	Asielzoekerscentrum
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
Bbz	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BCF	BTW compensatiefonds
BC GGD	Bestuurscommissie GGD
BDU	Brede Doel Uitkering
Berap	Bestuursrapportage
BIA	Business Impact Analyse
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten
BING	Bright Innovations Network Greenpoint
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BIZ	Bedrijven Investerings Zone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BNRS	Besluit Nadere Regels Subsidieverstrekking
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BOK	Bestuursovereenkomst
BPM	Belasting van Personenauto's en Motorrijwielen
BSGW	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen
BSO	Buitenschoolse Opvang
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
BV	Bedrijfsvoering
BW	Burgerlijk Wetboek
BZ	Burgerzaken
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
B2B	Business to business
B&W	Burgemeester & Wethouders
CBL	Cross Border Lease
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CDOKE	Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid
CE	Circulaire Economie

Ceo	Cliëntervaringsonderzoek
CFV	Centraal Fonds Volkshuisvesting
CISO	Chief Information Security Officer
CMS	Content Management Systeem
CMT	Centraal management team
COA	Centraal Ograan opvang Asielzoekers
CPB	Centraal Plan Bureau
CSRD	Corporate Sustainability Reporting Directive
CV	Commanditaire Venootschap
DBC	Diagnose Behandel Combinatie
DCGV	Development Company Greenport Venlo
DGWW	Duurzame Grond-, Weg- en Waterbouw
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DMO	Directie Maatschappelijke Ondersteuning
DNR	Digitaal Nachtregister
DO	Definitief Ontwerp
DPIA	Data Protection Impact Assessments
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EDB	Economic Development Board
ELC Limburg	European Logistic Centre Limburg
EMU	Europese Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
EPZ	Electriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland
ESAM	Eigen, Sociale omgeving, Algemene voorziening, Maatwerk voorziening
EVO	Eigen Vervoerders Organisatie
EWRC	European Week of Regions and Cities
EZK	Economische Zaken en Klimaat
FG	Functionaris voor de Gegevensbescherming
Fido	Financiering Decentrale Overheden
FMI	Functiemengingsindex
FP&C	Financien Planning & Control
FRIT	Flexibel Regionaal Interventie Team
FTE	Full Time Employee
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GBI	Gegevens Beheer Informatiesysteem
GEMMA	Gemeentelijke Model Architectuur
GFT	Groente Fruit en Tuin
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke GezondheidsZorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie
GIS	Geografisch Informatie Systeem
GKA	Gelijke Kansen Alliantie
GWV	GlasWeb Venray
GOA	Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid
GOW	Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum
GREX	Grondexploitatie
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijk RioleringsPlan

GS	Gedeputeerde Staten
G2G	Government to Government
HadM	Horst aan de Maas
HAS	Hogeschool voor studies op het gebied van Agro, Food en Leefomgeving
HBH	Hulp Bij Huishouding
HBO	Hoger Beroeps Onderwijs
HRM	Human Resource Management
IBP	Informatiebeleidsplan
IHP	Integraal Huisvestingsplan
ICM	Intensief Casemanagement
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
IKL	Instandhouding Kleine Landschapselementen Limburg
INTERREG	Programma voor transnationale samenwerking op het gebied van de ruimtelijke ordening
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en Arbeidsongeschikte Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en Arbeidsongeschikte Zelfstandigen
ISMS	Information Security Management Systeem
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IV	Informatievoorziening
IVP	Integraal Verbeterplan
IZA	Integraal Zorgakkoord
I&W	Infrastructuur en Waterstaat
JKC	Jenaplan Kindcentrum
JKC TT	Jenaplan Kindcentrum Talententuin
KCC	Klant Contact Centrum
KCJ	Kunstencentrum Jerusalem
KDP	Kostendekkingsplan
KLPD	Korps Landelijke Politiediensten
KODE	Kader voor Opwekking Duurzame Energie
Lbv	Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties
LEA	Lokaal Educatieve Agenda
LED	Light emitting diode
LIOF	Limburgs Investerings- en Ontwikkelings Fonds
LLF	Limburg Liquiditeiten Fonds
LLTB	Limburge Land en Tuinbouw Bond
LNV	Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
LSI	Landelijke Stuurgroep Interventieteams
LTA	Landelijke Transitie Arrangement
LV	Landelijke Voorziening
LWV	Limburgse Werkgeversvereniging
MER	Milieueffectrapportage
MFA	Multifunctionele Accommodatie
MFC	Multifunctioneel Centrum
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
MGRSDLN	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg Noord
MJOP	Meerjaren Onderhoudsplan
MKB	Midden en Klein Bedrijf
MO	Maatschappelijke Omvang
MOP	Meerjaren Onderhoudsplan

MOZON	Stichting Montessori-onderwijs Zuidoost Nederland
MUIP	Meerjarig Uitgaven en Investerings Plan
MVA	Materiële Vaste Activa
MW	Meerlo Wanssum
mw	megawat
M&O	Misbruik en Oneigenlijk gebruik-beleid
NAVOS locatie	NAzorg VOormalige Stortplaatsen
NCNP	No Cure No Pay
NHG	Nationale Hypotheek Garantie
NIP	Nationaal Isolatie Programma
NLW	Noord Limburg West
NML	Noord Midden Limburg
NNL	Noord Noord Limburg
NOC/NSF	Nederlands Olympisch Comité/Nederlandse Sport Federatie
Novex	Nationale Omgevingsvisie Extra
Novi	Nationale Omgevingsvisie
NPO	Nationaal Programma Onderwijs
NPRD	Nationaal Programma Ruimte voor Defensie
NRD	Notitie Reikwijdte en Detailniveau
NV	Naamloze Vennootschap
NVRD	Koninklijke Nederlandse vereniging voor afval- en reinigingsdiensten
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OHBA	Onderwijshuisvestingsbudgetten asielzoekers
OKO	Opgroeien in een Kansrijke Omgeving
OO-model	Organisatie Ontwikkelmodel
OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg
OOT	Openbare Orde Teams
OVA	Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling
OZB	Onroerend Zaak Belasting
P&C	Planning en Control
P&IB	Privacy en Informatiebeveiliging
P2P	People to People
PBD	Plastic verpakkingen, Blik en Drinkpakken
PBE	Publiek Belang Electriciteitsproductie
PDV	Perifere Detailhandels Vestigingen
PGB	Persoonsgebonden budget
PHO	Portefeuillehoudersoverleg
PFH	Portefeuillehouder
PLOOI	Platform Open Overheidsinformatie
PM	Pro Memori
PMD	Plastic Metaal en Drankkartons
pMIEK	provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
PO	Primair Onderwijs
PO	Privacy Officer
POC	Percentage Of Completion
POI	Provinciale OndersteuningsInstellingen
POL	Provinciaal Omgevingsplan Limburg
PPS	Publiek Private Samenwerking
PvA	Plan van aanpak

PwC	PricewaterhouseCoopers
RBO	Regionaal Bureau Opdrachtgeven
RES	Regionale EnergieStrategie
RESNML	Regionale EnergieStrategie Noord- en Midden-Limburg
RIB	Raadsinformatiebrief
RIEC	Regionale Informatie en Expertise Centra
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum
RMO	Regionaal Mobiliteitsoverleg
RUD	Regionale UitvoeringsDienst
RUD LN	Regionale UitvoeringsDienst Limburg Noord
RUIA	Regionale Uitvoerings- en investeringsagenda
RvC	Raad van Commissarissen
RWE	Rheinisch-Westfälisches Elektrizitätswerk
RWS	Rijkswaterstaat
SAP	Sociaal Activeringsprogramma
SBO	Speciaal Basisonderwijs
SD	Sociaal Domein
SDDP	Schoon door de poort
SDW	Stad, Dorpen en Wijken
SISA	Single Information Single Audit
SMI	Sociaal Medische Indicatie
SPM	Strategisch Personeelsmanagement
SO	Speciaal Onderwijs
SOJ	Specialistische Ondersteuner Jeugd
SPV	Strategisch Plan Verkeersveiligheid
SPOV	Stichting Primair Onderwijs Venray
SPUK	Specifieke Uitkering
STRDR	Strijder
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TLN	Transport en Logistiek Nederland
TONK	Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten
TOP	Toeristische Overstap Punt
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers
TPN	Trade Port Noord Venlo
TRPV	Toeristisch Recreatief Platform Venray
UP	Uitvoeringsprogramma
UWV	Uitvoeringsinstelling WerknemersVoorzieningen
Vavo	Voortgezet algemeen volwassenenonderwijs
VBNE	Vereniging Bos en Natuureigenaren
VGP	Venlo Greenpark
VIMC	Venrayse Instandhoudingsverordening Monumenten
VLN	Veiligheidsregio Limburg-Noord
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VOG	Verklaring Omtrent het Gedrag
VOP	Venrays Ondernemers Platform
VP	Verbonden Partijen

VRLN	Veiligheidsregio Limburg-Noord
VTE	Vrijetijdseconomie
Vpb	Vennootschapsbelasting
VTH	Vergunningverlening Toezicht en Handhaving
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
Vz	Voorziening
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsvergunning
Wams	Wet Aanpak Meervoudige problematiek sociaal domeins
Wet HOF	Wet houdbare overheidsfinanciën
Wkb	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
WML	WaterleidingsMaatschappij Limburg
WLZ	Wet Langdurige Zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wmebv	Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer
WNRA	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren
WNT	Wet Normering Topinkomens
WO	Wetenschappelijk Onderwijs
WOO	Wet Open Overheid
WoR	Welzijn op Recept
WOZ	Wet Onroerende Zaakbelasting
WPB	Wet Bescherming Persoonsgegevens
Wpg	Wet politiegegevens
Wsw	Wet Sociale Werkvoorziening
WSW	Waarborgfonds sociale woningbouw
WVG	Wet Voorkeursrecht Gemeenten
Wvggz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
WW	Werkloosheidswet
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWL	Wonen, Werken en Leven
ZIN	Zorg in Natura
ZN	Zorgverzekeraars Nederland
ZonMw	ZorgOnderzoek Nederland en het gebied Medische Wetenschappen
ZVH	Zorg- en Veiligheidshuizen
3RO	3 Reclasseringsorganisaties

Onderwerp Programmabegroting 2025-2028.

Zaaknummer		Steller	Simone Martens-van Bussel
		Team	Financiën Planning en Control
Raad datum	5 november 2024	Teammanager	Pieter Weijs
		Portefeuillehouder	Wim de Schryver

Openbaarheid

Ja, per direct.

Ter advisering/kennisneming/bespreking

Ter bespreking.

Voorstel

1. De raad voorstellen om:

1. De programmabegroting 2025 inclusief de meerjarenbegroting 2026-2028 vast te stellen.
2. In te stemmen met het Meerjarig Uitvoerings- en InvesteringsProgramma 2025-2028 (MUIP 2025-2028).
3. In te stemmen met de in programmabegroting 2025-2028 verwerkte (investerings-) budgetten zoals opgenomen in paragraaf H investeringen.
4. Per subsidieregeling voor het jaar 2025 een subsidieplafond vast te stellen zoals opgenomen in bijlage 5.

Raadsvoorstel

Inleiding

De Programmabegroting is de beleidsmatige en financiële vertaling van de lijnen die zijn uitgezet vanaf de Kadernota 2025. Deze geactualiseerde kaders dienen vervolgens als uitgangspunt bij het opstellen van de Programmabegroting 2025 inclusief de meerjarenbegroting 2026-2028.

Beoogd resultaat

Het vaststellen van de programmabegroting 2025-2028 door de raad.

Argumenten

1.1 De programmabegroting 2025 inclusief meerjarenbegroting 2026-2028.

De programmabegroting is het begin van de P&C-cyclus 2025. Wettelijk is vastgelegd dat de raad de programmabegroting moet vaststellen.

Onderstaand meerjarenperspectief 2025-2028 is op dit moment een realistische weergave.

Begrotingsresultaat (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Totaal begrotingsresultaat	96	-4.086	-4.870	-5.315

Alleen 2025 laat een sluitende begroting zien. Volgens de richtlijnen van de provincie dient ten minste het eerste begrotingsjaar sluitend te zijn.

Deze begroting hebben we sluitend gekregen door de verwerking van de meicirculaire en door een correctie van de eerder opgehoogde inflatiebudgetten.

Vanaf 2026 laat de meerjarenbegroting structurele tekorten zien. Dit heeft voornamelijk te maken met de fikse kortingen voor gemeenten vanuit het Rijk vanaf 2026. Als de landelijke overheid geen extra structurele middelen ter beschikking stelt vanaf 2026, zullen we de komende jaren aanpassingen en scherpe keuzes in het beleid moeten maken.

Via een motie is het college opgeroepen om een actieplan sluitende begroting op te stellen. Dit Actieplan Ravijnjaar is er op gericht om bij de kadernota 2026 minimaal het jaar 2026 en één of meer jaren van de meerjarenraming structureel sluitend te hebben. Daarbij zijn we mede afhankelijk van de toekomstige financiering van gemeenten door het Rijk. De uitwerking van het actieplan vormt de basis voor de begroting 2026.

1.2 In te stemmen met het Meerjarig Uitvoerings- en InvesteringsProgramma 2025-2028 (MUIP 2025-2028). Voorgesteld wordt om akkoord te gaan met het Meerjarig Uitvoerings-en InvesteringsProgramma 2025-2028.

1.3 In te stemmen met de in programmabegroting 2025-2028 verwerkte (investerings-) budgetten zoals opgenomen in paragraaf H investeringen.

De raad heeft beslissingsbevoegdheid over de (investerings-) budgetten en de investeringen. Om recht te doen aan de wet en regelgeving vindt daarom expliciete besluitvorming plaats door dit beslispunt.

1.4 Akkoord met de subsidieplafonds 2025.

Het is juridisch noodzakelijk om het subsidieplafond op te nemen voor alle subsidies. Het is juridisch en financieel noodzakelijk om een financiële weigeringsgrond te hebben.

Met ingang van de begroting 2025 is het overzicht subsidieplafond aangepast. Hierdoor wordt een onderverdeling gemaakt tussen de subsidies vanuit de Algemene Wet Bestuursrecht, de Algemene Subsidie Verordening en de periodieke en eenmalige subsidies.

Kanttekeningen en risico's

De gevolgen van de septembercirculaire 2024 van het gemeentefonds zijn nog niet bekend. Het uitkomen van de septembercirculaire kan het financieel meerjarenperspectief weer beïnvloeden.

Via een Raadsinformatiebrief (RIB) wordt de raad zo snel mogelijk op de hoogte gebracht van de resultaten van de septembercirculaire 2024.

Raadsvoorstel

De gevolgen van de meicirculaire 2024 zijn verwerkt in de programmabegroting 2025-2028. Dit is tevens een eis van de Provincie Limburg.

Het kabinet Schoof is sinds 2 juli 2024 gevormd. Op 17 september is de eerste Prinsjesdag voor dit nieuwe kabinet. Bij het opstellen van deze begroting is nog niet bekend welke plannen het Rijk gaat presenteren en wat de gevolgen zijn. De eerste signalen in de landelijke berichtgeving zijn dat diverse wijzigingen van rijksbeleid plaats gaan vinden.

Communicatie

Via de griffie wordt de programmabegroting 2025-2028 aangeboden aan de raad.

Een persbericht wordt aan de pers beschikbaar gesteld.

Het subsidieplafond per subsidieregeling bekend maken op de daarvoor voorgeschreven wijze.

Financiële gevolgen

De jaren 2026, 2027 en 2028 laten duidelijke tekorten zien. Via een motie is het college opgeroepen om een actieplan sluitende begroting op te stellen. Dit actieplan is er op gericht om bij de kadernota 2026 minimaal het jaar 2026 en één of meer jaren van de meerjarenraming structureel sluitend te hebben. Daarbij zijn we mede afhankelijk van de toekomstige financiering van gemeenten door het Rijk. De uitwerking van het actieplan vormt de basis voor de begroting 2026.

Vervoltraject besluitvorming

De programmabegroting 2025-2028 wordt in de raadsvergadering van 5 november 2024 behandeld in de raad. De programmabegroting 2025-2028 moet vóór 15 november 2024 door de raad zijn vastgesteld en door het college ingediend te zijn bij de provincie Limburg.

Evaluatie

De programmabegroting 2025-2028 wordt bijgesteld via de P&C cyclus.

Bijlagen

Bijlage 1: Programmabegroting 2025-2028.

Bijlage 2: Persbericht Venray presenteert begroting 2025-2028.

Naslagwerk

Kadernota 2025 en Collegeprogramma 2022-2026.

Onderwerp	Datum	18 september 2024
Gemeente Venray presenteert begroting 2025	Berichtnummer	
	Pagina	1 van 2

2025 net sluitend, vanaf 2026 dreigen moeilijke keuzes

Gemeente Venray presenteert begroting 2025-2028

Het college van B&W van Venray heeft de begroting voor 2025 vastgesteld. Deze begroting geeft inzicht in de financiële plannen voor de periode 2025-2028. Hoewel de begroting voor 2025 sluitend is, zijn er vanaf 2026 structurele tekorten. Dit komt voornamelijk door de bezuinigingen vanuit het Rijk. Het college werkt daarom aan het sluitend krijgen van de begroting vanaf 2026. Voor 2025 zijn de ambities onverminderd. Er is geld beschikbaar voor kansengelijkheid, woningbouw en veiligheid. Ook blijven de lasten voor inwoners en ondernemers stabiel. Voor 2026 is dit nog onzeker.

De begroting voor 2025 is sluitend, mede door incidentele extra uitkeringen van het Rijk en aanpassingen van eigen budgetten waar dat mogelijk was. Wethouder Wim de Schryver van Financiën: "We zijn tevreden dat we 2025 financieel sluitend hebben gekregen, maar we maken ons zorgen over de tekorten vanaf 2026. Zonder extra structurele middelen vanuit het Rijk, moeten we keuzes maken om onze uitgaven te beheersen of onze inkomsten te vergroten." De meerjarenbegroting voor 2026-2028 laat zien dat de tekorten oplopen: in 2026 is er een tekort van € 4,1 miljoen, in 2027 van € 4,9 miljoen en in 2028 zelfs € 5,3 miljoen. Om deze tekorten het hoofd te bieden en de begroting vanaf 2026 structureel sluitend te maken, werkt het college aan de uitvoering van het actieplan 'Op weg naar het ravijnjaar 2026'.

Plannen voor 2025

Ondanks de dreigende tekorten vanaf 2026, gaat de gemeente voor 2025 onverminderd door met de uitvoering van lopende opdrachten en ambities uit het collegeprogramma. Deze plannen zijn financieel vertaald in de begroting, die voor 2025 € 169,6 miljoen omvat. Ook komend jaar zet Venray fors in op een inclusieve samenleving waarin iedereen mee kan doen. De gemeente doet hierbij een beroep op de inwoners, hun omgeving én samenwerkingspartners om eigen verantwoordelijkheden te nemen en eigen kracht in te zetten. Inwoners die het echt nodig hebben kunnen rekenen op ondersteuning. Op het gebied van woningbouw wil de gemeente meer woningen in verschillende typen en prijsklassen in alle dorpen, met voldoende focus op betaalbare woningen voor lage en middeninkomens en kwetsbare groepen.

Vooruitkijken naar Prinsjesdag en de toekomst

De gevolgen van Prinsjesdag en de nieuwe plannen van het kabinet zijn op dit moment nog onduidelijk. De eerste signalen wijzen op wijzigingen in het rijksbeleid die ook effect hebben op de gemeentelijke begroting. Wethouder De Schryver benadrukt: "De komende jaren staan we voor grote uitdagingen, zowel financieel als op het gebied van woningbouw voor iedereen, zorg en

verduurzaming. Onze organisatie moet zich blijven aanpassen aan de veranderende maatschappelijke omstandigheden.”

De begroting 2025 wordt op 5 november besproken in de gemeenteraad.

Noot aan de redactie/Niet voor publicatie

Voor meer informatie, neem contact op met de persdesk van de gemeente Venray,
tel: 06 – 18 29 62 82.